

Alūksnes muižas parka izpēte un atjaunošanas koncepcija

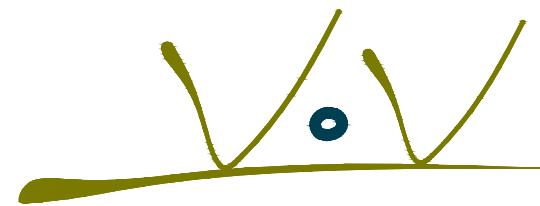

ALŪKSNES MUIŽAS PARKA IZPĒTE UN
ATJAUNOŠANAS KONCEPCIJA

PASŪTĪTĀJS:
ALŪKSNES MUZEJS

AINAVU ARHITEKTŪRA
KOKKOPĪBA / ARBORISTS
BŪVJU ARHITEKTŪRA
KONSTRUKCIJAS

V E I D O   V I D I

IZSTRĀDĀTĀJS:

SIA "Veido vidi"

Reg. Nr.: LV43603058426

Adrese: Asteru iela 14a-49, Jelgava, LV-3001

Tālr.: +371 22007585

e-pasts: kristine.dreija@gmail.com

AUTORU GRUPA:

Kristīne Dreija

Inga Straupe

Lolita Hercoga

Arta Biļinska

Kintija Cirse

PATEICAMIES PAR ATBALSTU

Valsts Kultūrkapitāla fondam

Alūksnes pilsētas pašvaldībai

I PARKA IZPĒTES SADAĻA

Ievads	3
Pētījuma struktūra	4
Izmantotā informācija	5
1. PĒTĪJUMS NOVADA MĒROGĀ	
1.1. Īpaši aizsargājamie dabas objekti	6
1.2. Dabas mantojums un iespējamais tūrisma maršruts	7
1.3. Muižas Alūksnes novadā	8
1.4. Iespējamais tūrisma maršruts	9
2. PĒTĪJUMS PILSĒTAS MĒROGĀ	
2.1. Alūksnes pilsētas un parka vēsturiskā attīstība	10
2.2. Parka sasaiste ar tuvākajiem biotopiem	11
2.3. Dabas mantojums	12
2.4. Kultūras mantojums	13
2.5. Parks kontekstā ar sabiedriskām aktivitātēm	14
2.6. Kustības analīze	15
2.7. Parka nozīme pilsētas telpā	16
3. PĒTĪJUMS PARKA MĒROGĀ	
3.1. Parka vēsturiskās attīstības apkopojums	17
3.2. Ar parku saistīto personību izpēte	18
3.3. Dabas mantojums	19
3.4. Kultūras mantojums	20
3.5. Arhitektūras mazo formu izpēte	21
3.6. Esošais parka zonējums	29
3.7. Esošās gājēju kustības analīze	30
3.8. Esošie labiekārtojuma elementi	31
3.9. Telpas izpēte	32
3.10. Parkā sastopamo biotopu tipi. Karte	33
3.11. Jauno stādījumu apzināšana Alūksnes parkā	34
3.12. 19. gs. parka rekonstrukcijas plāns	45
3.13. Vēsturiskā un esošā parka struktūra. Salīdzinājums	46
3.14. Parka autentiskuma un integratīvās novērtējuma plāns	47
3.15. Parka autentiskuma un integratīvās novērtējums (tabula)	48

II PRIEKŠLIKUMI

4. Aptaujas anketu apkopojums	49
5. Alūksnes muižas parka sugu un biotopu raksturojums	50
5.1. Sugu un biotopu apsaimniekošanas karte	56
5.2. Apsaimniekošanas vadlīnijas	57
6. Parka ainavas struktūras problēmas un iespējamie risinājumi	59
6.1. Parka zaļā struktūra	59
6.2. Parka vertikālā struktūra	67
6.3. Parka horizontālā struktūra	75
6.4. Parka zilā struktūra	80
6.5. Parka ainavas attīstības vadlīniju plāns	83
6.6. Parka attīstības vīzijas plāns	84
7. Secinājumi	85

PIELIKUMI

I PARKA IZPĒTES SADAĻA

Alūksnes parka izpēte pēc Alūksnes muzeja un Alūksnes novada pašvaldības pasūtījuma, uzsākta 2014. gada rudenī un noslēgta 2015. gada rudenī. Pētījums veikts ar Kultūrkapitāla fonda (KKF) atbalstu.

Pētījuma mērķis:

Izpētīt Alūksnes muižas parka vērtības un nozīmi novada un pilsētvides kontekstā un dot priekšlikumus parka vēsturiskās ainavas un tajā esošo kultūras un dabas vērtību kvalitatīvai, ilgtspējīgai un sociāli lietderīgai attīstībai.

Pētījuma uzdevumi:

- apkopot Alūksnes novadā un pilsētā sastopamos kultūras un dabas mantojuma objektus;
- analizēt parka vēsturisko attīstību un izpētīt ainavelpas veidošanās principus un tajā sastopamos vēsturiskos elementus;
- analizēt parka esošo ainavelpas struktūru un elementus, definēt problemātikas;
- dot priekšlikums parka turpmākai attīstībai;
- izvirzīt parka prespektīvās attīstības vīziju.

Alūksnes parka izpēti vadīja:
Ainavu arhitekte Kristīne Dreija

Piedalījās:
Ainavu arhitektes Arta Biļinska, Lolita Hercoga, Kintija Cirse
Sugu un biotopu eksperte Inga Straupe

Papildus konsultēja eksperti:
Dendroloģi Gvido Leiburga un Andrejs Svilāns
Meža ekologs, mežsaimnieks Mg.silv. Jānis Donis

Vēsturisko dārzu un parku ārvalstu eksperti:
Hanoveres universitātes profesore Dr.ing. Bettina Oppermann
Ainavu arhitekts, vēsturisko parku rekonstrukciju eksperts Vācijā Dipl.ing. Rainer Dittloff
Tartu reģiona dabas pārvaldes eksperte vēsturisko parku pārvaldības jautājumos Marica-Maris Paju

*Autora piebilde: Uzsākot Alūksnes muižas parka izpēti 2014. gada oktobrī, autora rīcībā bija tikai daļēji parka uzmērījumi, kas arī sākotnēji kalpoja kā bāzes materiāls parka esošai situācijai. 2015. gada jūlijā tika noslēgts parka topogrāfiskā plāna uzmērījums, kas būtiski mainīja parka izpētes gaitu un tā attīstības koncepcijas izstrādi.
Pamatojoties uz topogrāfisko plānu ir nepieciešami papildus detalizēti lauka pētījumi, īpaši parka zālās struktūras (kokaugu) inventarizācijas.*

I PARKA IZPĒTES SADALA

Izpētes sadaļā Alūksnes parks izzināts un analizēts ainavelpas, sabiedrības, kultūras un dabas mantojuma kontekstā trīs izpētes mērogos - novada, pilsētas un parka mērogā.

Novada mērogā apzinātas Alūksnes novadā sastopamās kultūras un dabas mantojuma vērtības un dots priekšlikums iespējamiem tūrisma maršrutiem, kā sākuma vai gala mērķi iekļaujot Alūksnes muižas parku.

Pilsētas mērogā apzināti Alūksnes pilsētā esošie kultūras mantojuma un tūrisma objekti, dabas pieminekļi, sociāli nozīmīgas iestādes, kā arī analizēta pilsētvides vēsturiskā attīstība un telpiskā funkcionalitātē.

Parka mērogā analizēta Alūksnes muižas parka vēsturiskā attīstība ainavelpas un saistīto personību kontekstā, veikta padziļināta arhīva materiālu, tai skaitā iepriekš veikto izpētes materiālu un citu parka attīstību ietekmējošu saistošo dokumentu izpēte. Apkopota informācija par parka vēsturiskām arhitektūras formām un mūsdienu tēlniecības objektiem. Dots analītisks pārskats un salīdzinājums par vēsturisko elementu datiem un to telpisko novietni vēsturiskā un mūsdienu parka ainavā.

Pieaicinot sugu un biotopu ekspertu, apsekota parka ainava un izveidota parkā sastopamo biotopu tipoloģijas karte, kam secīgi priekšlikumu sadalā izstrādātas biotopu apsaimniekošanas vadlīnijas.

II PRIEKŠLIKUMI

Parka ainavelpas struktūras analīze un priekšlikumi

Pētījuma ietvaros, pamatojoties uz vēsturiskiem arhīva materiāliem, ar parku saistītām aktuālām dokumentācijām un lauka pētījumiem, veikta parka ainavas analīze - konstatētas problemātikas un ieteikti risinājumi ainavelpas kvalitātes uzlabošanai un vēlamās infrastruktūras pilnveidei.

Izpētes gaitā izstrādāta parka ainavas attīstības karte, salīdzinot vēsturisko un esošo parka struktūru. Kartes pamatā izmantota 1884. gada parka plāns un esošās situācijas topogrāfiskais uzmērījums (skatīt 6.5. *Parka ainavas attīstības vadlīniju plāns*). Karte veidota ar mērķi atspoguļot parka ainavas struktūras augsto autentiskuma pakāpi, kā arī norādīt uz pēdējā simtgadē jaunienestām parka struktūrām, tai skaitā celiņu tīklojumu.

Karte papildināta ar izpētes gaitā apkopoto un analizēto arhīva materiālos (fotomateriālos, izrakstos, publikācijās un citās izpētēs) pieejamo informāciju gan par parka struktūru kopumā, gan par katru parkā sastopamo objektu. Kartē uzskatāmi norādītas vēlamās izmaiņas autentiska parka ainavas attīstībai.

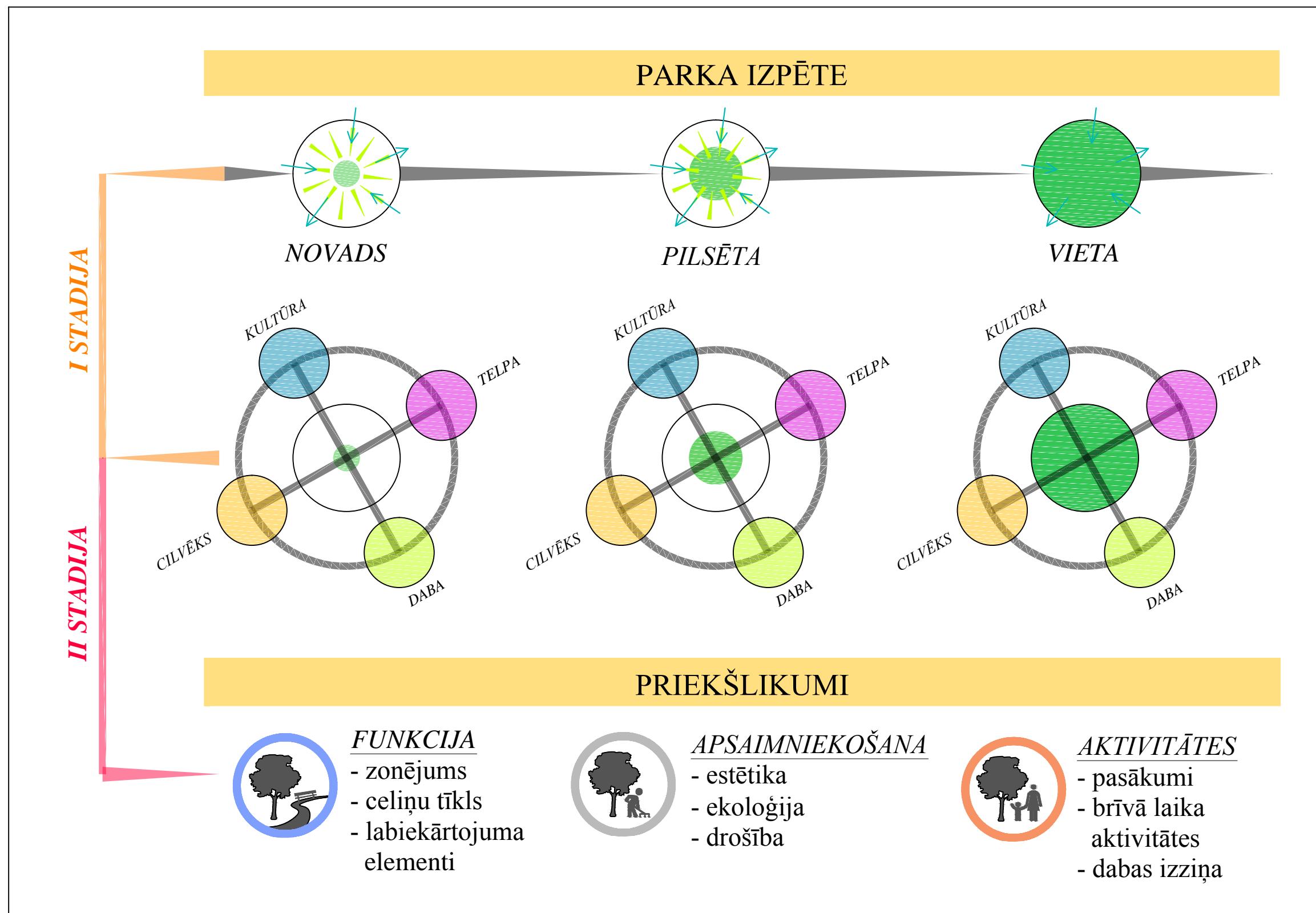
Lauka pētījums veikts gada griezumā, apsekojot un fiksējot parka ainavu visos gadalaikos. Lauka pētījums uzsākts 2014. gada rudenī un noslēgts 2015. gada rudenī. Pētījumā piedalījās ainavu arhitekti K. Dreija, A. Biļinska, L. Hercoga un sugu un biotopu eksperte I. Straupe.

Parka attīstības vīzija

Pamatojoties uz pētījumā iegūtiem rezultātiem, izstrādāta parka attīstības vīzija ar perspektīvē iespējamo vēsturisko celiņu tīklojuma un arhitektūras mazo formu atjaunošanu, jaunu celiņu izbūvi Alūksnes ezera malas pieejamības uzlabošanai, vēlamo parka apgaismojuma trasi un veloceliņa izbūvi saskaņā ar Alūksnes novada teritorijas plānojumu 2015.-2027. gadam.

Parka attīstības vīzijā plānots parka zonējums ar 12 tematiskām zonām un iespējamās aktivitātēs, dots ūdens to raksturojums. Plānu skatīt 6.6. *Parka attīstības vīzijas plāns*.

Shematisks izpētes attēlojums

Parka izpēte balstīta uz rakstiskajiem avotiem, kartogrāfiskajiem materiāliem, fotogrāfijām un interneta resursiem. Pētīti Alūksnes **muzeja** un **Valsts kultūras pieminekļu inspekcijas** materiāli. Pētījumā izmantota informācija no Alūksnes novada **pašvaldības mājas lapas** - Alūksnes novada ilgtspējīgas attīstības programmas 2012.-2030.gadam, Alūksnes pilsētas teritorijas plānojuma un kartēm, tūrisma informācija par pagastiem. **Dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols"** gūta informācija par dabas aizsargājamām teritorijām Alūksnes novadā. Latvijas **Vides ģeoloģijas un meteroloģijas aģentūras datu bāzē** apkopoti īpaši aizsargājamie un retie koki. Alūksnes **tūrisma informācijas centra** mājas lapā izmantota informācija par dabas tūrisma objektiem un muižām novadā.

Kartogrāfiskajam materiālam par pamatu ņemtas Alūksnes novada domes **digitālās kartes**, salīdzināti Alūksnes muzeja krājumu **vēsturiskās kartes**. Informācijas precizēšanai izmantota **maps.google.lv**, **balticmaps.eu** un **Latvijas Geotelpiskās informācijas aģentūras** karšu **pārlūks**.

Novads
Новадс

1.1. ĪPAŠI AIZSARGĀJAMIE DABAS OBJEKTI

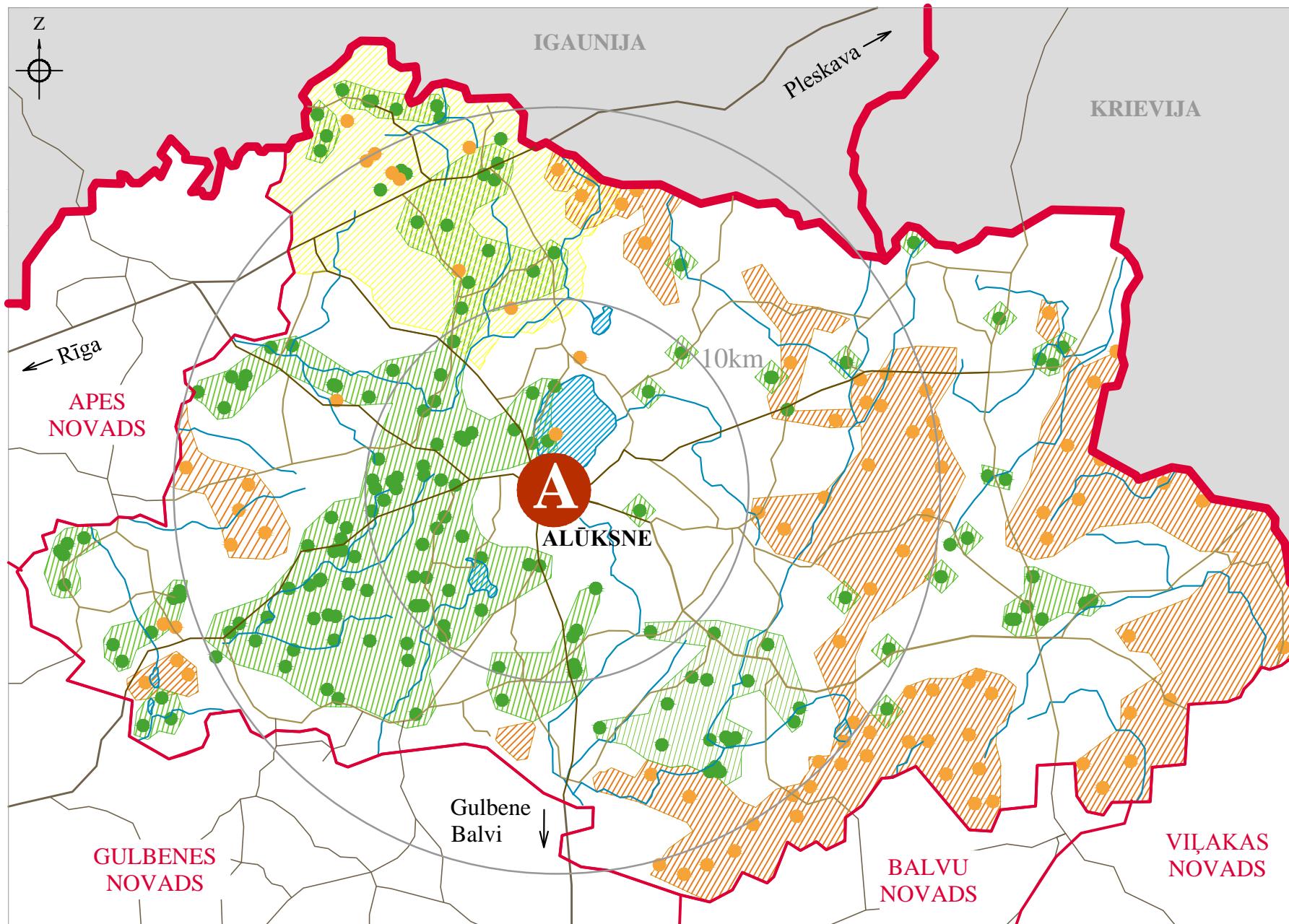
Korneti - Pelli dabas liegums

Drusku pilskalns

Veclaicenes aizsargājamo ainavu apvidus

Alūksnes novadā ir reģistrēti 14 dabas liegumi, vairāki dabas pieminekļi un mikroliegumi (*Pēc Alūksnes novada attīstības programmas 2011.-2017. gadam*). Visi dabas liegumi Alūksnes novadā ir iekļauti NATURE 2000 tīklā.

Lielākā īpaši aizsargājamā dabas teritorija Alūksnes novadā ir **Veclaicenes aizsargājamo ainavu apvidus**, kas aizņem 12% no kopējās novada teritorijas.

Visvairāk valsts nozīmes aizsargājamo koku atrodas novada teritorijas vidusdaļā, savukārt mikroliegumu visvairāk ir novada A, DA daļā. Upju tīkls novadā vienmērīgs.

Alūksnes novads var lepoties ar Veclaicenes aizsargājamo ainavu apvidu, jo tas ir viens no deviņām šādas kategorijas aizsargājamām teritorijām Latvijā. Tajā atrodas Drusku pilskans, kas ievērojams ar stāvāko nogāzi Latvijā.

Pēc dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" informācijas, Alūksnes novads īpašs ar lielo valsts nozīmes aizsargājamo koku daudzumu, kas blakus novados ir mazāks.

Pie vairums objektu ir iespējams nokļūt pa grants seguma ceļiem. Aizsargājamo ainavu apvidu šķērso Rīga-Pleskava šoseja, kas to padara viegli sasniedzamu.

1.2. DABAS MANTOJUMS UN IESPĒJAMAIS TŪRISMA MARŠRUTS

Baltais purvs Mārkalnē

Dēliņkalns

Jaunannas dabas liegums

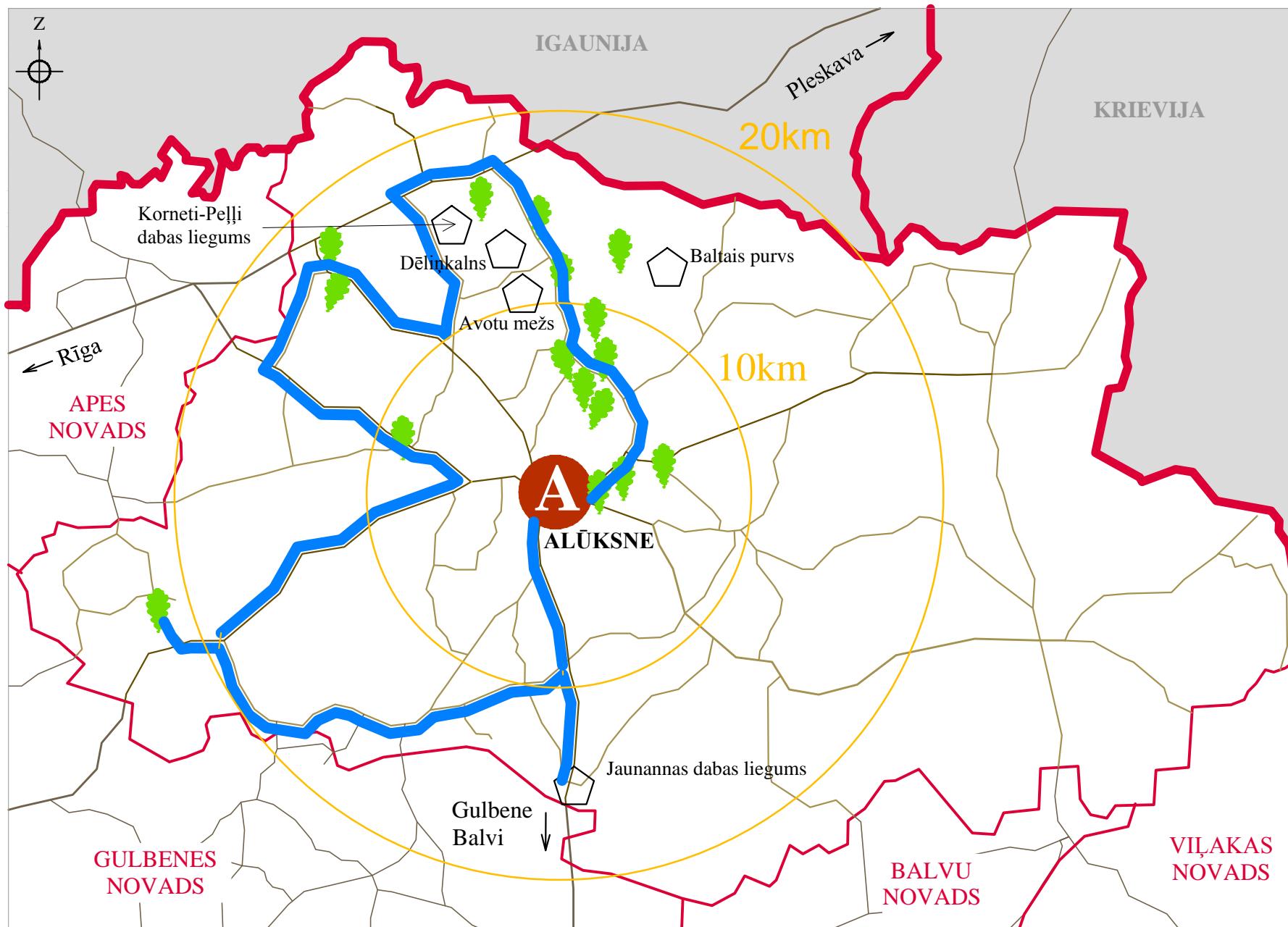
Kartē atzīmēti nozīmīgākie un interesantākie novada dabas mantojuma objekti, kas iekļaujami tūrisma maršrutā dabas mantojuma apzināšanai par sākuma vai gala mērķi izvēloties Alūksnes muižas parku.

Vairums maršruta galapunktu koncentrējušies no Veclacenes ainavu apvidus uz Alūksnes pusi, atstājot nomālus, piemēram, Jaunannas dabas liegumu un dabas taku.

Veclacenes aizsargājamo ainavu apvidū atrodas vairāki dabas liegumi: Dēliņkalns, Kornetu-Pellu dabas liegums, Avotu mežs un Baltais purvs. Dēliņkalns ir Alūksnes augstienes augstākais punkts.

Tūrisma marštuta galamērķi, galvenokārt, sasniedzami pa grants seguma ceļiem.

Informācijas daudzums par īpaši aizsargājamiem dabas objektiem ir ierobežots. Papildus informācija atrodama pagastu teritorijas plānojumos.

Apzīmējumi:

- Dižkoki
- Dabas liegums
- Asfalta segums
- Grants segums
- Iespējamais tūrisma maršruts
- Novada administratīvā robeža
- Valsts administratīvā robeža

1.3. MUIŽAS ALŪKSNES NOVADĀ

Alūksnes Jaunā pils

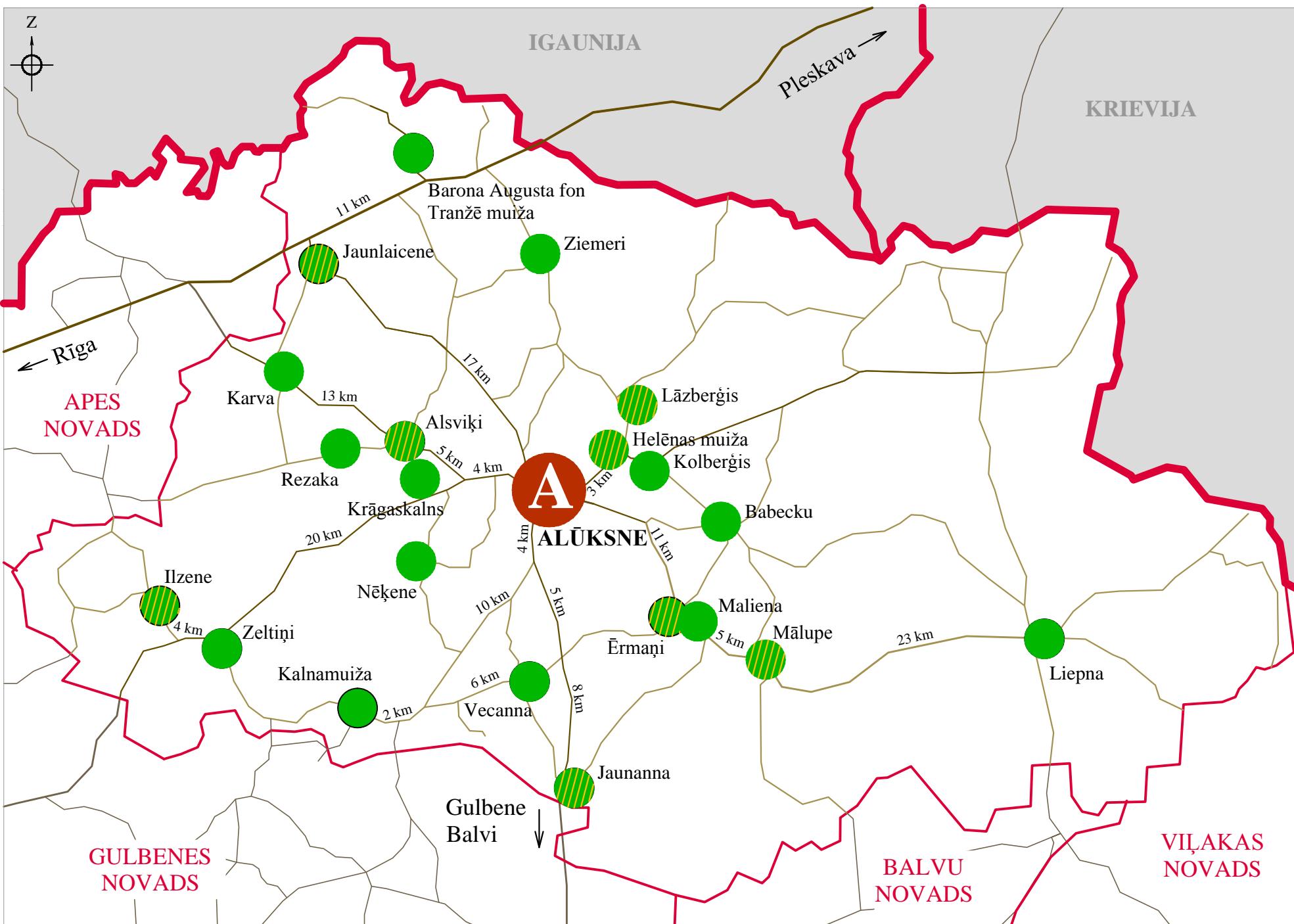
Alsviķu muiža

Helēnas muiža

Jaunannas muiža

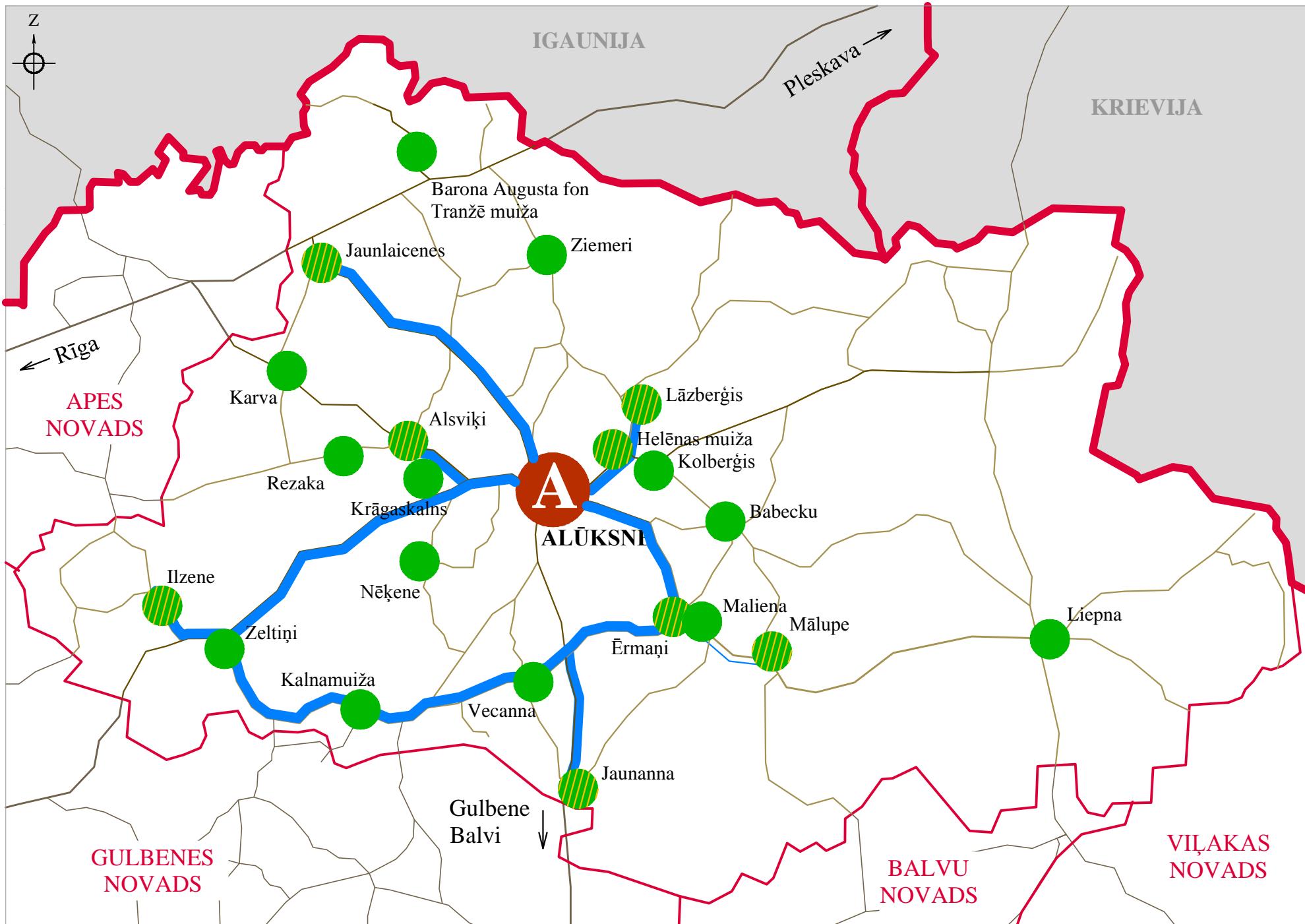
Pēc esošās publiski pieejamās informācijas, kas atrodama teritoriju plānojumos, sociālajos tīklos, novadā apzināti 17 muižu kompleksi vai to daļas. Par 9 muižām atdrodama informācija Alūksnes tūrisma informācijas centra mājas lapā vai pagastu tūrisma informācijā.

Pētot pagastu tūrisma informāciju Alūksnes novada domes pašvaldības mājas lapā, atrodams, ka baronu Fitinghofu dzimta bijusi saistīta ar 5 muižām - Alūksnes muižu, Ilzenes, Kalnamuižas, Mālupes un Helēnas muižām un celtām dzirnavām Jaunannā. Baronu Volfu dzimta saistīta ar Ilzenes un Jaunlaicenes muižām.

Apzīmējumi:

- Muižas
- Muižas kā tūrisma objekti
- Pleskavas šoseja
- Asfalta segums
- Grants segums
- Novada administratīvā robeža
- Valsts administratīvā robeža

1.4. IESPĒJAMAIS TŪRISMA MARŠRUTS

Piedāvātā tūrisma maršutā ietvertas muižas, kas ir aktīvas Alūksnes tūrisma informācijas centra mājas lapā kā tūrisma apskates objekti - tās ir: Alūksnes, Lāzberģa, Helēnas, Jaunannas, Mālupes, Ērmaņu, Jaunlaicenes, Ilzenes, Alsviķu muižas kompleksi.

Tūrisma maršutā piedāvāta iespēja iekļaut arī tās muižas, kurām bijusi saistība ar Alūksnes muižas baronu dzimtu Fitinghofiem - Kalnamuiža, Ilzenes, Mālupes muiža un Fitinghofu laikā celtas dzirnavas Jaunannā, tādējādi veidojot jaunu kultūrvēsturiskā mantojuma izzināšanas maršrutu tūriņiem, kas par gala mērķi ir izvēlējušies Alūksnes muižas parku.

Apzīmējumi:

- Muižas
- Esošie tūrisma objekti - muižas
- Iespējamais tūrisma maršruts
- Asfalta segums
- Grants segums
- Novada administratīvā robeža
- Valsts administratīvā robeža

Pilsēta
Rīga

2.1. ALŪKSNES PILSĒTAS UN PARKA VĒSTURISKĀ ATTĪSTĪBA

Alūksnes pilsētas pirmsākumi meklējami mūsu ēras 1. un 2. gadu tūkstoša mijā. Tagadējās Cepurītes salā bijusi apmetne. Runā, ka ezers bijis seklāks un šī vieta bijusi savienota ar tagadējo Tempļakalna pussalu, kura apdzīvota vēlāk. 8. - 13. gs. to apdzīvojušas somu, igauņu ciltis, vēlāk latgaļi. Šeit būvēts varjagu (skandināvu jūrasbraucēju) cietoksnis, kurš bijis atbalsta punkts varjagu ceļā no jūras uz seno Krievzemi pēc precēm, kuras tālāk veda tirgot uz Bizantiju. Tempļakalna pussalu sauc arī par Kapsētas pussalu, kuru vecākie pieminekļi datēti 13. gs.

14.gs. Livonijas ordenis gleznainā Alūksnes ezera salā uzcēla mūra pili. Drīz pēc tam tagadējās Miera ielas rajonā izveidojās apdzīvota vieta Marienburga.

Nākošie nozīmīgākie pieturas punkti Alūksnes vēsturē ir 17.gs., kad vācu mācītājs, literāts, sabiedriskais darbinieks Ernsts Gliks Alūksnē nodibina vienu no pirmajām skolām Latvijā. Dzīvojis Mācītājmuižā. Kā laika liecinieki vēl stāv 2 cēli ozoli, kas iestādīti pēc Jaunās un Vecās derības iztulkošanas. Netālu Kanceles kalnīņā bijusi pirmā Alūksnes koka baznīca, kas nodegusi Ziemeļu kara laikā.

Pēc tam jauna baznīca uzcelta 18. gs. (Alūksnes evaņģēliski luteriskā baznīca). 18. gs. beigās uzcelta Ozolkoka pils (līdz mūsdienām nav saglabājusies). Sāk veidoties pirmsākumi tagadējam Alūksnes muižas parkam.

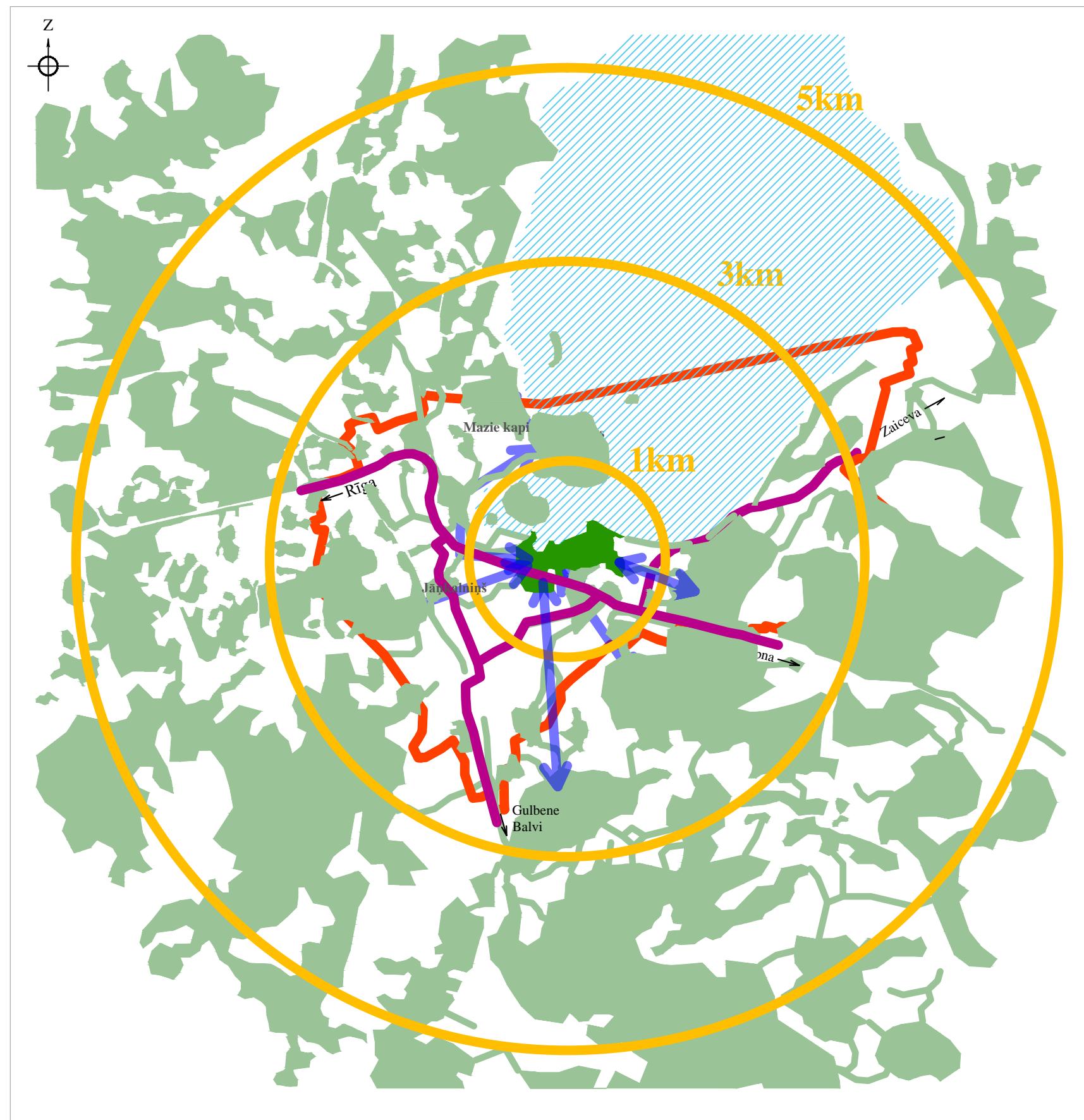
19. gs. būvēta Alūksnes Jaunā pils. 19. un 20. gs. mijā iezīmējas ar šaursliežu dzelzceļa būvniecību. Latvijas brīvvalsts laikā celtas pirmās kazarmas 7. Siguldas kājinieku pulkam. 1940. gadā, lielā ugunsgrēka laikā pilsētā nodeg lielākā daļa koka apbūves. Pilsētas tagadējie apjomi attīstījušies padomju laikā.

Galvenokārt pilsētas attīstība aizsākusies pa reljefa augstākajām vietām un augusi pa perimetru ezera D daļā, pēc tam izpletusies vēl uz D pusi.

Salīdzinot parka vecumu ar pirmo apmetņu rašanās laiku, parks ir salīdzinoši jauns, taču uz cilvēces strauji pieaugošo dzīves tempu un jauno tehnoloģiju attīstības fona parks izskatās vecāks.

2.2. PARKA SASAISTE AR TUVĀKĀJIEM BIOTOPIEM

Shēmā "Parka sasaiste ar tuvākajiem biotopiem" attēlots Alūksnes muižas parks un mežu masīvi 5 km rādiusā no parka.

Tā kā ceļi mēdz būt ierobežojoši elements ainavā, tika apskatīta biotopu savstarpējā savienojamība gar ceļiem, apzināti stādījumi gar ceļu malām, parādīti posmi, kuri stādījumi veido savienojumus savā starpā.

Alūksnes pilsētai piegulošajās teritorijās ir liela biotopu daudzveidība. Tām ir laba sasaiste ar apkārtējiem biotopiem. Savienojamības esamība ar citiem biotopiem un iespēja dzīvajām radībām pārvietoties no viena biotopa uz otru, apliecinā, ka parkā ir liela bioloģiskā daudzveidība. Sugu un biotopu savienojamība nodrošina sugu spēju pārvietoties no lauku vides uz pilsētas vidi un otrādi.

2.3. DABAS MANTOJUMS

Sauļēkta dārzs

Ozols pie baznīcas

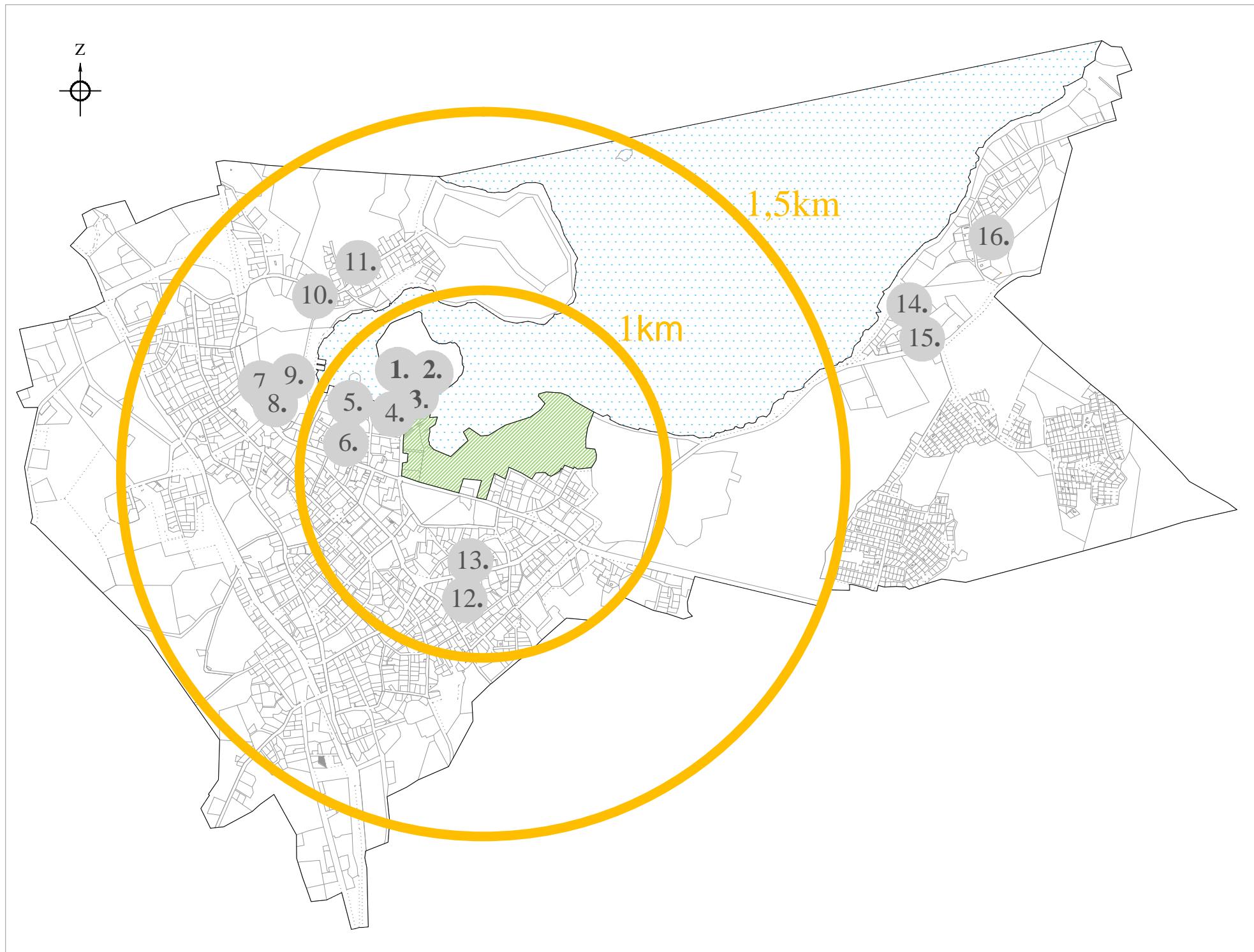

Tempļa kalns

Glika ozoli

Alūksnes pilsētā ārpus muižas parka teritorijas atzīmēti 17 dižkoki. Informācija iegūta no Alūksnes novada pašvaldības mājas lapas. Visi objekti atrodas 1-2 km attālumā no parka, kas ir 15-20 min ilgs laiks, ko pavadīt ceļā ar kājām.

2.4. KULTŪRAS MANTOJUMS

Alūksnes kapsēta

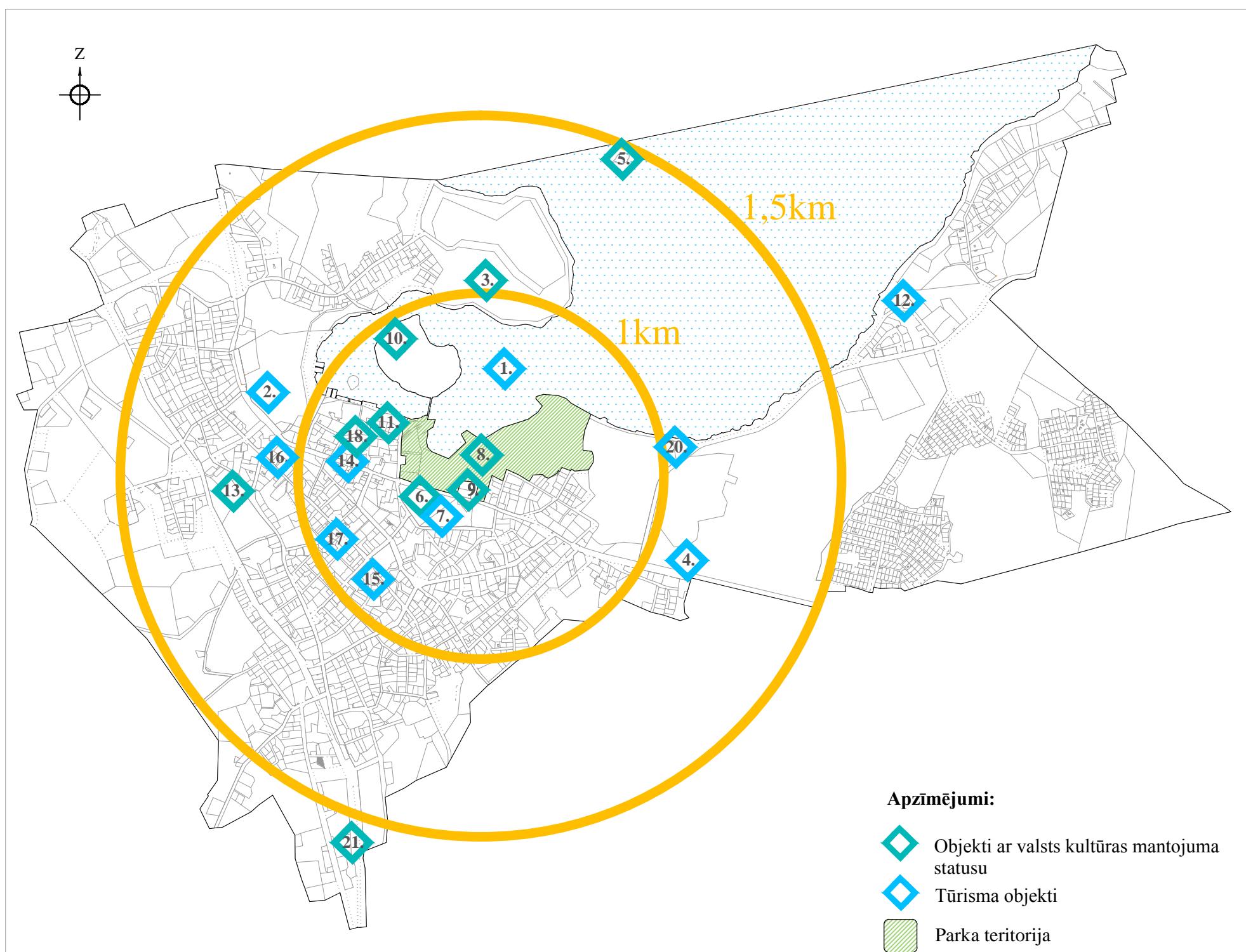
Livonijas ordeņa pilsdrupas

Bībeles muzejs

Mazbānītis

Kartē atzīmēti pilsētas tūrisma objekti pēc Alūksnes tūrisma informācijas centra publiski pieejamās informācijas. Kartē īpaši izcelti tie objekti, kam ir piešķirts Valsts nozīmes kultūras pieminekļa statuss.

Pēc Alūksnes pilsētas teritorijas plānojuma pilsētas teritorijā atrodas 6 arheoloģijas pieminekļi, 24 valsts nozīmes un 27 vietējās nozīmes arhitektūras un mākslas pieminekļi un 1 pilsētbūvniecības piemineklis - Alūksnes pilsētas vēsturiskais centrs.

2.5. PARKS KONTEKSTĀ AR SABIEDRISKĀM AKTIVITĀTĒM

Alūksnes muižas parka svētki

Stadions muižas parkā

E. Glika Alūksnes Valsts ģimnāzija

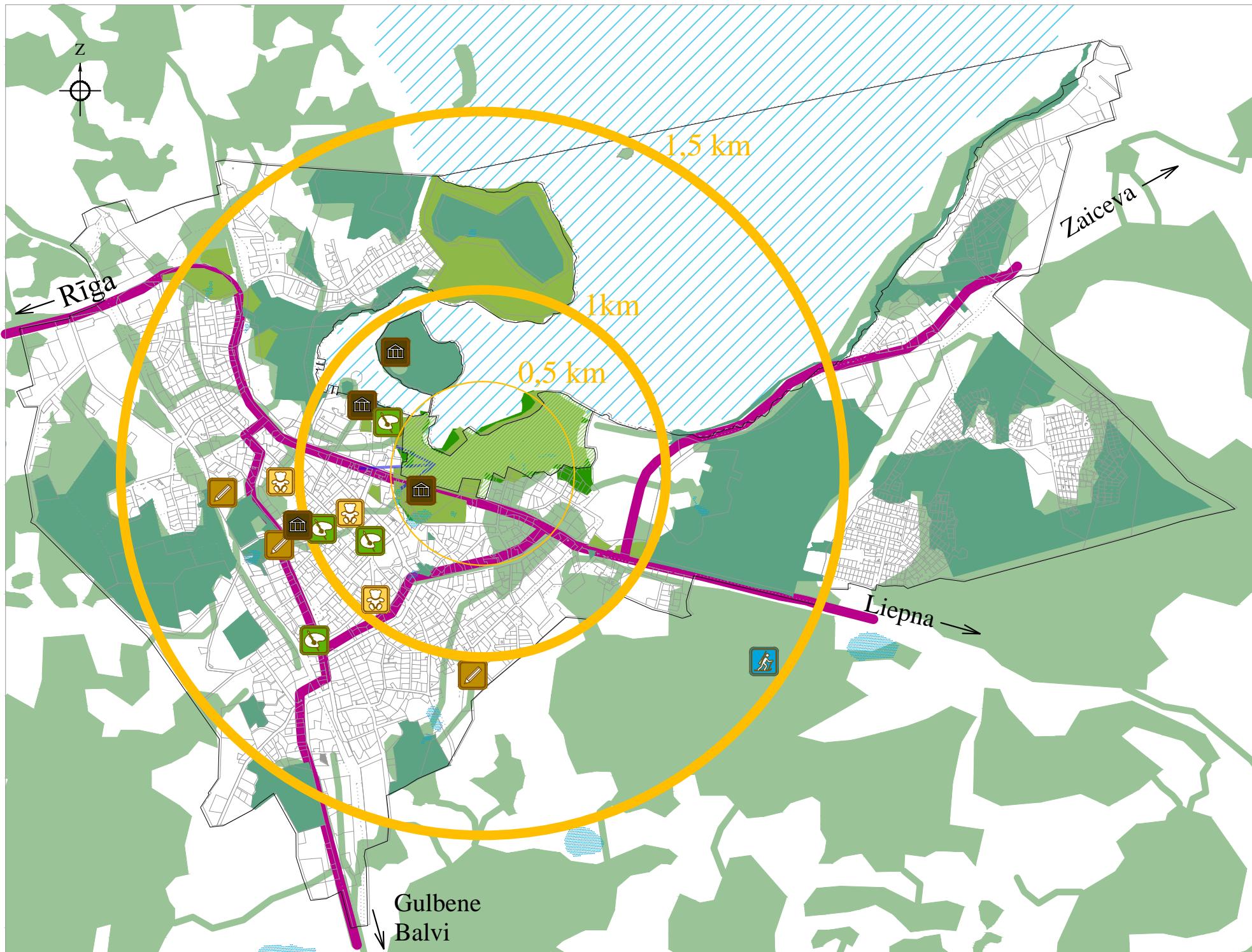

Ziemas orientēšanās

Uz parku var skatīties ne tikai kā uz rekreācijas funkciju pildošu objektu, bet arī caur izglītības prizmu - šī var būt vieta, kur izglītoties par Latvijas kultūras un dabas vērtībām, izprast vēsturiskos notikumos, sportot, gleznot un dažādos citos veidos garīgi un fiziski pilnveidoties.

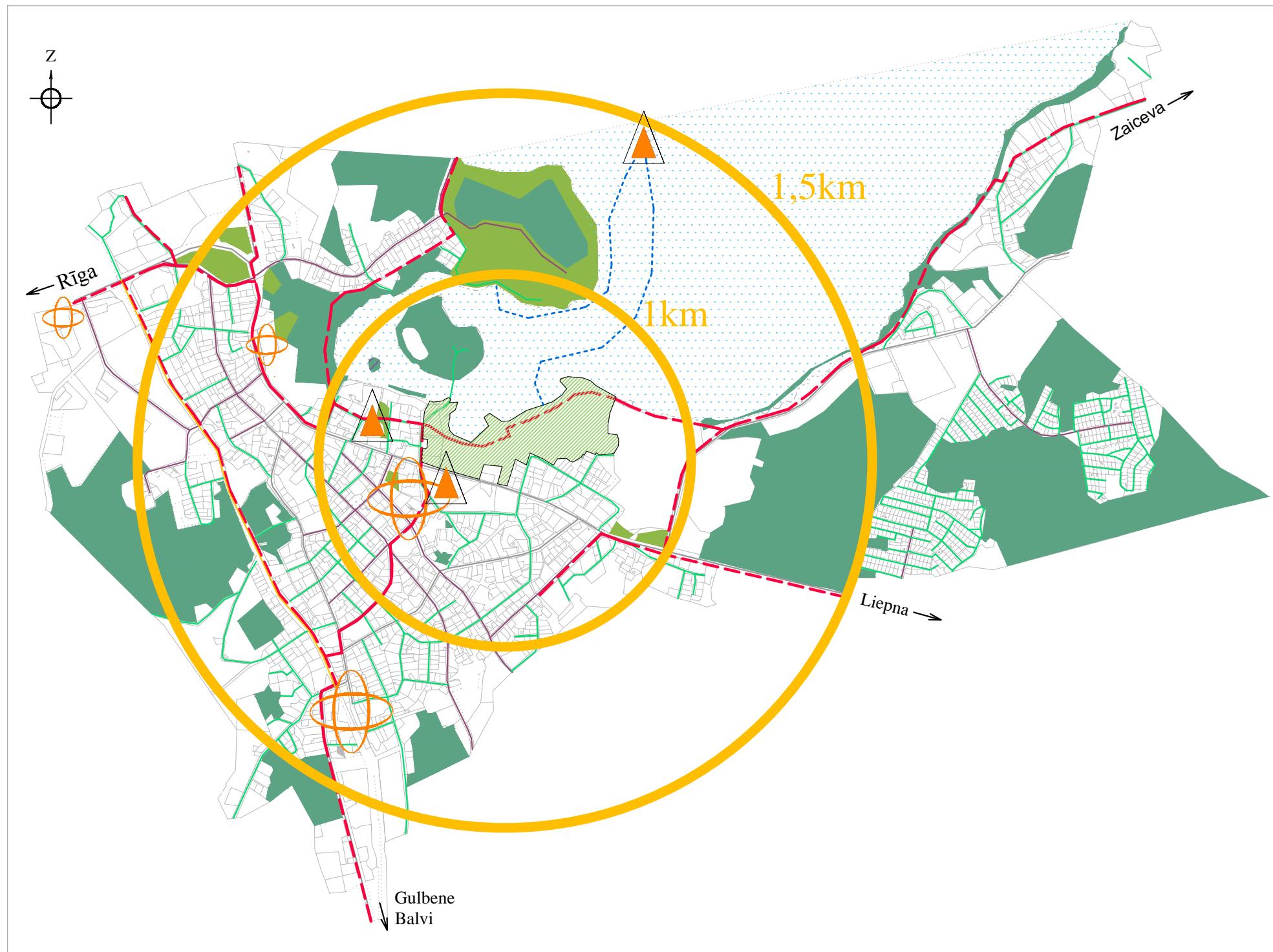
Alūksnē ir 3 pirmskolas izglītības iestādes, 3 skolas, 4 interešu izglītības iestādes, 3 kultūras iestādes. Visas šīs iestādes atrodas vidēji 1,2 km attālumā no parka teritorijas, kas ir kājāmgājējam pavadītas 15 minūtes celā.

Pilsētā notiek dažādi sporta aktivitātes: Ziemas sporta festivāls Alūksne 2015, slēpojumi, snovborda, biatlona sacensības, zemledus makšķerēšana, skijorings, zemledus makšķerēšana, slidošana, auto ledus sprints, mini autorallijs, tautas slēpojums, orientēšanās sacensības, starptautiskās ūdens motosporta sacensības. Arī parkā var tikt integrētas sportiska rakstura aktivitātes.

Apzīmējumi:

- Pirmskolas izglītības iestādes
- Skolas
- Interesu izglītības iestādes
- Kultūras iestādes, pasākumu norises vietas
- Alūksnes muižas parks
- Alūksnes novada ziemas sporta centrs "Mežinieki"
- Biotopi
- Parks (pēc teritorijas plānojuma kartes)
- Atpūtai un rekreācijai paredzētās teritorijas (pēc teritorijas plānojuma kartes)
- Ūdens struktūras

Kustības analīzē pilsētas mērogā apskatīti dažādas intensitātes ceļi un mezglu punkti - vietas, kur cilvēki visvairāk koncentrējas, orientieri - objekti, kas palīdz orientēties telpā.

Par mezglu punktu dēvē vietu, kurā koncentrējas vairākas funkcijas. Kā viens no mezglu punkta veidošanās piemēriem ir veikals "Maxima" Pils ielā, kuram klāt atvērti citi mazāki veikali, ēdināšanas uzņēmums un degvielas uzpildes stacija.

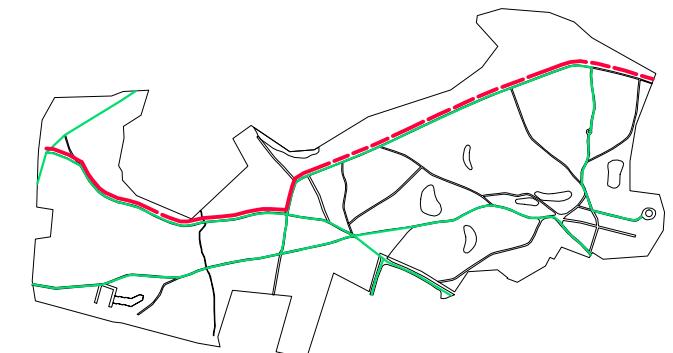
Šādi mezglu punkti pilsētā identificēti 4 vietas, lielākais mezglu punkts atrodas līdzās parkam (tuvākie objekti: autoosta, veikals, kafejnīca).

Savukārt, orientieri ir lieli, ievērojami objekti, kas palīdz orientēties pilsētā un tiem piemīt arī vietas tēlu veidojoša un atpazīstamību veicinoša funkcija.

Šādi objekti ir Alūksnes evaņģēliski luteriskā baznīca, Jaunā pils un Cepurītes sala, kas vienlaicīgi funkcionē arī kā Alūksnes ezera simbols.

Pilsētas mezglu punkti savienoti ar pilsētas maģistrālajām ielām un velosipēdu celiņiem. No mezglu punktu pusē parkam pieklūst visvairāk cilvēku. No Alūksnes muižas parka parka redzami visi orientieri pilsētā.

Parkā definētās vietējās nozīmes ielas un velo celiņi

Apzīmējumi:

	mezglu punkts
	orientieris
	maģistrālās ielas
	pilsētas nozīmes ielas
	vietējas nozīmes ielas
	plānotie velosipēdistu celiņi
	ūdens transporta kustība
	parki
	rekreācijai plānotās teritorijas
	Alūksnes muižas parks

2.7. PARKA NOZĪME PILSĒTAS TELPĀ

Skats no parka uz Cepurītes salu

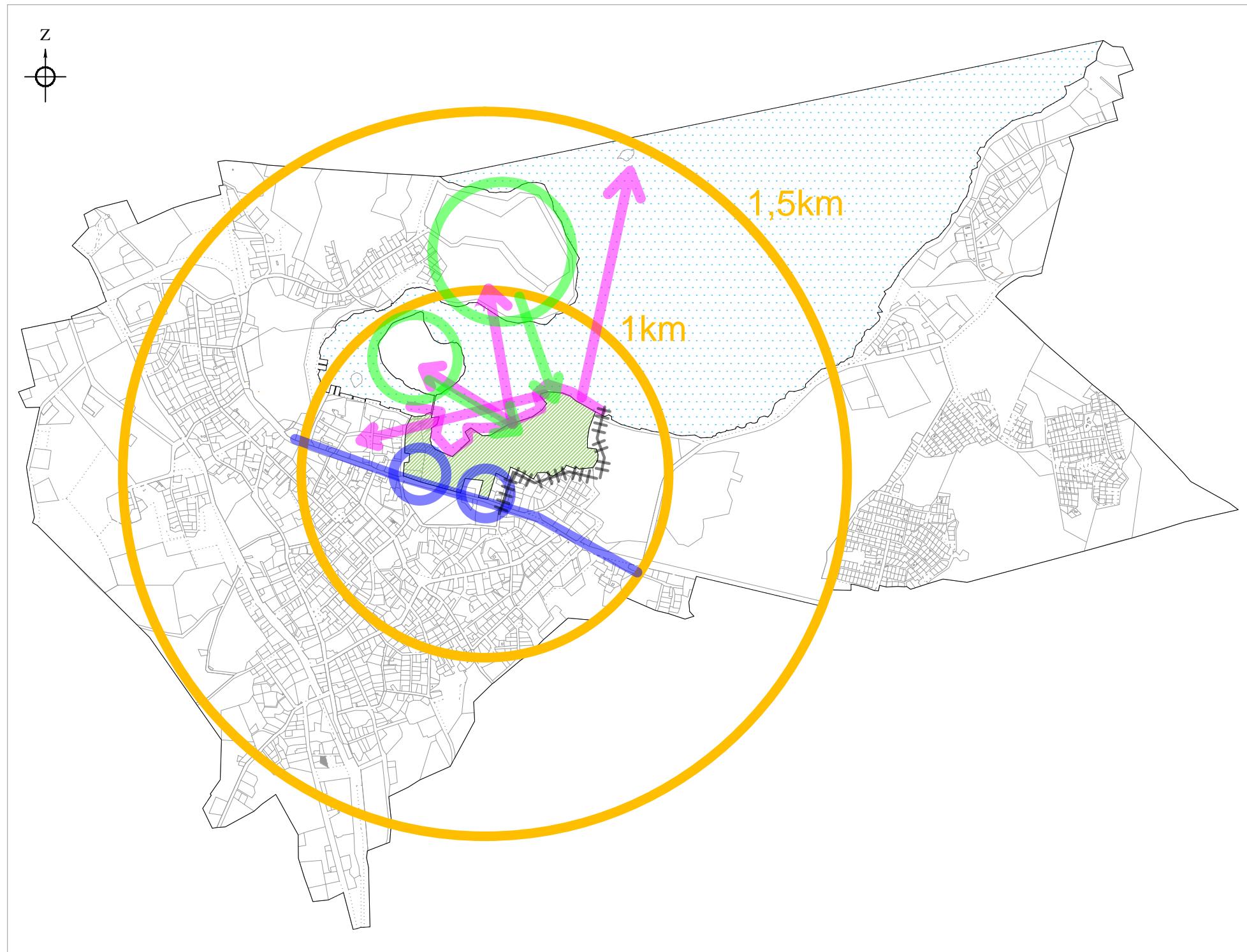
Skats no jaunā gājēju tilta uz Aleksandra paviljonu un pieminekli 7.Siguldas kājiniekam

Skats no Tempļa kalna uz parku

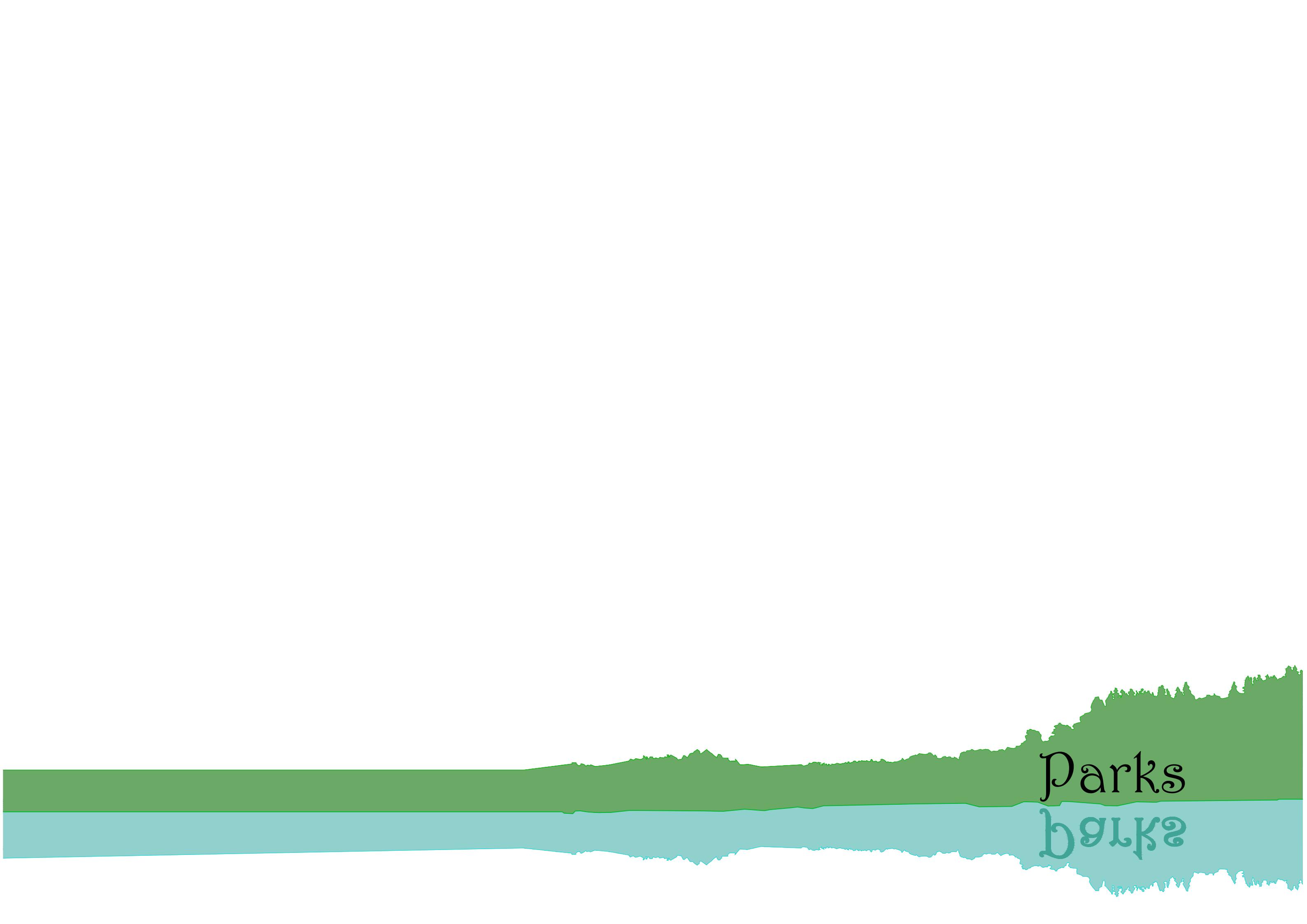
Skats no parka uz baznīcu

Pilsētas telpā muižas parks ir vizuāli viegli pamanāms un fiziski ērti sasniedzams no Pils ielas. Šī parka daļa reprezentē parku, tā identitāti, tādēļ tai jābūt aicinošai, vizuāli estētiskai un funkcionāli ērtai jebkurai sabiedrības grupai.

No parka paveras skati uz citām pilsētā nozīmīgām vietām tādējādi popularizējot arī citus svarīgus objektus Alūksnē. Attiecīgi parks ir saskatāms no tām vietām, kuras redzamas atrodoties parka teritorijā.

Parka A un DA daļa robežojas ar privātām teritorijām un Nacionālo Bruņoto spēku Kājinieku skolas teritoriju, tāpēc šī parka daļa ir skatiem nepieejama, salīdzinot ar pārējām parka daļām.

Parks
bglk2

3.1. PARKA VĒSTURISKĀS ATTĪSTĪBAS APKOPOJUMS

18. GADSIMTS

1700.-1721. gads - Ziemeļu karš, Alūksni ieņem krievu karaspēks. Uz Krieviju gūstā aizvests E. Glikss un viņa audžumeita Marta Skavronska (vēlāk Katrīna I).

1753. gads - Alūksnes muižu savā īpašumā iegūst Otto Hermanis fon Finighofs.

18.gs II puse - sāk veidoties Alūksnes muižas celtņu kompleks, uz austrumiem no tā veikti pirmie parka izveides darbi, uzstādītas arī pirmās arhitektūras mazās formas (*Pomona templis, ampīra stila tilts, piemineklis Vīnogu vācējai, Diānas tēls, Eola templis, Kolumba ola*).

18. gs. beigas un 19. gs. sākums - Ozolkoka pils celtniecība (1793. - 1794.gads), ierīkots dārzs regulārā franču stilā pretī Ozolkoka pilij. 19.gs sākumā regulārais dārzs pārveidots par ainavu tipa parku un papildināts ar arhitektūras mazajām formām (*ampīra stila mūra tilts un vārti, Kanovas marmora vāze, Kīniešu paviljons, Apolona krūšutēls, Apaļa un Ovālā strūklaka, Aleksandra paviljons, obelisks*).

19. GS.

1831. gads - uzcelts mauzolejs, 1832.gadā iesvētīts.

1940 - tajos gados - uzcelts putnu paviljons.

1860. - 1864. gads - Jaunās pils celtniecība.

19. MTS

20. gs sākums - pirmo muižas ēku ezera dienvidu krastā savā īpašumā ieguva E. Eilenbergs un pārbūvēja skolas vajadzībām. Laikā no 1910. - 1929. gadam ēku izmanto Alūksnes ģimnāzija. Vēlāk Valkas aprīķa valde skolas ēku pārbūvējusi par slimnīcu.

1902. gads - nodeg Ozolkoka pils.

1905. - 1907. gads - revolūcija, 2 gadus Jaunās pils pagrabos mocīti revolucionāri.

1917. gads - carisma gāšana, parks no slēgta tipa kļūst par atklātu, visiem pieejamu, notiek demontēšanas darbi.

1923. gads - pretī pilij izveidoti Brāļu kapi. Pretī Jaunajai pilij izveidoti 1919. gada pavasarī kritušo latviešu un igauņu sarkano strēlnieku masu kapi.

1920. gads - Alūksnei piešķir pilsētas tiesības.

1923. gads - uzcelts piemineklis 7. Siguldas kājinieku pulka kareivjiem.

No 1923.gada - parka austrumu daļu aizņem karaspēka daļas novietnes

1925. gads - Pieminekļu valde ieraksta valsts aizsargājamo pieminekļu sarakstā vairākus saglabājušos parka objektus (mauzoleju, Eola templi, Pomona templi, obelisku, kolonnu, fontānu, akmens solu, trīsstūra akmens pamatni un vāzi bez akmens pamatnes). Pretī jaunajai pilij uz ezera pusē tiek ierīkots sporta laukums.

1931. - 1934.gads - tiek izbūvēta Pils (vēlāk arī Vorošilova) iela gar Jaunās pils Z fasādi.

1932. gads - nodibināts Alūksnes muzejs, muzeja vajadzībām pieprasīta Palmu māja.

1933. gads - Palmu mājā ierīkota eļļas spiestuve.

1935.gads - Nojaukts Pomona templis, Kanovas vāzes restaurācija un novietošana Alūksnes vidusskolā.

1938. gads - izbūvējot Sporta tagadējo O. Vācieša ielu, aizbērts grāvis pie parka, nojaukts ampīra stila tilts un vārti.

1939.gads - nojaukts putnu paviljons.

1941. gads - Palmu mājā tiek ierīkota vācu koncentrācijas nometne.

1943. gads - pārapbedīti Siseņu priedēs atrastie iedzīvotāji un karavīri.

1948. gads - Palmu mājā ierīkots LPSR Autotransporta un šoseju ministrijas 12. autotransporta kantoris.

1950. gads - likti pamati sporta nama pamati.

1957. g. - 1960-tie gadi - Aleksandra paviljona, Eola tempļa, Palmu mājas un mauzoleja restaurācija.

1960. gads - vecās ozolkoka pils vietā uzcelta divstāvu dzīvojamā māja.

1967.gads - Alūksnes parks reģistrēts Valsts aizsargājamo republikāniskās nozīmes arhitektūras pieminekļu sarakstā.

1970 - tie gadi - pēc projektēšanas institūta 'Latkomunprojekt' izstrādātā projekta 'Alūksnes pilsētas parka rekonstrukcija' notiek parka labiekārtošanas darbi

1984.gads - izveidots jaunais Brāļu kapu komplekss pretī Jaunajai pilij.

1988. gads - izstrādāts projekts 'Alūksnes pilsētas parka labiekārtošana', M. Daugaviete.

1999.gads - Par Alūksnes pilsētas parku (bij.pilsmuižas parks), I. M. Janelis.

21. GADSIMTS

2000.gads - uzsākta Aleksandra paviljona restaurācija

2001.gads - parkā uzstādītas akmens tēlniecības simpozija laikā izgatavotās skulptūras 'Kolumba ola', 'Diānas dzimšana', 'Kalnezers', 'Ziemeļvējš'.

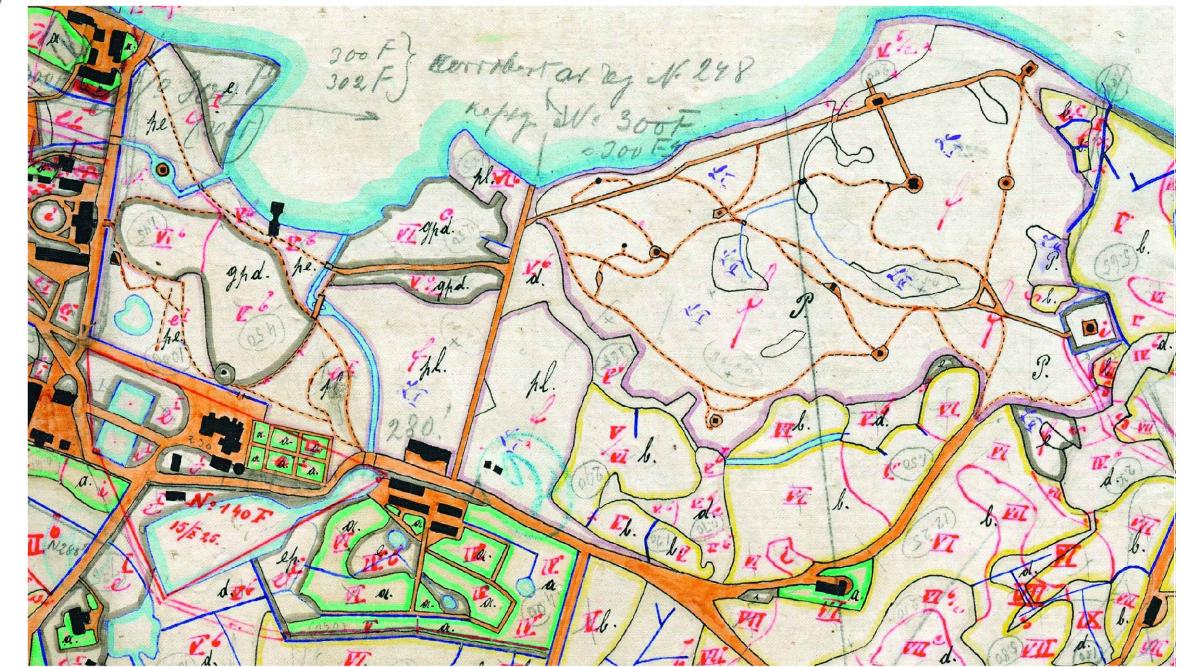
2008.gads - Atzinums un ieteikumi par Alūksnes pilsētas (pilsmuižas) parku, I.M.Janelis

2010.gads - Atjaunots parka celiņu segums. VKPAI Vidzemes reģionālā nodaļa Alūksnes novada pašvaldībai izsniedz norādījumus par valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa Parks (Nr. 2666) izmantošanu un saglabāšanu.

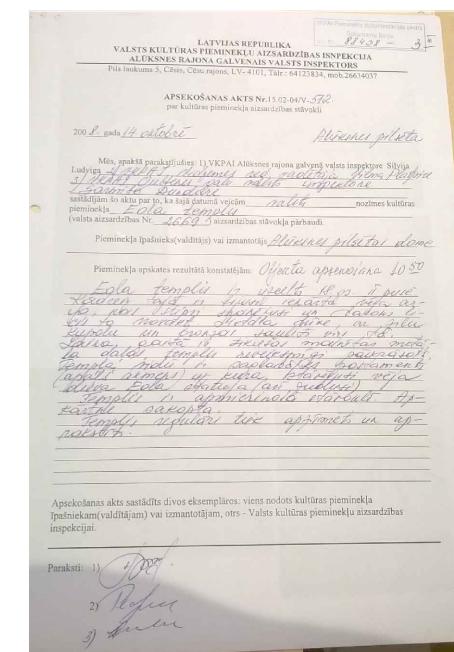
2011.gads - izstrādāta Alūksnes muižas parka rekonstrukcijas programma 'Gadsimtu sasaukšanās' 2010. - 2020.gadam / A.Veismanis/. Mērķis: Sakopēt un pilveidot Alūksnes muižas parku, izveidojot to kā ainavu parku paraugu Baltijā.

2013.gads - izstrādāts Alūksnes muižas parka apsaimniekošanas plāns / L.Strode/.

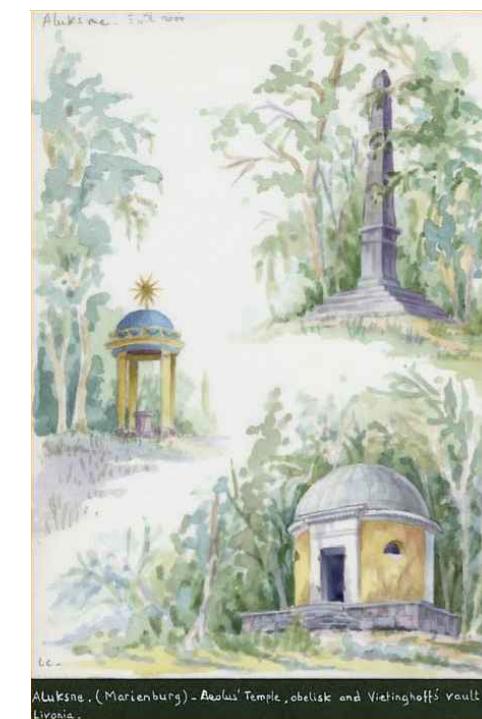
2015.gads - pabeigta Aleksandra paviljona rekonstrukcija.

1884.gada karte

VKPAI Eola templi apsekošanas akts

Alūksne (Marienburg) - Eola templi, obelisk and Vietinghoff's vault, Livonia.

3.2. AR ALŪKSNES MUIŽAS PARKU SAISTĪTO PERSONĀBU IZPĒTE

von und Baron Vietinghoff genanni Scheel

Baronu Fitinghofu - Šēlu dzimtas ģerbonis

Ar parku saistītie cilvēki Alūksnē ir nonākuši saistībā ar jau senākiem notikumiem, t.i. Ziemeļu karu, kura laikā gūstā uz Krieviju aizvests mācītājs **Ernsts Glikss** un viņa audžumeita **Marta Skavronska** (vēlāk **Katrīna I.**). Katrīnas I meita **Elizabete** atdāvinājusi Alūksni grāfam **Voroncovam**, bet Voroncovs to pārdod **Konradam Fitinghofam - Šēlam**.

Konrada Fitinghofa - Šēla dēla **Otto Hermana fon Fitinghofa - Šēla** laikā celts Alūksnes Jaunā pils (18.gs.), Palmu māja. Otto dēls **Georgs Arnolds** apbedīts 1773.gadā ierīkotajā kapsētas pussalā. Otto mantinieks **Burhards Kristaps Fitinghofs** strādājis Pavlovskā kā galma kambarkungs pie imperatora Pāvila I (tajā laikā Pavlovskā jau bija ierīkots angļu stila ainaviskais parks). Pavlovskas parks radīja ierosmi Burhardam Kristapam fon Fitinghofam līdzīgu parku veidot Alūksnē. 1822. gada maija beigās Burhardam Krirstapam fon Fitinghofam bija tas gods uzņemt viesos caru **Aleksandru I.** Burhards Kristaps un Aleksandrs I bija pazīstami kopš jaunības, kad Burhards Kristaps Pavlovskā kalpoja galmā kā cara Pāvila I kambarkungs.

Burhards Kristaps fon Fitinghofs cēlis mauzoleju (1811.gadā), viņa laikā celti pils vārti. Tēvam pasūtījis obelisku. Barons apglabāts kapsētas pussalā. Burhardam Kristapam fon Fitinghofam bijuši divi dēli: **Pauls fon Fitinghofs** un **Aleksandrs fon Fitinghofs**. Aleksandrs fon Fitinghofs cēlis Putnu paviljonu 19.gs. 40.gados.

Alūksnes muižas parka dārznieki: **Johans Georgs Holofernes** (1744., 1747.); **Ernests Taube** (1763); **Johans Georgs Graslers** no Austrijas (1768-1795); **Šmits** (1798-1800); **Buks** (1802. - 1804.); **Beķers** (no 1821. gada).

Dārznieks **Pēteris Buks** (1802-1804) Alūksnes muižas parku radīja par vienu no dendroloģiski bagātākajiem parkiem Baltijā.

19.gs pirmajā pusē Alūksnes parkā cits citu nomainīja daudzi mākslas dārznieki, jo Fitinghofs slikti apmaksāja padarīto darbu.

Vilhelms Kristians Frībe (Wilhelm Khrisstian Fribe) - sastādījis augu sarakstu parkam (1800-1804). Bijis patstāvīgais Līvzemes ekonomiskās sabiedrības sekretārs un goda loceklis, Rīgas aprīņķa skolu inspektors, kā arī loceklis Ķeizariskajā ekonomiskajā sabiedrībā St.Pēterburgā un dabas pētnieku sabiedrībā.

Dendroloģiskos pētījumus Alūksnes parkā (1968-1970) veikuši **R. Cinovskis, I. Janele, A. Zvīrgzds**.

20. gs. sākumā parku kārtībā uzturēja 7. Siguldas kājinieku pulka karavīri, kas rūpējās par parka tīrību, ierīkoja jaunus soliņus un celiņus. 20.gs beigās un 21.gs sākumā parkā veicamos darbus organizējis pilsētas, vēlāk novada, ainavu arhitekts **Argis Veismanis**. Šobrīd parku apsaimnieko Alūksnes pilsētas pašvaldība.

Antonio Kanova (Canova) 1757-1822, itāļu skulptors, klasicisma pārstāvis.

Mauzoleja arhitekts - **Johans Vilhelms Krauze. Vestlins** - iespējamais pils vārtu, Venēciešu tilta margu, Pils un Palmu mājas balkonu kalējs.

Moderno arhitektūras formu autori:

- "Ziemeļvējš" tēlnieks **Sandris Kondrāts**
- "Kolumba ola" tēlnieks **Vilnis Titāns**
- "Kalna ezers" tēlnieks **Juris Švalbe**
- "Diānas dzimšana" tēlnieks **Andris Vārpa**

Brāļu kapu arhitekte: **Anita Šteinerte**

Otto Hermanis fon Fitinghof

Muižas parka svētki ar baronu pāru Finighofu un Volfu ierašanos, 2012

3.3. DABAS MANTOJUMS

*Parastie ozoli pie Brāļu kapiem
(Nr. 2., 3.)*

Parastais ozols (Nr. 1)

Plankumainā dzegužpirkstīte

Peldošais ezerrieksts

Balstoties uz informāciju par dižkokiem pilsētā Alūksnes novada pāšvaldības mājas lapā, apzināti 15 parkā esošie dižkoki - ozoli, liepas un egles.

Parkā atrodamas arī reti sastopami augi, kas aug savvalā (*Plankumainā dzegužpirkstīte*) vai ir parkā ieviesti (*Peldošais ezerrieksts*).

3.4. KULTŪRAS MANTOJUMS

Parka kultūras mantojumu veido tajā sastopamās arhitektūras mazās formas pavisam kopā 16 objekti - visas līdz mūsdienām saglabājušās vēsturiskās arhitektūras formas un notikušā Akmens simpozijas laikā radītās skulptūras.

Parks ir interesantām zīņām, stāstiem bagāts, bet priekšstatu par šo kopainu var gūt apņēmīgi meklējot informāciju interneta resursos. Parkā šie stāsti dzīvo, bet tikai par dažiem ko atklāj retās informācijas norādes.

3.5. ARHITEKTŪRAS MAZO FORMU IZPĒTE

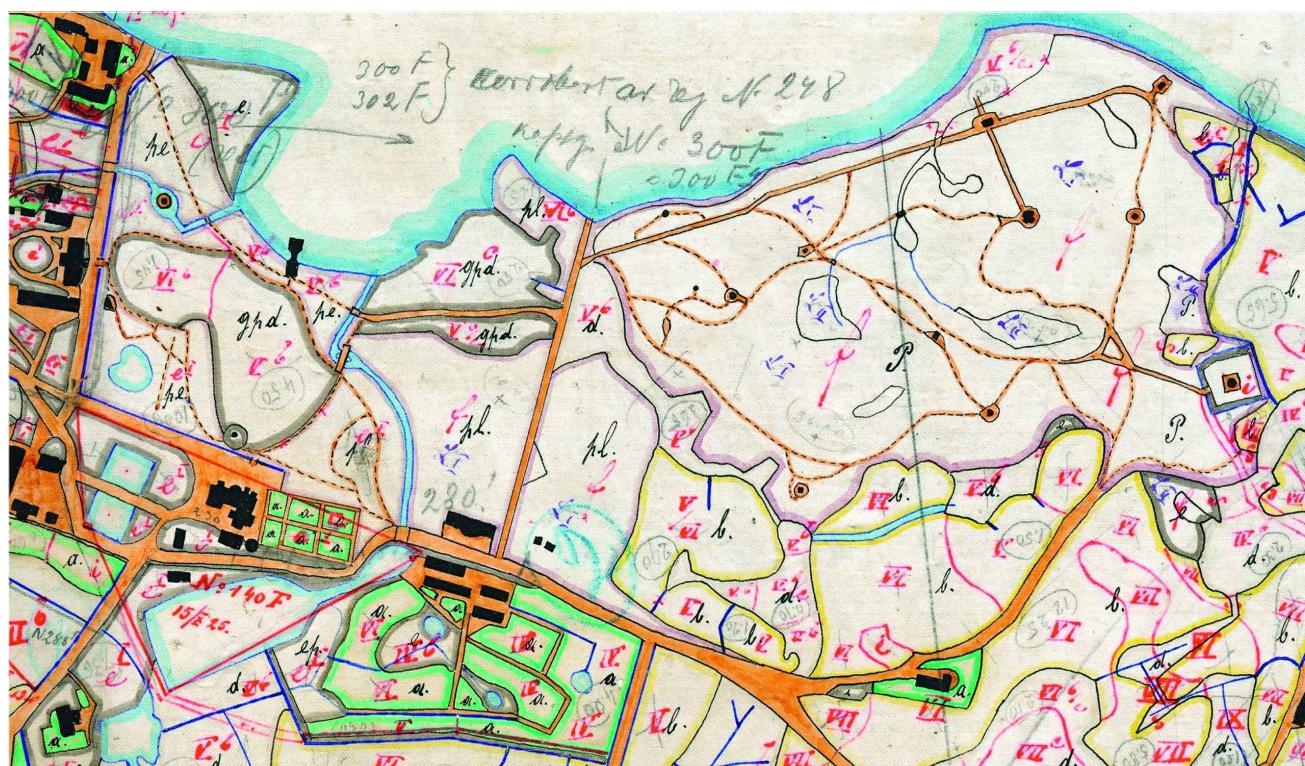
Arhitektūras mazo formu izpēte veikta pamatojoties uz vēsturisko materiālu un esošās situācijas izpēti lauka apstāklos.

Izpētes ietvaros Alūksnes parka esošās situācijas topogrāfiskais plāns savietots ar 1884. gada vēsturisko karti. Jaunizveidotā plānā atzīmētas visas parkā vēsturiskās un mūsdienās sastopamās arhitektūras mazās formas. Visiem objektiem norādīta to precīza vai aptuvena atrašanās vieta, kā arī būvniecības laiks, balstoties uz izpētes materiālos esošo informāciju.

Katra arhitektūras mazā forma numurēta un detalizēti analizēta tabulā (sk. *Arhitektūras mazo formu izpētes tabula*, 23.-28.lpp.), kur pievienots objekta apraksts ar tā vēsturisko atrašanās vietu, vēsturiskās attīstības un esošās situācijas raksturojumu, kā arī doti objekta iespējamie attīstības priekšlikumi. Papildus, pēc zinātniski aprobētās metodikas, novērtēta objektu autentiskuma pakāpe (skatīt autentiskuma pakāpes novērtējuma shēmu un apzīmējumus zemāk). Arhitektūras mazajām formām pievienotas vēsturiskās fotofaksācijas, ja tādas bijušas, un fotografija ar esošo situāciju.

Autentiskuma pakāpes novērtējuma shēma

	<i>Restaurēts elements</i>
	<i>5 - Loti augsta autentiskuma pakāpe, elements saglabājies bez uzslānojumiem</i>
	<i>4 - Augsta autentiskuma pakāpe, saglabājies detaļas, bet ir nelieli uzslānojumi jeb izmaiņas</i>
	<i>3 - Vidēja autentiskuma pakāpe, saglabājies apjomā, detaļas zudis</i>
	<i>2 - Zema autentiskuma pakāpe, saglabājies apjomā ar būtiskiem uzslānojumiem jeb izmaiņām, kas iegūts elementu pārbūvējot vai atjaunojot</i>
	<i>1 - Loti zema autentiskuma pakāpe (nav saglabājies apjomā, bet ir saglabājusies vieta, piemēram postaments, drupas)</i>
	<i>0 - Zudis elements</i>

Kartogrāfiskais materiāls. Alūksnes parka plāns, 1884 [LVVA]

Arhitektūras mazo formu vēsturisks apraksts un esošās situācijas raksturojums izstrādāts apkopojoš un analizējot pieejamos materiālus Alūksnes muzeja un Alūksnes pilsētas pašvaldības arhīvā, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas (VKPAI) dokumentācijas centrā un Latvijas valsts vēstures arhīvā (LVVA).

IZMANTOTIE AVOTI

Kartogrāfiskie materiāli

- **Salnais V., Maldups, A.**, Alūksnes pilsētas plāns, Pilsētu apraksts, 1936, Valsts statistiskaispārvaldes izdevums, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - Parka shematisks plāns, Alūksnes novadpētniecības un mākslas muzeja izdevums, 1978
  - Alūksnes plāns, 20.gs.karte, mērāukla 1:5200, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - Alūksnes muižas plāns 1884.gada plāns, LVVA
  - Alūksnes parka apzalumošanas nogabalu plāns, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - **Bruzgule. M.**, Alūksnes pils parka plāns, 1997, "Romatisma tēlu sistēmas semantika Latvijas muižu parku arhitektūrā un tēlniecībā", 1998
  - Alūksnes parka karte VKPAI
  - Alūksnes Jaunās pils teritorijas labiekārtojuma projekts, 2004 (Esošās situācijas izpēte: topogrāfijas kopija; fotofiksācijas shēma; esošo kokaugu saraksts; vēsturiske plāni un attēli. Projekta priekšlikums: paskaidrojuma raksts, plānotās situācijas shēma, dendroloģiskā eksplikācija, segumu shēma), Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - Alūksnes plāns 17.gadsimtenī. Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls

Publikācijas:

- **Dille, I.**, Alūksnes muižas parks (*pastaigas apraksts*)
  - **Fribe, V.K.**, Līvzemes, Igaunijas un Kurzemes Ekonomiski tehniskā flora, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - Vadonis pa Alūksni un apkārti, izdevniecība "Saistošie raksti", 1932
  - **Dzene, M.**, Rekonstruē pils kompleksu, Alūksnes ziņas, 2010
  - Alūksnes parks, Alūksnes novadpētniecības un mākslas muzeja izdevums, 1978
  - **Spārītis, O.**, "Romaticisma tēlu sistēmas semantika Latvijas muižu parku arhitektūrā un tēlniecībā", 1998
  - **Mauriņš, A.**, "Saistošā dendroloģija"
  - **Branks, V.**, "Puiku gadi Alūksnē", Rīga 1973
  - **Niedre, U.**, Meklējot Alūksni, Malienas ziņas, 2012
  - **Zilgalvis, J.**, Eklektisma arhitektūra. Latvijas muižu parku arhitektūra 18.gs.beigās-19.gs.otrajā pusē, Latvijas Zinātņu akadēmijas izdevums, 1996
  - **Rupenheite, I.**, Atjaunotā romantika, 2001, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - **Jēkabsons, G.**, Mazās arhitektūras formas parkos, Zinātne un tehnika, 1987
  - **Čoldere, D.**, Paviljons Alūksnē, Latvijas arhitektūra
  - **Apsītis, V.**, Ziemellatvijas kultūras centrs. LM5. 1969. VKPAI

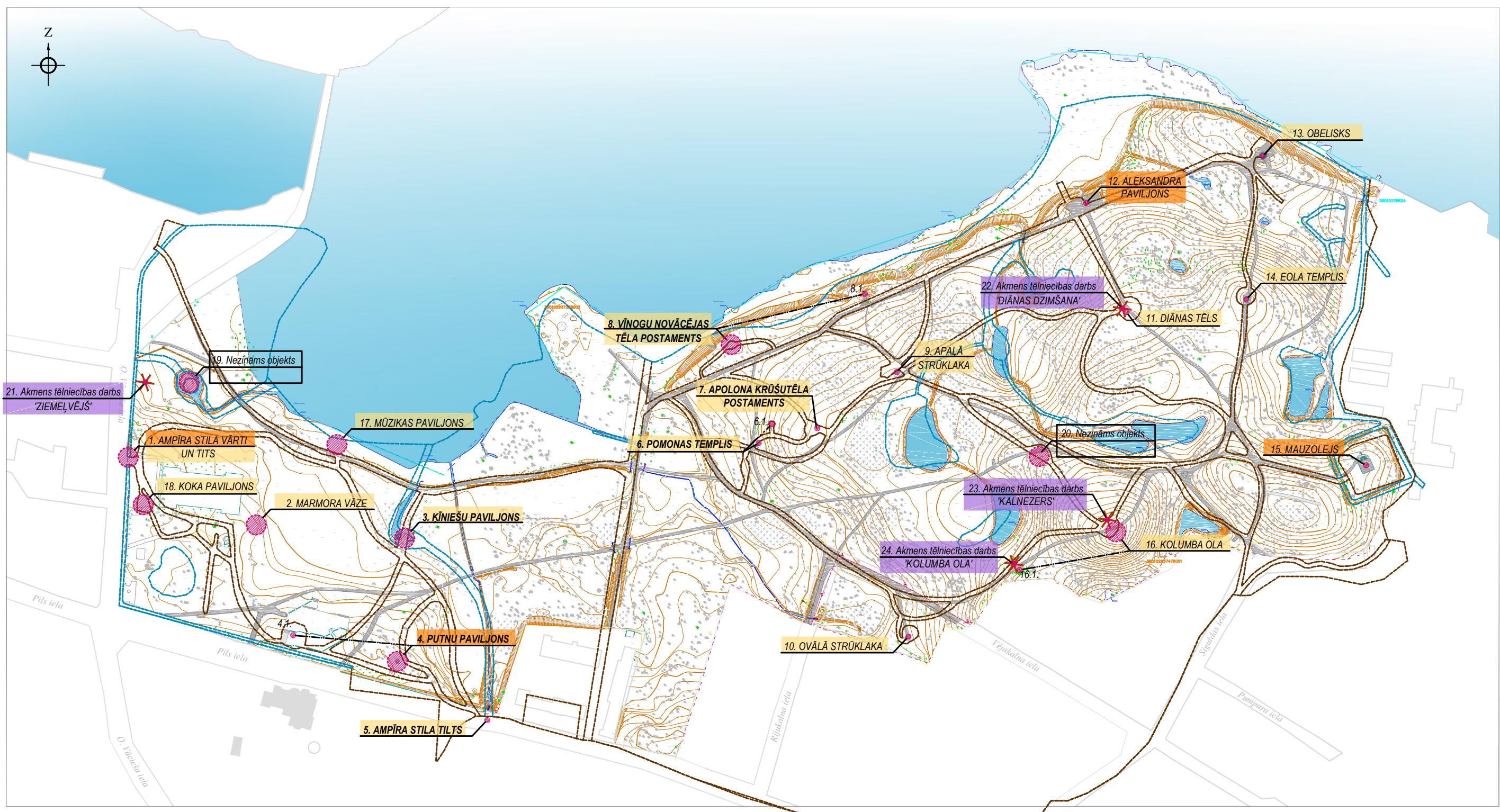
Izrakstu kopijas:

- Atļauja (Nr.1047.95Ar) par mehāniski bojāto un slimu koku un krūmu izciršanu, 1998, VKPAI
  - Alūksnes muižas parka vēsture (gadskaitu un notikumu uzskaitījums laika periodā no 1753. - 2011.gadam) Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - Alūksnes muižas aktu grāmata 1803.-1818.gads, 218.f., 1.apr., 313.lieta. , LVVA
  - **Niedre, U.**, Pieejamo Alūksnes pilsmuižas vēstures materiālu uzskaitījums LVVA, 2011, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - **Daujāte, K.**, Vecie parki un rekreācijas zonu veidošana, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - Granīta trīsstūvveida Diānas tēla pamatnes apraksts, 1949, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - **Janele, I.**, Kas jāiegauņē lauku vēsturisko parku apkopšanā, Rīga, 1983, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - **Siliņš, J.**, Latvijas māksla 1800 - 1914, Stokholma, 1979, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - Projekta Alūksnes muižas parka rekonstrukcijas programma "Gadsimtu sasaukšanās" 2010. - 2020.gadiem plānoto darbu apraksts, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - **Strode, I.**, Alūksnes muižas parka apsaimniekošanas plāns, 2013, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - Norādījumi par valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa Parks (valsts aizsardzības Nr.2666) izmantošanu un saglabāšanu, 2010, VKPAI
  - Projekta "Alūksnes parka attīstības programma" plāns, 1997, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - Par skulptūru izvietošanu Alūksnes parkā (Nr.1-2/1406), 2000, VKPAI
  - **Guste, B.**, 3.akmenstēlniecības simpozija Alūksnē galvenās vadlīnijas, 2000, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - Alūksnes muižas parka stādījumu renovācija, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - Alūksnes muižas parka celiņu renovācija, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - Slēdziens par projekta Putnu paviljons pieteikumu, 1997, VKPAI
  - Alūksnes pilsetas parka "Eola" templā un tā apkārtnes rekonstrukcijas projekts, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - **Metums, J.**, Alūksnes parka dižkoku apraksts, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - **Janelis, I.M.**, Atzinums un ieteikumi par Alūksnes pilsetas (pilsmuižas) parku, 2008, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - **Janelis, I.M.**, Par Alūksnes pilsetas parku (bij.pilsmuižas parks), 1999, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - Alūksnes muižas parka dendroloģijas vēsturiskā izpēte, Alūksnes pašvaldības arhīva materiāls
  - Alūksnes pils un parks. Izrakstu materiāli, VKPAI
  - Alūksnes pilsetas parka rekonstrukcija, LAtkomunprojekt, 1970, VKPAI
  - Arhitektūras plānošanas un restaurēšanas uzdevums arhitektūras piemineklim - Alūksnes parkam, 1969. VKPAI

Fotomateriāls, ilustrācijas, gravīras:

- Vēsturiskās fotofiksācijas (Empīra stila vārti, Eola templis, Aleksandra paviljons, mauzolejs, obelisks, granīta soli, putnu paviljons, Pomonas templis, ķīniešu paviljons). VKPAI

ARHITEKTŪRAS MAZO FORMU IZPĒTES KARTE

VĒSTURIKĀ PLĀNOJUMA (1884) APZĪMĒJUMI PLĀNA:

— celiņu un laukumu robežas

— ūdenstilpju un teču robežas

ARHITEKTŪRAS MAZO FORMU APZĪMĒJUMI PLĀNA:

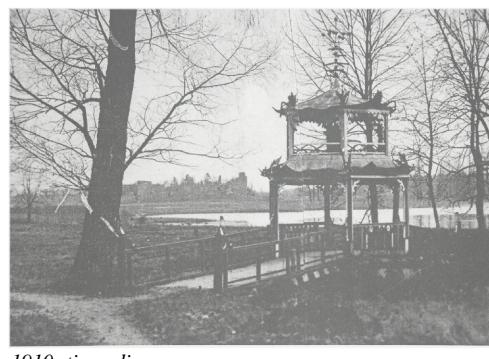
Atrašanās vieta:

- Arhitektūras mazās formas **precīza** novietne
- Arhitektūras mazā forma **aptuvena** novietne
- Akmens tēlniecības simpozija 'Gadsimtu sasaukšanās' skulptūru precīza novietne

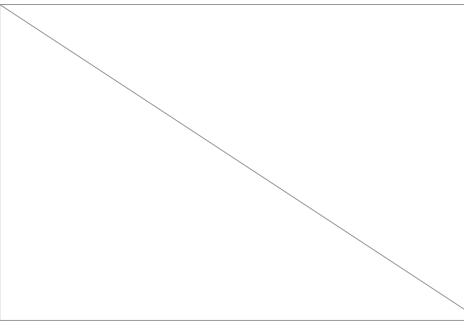
Objekta uzstādīšana periods parkā:

- 18.gs. II puse
- 19.gs. I puse
- 20.gs. I puse
- Nav zināms

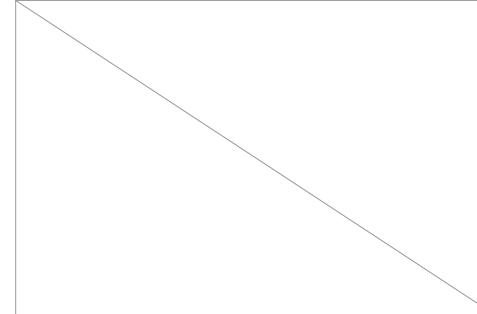
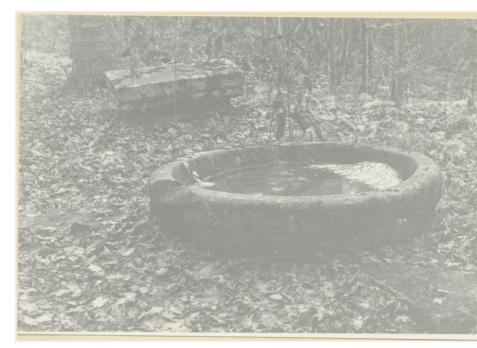
ARHITEKTŪRAS MAZO FORMU IZPĒTES TABULA

Objekta numurs, nosaukums un autentiskuma pakāpe	Objekta fotofiksācija (20. gs. sākums)	Objekta raksturojums	Objekta fotofiksācija (2015. gads)
1. AMPĪRA STILA VĀRTI UN TILTS Autentiskuma pakāpe: 0 - Zudis elements	 1914. gads	<p>Atrašanās vieta: Vēsturiski tiltiņa un vārtu novietne saistāma ar Ozolkoka pils pagalmu. Vārti simboliski savienojuši Ozolkoka pili ar plašo parku. Mūsdienās tiltiņa un vārtu vieta atzīmējama uz O. Vācieša ielas parka rietumu pusē, izbūvētā autostāvlaukuma ZR stūrī.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: 18.gs būvēts mūra tilts, 19.gs sākumā ampīra stilā veidoti vārti. Ampīr a stila vārtus savai sievai par godu cēlis Burhards fon Fitinghofs. Vārti veidoti no kaltiem granīta stabiem un tērauda vērtnēm. Vārtu platumas no kolonnas līdz kolonai - 2,20m, d=0,3m. Virs vārtiem uzraksts franču valodā: „Kāds gēnijs reiz teica: " Uzklausi mani, Tu redzi visus šos dārgumus, šie dārgumi pieder Tev. Šīnī neaizskartā mežonīgā krāšnumā un bagātībā mani nepilnīgie darbi lūdz Tavu atzinību".</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Ampīra vārti un tilts līdz mūsdienām nav saglabājušies. 1938. gadā vārtu un tilta daļas demontētas ar Pieminekļu valdes atlauju (VKPAI arhīvs). Demontāža veikta līdz ar Sporta ielas (tagadējās O. Vācieša ielas) izbūvi. Demontēto vārtu metālrotājumu detaļas pārvestas uz Brīvdabas muzeju Rīgā.</p> <p>Attīstības priekšlikumi: - Vārtu arhitektoniskais dizains perspektīvē pielietojams, izstrādājot reprezentatīvās ieejas mezglu priekšlikumu.</p>	
2. MARMORA VĀZE Autentiskuma pakāpe: 5 - ļoti augsta	 1930.-tie gadi	<p>Atrašanās vieta: Pēc aprakstiem vāze atradusies pret ampīra stila vārtiem, savukārt, mūsdienās vāzes novietne fiksējama kā neliels reljefa paugstinājums netālu no Lujāna pilsdrupu DA stūra.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Vāzes materiāls - marmors, novietota uz granīta taisnstūra veida postamenta. Uzskata, ka vāzi izgatavojis itāļu skulptors A. Kanova, lai gan uz vāzes nav mākslinieka paraksta un tā nav atrodama tēlnieka darbu sarakstā. Šo mākslas darbu Alūksnei 18. gs. beigās dāvinājusi Katrīna II. Identisku vāzi Katrīna II uzstādījusi pie savas pils Carskoje Selo. Vāze atspoguļo 18. gs. klasicisma stilu. Uz vāzes cilnī attēlots sengrieķu mitoloģijas sižets - rituālie svētki par godu vīnkopības dievam Dionīsam.</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Mūsdienās objekta daļas saglabājušas, bet atrodamas ārpus parka teritorijas - granīta postaments atrodas pie Jaunās pils, marmora vāze - E. Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijā.</p> <p>Attīstības priekšlikumi: - Ar skenēšanas metodi, precizēt vāzes vēsturisko atrašanās vietu; - Veidojot kvalitatīvu kopiju, vāzi perspektīvē novietot uz esošā autentiskā postamenta.</p>	
3. ĶINIĒŠU PAVILJONS Autentiskuma pakāpe: 0 - Zudis elements	 1910- tie gadi	<p>Atrašanās vieta: Vēsturiski paviljons atradies uz tiltiņa, kas vedis pāri nelielai upītei vai grāvim parka teritorijā starp Jauno pili un ezeru. Mūsdienās paviljona atrašanās vieta aptuveni atzīmējama vecupes DA pusē.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Ķiniēšu paviljons būvēts 18. - 19. gs. mijā. Laternas veida paviljons veidots kā tiltiņa divstāvīga koka virsbūve ar uziektiem jumta galiem. Raibi izkrāsots mandarīna tēls ar stikla zvanījiem atradies paviljona ortajā stāvā. Paviljons pamatā balstījies uz sešām kolonām.</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Līdz mūsdienām objekts nav saglabājies.</p> <p>Attīstības priekšlikumi: - Ar skenēšanas metodi, precizēt tiltiņa vēsturisko atrašanās vietu; - Objekts atjaunojams vēsturiskajā veidolā un uzstādāms vēsturiskajā vietā.</p>	

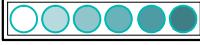
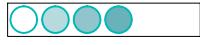
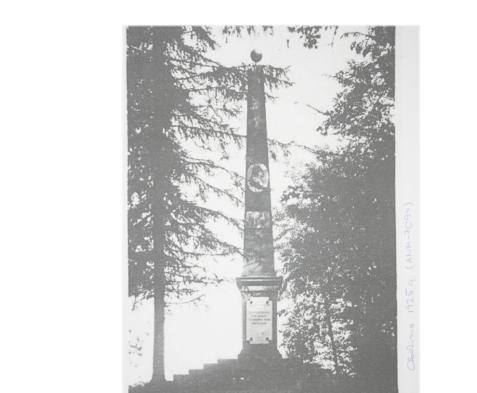
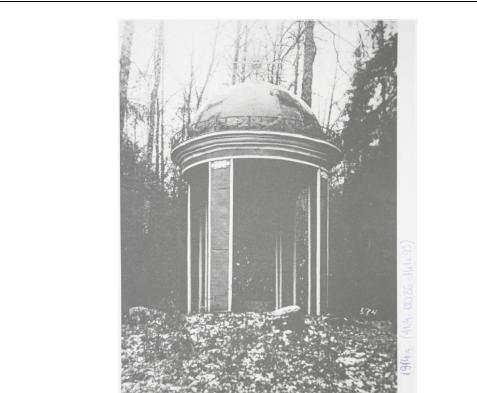
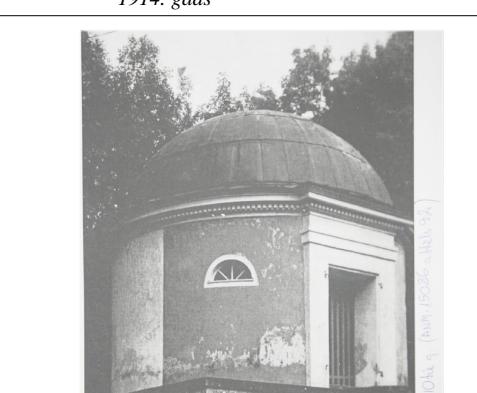
ARHITEKTŪRAS MAZO FORMU IZPĒTES TABULA

Objekta numurs, nosaukums un autentiskuma pakāpe	Objekta fotofiksācija (20. gs. sākums)	Objekta raksturojums	Objekta fotofiksācija (2015. gads)
4. PUTNU PAVILJONS Autentiskuma pakāpe: 1 - ļoti zema	 <i>1910 - tie gadi</i>	<p>Atrašanās vieta: Mūsdienās objekta daļas atrodas parka D daļā starp Jauno pili un Palmu māju, blakus Pils ielai, bet vēsturiskos parka kartogrāfiskos materiālos šajā vietā objekts nav atrodams. Iespējams, pārvietots no Jaunās pils parades laukuma 20. gs. sākumā apbedījumu izbūves laikā.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Putnu paviljons celts 19. gs. 40-tajos gados. Uz granīta pamatnes balstītā paviljona konstrukcija veidota no metāla. Būve dēvēta arī par drakonu paviljonu, jo jumta izliekto daļu papildinājušas pūķu jeb drakonu figūras. Aiz stieplū sieta starp metāla balstiem paviljona centrā atradies granītā cirstais putnu barošanas trauks.</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Līdz mūsdienām saglabājušās objekta pamatnes daļas un centrālais putnu barošanas trauks. 1939. gadā paviljons nojaukts ar Pieminekļu valdes atļauju.</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ar skenēšanas metodi, precizēt paviljona vēsturisko atrašanās vietu - Objekts atjaunojams vēsturiskajā veidolā. 	
5. AMPĪRA STILA TILTS Autentiskuma pakāpe: 1 - ļoti zema	 <i>192-. gads</i>	<p>Atrašanās vieta: Vēsturiski tilts atradies uz ūdens teces starp Jauno pili un Palmu māju. 20. gs. sākumā tilts sagruvis un mūsdienās, pēc 1958. gadā veiktās Pils ielas izbūves, konstatējama tikai pēc izbūvētās ūdens caurteces.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Ampīra tilts (saukts arī par Venēciešu tiltu) celts 179-. tajos gados. Tilts ar mūrētu kieģeļu velvi un tēstu akmeņu segumu paredzēts braukšanai ar pajūgiem, bet pie pamatnes izbūvēta neliela laivu piestātne. Tilta dekoratīvo apdari veidojušas kaltas čuguna margas, vāzes un iestiprināti obeliski starp margu laidumiem.</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Līdz mūsdienām vēsturiskajā tilta vietā sagabājušies atsevišķi tēsti būves akmeņi, tilta vietā izbūvēta caurteka.</p>	
6. POMONAS TEMPLIS Autentiskuma pakāpe: 1 - ļoti zema	 <i>1910 - tie gadi</i>	<p>Atrašanās vieta: Mūsdienās tempļa novietne konstatējama dabā (saglabājušās granīta kāpnes), bet, salīdzinot esošās situācijas topogrāfisko uzmērījumu ar vēsturisko karšu materiālu, tempļa novietojums atšķiras (skatīt punktu 6.1 Arhitektūras mazo formu izpētes kartē).</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Pomonas templis (saukts arī par Ganiņu paviljonu) celts 18.gs otrajā pusē klasicisma stilā. Romiešu dārzkopības dievietes Pomonas marmora statuja stāvējusi uz neliela postamenta tempļa iekšienē. Uz paviljona kolonu pārsedzes iegravēts teksts franču valodā: "Kas mīl dabu, tas mīl arī tikumu".</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: 1935. gadā paviljons nojaukts ar Pieminekļu valdes atļauju (VKPAI arhīvs), bet līdz mūsdienām saglabājušies kāpņu fragmenti.</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ar skenēšanas metodi, precizēt tempļa vēsturisko atrašanās vietu; - Objekts atjaunojams vēsturiskajā veidolā. 	
7. APOLONA KRŪŠU TĒLS Autentiskuma pakāpe: 1 - ļoti zema		<p>Atrašanās vieta: Objekts līdz mūsdienām saglabājis vēsturisko atrašanās vietu parka vidusdaļā, starp tagadējo Fitinghofu un Pētera Buka ielu, uz austrumu pusē no Pomonas templā.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Belvedēras Apolona krūšutēls uz granīta staba uzcelts 1790 - tajos gados.</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Saglabājies krūšutēla postaments (pamatnes paralelplāksnis 0,5 x 0,5 x 0,7m, augšējā kolonna d=0,38, h=3,53m). Apolona krūšutēla veidolu līdz mūsdienām nav izdevies noskaidrot.</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veidojot Apolona krūšutēla kopiju, objekts atjaunojams vēsturiskajā veidolā. 	

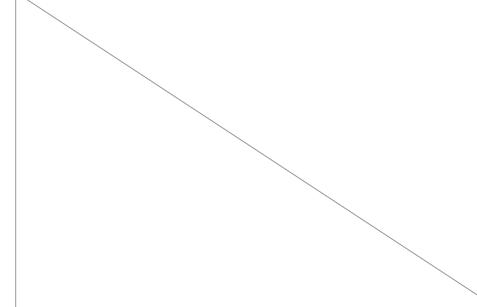
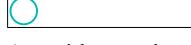
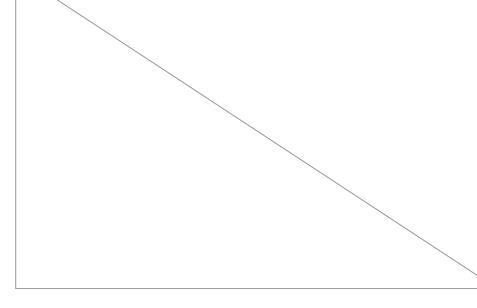
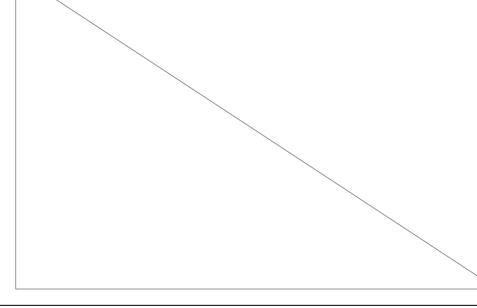
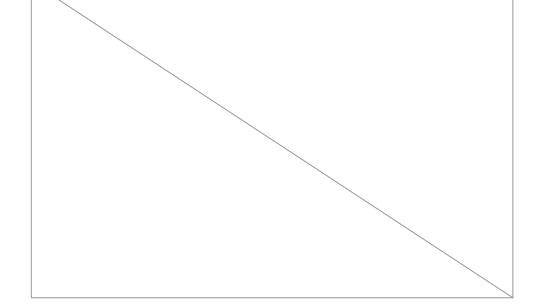
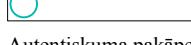
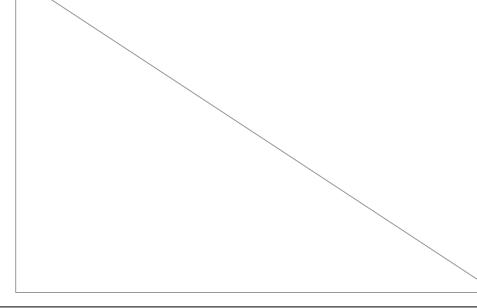
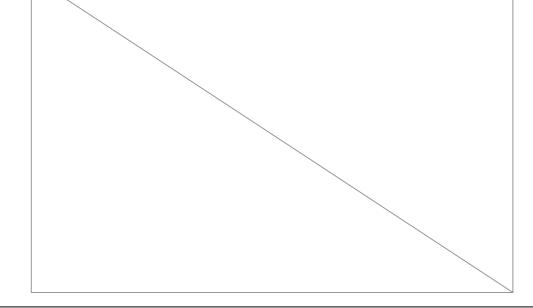
ARHITEKTŪRAS MAZO FORMU IZPĒTES TABULA

Objekta numurs, nosaukums un autentiskuma pakāpe	Objekta fotofiksācija (20. gs. sākums)	Objekta raksturojums	Objekta fotofiksācija (2015. gads)
8. VĪNOGU NOVĀCĒJAS TĒLA POSTAMENTS Autentiskuma pakāpe: 1 - Loti zema		<p>Atrašanās vieta: Mūsdienās piemineklis atrodas uz reljefa paugstinājuma ezera krastā, bet, salīdzinot esošās situācijas topogrāfisko uzmēriju ar vēsturisko karšu materiālu konstatētas atrašanās vietas izmaiņas. Novietojuma atšķirības skatīt Arhitektūras mazo formu izpētes kartē punktu 8.1.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: 18.gs II pusē uz divdaļīga granīta postamenta uzstādītās marmora skulptūras nosaukums traktēts dažādi: 'Vīnogu novācēja', 'Vindzoriete', 'Venera'. Iespējams, skulptūra interpretējama ar bakhantes tēlu (O. Spārītis, Romantisms un neoromatisms Latvijas mākslā).</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Objekts detaļās zudis, saglabājies cilindriskas formas granīta postaments .</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ar augsnes skenēšanas metodi, precīzēt objekta vēsturisko atrašanās vietu; - Veidojot kopiju, objekts atjaunojams vēsturiskajā veidolā un uzstādāms vēsturiskajā vietā. 	
9. APAĻĀ STRŪKLAKA Autentiskuma pakāpe: 3 - Vidēja	 1960 - tie gadi	<p>Atrašanās vieta: Objekts līdz mūsdienām saglabājis vēsturisko atrašanās vietu .</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Apaļā strūklaka celta 1790-tajos gados. Ūdens strūklakai pievadīts caur kapara caurulēm no Ezerkalna ezera (minēts arī kā Kalna ezers). Apaļās strūklakas granīta trauks jeb ūdens rezervuārs ($d=1,38m$) izcirsts no sārtā granīta akmens. Trauka vidū, iespējams, atradusies skulptūra vai kāds cits veidojums.</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Līdz mūsdienām saglabājies strūklakas granīta trauks. Strūklakai līdzās atrodas divi autentiski granīta soli.</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objekts atjaunojams vēsturiskajā veidolā. 	
10. OVĀLĀ STRŪKLAKA Autentiskuma pakāpe: 3 - Vidēja	 1960 - tie gadi	<p>Atrašanās vieta: Objekts līdz mūsdienām saglabājis vēsturisko atrašanās vietu .</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Ovālā strūklaka (saukta arī par turku avotu) celta 1790-tajos gados. Tās elipsveidīgais baseins veidots no diviem gludi apstrādātiem sārtā granīta akmens gabaliem, kas savilkti kopā ar divām dzelzs skavām. Arī šai strūklakai ūdens caur kapara caurulēm pievadīts no Ezerkalna ezera (minēts arī kā Kalna ezers).</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Līdz mūsdienām saglabājies strūklakas granīta trauks.</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objekts atjaunojams vēsturiskajā veidolā. 	
11. DIĀNAS TĒLS Autentiskuma pakāpe: 1 - Loti zema	 1960 - tie gadi	<p>Atrašanās vieta: Objekts līdz mūsdienām saglabājis vēsturisko atrašanās vietu.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Piemineklis celts 18. gs. vidū. Medību dievietes Diānas marmora tēls novietots uz granīta trīsstūrveida pamatnes. Neliela laukums ap marmora tēlu nosaukts par Diānas laukumu.</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Līdz mūsdienām parkā saglabājusies trīsstūra formas pamatne un atsevišķi postamenta fragmenti. Pamata izmēri $1,8 \times 1,8 \times 1,8$ m, bluķu augtums 0,4m, kas savienoti savā starpā ar metāla tapām.</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veidojot kopiju, objekts atjaunojams vēsturiskajā veidolā un uzstādāms vēsturiskajā vietā. 	

ARHITEKTŪRAS MAZO FORMU IZPĒTES TABULA

Objekta numurs, nosaukums un autentiskuma pakāpe	Objekta fotofiksācija (20. gs. sākums)	Objekta raksturojums	Objekta fotofiksācija (2015. gads)
12. ALEKSANDRA PAVILJONS Autentiskuma pakāpe: Restaurēts elements	 1910 - tie gadi	<p>Atrašanās vieta: Objekts līdz mūsdienām saglabājis vēsturisko atrašanās vietu parka ziemeļrietumu daļā, blakus galvenajam celiņam gar ezermalu.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Paviljons būvēts 19.gs. I pusē, par godu Aleksandri I vizītei Alūksnes muižā 1822.gadā. Koka būves jumta konstrukciju balsta 16 stabi. Viegli liektas piramidālās formas jumta segums veidots no skaidām. Jumta smail i akcentē skārda karodziņš. Uz paviljona griestiem gleznas debesis ar bezdelīgām, bet sienas rotā slavas eņģeļu, ziedu un lapu vītņu gleznojumi.</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Latvijas arhitektūrā šis ir vienīgais pilnībā apgleznotais koka paviljons, kurš saglabājies līdz mūsdienām. Objekts pirmo reizi restaurēts 1957.gadā, atkārtota paviljona restaurācija veikta 2015.gadā. Paviljons ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis.</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Saglabāt objekta augsto autentiskuma pakāpi 	
13. OBELISKS Autentiskuma pakāpe: 3 - Vidēja	 1925. gads	<p>Atrašanās vieta: Objekts līdz mūsdienām saglabājis vēsturisko atrašanās vietu parka ziemeļrietumu daļā uz reljefa paugstinājuma ezera krastā.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Obelisks uzcelts 1799. gadā, kā veltījums O. H. fon Fitinghofa piemiņai. Uz piecu pakāpienu podija novietots 0,85 x 2,29 m liels postaments ar granīta kaltu 8,74 m augstu obelisku. Obeliska galā atradusies lode. Postamentam bijusi piestiprināta piemiņas marmora plāksne ar uzrakstu vācu valodā: "Labākajam tēvam, cilvēku draugam no pateicīgā dēla" un portretmedaljons.</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Objekta apjoms līdz mūsdienām saglabājies, lode obeliska galā, ovālais portretmedaljons un uzraksta plāksne zudusi. Obelisks ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis.</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veidojot kopiju, objekta daļas atjaunojamas vēsturiskajā veidolā un uzstādāms vēsturiskajā vietā. 	
14. EOLA TEMPLIS Autentiskuma pakāpe: 4 - Augsta	 1914. gads	<p>Atrašanās vieta: Objekts līdz mūsdienām saglabājis vēsturisko atrašanās vietu parka austrumu daļā.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: 18.gs II pusē, par godu vēja dievam Eolam, celts dzelzs paviljons - Eola templis. Puslodes formas jumta kupols ar zvaigzni balstīts uz četrām metāla kolonām. Tempļa vidū uz granīta postamenta atradies Eola tēls. Pie kupola griestiem piekārtas četras arfas (kokles), kas vēja brāzmās skanējušas. Lai nodrošinātu vēja plūsmu, no paviljona radiālos virzienos izcirstas stigas un izveidoti celiņi.</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: 1969. gadā restaurētais Eola templis ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis. Eola tēls un arfas nav saglabājušās.</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Paredzēt Eola tempļa restaurāciju. Veidojot kopiju, atjaunojams Eola tēls un uzstādāms vēsturiskajā vietā. 	
15. MAUZOLEJS Autentiskuma pakāpe: 4 - Augsta	 1910 - tie gadi	<p>Atrašanās vieta: Objekts saglabājis vēsturisko atrašanās vietu, bet sākotnēji celts skujkoku stādījumu aizsegumā, parka attālākajā vietā.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Mauzolejs celts 1831. gadā pēc arhitekta V. J. Krauzes projekta. Būve veidota kā rotonda uz kvadrātveida granīta cokola ar sešiem pusaploces formas pakāpieniem un četriem radiāli novietotiem pusloka formas logiem. Mūra celtnes ārsienas krāsotas dzeltenā, iekšsienas - baltā krāsā. Iekštelpas griesti veidoti no krāsotiem dēliem, jumta segums - skārds. Pagrabā, zem mauzoleja, radiālos virzienos izbūvētas velvētas ejas, zem kurām izvietoti apbedījumi.</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Mauzolejs ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis. 1900. gadā mauzoleja centrālā daļa aizbērta. 20gs. 60. - tajos gados mauzolejs restaurēts.</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Paredzēt Mauzoleja restaurāciju. 	 2010.gads

ARHITEKTŪRAS MAZO FORMU IZPĒTES TABULA

Objekta numurs, nosaukums un autentiskuma pakāpe	Objekta fotofiksācija (20. gs. sākums)	Objekta raksturojums	Objekta fotofiksācija (2015. gads)
16. KOLUMBA OLA Autentiskuma pakāpe: 0 - Zudis elements		<p>Atrašanās vieta: Izpētes materiālos par vēsturisko Kolumba olas atrašanās vietu minēta parka tālākās dienvidu daļas celiņa mala. Esošā situācijā objekta atrašanās vieta nesakrīt ar vēsturosos materiālos aprakstīto un atzīmēto, skatīt <i>Arhitektūras mazo formu izpētes</i> kartē punktu 16.1.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Uz 18.gs vidū uz granīta postamenta uzstādīta marmora olveida vai globusa formas tēls un četri mazāki granīta stabi ar figūrām, kas simbolizējuši četru vēju, četru debespušu un četru gadalaiku alegorisku attēlojumu.</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Objekts apjomā zudis, iespējams, saglabājies Kolumba olas postaments un tā pamatne.</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ar augsnes skenēšanas metodi, precizēt objekta vēsturisko atrašanās vietu; - Veidojot kopiju, objekts atjaunojams vēsturiskajā veidolā un uzstādāms vēsturiskajā vietā. 	
17. MŪZIKAS PAVILJONS Autentiskuma pakāpe: 0 - Zudis elements		<p>Atrašanās vieta: Vēsturiski ezera malā virs ūdeņiem atradies mūzikas paviljons.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Nav pieejams</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Zudis elements</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nepieciešami papildus pētījumi - Ar augsnes skenēšanas metodi, noteikt objekta vēsturisko atrašanās vietu; - Veidojot kopiju, objekts atjaunojams vēsturiskajā veidolā un uzstādāms vēsturiskajā vietā. 	
18. KOKA PAVILJONS Autentiskuma pakāpe: 0 - Zudis elements		<p>Atrašanās vieta: Vēsturiski no koka pils, caur vārtiem pa labi parkā atradies koka paviljons. Mūsdienās vēsturiskajā kartē atzīmētā vieta atrodas O.Vācieša ielai piegulošajā stāvlaukumā, parka rietumu malā.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Nav pieejams</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Zudis elements.</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nepieciešami papildus pētījumi 	
19. NEZINĀMS OBJEKTS 20. NEZINĀMS OBJEKTS Autentiskuma pakāpe: 0 - Zuduši elementi		<p>Atrašanās vieta: Nepieciešama papildus vēsturiskās atrašanās vietas izpēte saskaņā ar <i>Arhitektūras mazo formu izpētes</i> karti.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Nav pieejams.</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Zuduši elementi.</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nepieciešami papildus pētījumi - Ar augsnes skenēšanas metodi, noteikt objekta vēsturisko atrašanās vietu; - Veidojot kopiju, objekts atjaunojams vēsturiskajā veidolā un uzstādāms vēsturiskajā vietā. 	
- GRANĪTA SOLI Autentiskuma pakāpe: 4 - Augsta	 1910 - tie gadi	<p>Atrašanās vieta: Vēsturiskos avotos soliņu novietne minēta pie Obeliska un parka strūklakām. Mūsdinās akmens soli novietoti pie Obeliska, Apaļās strūklakas un dažādās citās vietās parka teritorijā.</p> <p>Vēsturiskais apraksts: Soli tapuši vienlaicīgi ar arhitektūras mazajām formām, veidojot vienotu ansamblī.</p> <p>Esošās situācijas raksturojums: Parka teritorijā atrodas augstas autentiskuma pakāpes soli, kā arī vairāki regulāras formas akmens plāksnes / gabali, kas iespējams bijuši saistīti ar kādu no vēsturiskiem parka soliem.</p> <p>Attīstības priekšlikumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objekti restaurējami un uzstādāmi vēsturiskajās vietās. 	

ARHITEKTŪRAS MAZO FORMU IZPĒTES TABULA

AKMENS TĒLНИЕСІБАС СІМПОЗІЈА "ГАДСІМТУ САСАУКШАНĀС" (2001. ГАД) АЛŪКСНЕС МУІŽАС ПАРКА ИЗВІЕТОТАС СКУЛЬПТУРАС

Nr. 21. "ZIEMEĻVĒJŠ" (Sandris Konrāds)

Nr. 22. "DIĀNAS DZIMŠANA" (Andris Vārpa)

Nr. 23. "KALNEZERS" (Juris Švalbe)

Nr. 24. "KOLUMBA OLA" (Vilnis Titāns)

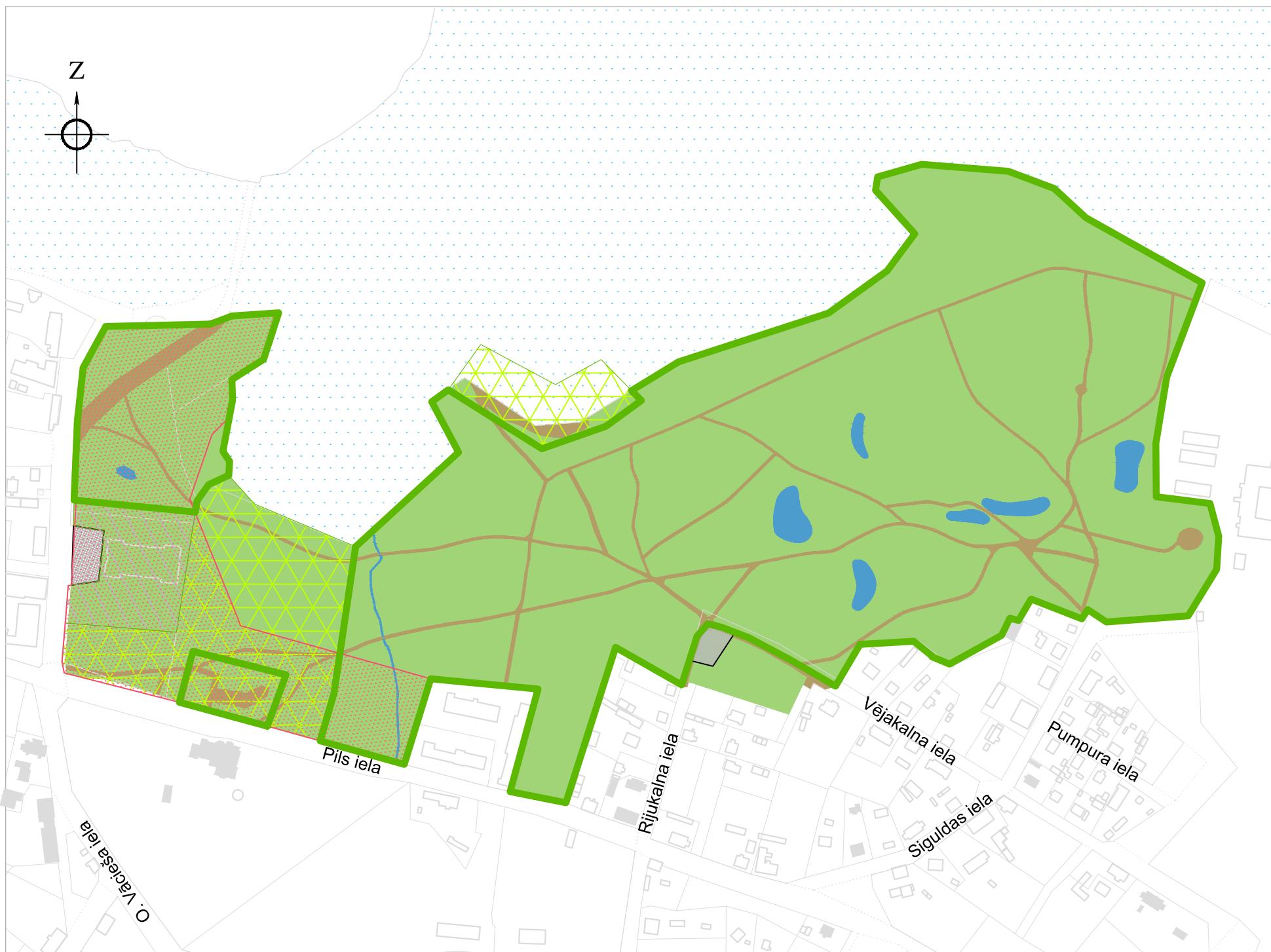

Atrašanās vieta: Tēlniecības objekti "Diānas dzimšana", "Kalnezers" un "Kolumba ola" uzstādīti netālu no vēsturisko objektu novietnes. Objekts "Ziemeļvējš" atrodas parka tālākajā ZR malā.

Atīstības priekšlikumi:

- Atjanojot vēsturiskās arhitektūras mazās formas, vēlamas pārskatīt jaunievesto tēlniecības objektu pārvietošanu ārpus parka teritorijas.

3.6. ESOŠAIS PARKA ZONĒJUMS

Apzīmējumi:

	veģetācija
	celiņi
	dīķi, ūdensteces
	Alūksnes ezers
	aktivās atpūtas zona
	pasīvās atpūtas zona
	auto stāvvietas zona
	vidi degradējošas teritorijas
	reprezentatīvā zona

Muižas parka teritorijai esošā situācijā ir atzīmējamas 5 aktivitāšu zonas.

Parka pieguļošā zona Pils ielai veidojas kā reprezentatīvā zona, kas ļauj garāmgājējam vai garāmbraucējam gūt pirmo priekšstatu par parku.

Aktīvās atpūtas zona ir pelvieta un pļava pretī Jaunajai pilij, kurā cilvēki pulcējas svētku reizēs skafīties koncertu, salūtu vai apmeklēt svētku tirdziņu. Šajā vietā veidojas konflikts starp aktīvajām aktivitātēm pretim pilij un Brāļu kapu ansamblī, kas pēc būtības prasa sava veida pietāti, cieņu pret šo objektu.

Ar pasīvās atpūtas zonu identificējama lielākā daļa parka teritorijas, kas tiek izmantota pastaigām, ekskursijām.

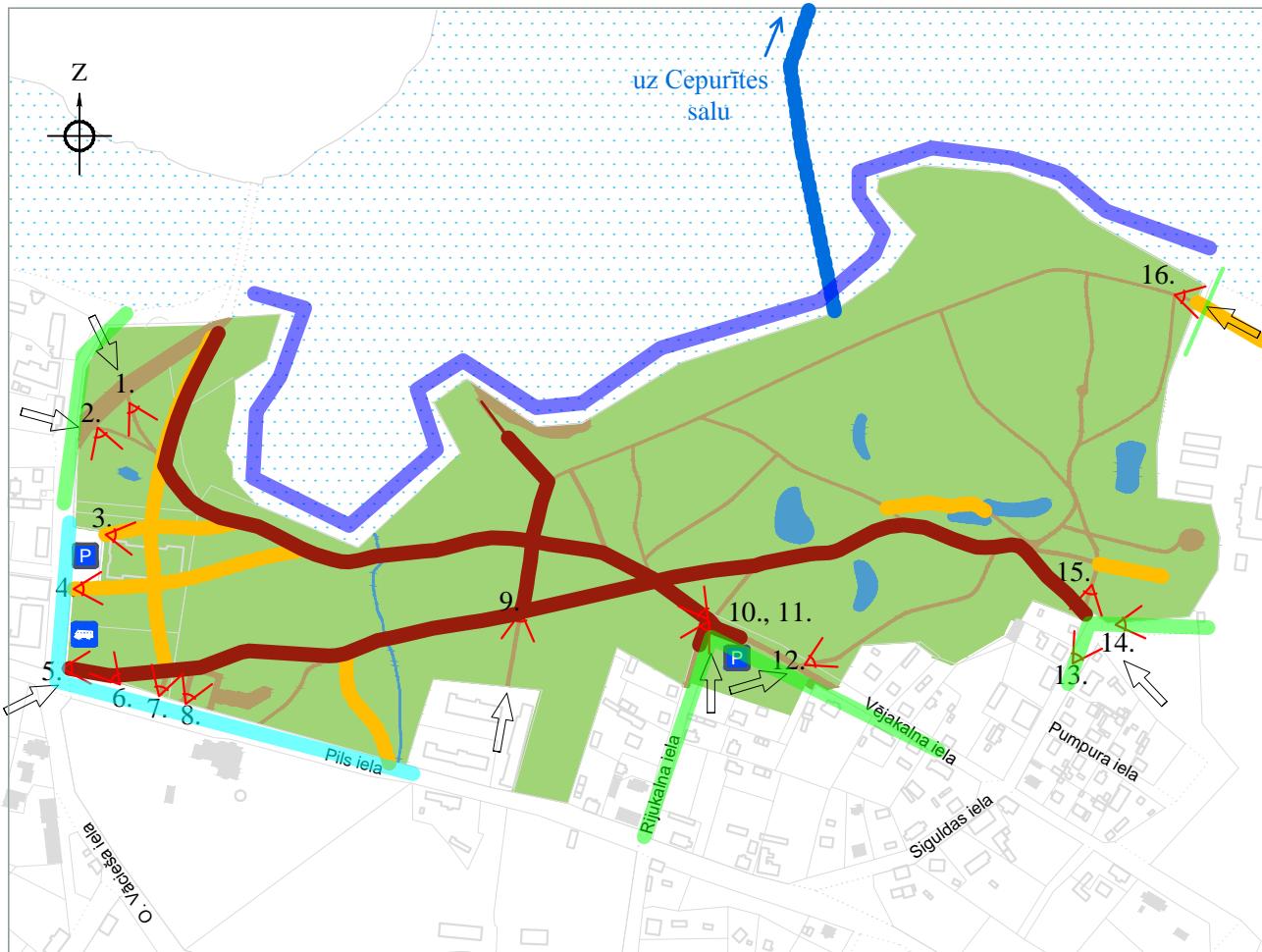
Teritorija pie Lujāna drupām šobrīd nenodrošina jebkādas aktivitātēs, līdz ar to šai vietai šobrīd nav funkcijas.

Autostāvvietas zona izveidojusies pie Lujāna pilsdrupām, vecās Ozolkoka pils priekšdārza vietā, savukārt otra stāvvietā veidojusies uz Rījukalna un Vējakalna ielu stūra.

Senāk parkā atradies sporta laukums, šobrīd šī funkcija ir pārvietota uz Pilssalu.

Pamatā parka funkcija laika gaitā ir maz mainījusies, lai arī tā nozīme Alūksnē laikā no 18.gs līdz 21.gs ir krasī mainījusies - no baronu dzimtas veidota dārza kļuvis par publisku parku. Līdz ar cilvēka iespēju piekļūt parkam un ezeram, izveidotajā peldvietā tiek organizēti lieli publiski pasākumi.

3.7. ESOŠĀ GĀJĒJU KUSTĪBAS ANALĪZE

Apzīmējumi:

- Celiņu tīklojums
- Stāvvietas
- Sabiedriskā transporta pieturvieta
- Ieejas parkā
- Galvenās ieejas parkā
- Mazāk intensīvas ieejas parkā
- Pieeja no ezera puses
- Iestaigātās takas
- Intensīvākā gājēju kustība
- Ūdens transporta kustība
- Skatu virzieni

Parks atrodas pilsētas centrā, blakus maģistrālai ielai - Pils ielai. Uz O. Vācieša ielas atrodas viena sabiedriskā transporta pieturvieta viena auto stāvvietas, otras autostāvvietas vieta ir izveidojusies Rijukalna ielas galā.

Kustības intensitāte analizēta, skatot parku kopā ar tam piegulošajām teritorijām.

Visvairāk cilvēku parkā iekļūst no centra pusēs. Šai parka daļai jābūt maksimāli ērtai, drošai. Galvenā gājēju kustība notiek no pilsētas centra uz peldvietu, privātmājām un otrādi. Intensīvākie gājēju kustības celiņi ir tie, kas dod iespēju iedzīvotājiem no parkam piegulošajām privātmājām nokļūt uz pilsētas centru, dodot priekšroku pastaigai dabiskākā vidē, un

cauri parkam pa diagonāli ved īsāks ceļš, pa kuru cilvēki no Torņa ielas pusēs nokļūst uz Pilssalu vai no tās atgriežas mājās.

Kartē atzīmētas iestaigātās takas, kā arī jaunas ieejas veidojušās vietās no O. Vācieša ielas (kartē 3. un 4. punkts), iekļūstot parkā no stāvlaukuma pusēs. Celiņa kvalitāte cilvēkam ir mazāk nozīmīga, kā iespēja sašināt savu plānoto ceļu.

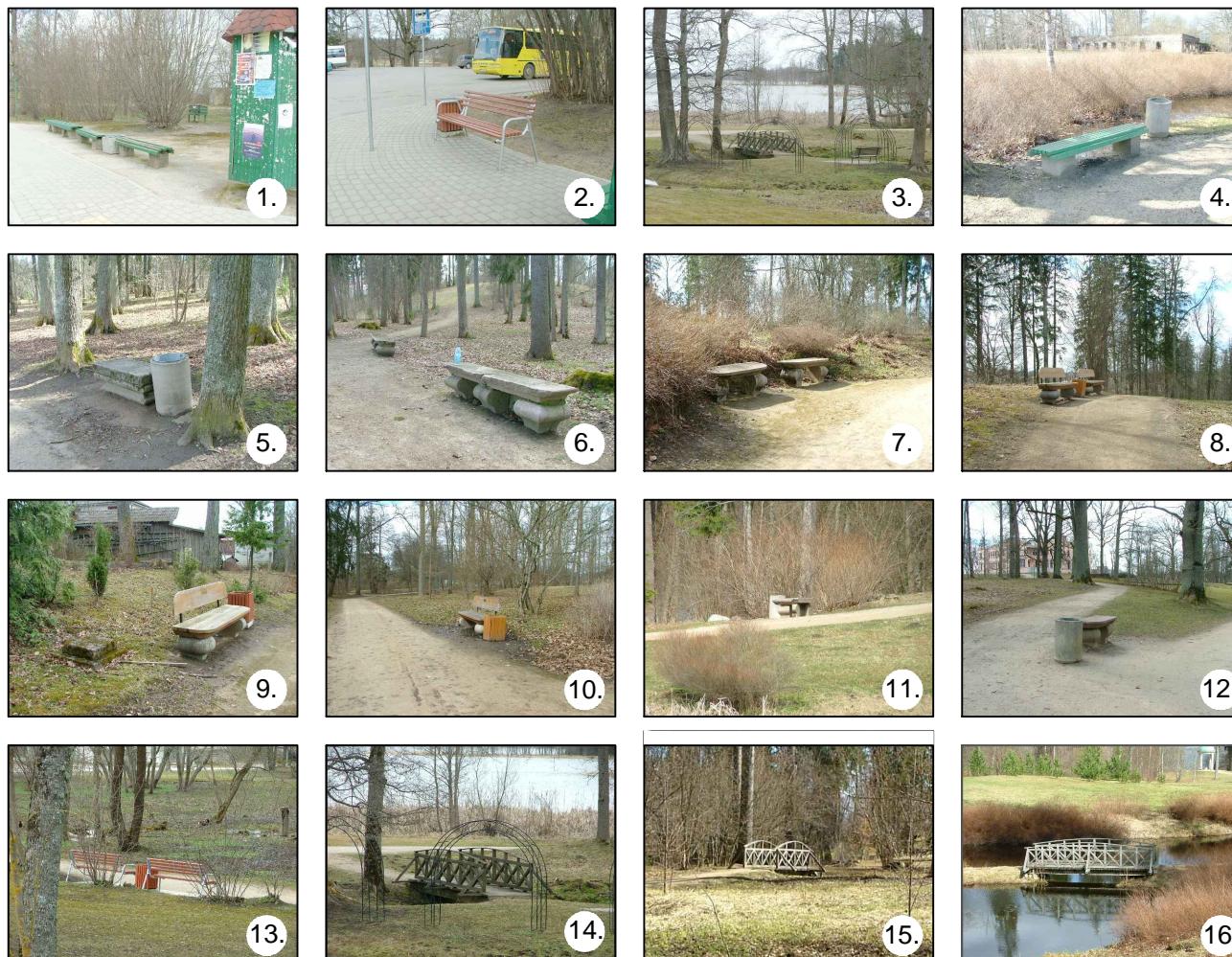
Parks ir sasniedzams no visām pusēm, gan pa pilsētas pievedošajiem ceļiem, gan ūdeni. Vairums celiņu parkā ir ar grants segumu, vietām pamanāms nolietojies asfalts. Dabīgā izejmateriāla segums ir piemērotāks šai videi.

3.8. ESOŠIE LABIEKĀRTOJUMA ELEMENTI

Apzīmējumi:

- Celiņu tīklojums
- Peldvieta
- Ugunskura vieta
- Soliņi
- Tiltiņi
- Videokamera
- Informācijas zīmes
- Zīmes gājējiem un velosipēdistiem

Labiekārtojuma elementu analīze veikta, apkopojoj iegūto informāciju pēc parka apmeklējuma dabā.

Parka labiekārtojumu veido soliņi ar atkritumu urnām, tiltiņi, informatīvās zīmes par parku, zīmes gājējiem un velosipēdistiem pie ieejām parkā. Esošās peldvietas labiekārtojumā ietilpst ģērbtuves, akmens soli, pāris bērnu rotaļu iekārtas un divas ugunskura vietas.

Starp soliņiem saglabājušies pāris oriģinālie granīta soli, pārējie soli ir salīdzinoši jauni. Soliņu dizains, izmantotie materiāli un kvalitāte ir dažāda. Vairumam soliņu blakus novietota atkritumu urna no koka vai betona.

Atsevišķu soliņu novietojums būtu jāpārdomā, piemēram, no sola nr. 13 - paveras nepievilcīgs skats uz Lujāna drupām.

Tāpat sols nr. 12 atrodas celiņu savienojuma vietā, sēdēšana ir ar muguru pret celiņu. Jāizvērtē soliņu nepieciešamība konkrētajā vietā un attiecīgi to jāsaglabā, jāpārvieto vai jāuzstāda jauni.

Visi parka tiltiņi veidoti no koka konstrukcijas, kas stilistiski saskan viens ar otru.

Aleksandra paviljona tuvumā uzstādīta videonovērošanas kamera un parkā atrodas vairākas informatīvās zīmes, par videonovērošanas veikšanu. Tas ierobežos vandālismu.

No pieejamības viedokļa, parks sasniedzams daļēji. Diennakts tumšajā laikā nav apgaismojuma, līdz ar to nav patīkami un droši parkā uzturēties.

Parka ainavtelpu pētījusi un aprakstījusi parku un ainavu arhitekte Ilze Māra Janelis. Savā pētījumā ainavu arhitekte izvērtējusi celiņu tīklu, apstādījumus, labiekārtojuma elementus un skatu līnijas.

Pēc I. M. Janeles domām lielākajā daļā parka ir labi, vēsturiskam parkam atbilstoša platuma ceļi. Ezermalā ir pārāk plašas niedru audzes. Grimoņu dzīvžogs ilgi un rūpīgi cirpts, bet cirpšanu turpinot, kļūst arvien sliktāks, nevis labāks. Teritorijā starp Jauno pili un ezeru (tuvāk ezeram) plašas virsūdens peļķes, kas varētu liecināt par savulaik neapdomīgi aizbērtiem vai pārraktiem sīkajiem grāvišiem. Stilistiski pareiza izvēle atpūtas vietā un peldvietā novietot bluķa solus, jo tuvumā nav saskatāma neviens mūra ēka. Dolomīta kāpnes uz peldvietu novērtētas kā bīstamas. Skatu līnija no Kalnezera uz ezeru pārāk plata kā augstsrieguma līnijas trase. Patlaban ar 15-75 gadu vecu pašizsēju aizaugušas vairākas sākotnējās lauces. Kāpnes pie Aleksandra paviljona bīstamas. Nav uztverams skats no paviljona uz baznīcas torni. Ezermalā pie Aleksandra paviljona neadekvāti kopta, nav ierobežota koku pašizsēja, koki vienmērīgi izretināti, nav atstāti grupās. Gandrīz pilnīgi aizaugusi skatu perspektīva no Diānas laukuma Aleksandra paviljona virzienā.

Alūksnes muižas parka dendroloģijas vēsturiskajā izpētē minēts (autors nezināms), ka pēc senākā Alūksnes muižas un tās apkārtnes plāna, ko 1687.gadā sastādījis O. Ekvists (Zviedru lielais kadastrs), tagadējā parka vietā nevar saskatīt iezīmētus kokus, kas norāda uz to, ka parks vai mežs toreiz tur vēl nav bijis. 1791.gadā Johana V.Krauzes Alūksnes skatu albūmā, saskatāmas parka stādījumu kontūras, kas norāda, ka Alūksnes muižas parks toreiz bijis daļēji izveidots. Parkā pie O.Vācieša ielas vēl saglabājušies 18. gs. stādītie ozoli pretim Ozolkoka pilij.

Izdevumā "Vadonis pa Alūksni un apkārtni" atrodami fakti par parka arhitektūras mazajām formām. Empīra stila vārtus cēlis barons Burhards fon Fitinghofs savai sievai. No koka pils pa labi aiz vārtiem parkā atradies koka paviljons. Uz otru pusī no nodegušās koka pils starp tagadējo cietumu un veco aptiekū bijis grezns tilts ar 12 lukturiem uz granīta pamata.

Pretim Palmu mājai atrodas Empīra tilts (Wenetianische Brücke). Empīra tilts savienoja ceļu gar pili uz siltumnīcu. Pils parkā pretim Empīra vārtiem atrodas četrkantīgs akmens stabs, virs kura senāk atradās Kanova vāze (Katrīnas I dāvinājums). Blakus tagadējai pilij dārzā redzams postaments uz kura atradās otra, gan mazāk vērtīga marmora vāze, kas iznīcināta.

Pretim obeliskam 18. gs. simteņa otrā pusē uzstādīti vairāki granīta soli. Vindzorietes marmora tēls, kas gājis zudumā.

Pēc Alūksnes pils ieņemšanas (mūra) no Šeremetjeva, 19. gs. sākumā uz senā pilskalna no kura krievi apšaudīja pili, vēlākie īpašnieki uzcēla granīta templi (1807. gadā), lai izdalītu apkārtni.

Autors marmora vāzei nav līdz galam noskaidrots. Vāze atspoguļo 18.gs. klasicisma stilu. Uz vāzes korpusa cilnī attēlots sengrieķu mitoloģijas sižets - rituālie svētki par godu vīnkopības dievam Dionīsam.

Alūksnes novadpētniecības un mākslas muzeja izdevumā rakstīts, ka "parka daļā pretī ozolkoka pilij koku saglabājies maz, bet domājams, ka lauce iespējams radusies jaunās pils celtniecības laikā, no kurās pavērās plaš skats uz Alūksnes ezeru."

19. gs. literatūrā parks minēts kā bagātīgākais dendroloģiskās kolekcijas ziņā.

/arhitekte K.Daujāte/

3.10. PARKĀ SASTOPAMO BIOTOPU TIPI. KARTE

Alūksnes muižas parka zalās struktūras izpētei piesaistīta sugu un biotopu eksperte Inga Straupe. Ekspertes vadībā, parka teritorijā pētīta daudzveidīgo biotopu augu valsts, fiksētas piezīmes par novērotajām īpatnībām. Balstoties uz dabā konstatētajiem biotopiem un ainavu parka veidošanas principiem, izveidota atsevišķa parkā sastopamo sugu un biotopu apsaimniekošanas karte, kurā izdalīti sekojoši ainavu tipi:

- STp** Parkveida stādījumi - kohti kokaugu stādījumi ar plavas tipa zemsedzi, ko plauj reizi sezonā vasaras otrajā pusē.
- Pm** Mitras plavas - ļoti auglīgas palienu plavas, plavas auglīgās un mēreni mitrās augsnēs, mēreni auglīgas plavas vietās ar mainīgu mitruma režīmu.
- Pma** Aizaugušas mitras plavas
- Ū** Ūdeņi - dīķi parkā, strauti, kas savieno dīķus kopējā sistēmā, drenāzas grāvji.
- Mpl** Dabīgi veidojies platlapju mežs, teritorijas ko atstāj dabiskai attīstībai.
- M** Dabīgi veidojies mežs
- STj** Jaunie stādījumi (koki, krūmi, dobes)
- Pl** Lauces - mēreni mitras plavas, izsauļotas

APZĪMĒJUMI	
Putnu paviljons	Arhitektūras mazās formas
Nocērtams koks	
Brāļu kapi	
Egles (d>20 cm)	

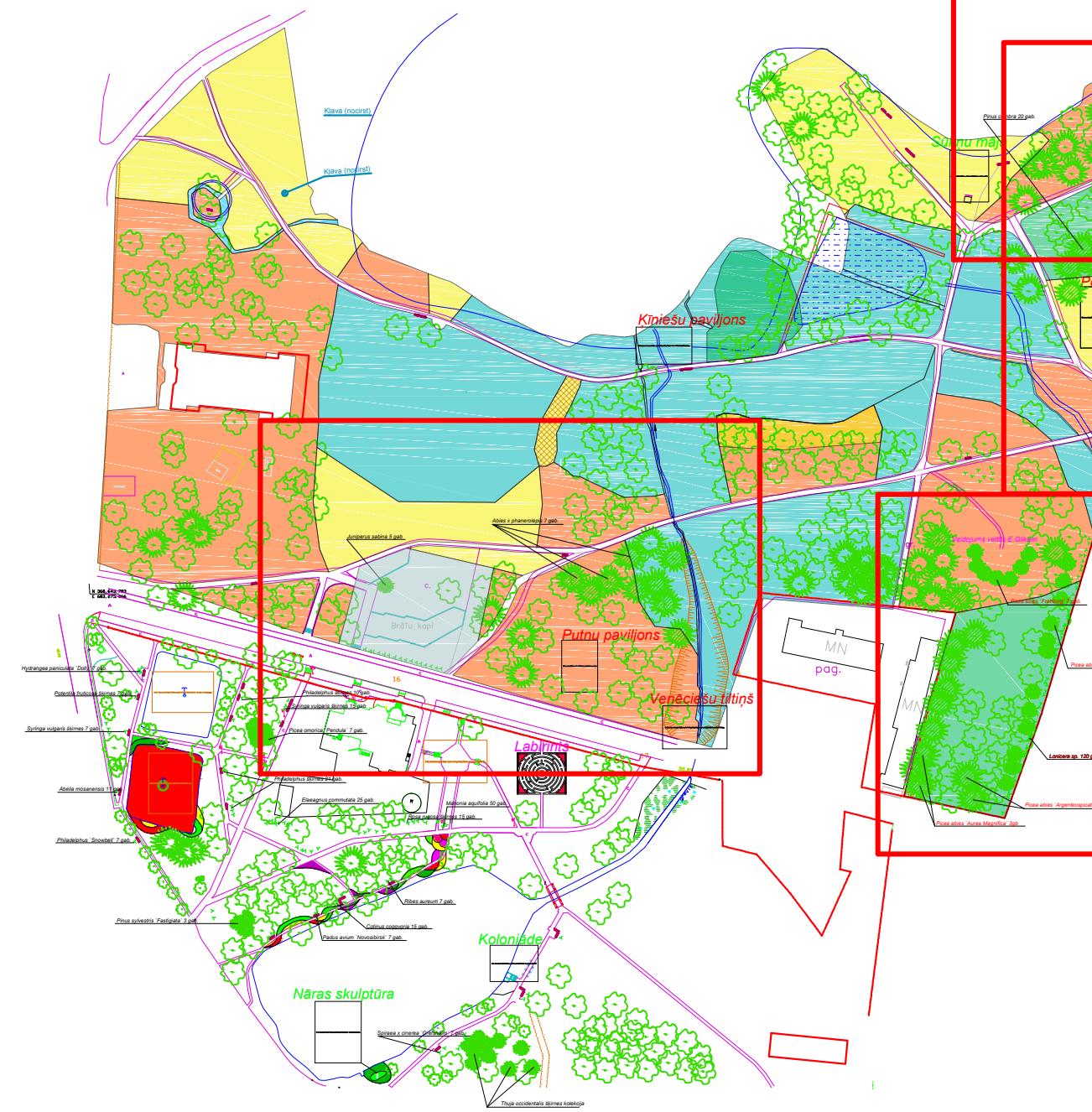
3.11. JAUNO STĀDĪJUMU APZINĀŠANA ALŪKSNES PARKĀ

Jaunie stādījumi apzināti par pamatu izmantojot Alūksnes novada pašvaldības bij.ainavu arhitekta Agra Vaismaņa apstādījumu plānu ar plānotiem parka stādījumiem (izstrādāts ap 2005. gadu). Jauno stādījumu apzināšanas laikā autoram nebija pieejams esošās situācijas topogrāfiskais plāns.

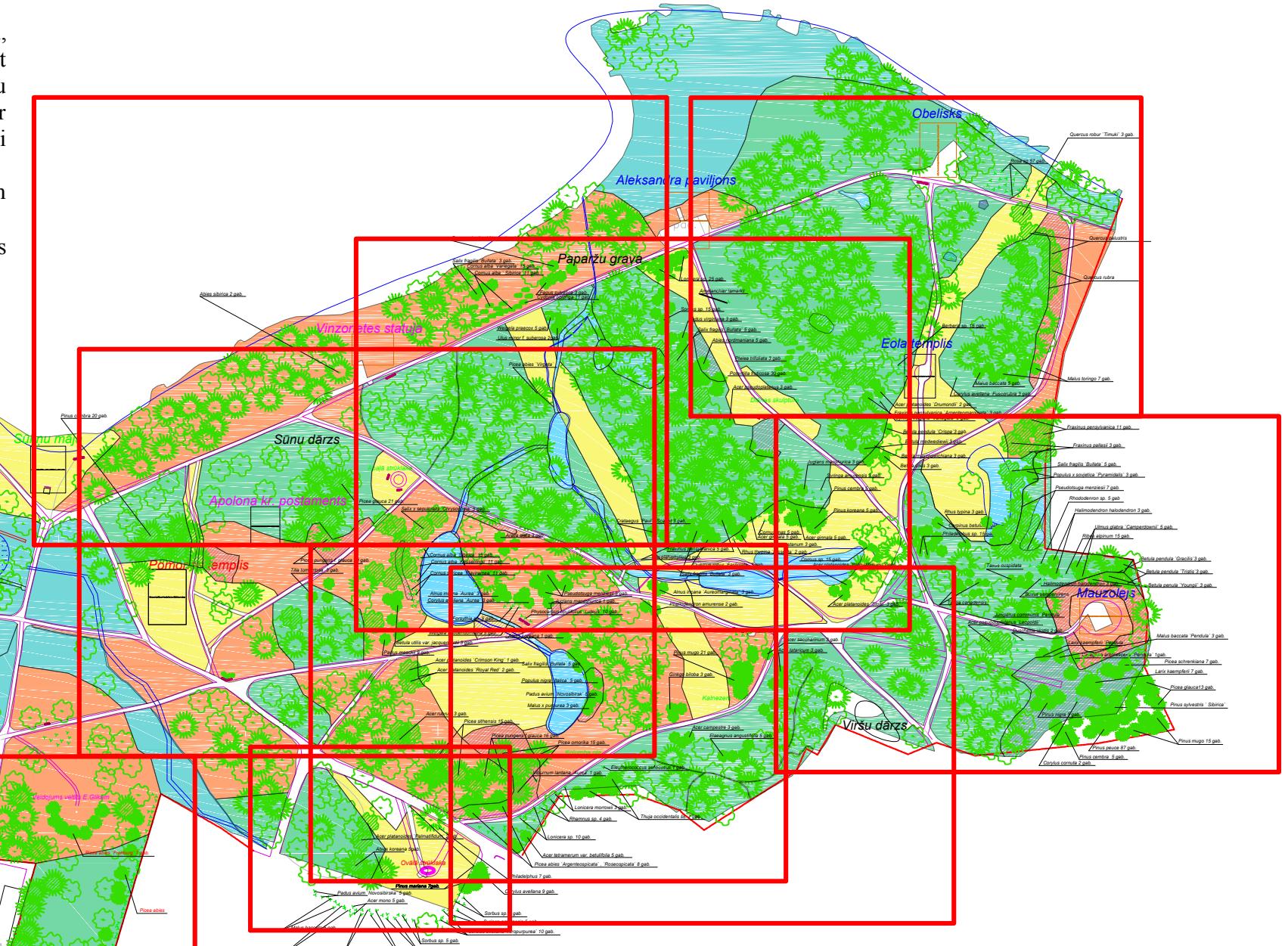
Jaunie stādījumi apzināti lauku pētījumos un salīdzinājums atzīmēts kartēs. Stādījumi, kas esošā situācijā parka ir konstatēti atzīmēti ar sakrānas krāsas tekstu, savukārt stādījumi, kas netika konstatēti ar melnas krāsas tekstu. Dažās vietās stādījumu apsekošana bija apgrūtināta dabīgā apauguma dēļ - vietas bija ļoti aizaugušas ar sējeņiem un dadzgadīgiem lakstaugiem, līdz ar to iespējams, ka mazāki un novājinātāki jaunie stādījumi netika konstatēti.

Papildus esošās situācijas plānā atzīmēti esošie kokaugi (soliteri un grupas), kuriem parka dendroloģiskās inventarizācijas gaitā būtu jāpievērš papildus uzmanība.

Pētījuma gaitā apgabala kartē saglabāts izveidotais sugu un biotopu tipoloģiskais zonējums.

Jauno stādījumu apgabali

APZĪMĒJUMI

Mauzolejs	- restaurējamās mazās arhitektūras formas (MAF)
Kiniešu paviljons	- atjaunojamas vai pilnveidojamas MAF
Apolona kr. postaments	- no jauna izveidojamās MAF
Koloniāde	- esotās MAF
Quercus robur 5 gab.	- esošie lapu koki, zinātniskais nosakums, augu skaits
Tilia tomentosa 3 gab.	- projekējami lapu koki, zinātniskais nosakums, augu skaits
Pinus sylvestris 15 gab.	- esošie skuj koki, zinātniskais nosakums, augu skaits
Picea abies 'Argenteo-picata' 2gb	- projekējami skuj koki, zinātniskais nosakums, augu skaits
<i>Manonia aquatica</i> 50 gab.	- esotās un projekējamas krumu grupas, zinātniskais nosakums, augu skaits
-	- esošie parka ceļi
-	- esošie parka ūdeni - dīķi, grāvi

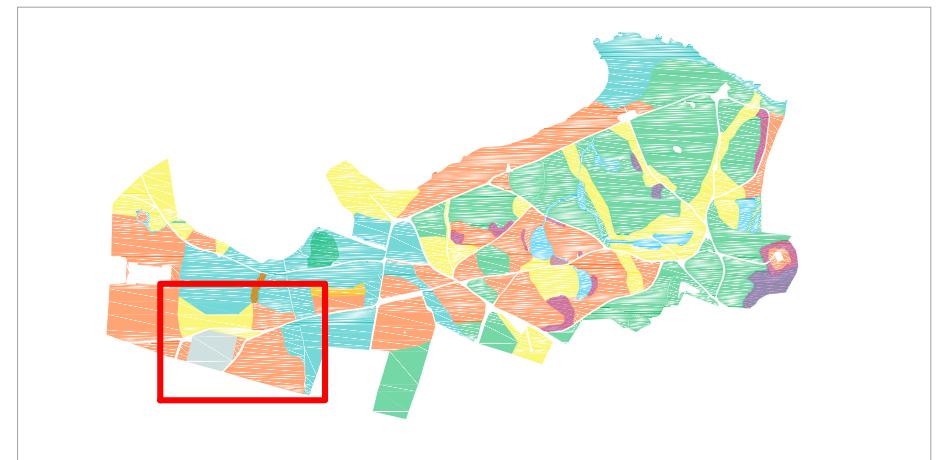
APZĪMĒJUMI
Parkveida stādījumi (plāvas)
Mitras plāvas
Aizaugušas mitras plāvas
Ūdeni (grāji, dīķi)
Mežs
Mežs (parks + egleš)
Jaunie stādījumi (koki, krūmi, dobes)
Lauces (mēreni mitra plāva)

3.11. JAUNO STĀDĪJUMU APZINĀŠANA ALŪKSNES PARKĀ

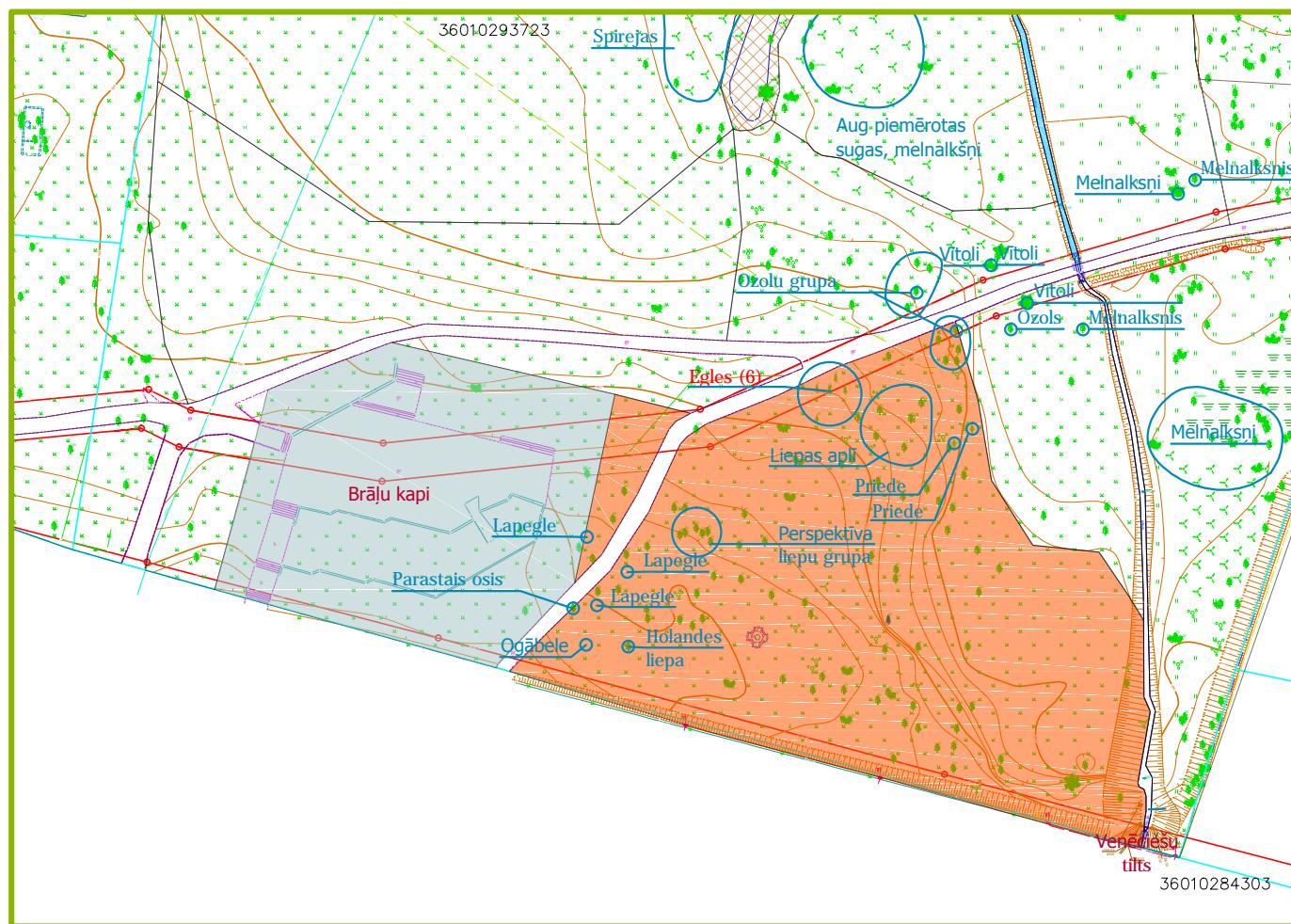
Piezīmes:

Parka daļā konstatēti jaunie stādījumi - egles un kadīki.

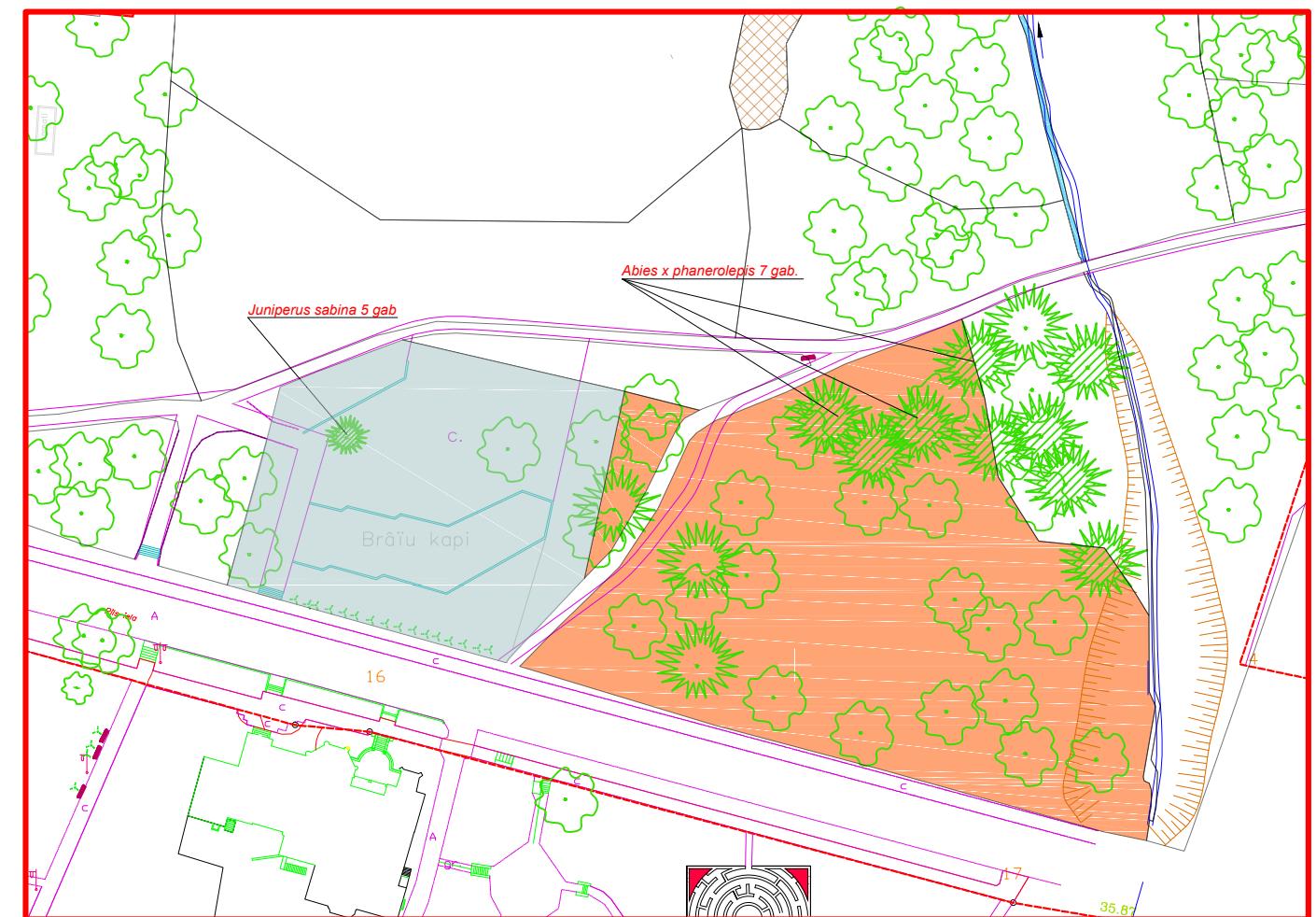
Stādījumu atrašanās vieta apgabalā

Esošās situācijas stādījumi

Plānotie parka stādījumi

3.11. JAUNO STĀDĪJUMU APZINĀŠANA ALŪKSNES PARKĀ

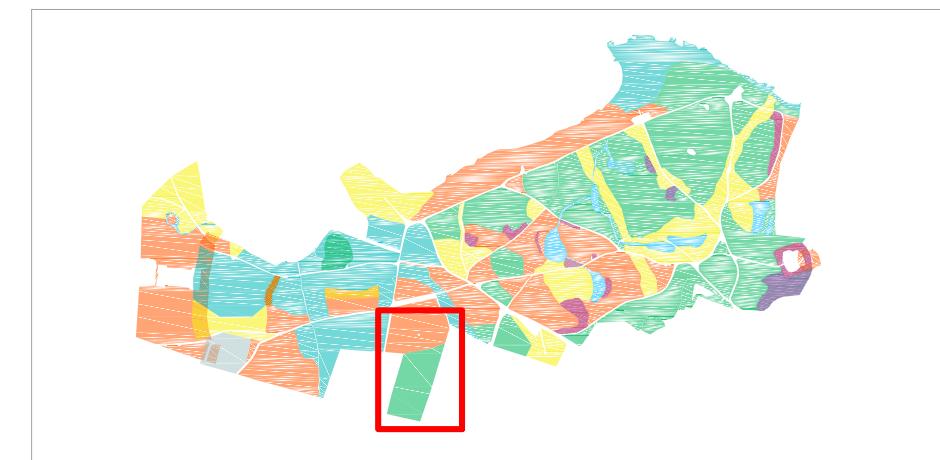
Piezīmes:

Šajā parka daļā jauni stādījumi nav ierīkoti.

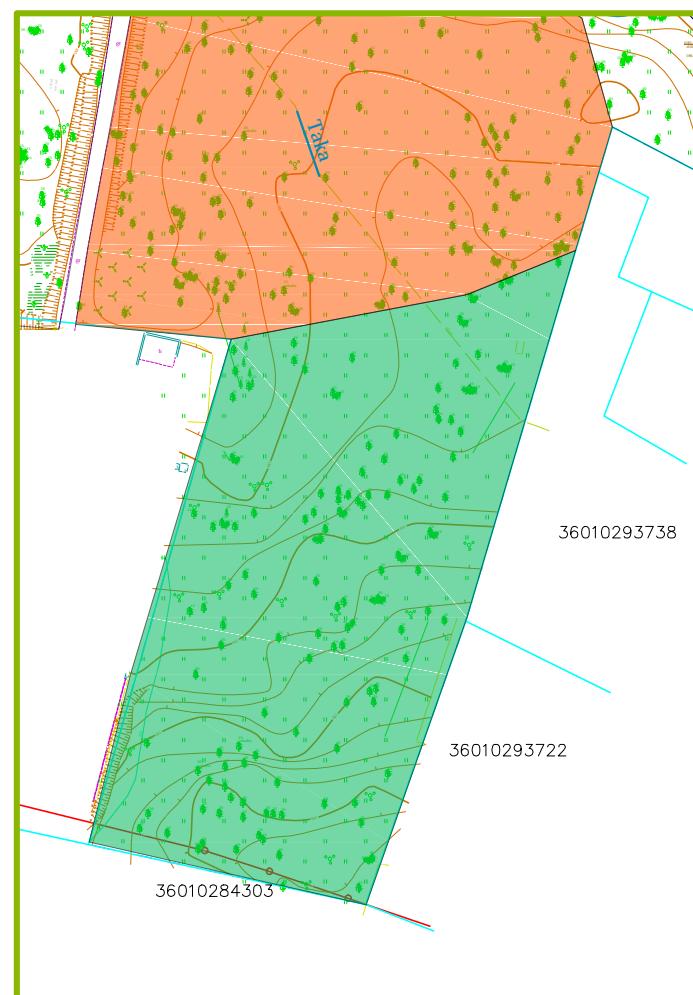
A. Veismaņa plānā attēlota ideja ierīkot piemiņas vietu E. Glikam, veidojot tai pusloka struktūru, ko iezīmē plānoto eglu stādījumi.

Gar parka robežu vērojami eglu un sausseržu rindu stādījumi, kuriem varētu būt skatus piesedzoša funkcija.

Stādījumu atrašanās vieta apgabalā

Esošās situācijas stādījumi

Plānotie parka stādījumi

3.11. JAUNO STĀDĪJUMU APZINĀŠANA ALŪKSNES PARKĀ

Skats uz Ovālo strūklaku. Tālumā korejas baltegles (*Abies coreana*)

Melno priežu (*Pinus mariana*), parasto lazdu (*Corylus avellana 'Antropurpurea'*), pīlādžu un ceriņu grupas

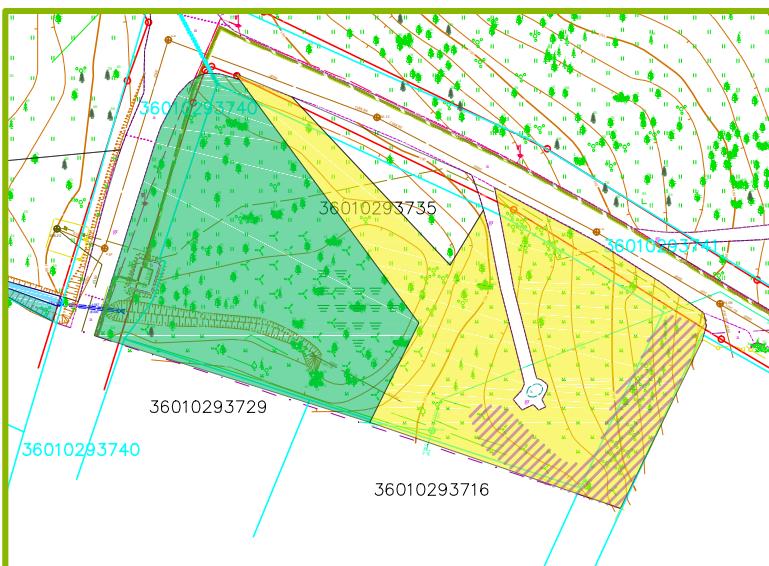

Filadelfu (*Philadelphus*) un parasto lazdu (*Corylus avellana*) grupas

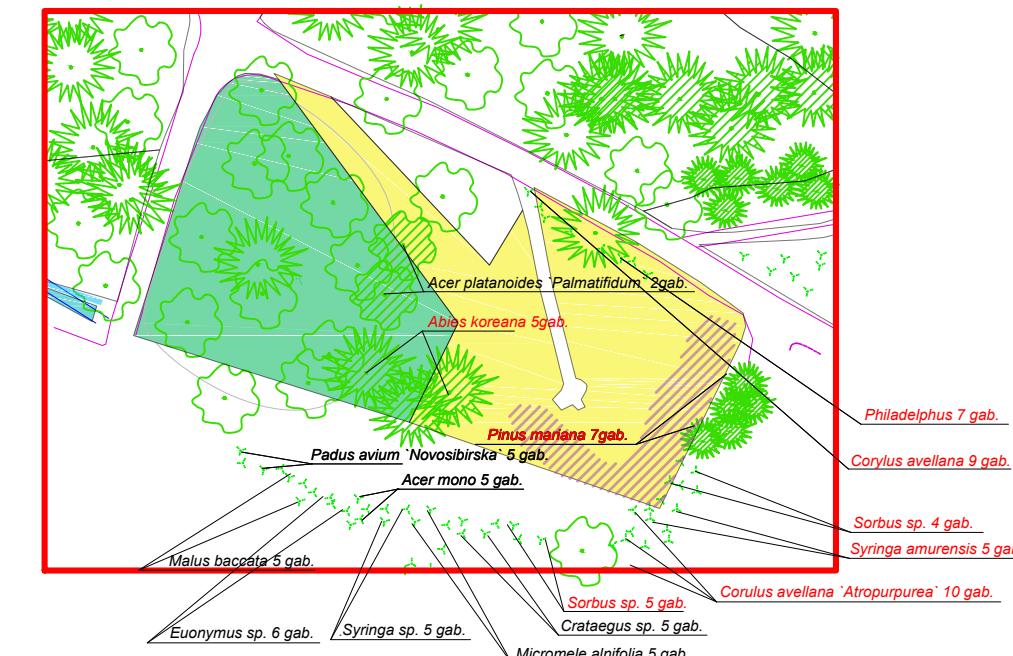
Stādījumu atrašanās vieta apgabalā

Esošās situācijas stādījumi

Plānotie parka stādījumi

3.11. JAUNO STĀDĪJUMU APZINĀŠANA ALŪKSNES PARKĀ

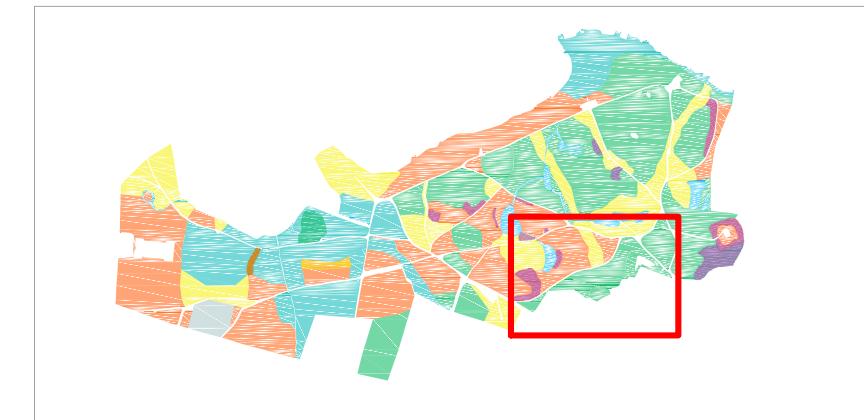

Skats uz telpniecības darbu 'Kolumba ola'

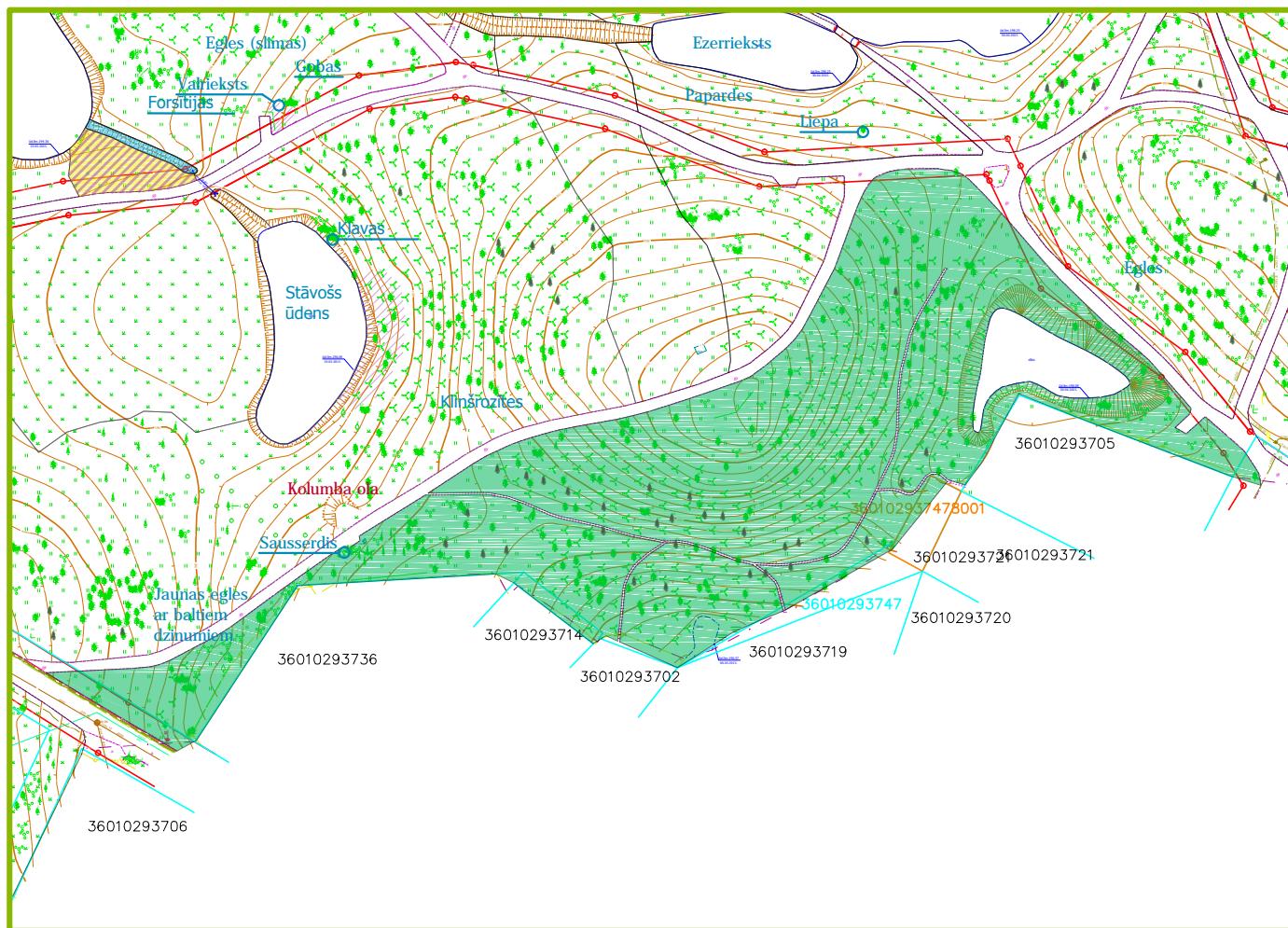

Skats uz soliņu un stādījumiem

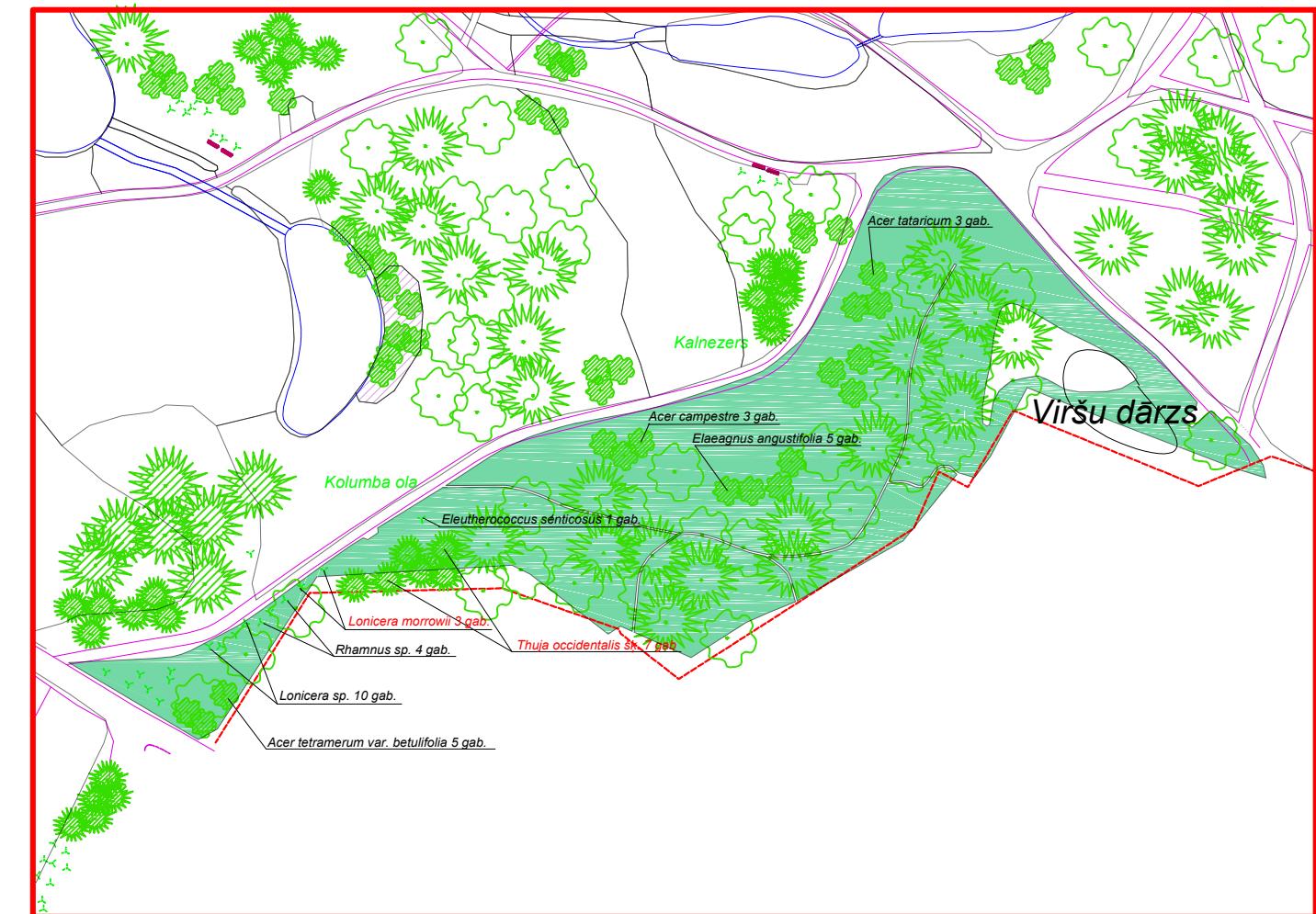
Stādījumu atrašanās vieta apgabalā

Esošās situācijas stādījumi

Plānotie parka stādījumi

Piezīmes:

Uz vietas konstatējām sausseržus un tūjas. Aiz soliņa vietas cieši piestādīti jauni krūmi, kas A. Veismaņa plānā nav minēti.

3.11. JAUNO STĀDĪJUMU APZINĀŠANA ALŪKSNES PARKĀ

Lapegle (*Larix kaempferii 'Pendula'*)

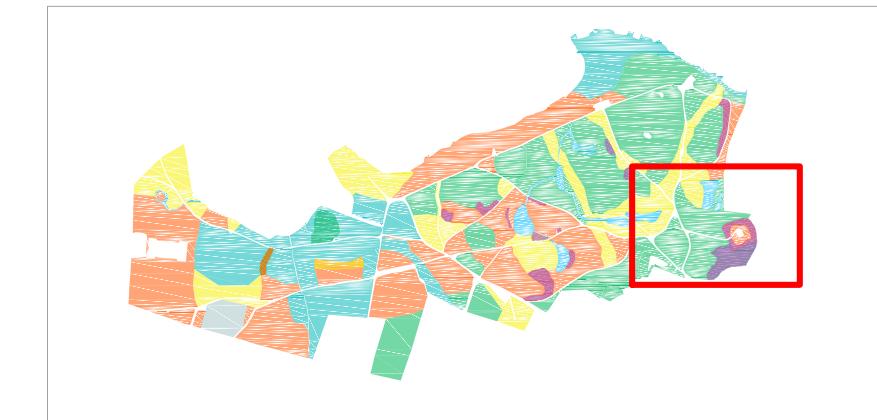

Āra bērzs, šķ. (*Betula pendula*)
Parastā goba (*Ulmus glabra 'Camperdownii'*)

Osis (*Fraxinus*)

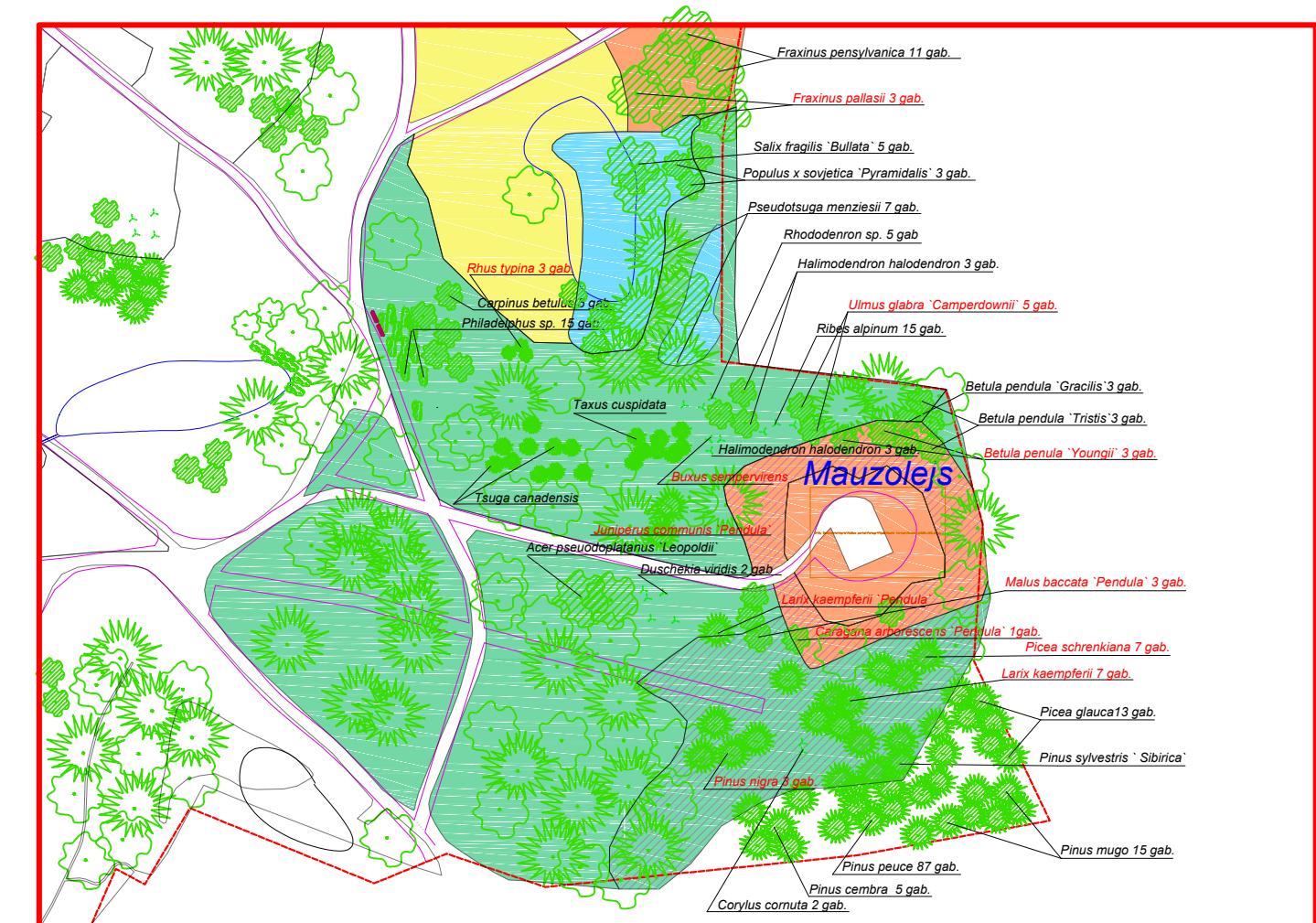
Stādījumu atrašanās vieta apgabalā

Esošās situācijas stādījumi

Plānotie parka stādījumi

3.11. JAUNO STĀDĪJUMU APZINĀŠANA ALŪKSNES PARKĀ

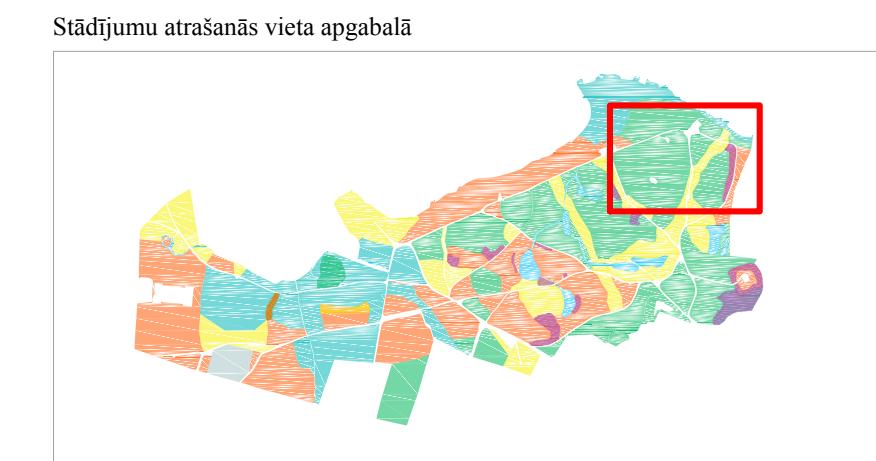
Parastā klinšrozīte (*Potentilla fruticosa*)

Ogābele (*Malus baccata*)

Sarkanie ozoli (*Quercus rubra*) un jauni stādījumi takas kreisajā malā

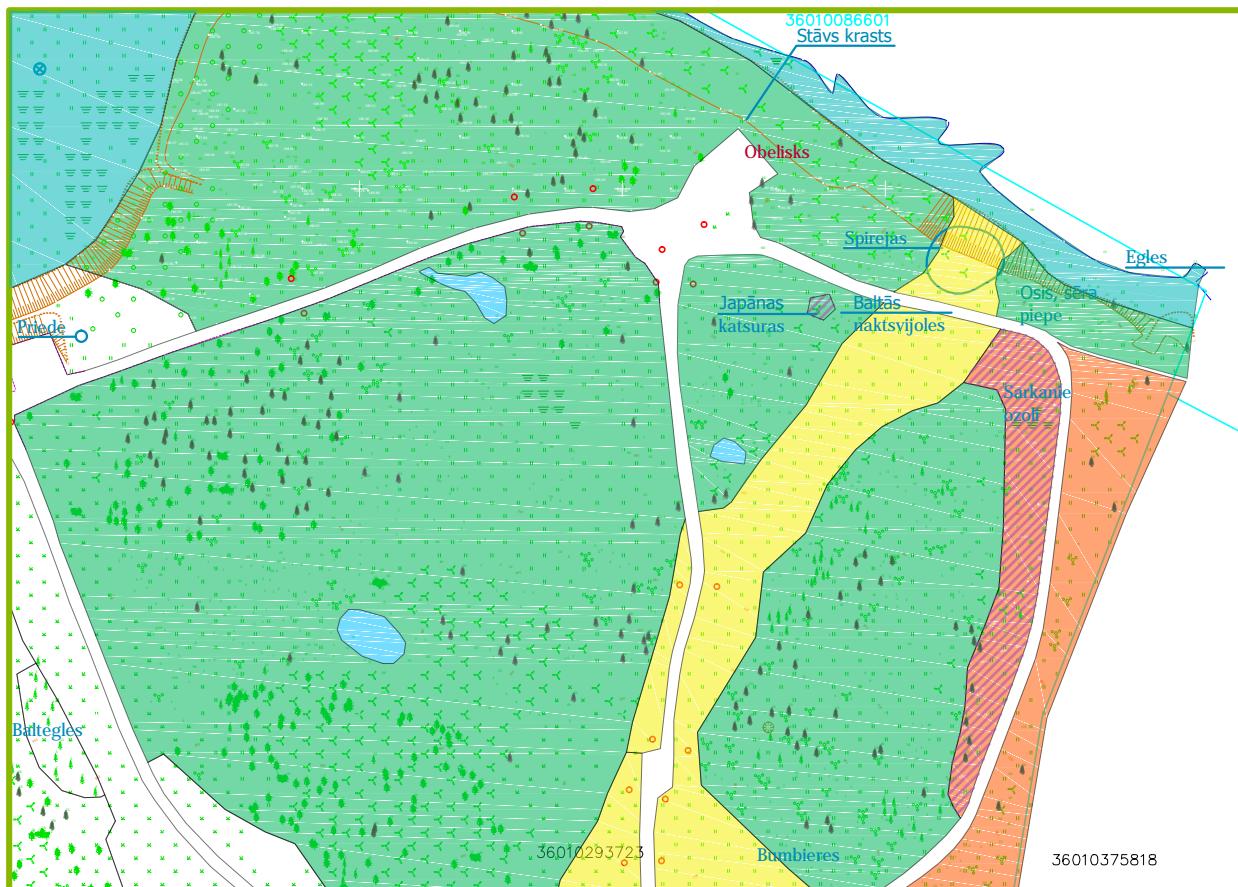

Rozes

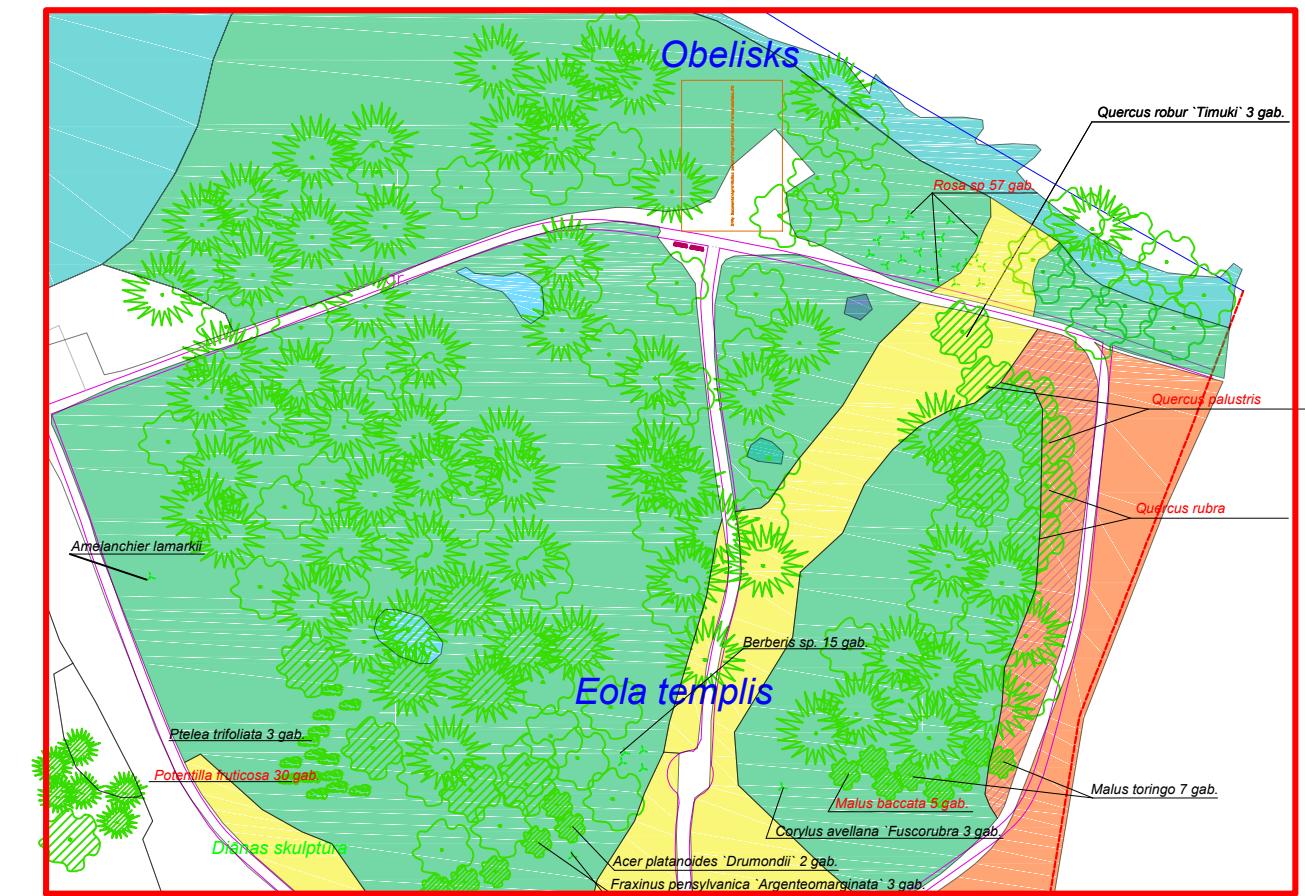

Japānas katsuras (nav iezīmētas A. Veismaņa plānā)

Esošās situācijas stādījumi

Plānotie parka stādījumi

3.11. JAUNO STĀDĪJUMU APZINĀŠANA ALŪKSNES PARKĀ

Eglu grupa

Redzami jauni stādījumi reljefa nogāzēs, bet
nav informācijas par tiem.

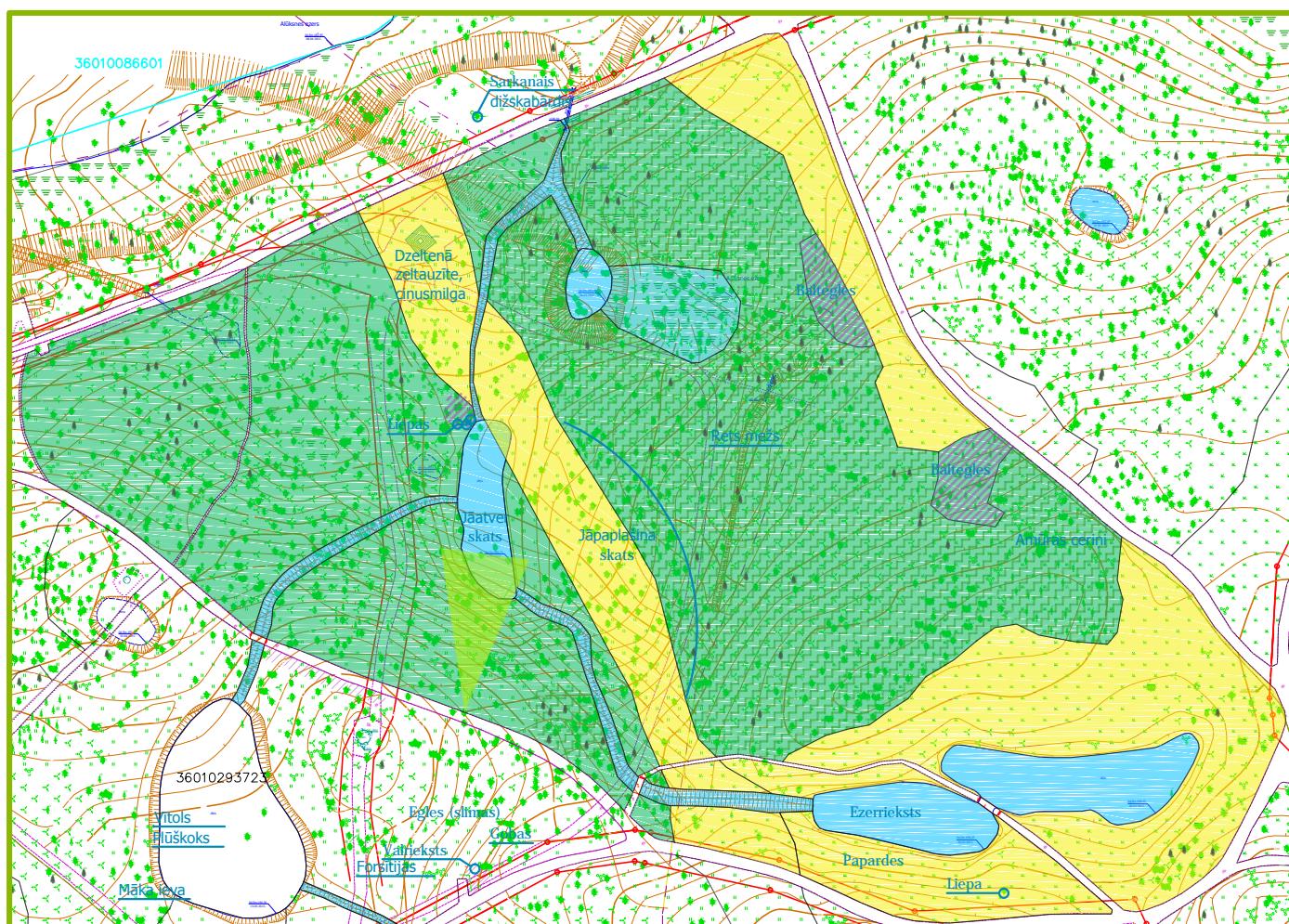

Iespējams, ka šie ir Mandžurijas riekstkokai (*Juglans mandshurica*).

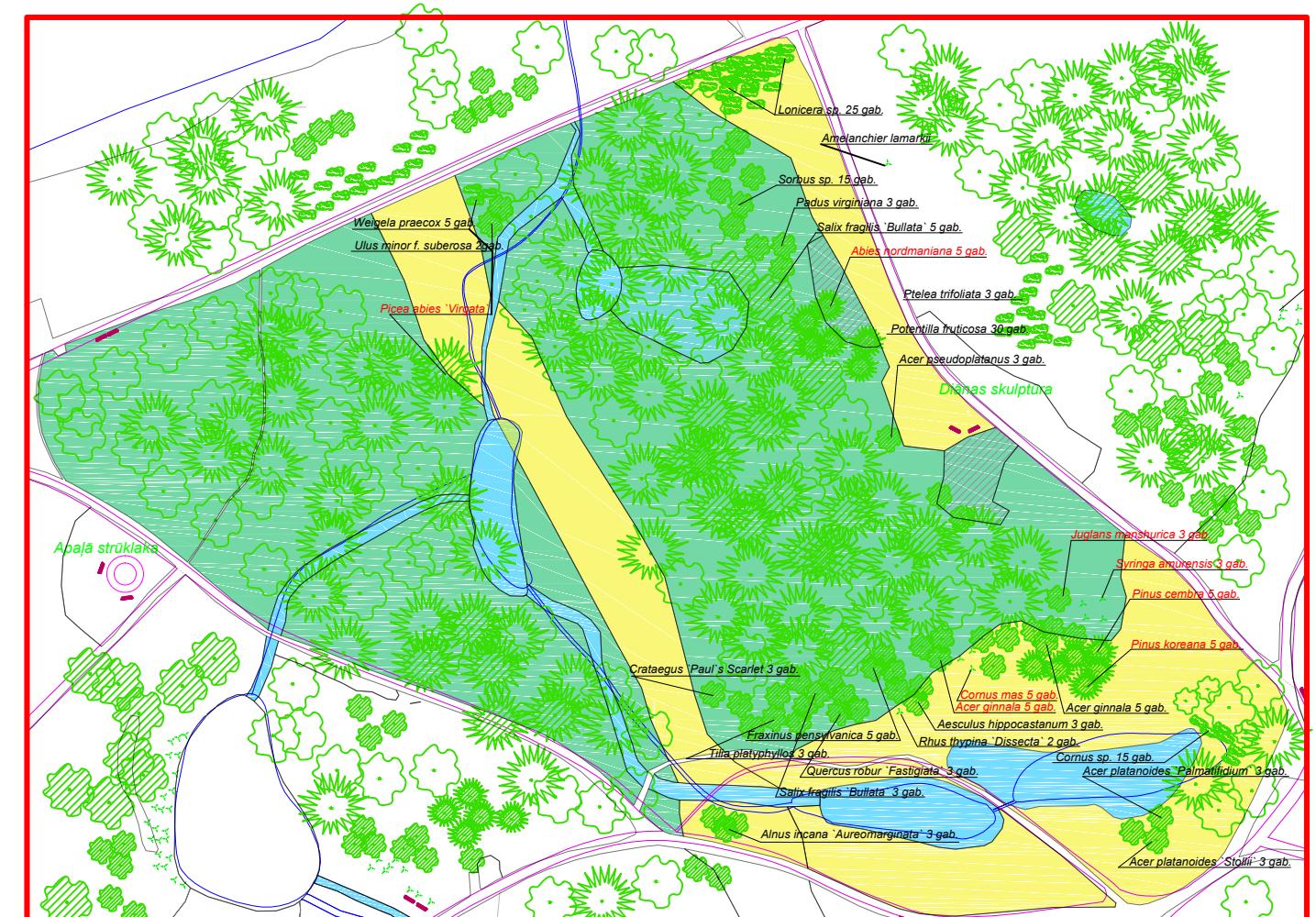
Stādījumu atrašanās vieta apgabalā

Esošās situācijas stādījumi

Plānotie parka stādījumi

Krustu kļavas (*Acer ginala*)

Jauns stādījums pie tīliņa, nav atzīmēts A. Veismaņa plānā.

Kizils (*Cornus mas*)

Amūras ceriņš (*Syringa amurensis*)

Kaukāza baltegle (*Abies nordmanniana*)

3.11. JAUNO STĀDĪJUMU APZINĀŠANA ALŪKSNES PARKĀ

Parastā egle (*Picea abies 'Argenteospicata'*)

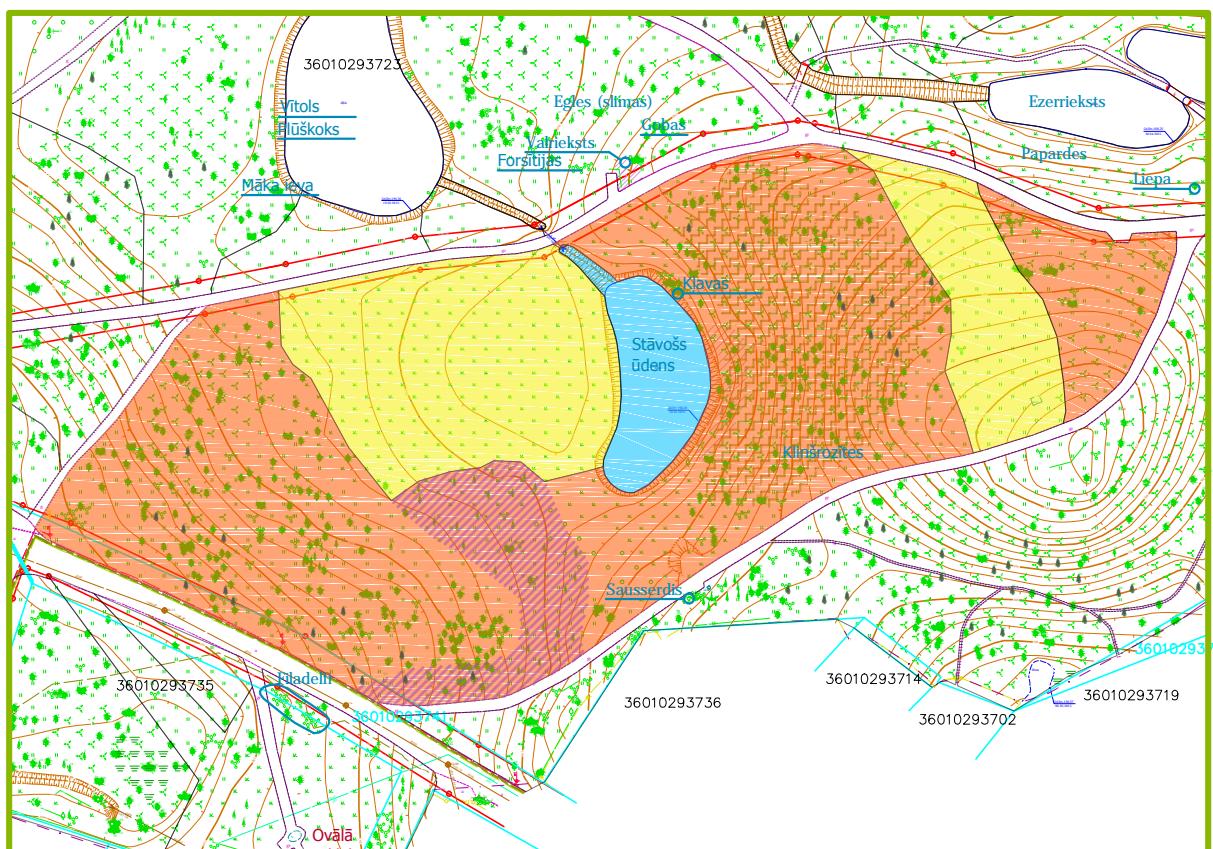
Parastās kļavas (*Acer plantanoides 'Crimson King'*, '*Royal Red*')

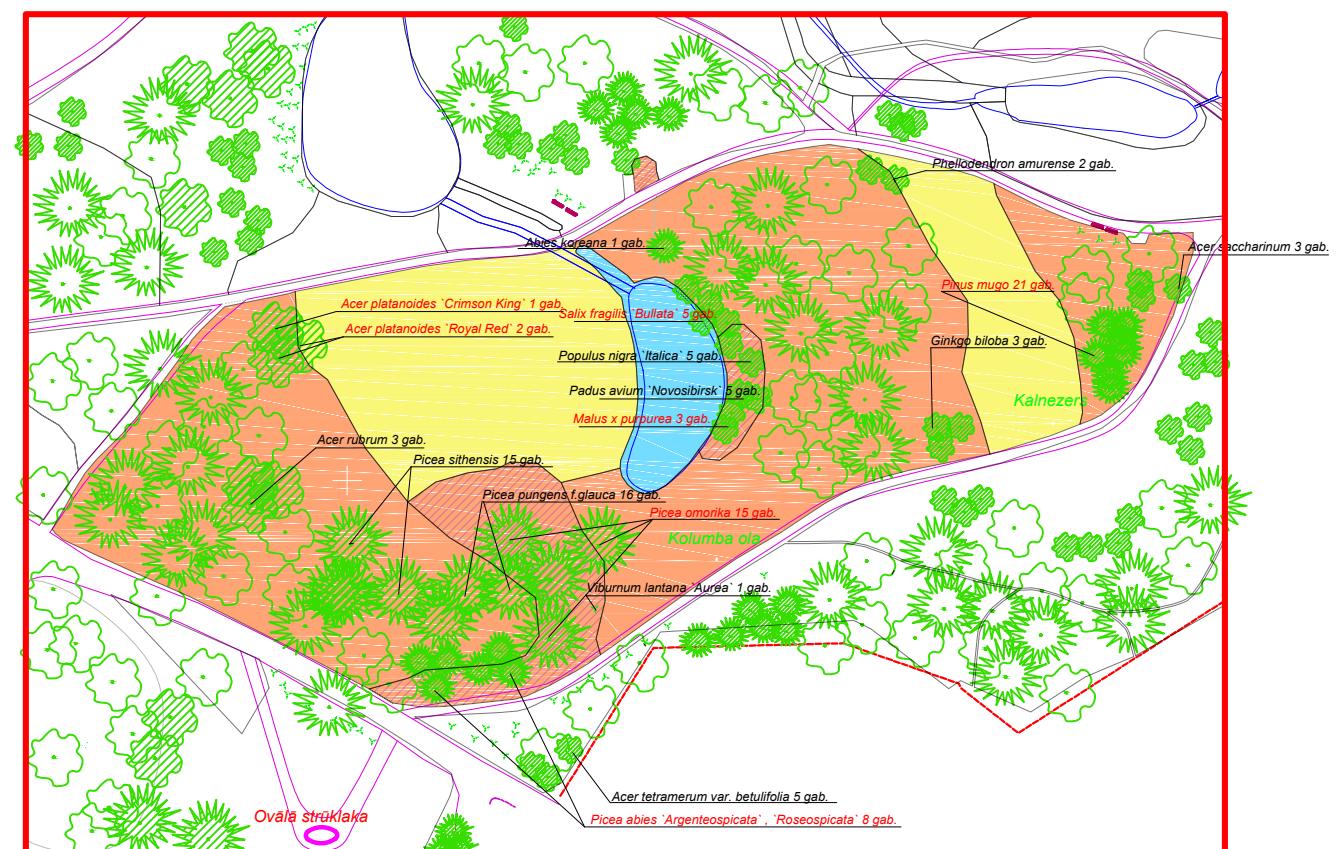
Stādījumu atrašanās vieta apgabalā

Esošās situācijas stādījumi

Plānotie parka stādījumi

Skats uz asajām eglēm.

Kalnu priede (*Pinus mugo*)

Serbijas priede (*Picea omorica*)

Purpura ābeles (*Malus purpurea*)

Trauslais vītols (*Salix fragilis 'Bullata'*)

3.11. JAUNO STĀDĪJUMU APZINĀŠANA ALŪKSNES PARKĀ

Pie lazdām jauna egle.

Māka ieva (*Padus maackii*)

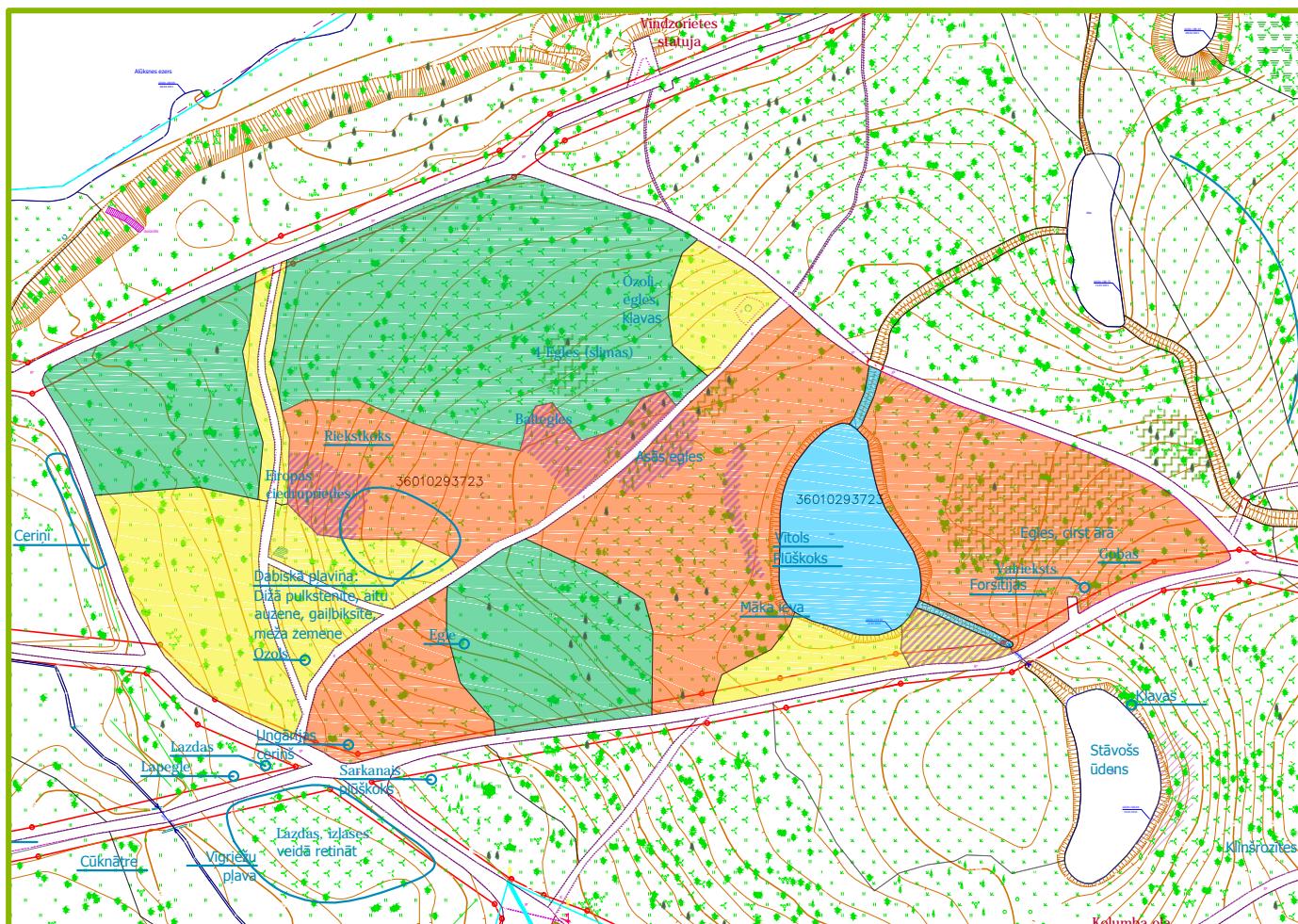

Nokarenais zeltzaru vītols (*Salix sepulcralis 'Chrysocoma'*) 1 gab.

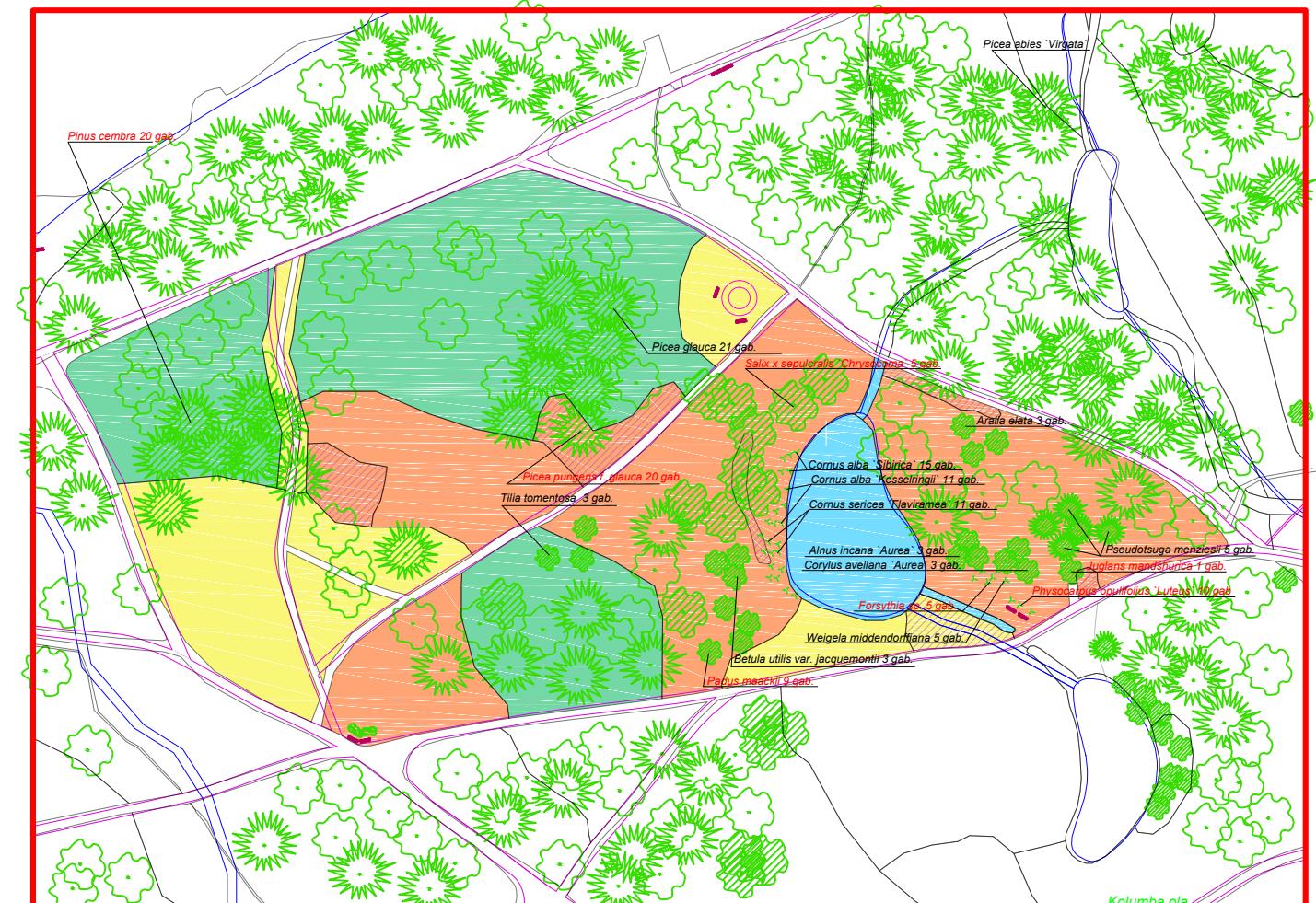
Stādījumu atrašanās vieta apgabalā

Esošās situācijas stādījumi

Plānotie parka stādījumi

Forsītīja (*Forsythia*)

Skats uz Eiropas ciedrupriedēm (*Pinus cembra*).

Skats uz asajām eglēm - šīs eglēs ir otrpus celiņam, nekā šeit attēlots. Dabā asās eglēs (*Picea pungens var. glauca*) norādītā pusē neatrodas.

Mandžūrijas riekstoks (*Juglans mandshurica*), Irbeņlapu fizokarps (*Physocarpus opulifolius 'Luteus'*)

3.11. JAUNO STĀDĪJUMU APZINĀŠANA ALŪKSNES PARKĀ

Parastais dižskābardis (*Fagus sylvatica*)

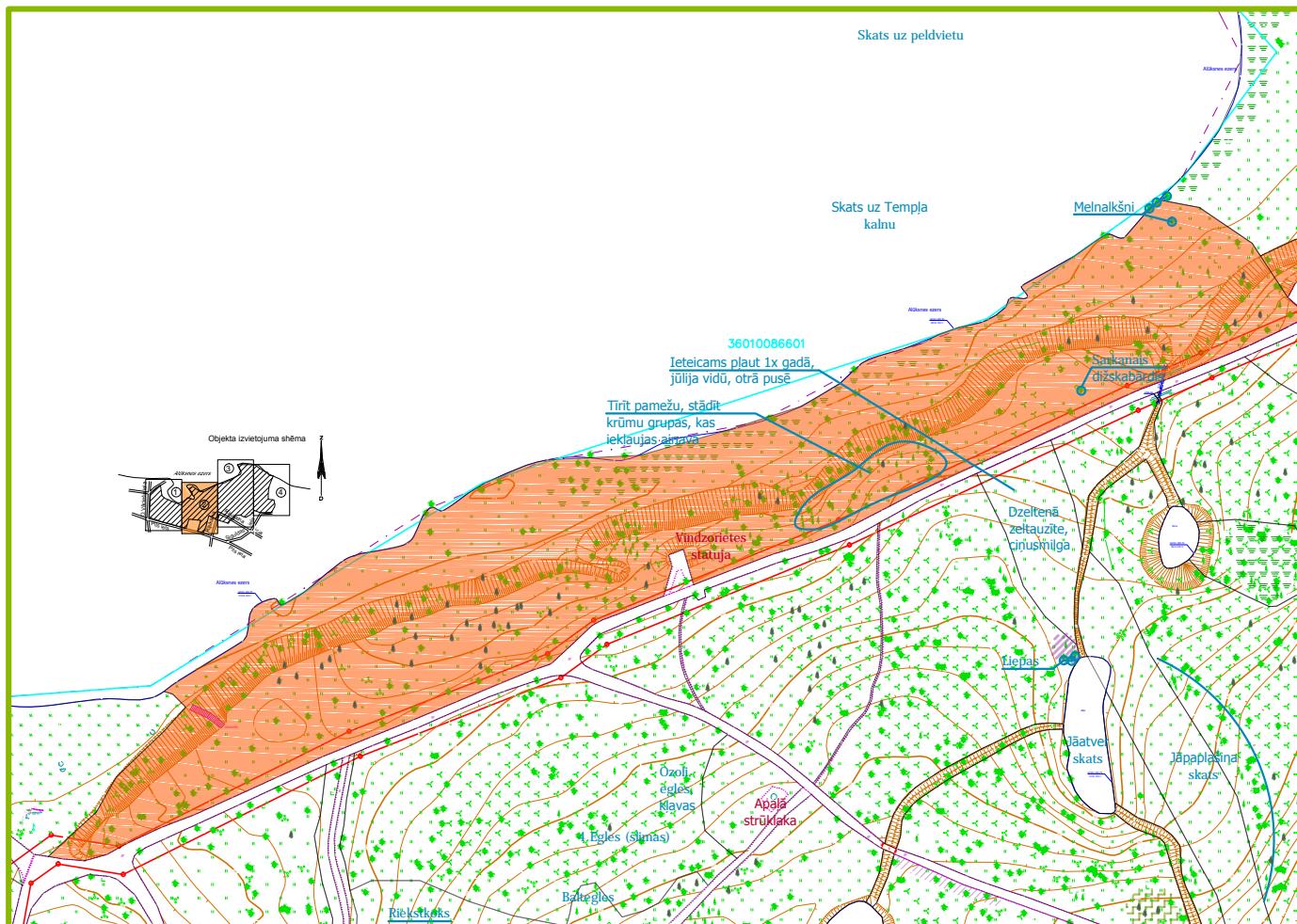

Grimoņi vēl nav stādīti.

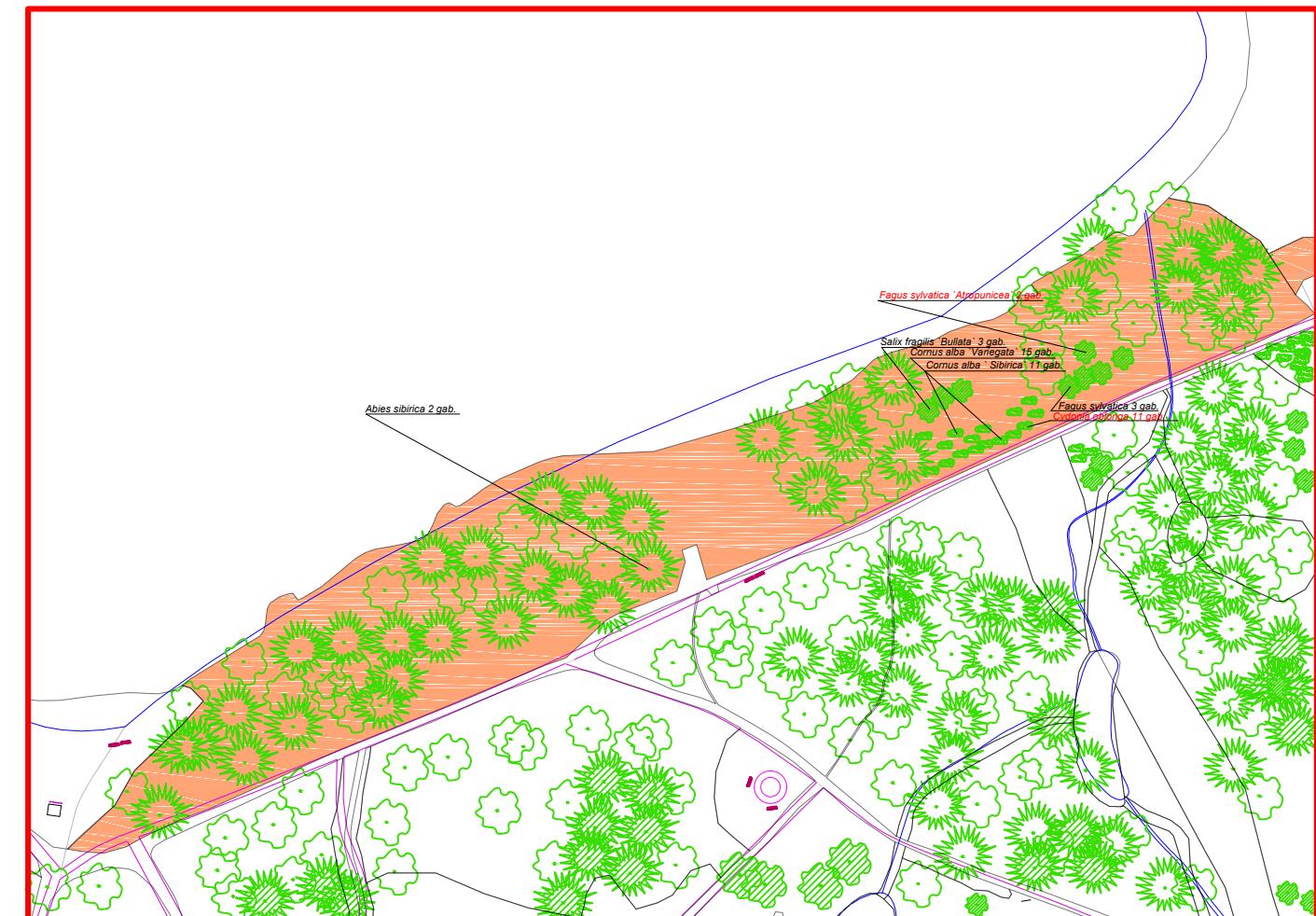
Stādījumu atrašanās vieta apgabalā

Esošās situācijas stādījumi

Plānotie parka stādījumi

SECINĀJUMI:

Daļa stādījumu, kas uzrādīti A. Veismaņa plāna ir ierīkoti, taču ne vienmēr atbilst augu skaits.

Parkā iestādīti vairāki kokaugi, kas nav atzīmēti A. Veismaņa plānā.

Nepieciešama detalizēta jauno stādījumu apzināšana, atbilstoši parka topogrāfiskam plānam, novērtējot to stāvokli un kompozicionālo iederību parka ainavā.

Z
↑

Arhitektūras mazās formas Alūksnes muižas parkā

Apzīmējumi:

Vertikālā struktūra

Veģetācija: zāliens

Horizontālā struktūra:
celiņu tīkls (gājēju daļa)

Ūdens elementi

3. Putnu paviljons	9. Apollona krūšu tēla postaments	15. Eola templis
4. Ķīniešu paviljons	10. Apaļā strūklaka	16. Mauzolejs
5. Palmu māja	11. Aleksandra paviljons	17. Ovālā strūklaka
6. Empīra stila tilts (Venēciešu tilts)	12. Obelisks	18. "Kolumba olas" vieta
7. "Vīnogu novācējas" tēla postaments	13. Granīta soli	19. Granīta rotonda tempļa kalnā (nav informācijas)
8. Pomonas templis (Ganiņa paviljons)	14. Diānas tēla postaments	20. Mūzikas paviljona vieta (nav informācijas)

3.13. VĒSTURISKĀ UN ESOŠĀ PARKA STRUKTŪRA. SALĪDZINĀJUMS

1884. gada parka plāns savietots ar esošās situācijas celiņu tīklojumu un parka zilo struktūru

Apzīmējumi:

- Vēsturiskais celiņu tīklojums
- Esošais celiņu tīklojums

- Vēsturiskā parka robeža
- Esošā parka robeža

Arhitektūras mazās formas

Atrašanās vieta:

- Arhitektūras mazās formas precīza novietne

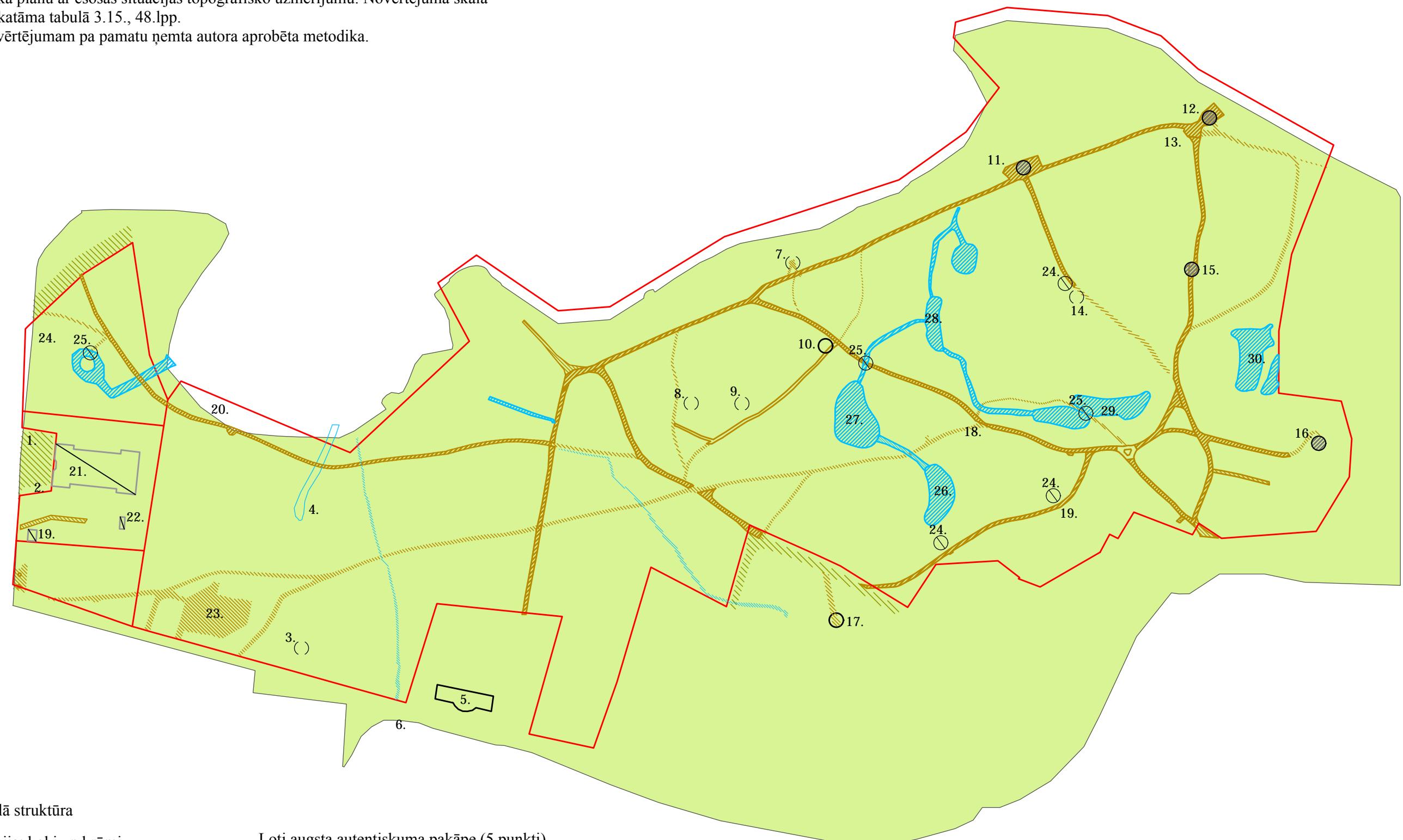
- Arhitektūras mazās formas aptuvena novietne

- Akmens tēlniecības simpozija 'Gadsimtu sasaukšanās' skulptūru precīza novietne

3.14. PARKA AUTENTISKUMA UN INTEGRITĀTES NOVERTĒJUMA PLĀNS

Parka autentiskuma un integratītes novērtējums veikts, salīdzinot 1884. gada parka plānu ar esošās situācijas topogrāfisko uzmērījumu. Novērtējuma skala apskatāma tabulā 3.15., 48.lpp.
Novērtējumam pa pamatu ļemta autora aprobēta metodika.

Z
↑

Apzīmējumi:

- Vertikālā struktūra
- Veģetācija: koki un krūmi, dekoratīvo augu dobes
- Veģetācija: zāliens
- Horizontālā struktūra: celiņu tīkls (gājēju daļa)
- Horizontālā struktūra: celiņi un laukumi (braucamā daļa)
- Ūdens elementi

- Ļoti augsta autentiskuma pakāpe (5 punkti), elements saglabājies bez uzslānojumiem
- Augsta autentiskuma pakāpe (4 punkti), saglabājies detaļas, bet ir nelieli uzslānojumi jeb izmaiņas
- Vidēja autentiskuma pakāpe (3 punkti), saglabājies apjomā, detaļas zudis
- Zema autentiskuma pakāpe (2 punkti), saglabājies apjomā ar būtiskiem uzslānojumiem jeb izmaiņām, kas iegūts elementu pārbūvējot vai atjaunojot

- Ļoti zema autentiskuma pakāpe (1 punkts), nav saglabājies apjomā, bet ir saglabājusies vieta (piemēram, drupas)
- Jauns būvapjoms, ienests parka ainavā pēc I vai II Pasaules kara
- 1.-20. Alūksnes mužas parka elementu un struktūru kārtas numuri (skatīt 3.14)
- Parka esošā robeža

3.15. PARKA AUTENTISKUMA UN INTEGRITĀTES NOVERTĒJUMS

Nr.p.k.	Numurs plānā	Kompozīcijas elementi un struktūras	Autentiskuma pakāpe	
		Reljefs		
1.		Teritorija kopumā	4	
2.		Detaļas	3	
		Vertikālā struktūra		
3.	1.	Empīra stila vārti	0	
4.	2.	Marmora vāze	0	
5.	3.	Putnu paviljons	1	
6.	4.	Ķīniešu paviljons	0	
7.	5.	Palmu māja	3	
8.	6.	Empīra stila tilts (Venēciešu tilts)		
9.	7.	“Vīnogu novācējas” tēla postaments	1	
10.	8.	Pomonas templis (Ganiņa paviljons)	1	
11.	9.	Apollona krūšu tēla postaments	1	
12.	10.	Apaļā strūklaka	3	
13.	11.	Aleksandra paviljons	restaurēts	
14.	12.	Obelisks	3	
15.	13.	Granīta soli	5	
16.	14.	Diānas tēla postaments	1	
17.	15.	Eola templis	3	
18.	16.	Mauzolejs	3	
19.	17.	Ovālā strūklaka	0	
20.	18.	“Kolumba olas” vieta	3	
21.	19.	Granīta rotonda tempļa kalnā	0	
22.	20.	Mūzikas paviljona vieta	0	
23.	21.	Lujāna drupas	jauns objekts	
24.	22.	Būve pie Lujāna drupām	jauns objekts	
25.	23.	Brāļu kapi	jauns objekts	
26.	24.	Tēlniecības simpozija skulptūras	jauns objekts	
27.	25.	Tiltiņi	jauns objekts	
		Horizontālā struktūra		
28.		Celiņu tīkls	4	
		Ūdens elementi		
29.	26.	Dīķis	4	
30.	27.	Dīķis	4	
31.	28.	Dīķis	4	
32.	29.	Dīķis	4	
33.	30.	Dīķis	4	
		Integritāte		
34.		Teritorijas īpašumu sadalījums	4	
35.		Teritorijas platība	4	

II PARKA ATTĪSTĪBAS PRIEKŠLIKUMI

Secinājumi

Aptaujas anketas raksturojums

Pētījuma gaitā izstrādāta anketas aptauja par Alūksnes muižas parka kultūrvēsturiskā un dabas mantojuma vērtībām. Aptaujas anketa sastādīta ar mērķi noskaidrot vietējo iedzīvotāju viedokli par Alūksnes parka esošo situāciju un vēlamo attīstību. Anketā izveidoti 27 jautājumi ar katrā vairākiem iespējamie atbilstoši variantiem. Anketas veidlapu un rezultātus skatīt *Pielikumā*.

Alūksnes muižas parka aptaujas anketas jautājumi grupēti pa sekojošām tēmām:

- *Vispārīgi jautājumi par parka arhitektiskām un dabas vērtībām, parka nozīmi pilsētvides telpā;*
- *Jautājumi par parka funkcionalitāti - pasākumiem un ikdienas izmantojumu;*
- *Jautājumi par parka apsaimniekošanu - parka kopšanas kvalitāti un atjaunošanas darbiem;*
- *Jautājumi par parkā esošo infrastruktūru un labiekārtojuma elementiem, to stāvokli, dizainu un kompozicionālo iederību;*
- *Jautājumi par parka attīstības iespējām - vēlamo aktivitāšu kopumu, pasākumiem, labiekārtojumu un nepieciešamou infrastruktūru.*

Anketa izplatīta 2015. gada vasaras nogalei Alūksnes pilsētas un novada iedzīvotāju starpā gan papīra, gan elektroniskā formātā. Kopumā aptaujas anketu aizpildīja 162 respondenti. Lielākā daļa no tiem 46-60 un 26-35 gadu vecuma grupā, kas arī raksturo sociāli aktīvāko sabiedrības grupu.

Aptaujas anketas rezultāti

Jautājumu grupā par parka *vispārīgām tēmām*, secināms, ka parka **vērtību** gan kopumā, gan detaļas **apzinās lielākā daļa** respondentu. Tikai vidēji 1/6 daļa respondentu nav informēti par parka kultūrvēsturisko statusu un tajā satopamou arhitektūras mazo formu nozīmību Latvijas mērogā.

Jautājumu grupā par parka *funkcionalitāti un lietderību*, secināms, ka Alūksnes parks **netiek izvēlēts regulāram pastāigām un atpūtai** dabā ģimenes lokā, ar draugiem vai vienatnē. Šiem nolūkiem parks tiek apmeklēts reizi mēnesī vai pat retāk. Tāpat atbildes norāda uz parka **nepieejamību** gada aukstajos un tumšajos mēnešos - **ziemā** 68% respondentu parku apmeklē reti un ļoti reti. Savukārt jautājumā par parka lietojuma mērķiem un biežumu, **visvairāk** minēta **mierīga atpūta un publisku pasākumu** apmeklējums. **Visretāk** parka teritorijā tiek rīkoti un atzīmēti **personīgi svarīgi pasākumi, makšķerēšanai, vasaras un īpaši ziemas sportiskām aktivitātēm**. Pie brīvā formā izteiktie respondentu viedokļi par parka izmantošanu, dominē romantiskas pastaigas un parka apmeklējums, iepazīstinot ar tām vērtībām viesus.

Jautājumu grupā par parka *apsaimniekošanu* respondenti norāda **nepieciešamību uz regulāriem kopšanas darbiem teritorijā ap Lujāna pilssdrupām**, vēsturisko arhitektūras **mazo formu tuvāko apkārti** un galvenās parka **skatu līnijas**. Tāpat **uzmanība** jāpievērš **celiņu seguma kvalitātei**, īpaši gada vēsajos gadalaikos.

Vidēji puse respondentu ir **apmierināti** ar esošo parka **celiņu tīklojumu**, tomēr liela daļa norāda arī uz Alūksnes **ezera krasta nepieejamību**.

Jautājumu grupā par parkā *esošo infrastruktūru un labiekārtojuma elementiem*, lielākā daļa respondenti norāda uz **elementu dizaina un kvalitātes** **viēju atbilstību** parka ainaivai. Savukārt jautājumā par parka teritorijas **izgaismošanu** diennakts tumšajā laikā aptuveni puse respondentu norāda uz to **nepieciešamību**, bet 1/3 daļa respondentu nav viedokļa. Vairākums min nepieciešamību izgaismot vēsturiskās arhitektūras mazās formas, galvenos parka celiņus, kā arī galvenos ieejas punktus parkā. Jautājumā par parka teritorijas nozīgošanas nepieciešamību, respondentu viedokļi dalās, tomēr vairākums uzskata, ka nožogojums nav nepieciešams.

Jautājumu grupā par parka attīstības iespējām, respondenti kā galvenās parkā **vēlamās aktivitātes** min dažādu **publisku pasākumu** rīkošanu, tai skaitā **pleneru, dienas notētu, izglītojošu nodarbību un semināru** organizēšanu, kā arī **tematisko un izglītojošo taku** ierīkošanu. Savukārt no iespējamām **jauniestestām** pārmainīam parkā, vislielākais respondentu atbalsts ir parka **dekoratīvo, ziedošo stādījumu** papildinājumam, **sanitāro punktu** ierīkošanai un **soliņu** un **atkritumu urnu** papildinājumam gar esošo parku celiņu trasēm.

Respondentu aptaujas anketā brīvi izteiktie veidokļi:

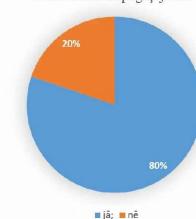
"Ja iecerētais izdosies, tad atkal Muižas parks "gavilēs" un leposies ar visbagātāko koka augu kolekciju, lapu kokiem, krūmu sugām visā Vidzemē un ne tikai, tātad atbalstām un esam par šo Muižas parka atdzīšanu. Vēlam veiksmi un piedāvāsim arī savu cilvēcisko ieguldījumi. Paldies!!!"

"Plānot un veidot rotālu laukumus un aktīvās atpūtas vietas lielā parka daļā ļoti uzmanīgi, lai nesāk dublēties ar Pilssalu, kas šobrīd ir ļoti piemērots šādām lietām. Pie Jaunās pils rotālu laukumu veidot ar vēsturiskiem elementiem, pamatā no koka, piemēram miniatūru pili u.t., lai tas atšķirts no citiem un būtu īpašs. Lielo parku saglabāt intīmu un mierīgu, nepārveršot to par "zoodārzu". Šo vietu var izmantot atsevišķiem pasākumiem, tomēr pamatā atstājot to kā pastaigu un relaksācijas vietu. Piknika vietu šobrīd redzu Tējas namiņā - daži galdiņi + krēsls (varbūt no metāla?) un lejā pa kāpnēm nokāpjot var izveidot laipas ar nelielu terasi. Soliņi un urnas ir ļoti atšķirīgi un dažādā stāvoklī. ļoti patīk soliņi Pilssalā ejot uz estrādi. Šo tematiku var turpināt arī parka teritorijā. Par augiem un parka pļavām vislabāk zina teik speciālisti. Pēc konferences saprotu, ka lielais parks diezgan "atkarīnāts". "

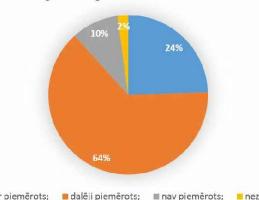
"Nepārblīvēt ar nevajadzīgām lietām, bet saglabāt tā vēsturisko skaistumu un turēt sakoptu."

"Galvenais parku veidot maksimāli tuvu tam veidolam, kāds Fītinghofiem ir bijis!"

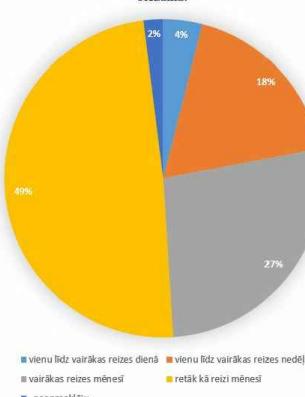
Vai esat informēti, ka Alūksnes muižas parks ir veidots 18. gadsimtā un tā plānojums ir tā laika dārzu mākslas un arhitektūras atspoguļojums?

Vai, Jūsuprāt, Alūksnes muižas parks ir piemērots lieļu publisku pasākumu rīkošanai?

Lūdzu atzīmējet, cik bieži jūs apmeklējat zemāk uzskaitītos Alūksnes pilsētas parkus pēc apmeklēšanas biežuma!

Vai, Jūsuprāt, Alūksnes muižas parks tiek pietiekami apsaimeskots (plauta zāle, aizvilkti nokalutieši koki, savalktas kritušās lapas, tīrīti ceļiņi u.c.)?

Vai, Jūsuprāt, Alūksnes muižas parkā ir nepieciešams ierīkot apgaismojumu?

5. ALŪKSNES MUIŽAS PARKA SUGU UN BIOTOPU RAKSTUROJUMS

Alūksnes muižas parka sugu un biotopu vispārīgs raksturojums

Alūksnes muižas parks atrodas Alūksnes pilsētā, Alūksnes ezera krastā. Ezera un pilsētas vārds cēlies no latgaļu cilmes vārda *olūksna* -- avotaina vieta mežā. Paugurainā reljefa dēļ tā ir visaugstāk novietotā Latvijas pilsēta, jo atrodas aptuveni 200 m virs jūras līmeņa.

Pēc hidroloģiskā režīma Alūksnes ezers ir caurteces ezers, kas pieder pie Daugavas lielbaseina. Alūksnes iztekā 20.gs. 60.gados tika ierīkots zušu ķeršanas aizsprosts. Pavasarī notece notiek daļēji arī caur Pārmetņa un Dzilnas ezeriem uz Vaidavu (Gaujas lielbaseins). Kopumā ezerā ieteikti 12 strauti un grāvji, kā arī avoti, bet iztek upe - Alūksne (Oluksne) uz Pededzi (<http://www.ezeri.lv/database/1786>).

Alūksnes muižas parks pieder pie nozīmīgākajiem vēstures un kultūras pieminekļiem Latvijā, jo, saīdzinājumā ar citiem parkiem, tieši Alūksnē visvairāk saglabājušās mazās arhitektūras formas. Parka sākumi saistāmi ar 18 gs. otro pusī, kad Alūksnes muižu ieguva Oto Hermanis fon Fitinghofs - Šēls. Pēc viņa ierosmes šeit sāka būvēt divstāvu ozolkoka pili, kurai blakus izveidoja regulāra stila parku.

Ap 1800.gadu Oto dēls Burhards liek paplašināt un pārveidot 40 gadu veco dārzu ar regulāru plānojumu par ainavu dārzu, kas aizņemis vairāk nekā 50 ha. Pēc Vilhelma Frībes (Wilhelm Friebe) „Oekonomisch - technische Flora fur Lievland, Ehstland und Kurland” (R., 1805) dārznieks Pēteris Buks Alūksnes parkā izveido visbagātāko kokaugu kolekciju Vidzemē. Stādāmo materiālu pirka no J.Cigars kokaudzētavas Rīgā, no Pēterburgas un jaundibinātā Tērbatas (Tartu) universitātes Botāniskā dārza, no Berlīnes un citurienes. Pēc toreizējā Rīgas aprīņķa skolu inspektora V.Frībes ziņām, Alūksnes parkā 1804.gadā jau augušas 18 skuju koku un 152 lapu koku un krūmu sugaras, kā arī 15 dažādas kokaugu dekoratīvās formas.

Pašreizējā parka platība ir 32 ha, taču tas šķiet daudz lielāks, jo robežojas ar Alūksnes ezeru un pār to redzams skats uz Tempļakalna pussalu ar Rotondu un Saules tiltu. Tas viss organiski veido vienotu ansamblu.

Parka salīdzinoši nelielā teritorijā izvietotas vairāk nekā 20 mazās arhitektūras formas, no kurām līdz mūsdienām saglabājušās Mauzolejs, Aleksandra paviljons, Obelisks, Rotonda, Eola templis, granīta soli, apalā un ovālā strūklaka.

Kopumā parka konstatētas 22 zīdītāju sugaras. Lielākā no tām ir stirna *Capreolus capreolus*, bet mazākās - meža cirslis *Sorex araneus* un meža klaidonpele *Apodemus uralensis*. Visretāk satopamie zīdītāji ir lielais ūdenscirsliņš *Neomys fodiens* un pundursikspārnis *Pipistrellus pipistrellus*. Pārējie sikspārņi - brūnais garausainis *Plecotus auritus* un Eiropas platausis *Barbastella barbastellus* ir reti parka viesi, kas vēlās vakara un nakts stundās šeit barojas. Reti parkā var sastapt arī rudo vāveri *Sciurus vulgaris*. Ezera krastā aizvien biežāk sastopami Kanādas bebra *Castor canadensis* radītie postījumi (<http://www.aluksnepils.lv/index.php?go=parks>).

Alūksne atrodas Centrālvidzemes ģeobotāniskajā rajonā, Alūksnes augstienē. Teritorijā izveidojies izteikts reljefs ar atšķirīgām augsnēm, kas nosaka mozaīkveida augāju. Klimats skarbs, bagātīgi nokrišņi (650-750 mm gadā). Nokrišņu daudzums bezsala apstākļos veicina augšņu erodēšanos. Augsnēs sasalst līdz pat 85 cm dziļumam, sniega segas vidējais biezums ir 50 cm, sniegs nokūst apmēram mēnesi vēlāk nekā citur Latvijā. Aktīvo temperatūru summa nepārsniedz 1800°, augstākajās vietās - pat 1700° (par 300° mazāk nekā Zemgalē).

Šajā ģeobotāniskajā rajonā dominē lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Meži aizņem tikai ~ 25% no rajona, turklāt vērtējami kā ļoti fragmentēti - sadalīti nelielos masīvos. Meži sastopami gk. stāvās pauguru nogāzēs, kas nav izmantojamas lauksaimniecībā. Mežu floristisko sastāvu ietekmē augsnēs apstākļu daudzveidība. Dominē egļu meži (gk. damakšņa vai vēra tipa), strappauguru ieplakās - mitri egļu meži, bieži sastopami arī jaukti - priežu un egļu meži. Augsnēs, kas satur karbonātus, aug egļu meži (vēris vai gārša, nemorālais vai saliktais meža tips), kas ir ilgstoši antropogēni ietekmēti saimnieciskās darbības rezultātā. Igauņu pētījumi liecina, kas ilgstoši degradēti platlapju-egļu meži laika gaitā kļūst par egļu mežiem, kuros sastopama meža zaķskābene *Oxalis acetosella* un lielā spuraine *Rhytidiodelphus triquetrus* - tas attiecas arī uz mežiem Alūksnes augstienē. Savukārt, augsnēs, kas nesatur karbonātus, meži ir ar mazāku daudzveidību un atgādina dienvidu taigas mežus, kas līdzīgi visa Latvijā (divlapu žagatiņa *Maianthemum bifolium*, klinšu kaulene *Rubus saxatilis*, Eiropas septiņstarīte *Trientalis europaea*).

Ezeru salās aug platlapju meži, bet upju un ezeru malās - baltalkšņu meži. Platlapju mežos sastopama parastā liepa *Tilia cordata*, parastais ozols *Quercus robur*, mazāk parastais osis *Fraxinus excelsior* un parastā kļava *Acer platanoides*, bieži piemistrojumā arī egle, veidojot saliktos egļu mežus, kas vērtējami kā Eiropas platlapju-egļu mežu rietumu variants.

Plāvas (zālāji) sastopamas nelielās platībās reljefa pazeminājumos: izveidojušies mēreni mitri, mitri un slapju plāvu kompleksi.

Parkā sastopamas gan skujkoku meža, gan platlapju meža fragmenti - mežaudzes daļas vai koku grupas.

Biotopu raksturojumi

Mežaudzes un koku grupas

Skujkoku audzes

ES aizsargājamais biotops 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži*

Skujkoku audzēs dominē pieaugušas parastās egles *Picea abies* gan uz sausākām augsnēm reljefa paaugstinājumos, gan uz mitrākām augsnēm - ieplakās, piemistrojumā sastopama parastā priede *Pinus sylvestris*, kā arī lapu koki, piemēram, āra jeb kārpainais bērzs *Betula pendula*, parastā kļava *Acer platanoides*, parastais ozols *Quercus robur*, parastais osis *Fraxinus excelsior* un liepas *Tilia sp.*, kas izaugušas vietās, kur izveidojušies atvērumi vainaga klājā, kas, savukārt, veidojušies dabisko vai cilvēku radīto traucējumu (izcirsti vai vēja izgāzti koki) rezultātā.

Vietām dabiskajās mežaudzēs iestādīti arī svešzemju koki (introducētās sugaras) - lapegles *Larix sp.*, Eiropas ciedru priede *Pinus cembra*, baltegles *Abies sp.*, asā egle *Picea pungens*, Kanādas egle *Picea glauca*, Holandes liepa *Tilia x europaea*, ogābele *Malus baccata*, u.c.

Zemsedzē sastopami parastās kļavas sējeņi, parastais pīlādzis *Sorbus aucuparia*, plāvas kosa *Equisetum arevense* un podagrās gārsa *Aegopodium podagraria*.

Skujkoku audzes

Zemsedzes augi skujkoku audzēs

Lauce ar jauniem skujkokiem

Vecākās egles parkā

Apsaimniekošana:

Šādos mežos apsaimniekošana parasti nav nepieciešama, jo to uzbūvi nosaka dabiskā attīstība jeb sukcesija. Galvenais dabiskais traucējums, kas nodrošina egļu mežu pastāvēšanu un attīstību, ir vējš. Laucēs, kas veidojas atmīrušo vai vēja izgāzto egļu vietā, attīstās jaunās paaudzes skujkokī. Atmiruši koksnes Alūksnes muižas parkā praktiski nav sastopama. Savukārt, egļu sanitārais stāvoklis liecina, ka atsevišķas egles un arī vecākās lapegles (tām nokaltuši zari un bojātas galotnes) tuvākā nākotnē varētu atmīrt - veidot sausokņus vai kritālus. Lai nodrošinātu pārējo egļu un citu skujkoku vitalitāti, kā arī izvairītos no potenciālās primāro koksnes kaitēkļu - kukaiņu (kas ir atmirstošas un tikko atmīrušas koksnes apdzīvotāji) un sēnu slimību (trupes) izvāzijas, bojātos un slimīgo skujkokus (egles un lapegles) būtu vēlams izcirst ziemas periodā, sala apstākļos (kas ierobežo minēto slimību izplatību). Egļu un lapegļu atmīrušās koksnes veidošana parkā ir paklauta jau iepriekš minētajiem riskiem, un tā nav saglabājama. Turkīlā sausokņi un stumbeņi varētu apdraudēt parka apmeklētāju drošību, tāpēc tie izvācami no audzes, bet lapegles kā svešzemju sugaras atmīruši koksnes nav nozīmīga bioloģiskai daudzveidībai Latvijas apstākļos.

Lai veidotu dažādvecumu egļu un, vienlaicīgi, arī vēja izturīgu audzi, meža vainaga klājuma atvērumos ieteicams stādīt egles vai citus skujkokus ar līdzīgu ekoloģiju (baltegles, lapegles u.c.): tādējādi nākotnē tiks nodrošināta egļu mežu nepārtrauktība jeb kontinuitāte. Tā kā parkā jau sastopami skujkokī (gk. introducētās sugaras), iespējams savstarpēji savienot jau esošos stādījumus.

Sugām, kas saistītas ar egli un egļu audzēm, raksturīga nelielas pārvietošanās spējas - tāpēc ļoti būtiska ir dažāda vecuma koku pastāvēšana, kas atrodas netālu viens no otra, lai nodrošina sugaras ar dzīvotni arī nākotnē un mežaudzes pastāvēšanu kopumā (“mūžīgā meža princips”).

5. ALŪKSNES MUIŽAS PARKA SUGU UN BIOTOPU RAKSTUROJUMS

Jaunu skujkoku stādījumi laucēs

Jaunu skujkoku stādījumi laucēs

Platlapju audzes un koku grupas

ES aizsargājamais biotops 6530* *Parkveida plavas un ganības*

Platlapju audzes vai koku grupas veido parastais ozols, liepas, parastā kļava, parastais osis *Fraxinus excelsior*, parastā goba *Ulmus glabra*, piemistrojumā var būt arī āra bērzs, melnalksnis *Alnus glutinosa* un baltalksnis *Alnus incana*, kā arī introducenti - sarkanais ozols *Quercus rubra*, dižskābārdis *Fagus sylvatica*, Japānas katsura *Cercidiphyllum japonicum*, riekstkokis *Juglans sp.*.

Krūmu grupās sastopama parastā lazda *Corylus avellana*, parastā ieva *Padus avium*, parastais pīlādzis *Sorbus aucuparia*, arī introducētās sugas - spirejas *Spiraea sp.*, parastā cidonija jeb aiva *Cydonia oblonga*, plūškokis *Sambucus sp.*, Māka ieva *Padus maackii*, forsītijas *Forsythia sp.*, filadelfi *Philadelphia sp.*, klinšrožītes *Potentilla fruticosa*, sausserži *Lonicera sp.*, grimoņi *Cornus sp.* u.c. krūmi.

Zemsedzē sastopamas gan platlapju jeb nemorālo mežu sugas, gan nezāles un plāvu augi, kas liecina par ar barības vielām bagātām augsnēm, piemēram, podagras gārsa, meža grīslis *Carex sylvatica*, dziedniecības pienene *Taraxacum officinale*, žogu vīķis *Vicia sepium*, kodīgā gundega *Ranunculus acris*, purva cietpiene *Crepis paludosa*, melnā ozolpaparde jeb vīrpaparde *Dryopteris filix-mas*, baltais vizbulis *Anemone nemorosa* un plāvas kosa.

Āoti bieži parkā dažādos biotopos (mežaudzēs, taku malās u.c.) sastopams dārbēglis - krāšņā telēkija *Telekia speciosa*, kas ir kurvziežu dzimtas *Compositae* liels lakstaug斯 un savvaļā aug Eiropas dienvidastrumos, bet auga dekoratīvo īpašību dēļ to bieži audzē visā Eiropā un daudzviet telēkija ir pārgājis savvaļā. Arī Latvijā šis augs vietumis ir pārgājis savvaļā, gk. vecos parkos un to apkaimē, izgāztuvēs un nezālien, kā arī dārzu tuvumā. Samērā bieži savvaļā to var novērot tieši Alūksnes apkārtnes vecos muižu parkos.

Dažādvecuma platlapju audze ar lauci

Atklāta lauce

Krāšņā telēkija platlapju audzes zemsedzē

Jaunie platlapju koki laucē

Apsaimniekošana:

Galvenais dabiskais traucējums šādās audzēs, kas nodrošina šādu mežu pastāvēšanu un attīstību, ir pašizrobošanās un lauču veidošanās, kurās notiek platlapju atjaunošanās process vai parka gadījumā - platlapju atjaunošana. Parkā sastopami ļoti veci platlapji, kā arī jaunāki platlapji (t.sk. arī introducētās sugas), kas iestādīti starp koku grupām pastāvošajos atvērumos - laucēs.

Dažādvecuma platlapji (t.sk. arī introducētās sugas), kas aug dažādos attālumos viens no otra, nodrošina platlapju audžu kontinuitāti (nepārtrauktību) un atbilst Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājama un reta biotopa *Parkveida plavas un ganības* analogam. Zem šādām skrajām platlapju audzēm raksturīgs zālajs, ko veido dažādas lakstaugi sugas, to nepieciešams regulāri apsaimnieket - plaut vai noganīt.

Arī platlapju mežu sugām, līdzīgi kā eglu mežos, raksturīgas nelielas pārvietošanās spējas, tāpēc ļoti svarīga ir dažāda vecuma koku pastāvēšana, kas atrodas netālu viens no otra, lai nodrošinātu sugas ar dzīvotni arī nākotnē un mežaudzes pastāvēšanu kopumā ("mūžīgā meža princips").

Saules gaismas apspīdēti koku stumbri un siltums ir būtiski faktori daudzu vaboļu sugu, kas apdzīvo platlapju kokus, pastāvēšanai. Īpaši nozīmīgi bioloģiskai daudzveidībai ir bioloģiski veci platlapji, uz kuru stumbriem un zariem atrodami arī epifītiskie ķērpji, sūnaugi un koksnes sēnes - piepes. Atmiruši koksnes platlapju platlapju audzēs vai koku grupās parkā nav sastopama, izņemot atsevišķus ošus, kuri sākuši kalst. Nenot vērā ošu stāvokli visā Latvijā, iespējams, ka tuvākos gados tie atmirs arī parka teritorijā. Platlapju sausokņi un stumbeņi nav vēlami parka teritorijā, jo apdraud parka apmeklētāju drošību, bet atsevišķi sausi zari ozolu vainagos atstājami, kas ir būtiski dažādu kukaiņu sugu un dzēpveidīgo putnu piesaistīšanai, ja tie tieši neapdraud apmeklētājus. Ja atmirušie zari atrodas tuvu gājēju takām, tie izzāgējami slīpi, atdarinot zaru lūzumu. Atmirušie koki nogāžami un atstājami kā kritās vietās ar atšķirīgu apgaismojumu un mitrumu, kas veidos piemērotas dzīvotnes atšķirīgu organismu grupu sugām (saulmīiem un ēnmīiem).

Jaunie platlapju koki laucē

Jaunie platlapju koki laucē

Lai veicinātu bioloģiski vecu platlapju veidošanos, ap vecākajiem kokiem izcērtami visi jaunākie koki, kas tieši ieauguši platlapja vainagā vai tos noēno/ traucē. Ja vairāki bioloģiski veci koki atrodas tuvu viens otram, tos visus saglabā. Jo koks ir vecāks un ilgāk audzis noteiktos apstākjos, jo tas jūtīgāks pret pārmaiņām, tāpēc koka atbrīvošanai no noēnojuma (apkārtējo koku nociršana) jānotiek pakāpeniski - tikpat ilgā laikā, cik ilgi noēnojums veidojies (cik veci ir jaunākie koki, kas atrodas D pusē un tieši noēno vecāko koku). Netālu no koka (bet ne pie paša stumbra) ieteicams saglabāt krūmus, kas bieži kalpo kā barības bāze bezmugurkaulniekiem (kukaiņiem), kas saistīti ar bioloģiski veciem platlapjiem. Veicot apsaimniekošanas pasākumus ap koku, vēlams domāt vismaz 100 gadu perspektīvā, izvērtējot tā tuvumā augošos kokus un izvēlēties tos, kas nākotnē varētu kļūt par bioloģiski veciem kokiem, tādējādi nodrošinot kontinuitāti (nepārtrauktību) starp koku paaudzēm. Turklat, saglabājot dažādvecuma audzi, iespējams nodrošināt dzīvotnes dažādām organismu grupām, kas saistītas ar dažādām koku attīstības stadijām. Apsaimniekojot vecākos kokus, jāparedz arī jaunu koku (t. sk. introducētu platlapju sugu) stādīšana laucēs. Ja platlapja koka apsaimniekošanā izmanto smago tehniku, tad ar to nedrīkst strādāt tuvāk par 5 m no koka vainaga projekcijas laukuma jeb attālumā no stumbra, kas ir 15 reizes lielāks par tā rādius.

5. ALŪKSNES MUIŽAS PARKA SUGU UN BIOTOPU RAKSTUROJUMS

Slapji melnalksnāji

Pārmitrās vai daļēji applūstošās augsnēs sastopami nelieli “palieņu mežu” puduri vai atsevišķi koki un to grupas: dominē melnalkšņi *Alnus glutinosa*, vietām piemistrojumā sastopams parastais ozols, parastais osis un vītoli *Salix sp.* (baltais vītolis *Salix alba*, trauslais vītolis *Salix fragilis* u.c.). Biotops vērtējams kā Eirobīrijas melnalkšņu staignāju veids, kas sastopams ezeru palienēs, avotu un avoksnāju izplūdes vietās, kā arī reljefa ieplakās ar augstu gruntsūdens līmeni.

Raksturīga melnalkšņu staignāju iezīme ir izteikts mikroreljefs, ko veido neapplūstoši ciņi ap koku pamatnēm, pastāvīgi vai daļēji applūstoši laukumi starp ciņiem. Cītainais mikroreljefs nosaka mozaīkveida augāja pastāvēšanu, kur zemsedzē sastopamas ekoloģiski dažādas sugas un to nosaka mitruma un gaismas atšķirības. Kokaudzei raksturīgs nelīdzens vainagu klājs: dažādvēcuma koki un atklāti laukumi (atvērumi vainaga klājā) starp tiem. Citu sugu (ozola, oša, vītolu) piemistrojums šajā biotopā nodrošina papildus ekoloģiskās nišas sugām, kuru eksistence atkarīga no mitruma apstākļiem un barības vielām bagātās koku mizas.

Zemsedzē sastopami dažādi mitrumsīloši augi, kas veido zālājus: meža meldrs *Scirpus sylvatica*, parastā vīgrieze *Filipendula ulmaria*, peldošā ūdenszāle *Glyceria fluitans* un pļavas lapsaste *Alopecurus pratensis*.

Melnalkšņi ezera krastā

Vecs vītolis

Vītolu un melnalkšņu grupas

Pārmitra lauce ar melnalkšņiem

Apsaimniekošana:

Šādos mežos apsaimniekošana parasti nav nepieciešama. Svarīgi ir saglabāt esošo hidroloģisko režīmu. Dabiskais traucējums, kas pastāv šādā biotopā, ir ūdenslīmeņa maiņa - pavasara un rudens plūdu ietekme, kā arī papildus procesi - vējgāzes un kokaudzes pašizrobošanās. Atjaunošanās lielākoties notiek atvērumos, kas radušies izgāzto, nolauzto vai nokaltušo koku vietā, turklāt melnalkšņi parasti atjaunojas no atvasēm.

Līdzīgi kā platlapju un egļu mežos, arī melnalkšņu staignāju mežu sugām raksturīgas nelielas pārvietošanās spējas, tāpēc ļoti svarīga ir dažāda vecuma koku pastāvēšana, kas atrodas netālu viens no otra, lai nodrošinātu sugas ar dzīvotni arī nākotnē un mežaudzes pastāvēšanu kopumā (“mūžīgā meža princips”).

Būtiski struktūrelementi melnalksnājos ir bioloģiski veci koki, ciņi, visu veidu atmirusi koksne (sausokņi, stumbeņi un kritās), turklāt ļoti svarīgi ilglaičībai ir, ja melnalkšņu un vītolu atmirusi koksne (sausokņi un kritās) ir dažādu izmēru un vecumu, kā arī dažādās sadalīšanās un mitruma pakāpēs. Tā kā šie koki aug mitrās vietās un tās parasti ir tālu no takām, tad sausokņi, stumbeņi (neapdraud parka apmeklētāju drošību) un kritās ir saglabājami turpat - mitrajos apstākļos, kā arī nedrīkst izmainīt hidroloģisko režīmu - veikt augsnes nosusināšanu (grāvju tīkla izveidi).

Ūdeņi

Avoksnāji, ezers, dīķi

Vairākās vietās parkā Alūksnes ezera krastu nogāzē sastopami **avoksnāji**. Vietās, kur ūdens izplūde ir spēcīgāka, veidojas avotu strauts. Raksturīga iezīme avoksnājiem ir barības vielu pārnese, savukārt, pārmitrā vide kavē vietas aizaugšanu ar kokaugiem un krūmiem. Vislielākā nozīme šajos biotopos ir hidroloģiskiem apstākļiem: te pastāv augsts gaisa mitrums un pastāvīgā gruntsūdens izplūde nodrošina avoksnāju neaizsalšanu/ daļēju aizsalšanu ziemā.

Par mitruma ietekmi un avoksnāju darbību liecina mitrumsīloši augi - pļavas lapsaste *Alopecurus pratensis*, purva cietpiene *Crepis paludosa*, parastā sievpaparde *Athyrium filix-femina*, purva skarene *Poa palustris*, meža meldrs *Scirpus sylvaticus*, parastā vīgrieze *Filipendula ulmaria*, lēdzkerste *Cirsium oleraceum*, purva gandrene *Geranium palustre*, purva neaizmirstulīte *Myosotis palustris*, parastā cirvene *Alisma plantago-aquatica*.

Alūksnes ezera krastmalā un piekrastē sastopams biotops *C.1.5. Niedrāji ezeru krastmalās* (pieder pie biotopu grupas C. Stāvoši ūdeņi, apakšgrupas C.1. Ezeru krasti) un C.2.1. Virsūdens (helofītu) augājs ezeru piekrastēs (pieder pie biotopu grupas C. Stāvoši ūdeņi, apakšgrupas C.2. Ezeru piekraste). Te dominē parastā niedre *Phragmites australis*, vietām sastopamas arī tādas sugas kā vilkvālītes *Typha sp.*, parastais bebrukārklīnš *Solanum dulcamara*, grīšļi *Carex sp.*, purva cūkausis *Calla palustris*, purva vārnkāja *Comarum palustre*, parastā zeltene *Lysimachia vulgaris*, upes kosa *Equisetum fluviatile*, parastā jeb smaržīgā kalme *Acorus calamus*, bruņu ķiverene *Scutellaria galericulata*.

Parka dīķi atšķiras pēc augāja, un tie daļēji ir savstarpeji savienoti. Tuvu ezera krastam atrodas “vecupe”, kas izveidojusies iepakā un mākslīgi vai dabiski padziļinājusies un ir pildīta ar ūdeni. Tās malā aug indīgais velnarutks *Cicuta virosa*.

Dīķos bieži sastopams biotops *C.2.2. Brīvi peldošu ūdensaugu (leminīdu) augājs* (pieder pie biotopu grupas C. Stāvoši ūdeņi, apakšgrupas C.2. Ezeru piekraste), kur dominē ūdensziedi *Lemna sp.* un parastā spirodela *Spirodela polyrhiza*. Dažos dīķos sastopams biotops *C.2.3. Peldlapu ūdensaugu (nimfeīdu) augājs ezeros* (pieder pie biotopu grupas C. Stāvoši ūdeņi, apakšgrupas C.2. Ezeru piekraste), kur dominē peldošās glīvenes *Potamogeton natans*, kas liecina par dūņainu, dūņainas smilts grunti. Divos parka dīķos sastopams mākslīgas izcelmes, tomēr ļoti rets biotops *C.2.3.6. Peldošā ezerieksta Trapa natans audzes ezeros*. Peldošais ezerieksts ir Latvijā īpaši aizsargājamā suga.

Ap dīķiem sastopams biotops *C.2.1. Virsūdens (helofītu) augājs ezeru piekrastēs* (pieder pie biotopu grupas C. Stāvoši ūdeņi, apakšgrupas C.2. Ezeru piekraste). Te aug vilkvālītes *Typha sp.*, ūdens skābene *Rumex aquaticus*, uzpūstais grīslis *Carex rostrata*, dziedniecības baldriāns *Valeriana officinalis*, peldošā ūdenszāle *Glyceria fluitans*.

Alūksnes ezers

Dīķis parkā

Peldlapu ūdensaugu (nimfeīdu) augājs dīķī

Virsūdens (helofītu) augājs dīķa piekrastē

5. ALŪKSNES MUIŽAS PARKA SUGU UN BIOTOPU RAKSTUROJUMS

Brīvi peldošu ūdensaugu (lemnīdu) augājs dīķī

Peldošā ezerieksta *Trapa natans* audze dīķī

Ruderālie biotopi

Parka pludmalē, ap agrāko ēku pamatiem un esošām būvēm (mauzolejs, brāļu kapi, u.c.) sastopams biotopu komplekss, ko veido antropogēni ietekmēti biotopi *K.1. Atmatas* un *K.2. Nezālienies* (pieder pie biotopu grupas K. Ruderāli biotopi). Tās ir platības, kurās notikusi augsnēs virskārtas nostumšana, uzbrēšana vai pārbīde, kā rezultātā iznīcināts sākotnējais augājs un ieviesušās augu sugas - nezāles. Laika gaitā viengadīgos un divgadīgos augus nomaina daudzgadīgie augi un veidojas atmatas. Te sastopama ārstniecības pienene *Taraxacum officinale*, tīruma kosa *Equisetum arvense*, ložņu gundega *Ranunculus repens*, baltais jeb ložņu ābolīņš *Trifolium repens*, parastā kamolzāle *Dactylis glomerata*, slotiņu jeb smiltāja ciesa *Calamagrostis epigeios*, plavas timotiņš *Phleum pratense*, parastā vībotne *Artemisia vulgaris* un parastais pelašķis *Achillea millefolium*. Vietām redama arī atklāta augsnē, kas rodas nobradājuma rezultātā.

Ruderālu vietu augi

Mauzoleja apkārtnē

Apsaimniekošana:

Krastmalas ir pārejas joslas starp ūdens un sauszemes ekosistēmām, kas kalpo kā nozīmīgi bioloģiskās daudzveidības saglabātāji. Dažādas antropogēnās darbības (t.sk. piesārņojums) izraisa ūdenstilpu pastiprinātu eitrofikāciju un arī degradāciju. Lai mazinātu ietekmi uz ūdeņiem, ūdenstilpu (ezera, vecupes, dīķu) un ūdensteču (strautu) krastos jāveido bioloģiski daudzveidīgas mežaudzes vai koku grupas, kā arī dauzgadīgus zālājus, kas spēj pārvert un izmantot piesārņojuma vielas, tādējādi attīrot ūdeni. Mainoties apgaismojuma apstākļiem ūdenstece vai ūdenstilpnē, mainās arī ūdens dzīvnieku un ūdensaugu sastāvs (piemēram, koku un krūmu noēnotās ūdens daļas tik ātri neaizaug ar ūdensaugiem). Ap dīķiem un ezeru vēlams izcirst kārkls (gk. pelēkais kārkls *Salix cinerea*) un saglabāt dzīvotspējīgos kokus un krūmu grupas (melnalksnis, vītolis). Vietām var izplānot niedres u.c. lakstaugus un veidot atklātas vielas pie ūdens (sekmē ūdens attīrīšanos ezerā). Dīķus ieteicams tīrīt augustā, izvācot arā atmīrušos ūdensaugus un to atliekas, kā arī nopļaut augus ap dīķi un aizvākt tos.

Aizsērējis un aizaudzis dīķis

Ar ūdensaugiem aizaudzis dīķis

Apsaimniekošana:

Ieteicams saglabāt dzīvotspējīgos kokus un krūmus. Novākt sausokņus, stumbenpus, kritālus, kā arī bīstamos kokus. Var stādīt jaunus dekoratīvo augus - kokus, krūmus, lakstaugus (arī introducentus). Regulāri jāpļauj zālājs, ja nepieciešams, var to atjaunot - sējot.

Zālāji

Mēreni mitras plavas

Atmatu plavas

(pēc Latvijas biotopu klasifikatora kods 2.2.) ES aizsargājamais biotops 6270* *Sugām bagātas ganības un ganītas plavas*.

Varianti: 6270*_1 (tipiskais) un 6270*_3 (mitrais)

Avotstrauts

Dīķa savienojumi ar ezeru

Lakstaugu sabiedrības vecās atmatās. Šādiem biotopiem raksturīga liela augšņu daudzveidība un tie veidojušies ne tikai mēreni mitrās, bet arī mitrās augtenēs. Zelmenis zems līdz vidēji augsts. Daudz sugu, kam lapas sakārtotas rozetē vai veidojas ložņājoši un guloši stublāji. Atmatu plavās nav izteiktu dominējošo sugu. Tradicionāli šie biotopi ilgstoti izmantoti ganīšanai vai pļaušanai un ganīšanai atālā, mainot pļaušanu un ganīšanu pa gadiem.

Parkā sastopami sekojoši biotopi:

Atmatu plavas - 6270*_1 (tipiskais) variants: sugām bagāts, sastopams neitrālās, mēreni mitrās augsnēs.

Atmatu plavas - 6270*_3 (mitrais) variants: sastopams mitrās augsnēs.

Biežāk sastopamās sugas:

Parastā smaržzāle *Anthoxanthum odoratum*; Parastais vizulis jeb trīsene *Briza media*; Parastā ciņusmilga *Deschampsia caespitosa*; Sarkanā auzene *Festuca rubra*;

Parastā sekstaine *Cynosurus cristatus*; Rudens vēlpieriene *Leontodon autumnalis*; Šaurlapu ceļteka *Plantago lanceolata*; Parastā brūngalvīte *Prunella vulgaris*;

Ložņu ābolīņš *Trifolium repens*; Parastais pelašķis *Achillea millefolium*; Parastais vizulis *Briza media*; Baltā madara *Galium album*; Kodīgā gundega *Ranunculus acris*

Birztalu veronika *Veronica chamaedrys*; Ārstniecības pienene *Taraxacum officinale*.

Apsaimniekošana: ganīšana vai pļaušanas un ganīšanas kombinēšana. Tā kā mūsdienās tradicionālo apsaimniekošanu atjaunot ne vienmēr iespējams, kā alternatīva šā biotopa saglabāšanai varētu būt arī pļaušana bez ganīšanas.

5. ALŪKSNES MUIŽAS PARKA SUGU UN BIOTOPU RAKSTUROJUMS

Īstās pļavas

(pēc Latvijas biotopu klasifikatora kods 2.3.)

ES aizsargājamais biotops 6510 *Mēreni mitras pļavas*

Variants: 6510_1 (tipiskais)

Mēreni mitras pļavas izveidojušās gan līdzenās vietās, gan uz pauguru lēzenām nogāzēm, ezeru terasēm un to lēzenām nogāzēm. Sastopamas labi aerētās, mēreni mitrās un mitrās augsnēs, tajās labvēlīgi mitruma apstākļi saglabājas visu veģetācijas sezonu. Reljefa zemākajās vietās mitruma apstākļi periodiski var būt pārmitri. Augsnes ir barības vielām bagātas - mēreni auglīgas un auglīgas līdz ļoti auglīgas. Zelmenis blīvs, samērā augsts, raksturīgi vairāki stāvi. Tajā dominē augstās un vidēji augstās graudzāles. Zālāji ir bagāti ar divīgllapjiem (pļavas platlapjiem), tos nepļauj pirms graudzāļu ziedēšanas, un pļaušana notiek tikai vienu vai divas reizes gadā. Nozīmīgs biotops dzegužpirkstīšu *Dactylorhiza sp.* un naktsvijoļu *Platanthera sp.* sugām. Izmanto sienam. Pārtraucot apsaimniekošanu, pļavas aizaug ar kokiem, bet mitrākajās vietās - galvenokārt ar dažādām kārklu sugām. Pirms pārkrušanās var veidoties arī nitrofīto augstzāļu augājs ar podagras gārsu *Aegopodium podagraria*, meža suņburķi *Anthriscus sylvestris* un smaržīgo kārveli *Chaerophyllum aromaticum*.

Parkā sastopami sekojoši biotops:

6510_1 (tipiskais): sugām bagāts, sastopams mēreni auglīgas un auglīgas neitrālās augsnēs. Raksturīga dominējošā suga ir pūkainā pļavauzīte *Helictotrichon pubescens*.

Biežāk sastopamās sugas:

Pļavas auzene *Festuca pratensis*; Pūkainā pļavauzīte *Helictotrichon pubescens*; Pļavas timotiņš *Phleum pratense*; Parastā kamolzāle *Dactylis glomerata*; Pļavas zeltauzīte *Trisetum flavescens*; Parastais vizulis jeb trīsene *Briza media*; Tīruma pēterene *Knautia arvensis*; Pļavas plostbārdis *Tragopogon pratensis*; Sibīrijas latvānis *Heracleum sibiricum*; Pļavas pulkstenīte *Campanula patula*; Pļavas dzelzene *Centaurea jacea*; Baltā madara *Galium album*; Pļavas dedestiņa *Lathyrus pratensis*; Apiņu lucerna *Medicago lupulina*; Pļavas skarene *Poa pratensis*; Pļavas ābolīņš *Trifolium pratense*; Vanagu vīķis *Vicia cracca*

Apsaimniekošana: zālāja galvenajai izmantošanai jābūt pļaušanai, var būt mērena mēšošana ar kūtsmēsiem, kā arī pieļaujama ganīšana atālā. Nozīmīgi saglabāt tradicionālās siena pļaušanas un grābšanas metodes (siena apgrozīšana žāvēšanas laikā), kas palīdz izplatīties sugām, kā arī ecēšanu, jo tā sekmē sūnu stāva iznīcināšanu un nodrošina labvēlīgu skābekļa režīmu augsnē, līdz ar to arī neitrālas reakcijas saglabāšanos.

Mēreni mitras pļavas

Mēreni mitras pļavas

Mēreni mitras pļavas

Mēreni mitras pļavas mežaudžu ielokā

Mitras pļavas

Īoti auglīgas palieņu pļavas (pēc Latvijas biotopu klasifikatora kods 3.1.)

ES aizsargājamais biotops 6510 *Mēreni mitras pļavas*

Variants: 6510_2 (mitrais)

Īoti auglīgas mitras pļavas sastopamas labi aerētās, neitrālās augsnēs ezeru palienē, reljefa ieplakās vai avoksnājos. Zelmenis augsts, tajā dominē graudzāles. Izmanto siena pļaušanai. Parkā sastopams biotops 6510_2 (mitrais): sugām salīdzinoši nabadzīgāks, veidojas mitrās, īoti auglīgas augsnēs starppauguru pazeminājumos un mitrās, līdzenās vietās. Veģetācijā lielākā nozīme ir pļavas lapsastei *Alopecurus pratensis* un purva skarenei *Poa palustris*.

Biežāk sastopamās sugas: Pļavas lapsaste *Alopecurus pratensis*; Purva skarene *Poa palustris*; Pļavas ķērsa *Cardamine pratensis*; Efejlapu sētložņa *Glechoma hederacea* Pļavas guntiņa *Lychnis flos-cuculi*; Purva neaizmirstule *Myosotis palustris*; Baltā madara *Galium album*; Ložņu gundega *Ranunculus repens*; Lielā nātre *Urtica dioica*

Apsaimniekošana: zālāja galvenajai izmantošanai jābūt pļaušanai, var būt mērena mēšošana ar kūtsmēsiem, kā arī pieļaujama ganīšana atālā. Nozīmīgi saglabāt tradicionālās siena pļaušanas un grābšanas metodes (siena apgrozīšana žāvēšanas laikā), kas palīdz izplatīties sugām, kā arī ecēšanu, jo tā sekmē sūnu stāva iznīcināšanu un nodrošina labvēlīgu skābekļa režīmu augsnē, līdz ar to arī neitrālas reakcijas saglabāšanos.

Pļavas un ganības auglīgas un mēreni auglīgas augsnēs (pēc Latvijas biotopu klasifikatora kods 3.2.)

ES aizsargājamais biotops 6450 *Palieņu zālāji*

Variants: 6450_3: mitri palieņu zālāji vidēji auglīgas augsnēs

Pļavas un ganības auglīgas un mēreni auglīgas augsnēs izveidojušās starppauguru ieplakās, reljefa pazeminājumos un ezera palienē mitrās vai slapjās augsnēs. Mainīgi mitruma apstākļi saglabājas visu veģetācijas periodu. Atbilst arī pļavas, kurās dominē meža meldrs *Scirpus sylvaticus* un parastās vīgriezes *Filipendula ulmaria* pļavas (mitras pļavas, kas ilgstoši neapsaimniekotas un zaudējušas sākotnējo sugu daudzveidību). Zālāji tradicionāli izmantoti pļaušanai un ganīšanai.

Parkā sastopams biotops: 6450_3: mitri palieņu zālāji vidēji auglīgas augsnēs (veģetācija ar pļavas biteni, parasto vīgriezi u.c. mitru zālāju sugām).

Biežāk sastopamās sugas: Purva purene *Caltha palustris*; Purva cietpiene *Crepis paludos*; Lēdzerste *Cirsium oleraceum*; Purva gandrene *Geranium palustre*

Purva neaizmirstule *Myosotis palustris*; Meža meldrs *Scirpus sylvaticus*; Parastā ciņusmilga *Deschampsia caespitosa*; Parastā vīgrieze *Filipendula ulmaria*

Pļavas bitene *Geum rivale*; Ziemeļu madara *Galium boreale*; Purva madara *Galium palustre*; Dūkstu madara *Galium uliginosum*; Kamolu donis *Juncus conglomeratus*

Pļavas dedestiņa *Lathyrus pratensis*; Pļavas guntiņa *Lychnis flos-cuculi*; Parastā zeltene *Lysimachia vulgaris*; Maura retējs *Potentilla anserina*;

Ložņu gundega *Ranunculus repens*; Dzelzsāle *Carex nigra*; Kodīgā gundega *Ranunculus acris*.

Apsaimniekošana: pļaušana vai ganīšana.

Mitra pļava

Mitra pļava mežu ielokā

Mitru pļavu augi

Meža meldru audze

5. ALŪKSNES MUIŽAS PARKA SUGU UN BIOTOPU RAKSTUROJUMS

Slapjas pļavas

Acidofilas zemo grīšļu pļavas (pēc Latvijas biotopu klasifikatora kods 4.1.)

ES aizsargājamais biotops 6450 *Palieņu zālāji*

Variants: 6450_3: mitri palieņu zālāji vidēji auglīgās augsnēs

Slapjas pļavas, kas izveidojušās uz skābām, ar barības vielām nabadzīgām (oligotrofām) augsnēm, reljefa iekšplakās un starppauguru iekšplakās ezeru palienē. Zelmenis samērā zems ar nelielu divdīglapju sugu skaitu. Atbilst arī slapjās pļavas, kurās dominē dzelzsāle *Carex nigra*.

Parkā sastopams biotops: 6450_3: mitri palieņu zālāji vidēji auglīgās augsnēs (veģetācija ar pļavas biteni, parasto vīgriezi u.c. mitru zālāju sugām).

Biežāk sastopamās sugas: Dzelzsāle *Carex nigra*; Purva purene *Caltha palustris*; Parastā vīgrieze *Filipendula ulmaria*; Purva kazroze *Epilobium palustre*

Purva virza *Stellaria palustris*; Purva vārnāja *Comarum palustre*; Parastais vizulis jeb trīsene *Briza media*; Parastā ciļusmilga *Deschampsia caespitosa*

Purva madara *Galium palustre*; Dūkstu madara *Galium uliginosum*; Pļavas bitene *Geum rivale*; Pļavas guntiņa *Lychnis flos-cuculi*; Purva neaizmirstule *Myosotis palustris*

Slapjās pļavas ezera krastā

Dzegužpirkstīte *Dactylorhiza spp.* slapjā pļavā

Apsaimniekošana: pļaušana vai ganīšana.

Zālāju apsaimniekošanas vispārīgie ieteikumi

Turpmāk zālāju (pļavu) platībās nepieciešams uzsākt regulāru apsaimniekošanu (pļaušana un/ vai ganīšana). Pļaušanas gadījumā novācama noplautā zāle vai siens, lai neveicinātu papildus barības vielu ienesi platībā.

I. Tabula

Zālāju tipa un apsaimniekošanas ieteikumu (pļaušana un ganīšana) sasaiste

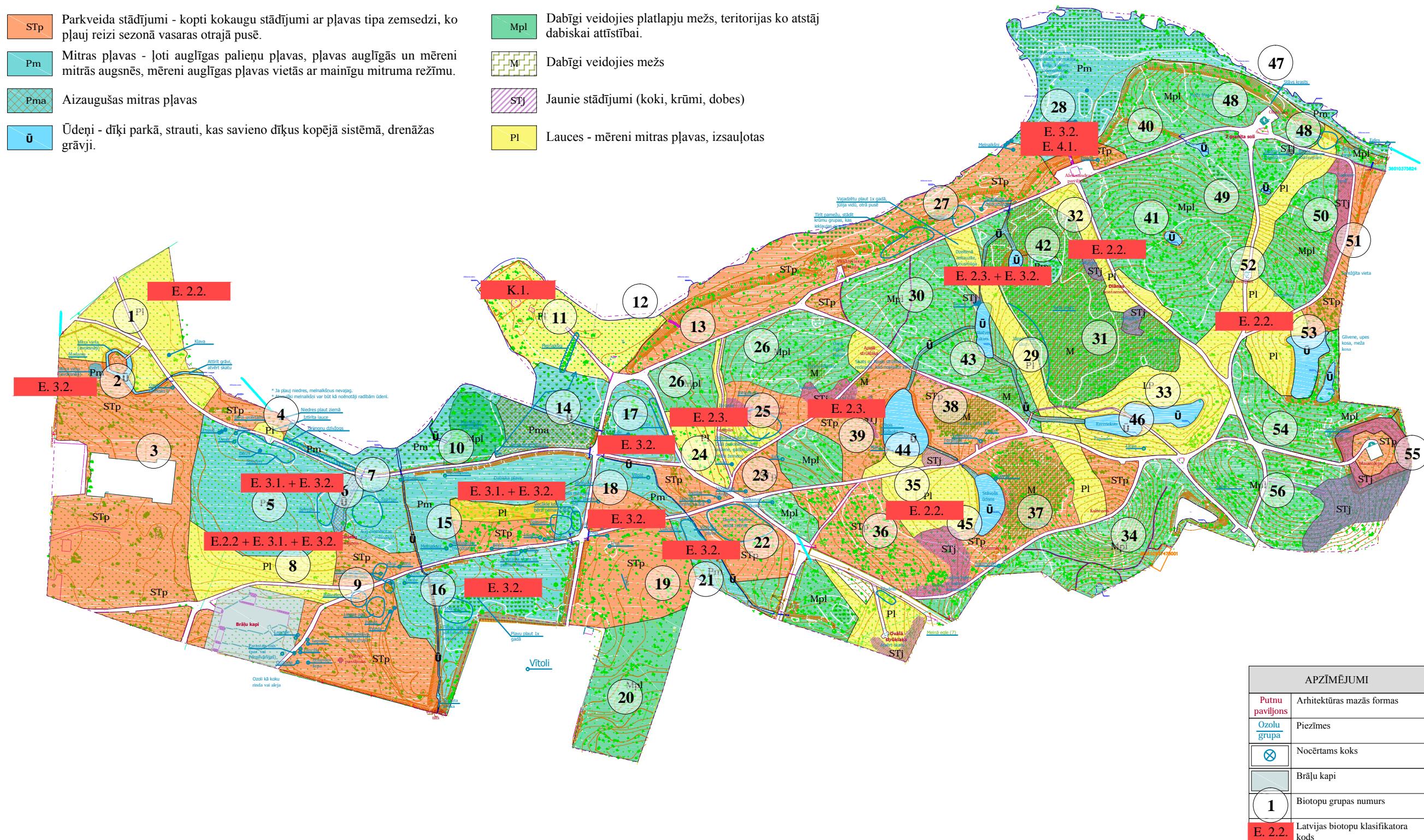
Zālāju tips	Pļaušana	Ganīšana
<i>Mēreni mitri zālāji</i>	1. <i>laiks</i> 2. <i>augstums</i> 3. <i>mēslošana</i>	1. <i>laiks</i> 2. <i>mājlopi</i> 3. <i>slodzes</i> <i>(lopu skaits/ha)</i>
<i>Pārmitri un slapji zālāji</i>	1. plaut pēc rotācijas principa vai pļaujot pa daļām, atstāt nenoplautas zālāju „salīnas”; 2. plaut ne agrāk par jūliju; 3. plaut 5-10 cm augstumā (pirms jūlijā vidus vismaz 10 cm augstumā); 4. mēslot tikai vietās, kur tas ir vēsturiski darīts.	1. ganīt: jūnijs - septembris; 2. jebkuri mājlopi; 3. 2,1 jaunlopi 1,7 govīs 3,3 aitas 0,5 zirgi.
	1. plaut, ja teritorija ir neliela, nav ieteicama kā galvenā metode; 2. plaut pēc ganīšanas atālu; 3. plaut reizi 3-5 gados, ja veidojas cīņi; 4. nemēslot.	1. ganīt ne ātrāk par jūnija sākumu, 2.liellopi, zirgi (jāgana nepiesieti); 3.1,4 govīs 2,0 jaunlopi 0,5 zirgi.

5.1. SUGU UN BIOTOPU APSAIMNIEKOŠANAS KARTE

AINAVU TIPI APZĪMĒJUMI:

- STp Parkveida stādījumi - kopti kokaugu stādījumi ar pļavas tipa zemsedzi, ko plauj reizi sezonā vasaras otrajā pusē.
- Pm Mitras pļavas - ļoti auglīgas palieņu pļavas, pļavas auglīgās un mēreni mitrās augsnēs, mēreni auglīgas pļavas vietās ar mainīgu mitruma režīmu.
- Pma Aizaugušas mitras pļavas
- ū Ūdeņi - dīķi parkā, strauti, kas savieno dīķus kopējā sistēmā, drenāžas grāvji.

- Mpl Dabīgi veidojies platlapju mežs, teritorijas ko atstāj dabiskai attīstībai.
- M Dabīgi veidojies mežs
- STj Jaunie stādījumi (koki, krūmi, dobes)
- Pl Lauces - mēreni mitras pļavas, izsauļotas

APZĪMĒJUMI	
Putnu paviljons	Arhitektūras mazās formas
Ozolu grupa	Piezīmes
(X)	Nocērtams koks
(Brāļu kapi)	Brāļu kapi
1	Biotopu grupas numurs
E. 2.2.	Latvijas biotopu klasifikatora kods

5.2. APSAIMNIEKOŠANAS VADLĪNIJAS

Nr.	Biotopa grupa	Biotopa veids	Ieteicamā apsaimniekošana
1	Mēreni mitras pļavas	<i>Atmatu pļavas</i>	Pļaušana
2	Mitras pļavas Avoksnāji	<i>Pļavas un ganības auglīgās un mēreni auglīgās augsnēs</i>	Pļaušana vai ganīšana Saudzēt avoksnāju
3	Ruderālie biotopi	<i>Atmatas Nezālienes</i>	Saglabāt kokus un krūmu grupas Veidot jaunus stādījumus Pļaušana
4	Ezera krasts, piekraste	<i>Niedrāji ezeru kastmalās Virsūdens (helofītu) augājs ezeru piekrastēs</i>	Vietām var izplaut niedres u.c. lakstaugus un veidot atklātas vielas pie ūdens (sekmē ūdens attīrišanos ezerā) Saglabāt dzīvotspējīgos kokus un krūmu grupas
5	Mitras pļavas	<i>Loti auglīgas palieņu pļavas Pļavas un ganības auglīgās un mēreni auglīgās augsnēs</i>	Pļaušana, saglabājot tradicionālās sienas pļaušanas un grābšanas metodes (siena apgrozīšana žāvēšanas laikā) un sienas novākšana
6	Dīķis ("vecupe")	<i>Virsūdens (helofītu) augājs ezeru piekrastēs</i>	Tīrīt augustā, izvācot ārā atmīrušos ūdensaugus un to atliekas, noplaujot augus ap dīķi un aizvācot tos
7	Slapjas pļavas Melnalkšņu staignāji	<i>Acidofilas zemo grīšļu pļavas</i>	Pļaušana vai ganīšana Melnalkšņu un vītolu saglabāšana Nemainīt hidroloģisko režīmu
8	Mēreni mitras pļavas Mitras pļavas	<i>Atmatu pļavas Loti auglīgas palieņu pļavas Pļavas un ganības auglīgās un mēreni auglīgās augsnēs</i>	Pļaušana
9	Platlapju mežs	<i>Parkveida pļavas un ganības</i>	Ap vecākajiem kokiem izcērtami visi jaunākie koki, kas tieši ieauguši platlapja vainagā vai tos noēno/trauce Jāparedz arī jaunu koku (t. sk. introducētu platlapju sugu) stādīšana laucēs Ieteicams saglabāt krūmus Zālāja pļaušana
10	Melnalkšņu staignāji		Melnalkšņu saglabāšana
11	Ruderālie biotopi	<i>Atmatas</i>	Saglabāt kokus un krūmu grupas Veidot jaunus stādījumus Pļaušana
12	Ezera krasts, piekraste	<i>Niedrāji ezeru kastmalās Virsūdens (helofītu) augājs ezeru piekrastēs</i>	Vietām var izplaut niedres u.c. lakstaugus un veidot atklātas vielas pie ūdens (sekmē ūdens attīrišanos ezerā) Saglabāt dzīvotspējīgos kokus un krūmu grupas
13	Platlapju mežs	<i>Parkveida pļavas un ganības</i>	Parkveida pļavu veidošana - dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana Ieteicams saglabāt krūmus Zālāja pļaušana Novākt sausokļus un stumbējus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritālas
14	Krūmājs ar atsevišķiem kokiem		Koku saglabāšana Krūmu izciršana Dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana Pļaušana
15	Mitras pļavas Melnalkšņu staignāji	<i>Loti auglīgas palieņu pļavas Pļavas un ganības auglīgās un mēreni auglīgās augsnēs</i>	Pļaušana, saglabājot tradicionālās sienas pļaušanas un grābšanas metodes (siena apgrozīšana žāvēšanas laikā) un sienas novākšana Melnalkšņu saglabāšana Nemainīt hidroloģisko režīmu
16	Mitras pļavas Melnalkšņu staignāji	<i>Pļavas un ganības auglīgās un mēreni auglīgās augsnēs</i>	Pļaušana Melnalkšņu un vītolu saglabāšana Nemainīt hidroloģisko režīmu
17	Mitras pļavas Melnalkšņu staignāji	<i>Pļavas un ganības auglīgās un mēreni auglīgās augsnēs</i>	Pļaušana Melnalkšņu saglabāšana Nemainīt hidroloģisko režīmu

Nr.	Biotopa grupa	Biotopa veids	Ieteicamā apsaimniekošana
18	Mitras pļavas	<i>Pļavas un ganības auglīgās un mēreni auglīgās augsnēs</i>	Pļaušana Vītolu saglabāšana Nemainīt hidroloģisko režīmu
19	Platlapju mežs	<i>Parkveida pļavas un ganības</i>	Parkveida pļavu veidošana - dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana Ieteicams saglabāt krūmus Zālāja pļaušana Novākt sausokļus un stumbējus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritālas
20	Skujkoku mežs	<i>Veci vai dabiski boreāli meži</i>	Atvērumos ieteicams stādīt egles vai citus skujkokus ar līdzīgu ekoloģiju Novākt sausokļus un stumbējus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritālas
21	Mitras pļavas	<i>Pļavas un ganības auglīgās un mēreni auglīgās augsnēs</i>	Pļaušana Nemainīt hidroloģisko režīmu
22	Platlapju mežs	<i>Parkveida pļavas un ganības</i>	Parkveida pļavu veidošana - dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana Zālāja pļaušana Novākt sausokļus un stumbējus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritālas
23	Platlapju mežs	<i>Parkveida pļavas un ganības</i>	Parkveida pļavu veidošana - dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana Zālāja pļaušana Novākt sausokļus un stumbējus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritālas
24	Mēreni mitras pļavas	<i>Atmatu pļavas</i>	Pļaušana
25	Platlapju mežs	<i>Parkveida pļavas un ganības</i>	Parkveida pļavu veidošana - dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana
26	Skujkoku mežs	<i>Veci vai dabiski boreāli meži</i>	Atvērumos ieteicams stādīt egles vai citus skujkokus ar līdzīgu ekoloģiju Novākt sausokļus un stumbējus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritālas
27	Platlapju mežs	<i>Parkveida pļavas un ganības</i>	Parkveida pļavu veidošana - dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana Zālāja pļaušana Novākt sausokļus un stumbējus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritālas Pļaušana
28	Mitras pļavas Slapjas pļavas	<i>Pļavas un ganības auglīgās un mēreni auglīgās augsnēs Acidofilas zemo grīšļu pļavas</i>	Pļaušana vai ganīšana Nemainīt hidroloģisko režīmu Saglabāt kokus – melnalkšņus
29	Mēreni mitras pļavas	<i>Īstās pļavas Pļavas un ganības auglīgās un mēreni auglīgās augsnēs</i>	Pļaušana vai ganīšana Nozīmīgi saglabāt tradicionālās sienas pļaušanas un grābšanas metodes (siena apgrozīšana žāvēšanas laikā), kas palīdz izplatīties sugām, kā arī ecēšanu, jo tā sekmē sūnu stāva iznīcināšanu un nodrošina labvēlīgu skābekļa režīmu augsnē.
30	Skujkoku mežs	<i>Veci vai dabiski boreāli meži</i>	Atvērumos ieteicams stādīt egles vai citus skujkokus ar līdzīgu ekoloģiju Novākt sausokļus un stumbējus, kā arī bīstamos kokus. Saglabāt kritālas.
	Platlapju mežs	<i>Parkveida pļavas un ganības</i>	Parkveida pļavu veidošana - dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana Zālāja pļaušana

5.2. APSAIMNIEKOŠANAS VADLĪNIJAS

Nr.	Biotopa grupa	Biotopa veids	Ieteicamā apsaimniekošana
31	Skujkoku mežs	<i>Veci vai dabiski boreāli meži</i>	Atvērumos ieteicams stādīt egles vai citus skujkokus ar līdzīgu ekoloģiju Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritalas
	Platlapju mežs	<i>Parkveida pļavas un ganības</i>	Parkveida pļavu veidošana - dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana Zālāja pļaušana
32	Mēreni mitras pļavas	<i>Atmatu pļavas</i>	Pļaušana
33	Mēreni mitras pļavas	<i>Atmatu pļavas</i>	Pļaušana
34	Skujkoku mežs	<i>Veci vai dabiski boreāli meži</i>	Atvērumos ieteicams stādīt egles vai citus skujkokus ar līdzīgu ekoloģiju Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritalas
35	Mēreni mitras pļavas	<i>Atmatu pļavas</i>	Pļaušana
36	Platlapju mežs	<i>Parkveida pļavas un ganības</i>	Parkveida pļavu veidošana - dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana Zālāja pļaušana Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritalas
	Platlapju mežs	<i>Parkveida pļavas un ganības</i>	Parkveida pļavu veidošana - dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana Zālāja pļaušana Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritalas
37	Platlapju mežs	<i>Parkveida pļavas un ganības</i>	Parkveida pļavu veidošana - dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana Zālāja pļaušana Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritalas
38	Platlapju mežs	<i>Parkveida pļavas un ganības</i>	Parkveida pļavu veidošana - dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana Zālāja pļaušana Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritalas
39	Platlapju mežs	<i>Parkveida pļavas un ganības</i>	Parkveida pļavu veidošana - dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana Zālāja pļaušana Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritalas
	Mēreni mitrās pļavas	<i>Īstās pļavas</i>	Parkveida pļavu veidošana - dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana Zālāja pļaušana Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritalas
40	Skujkoku mežs	<i>Veci vai dabiski boreāli meži</i>	Atvērumos ieteicams stādīt egles vai citus skujkokus ar līdzīgu ekoloģiju Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritalas
41	Skujkoku mežs	<i>Veci vai dabiski boreāli meži</i>	Atvērumos ieteicams stādīt egles vai citus skujkokus ar līdzīgu ekoloģiju Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritalas
42	Dīķis	<i>Virsūdens (helofītu) augājs ezeru piekrastēs</i>	Tīrīt augustā, izvācot ārā atmirušos ūdensaugus un to atliekas, nopļaujot augus ap dīķi un aizvācot tos
43	Dīķis	<i>Virsūdens (helofītu) augājs ezeru piekrastēs</i> <i>Brīvi peldošu ūdensaugu (lemnīdu) augājs</i>	Tīrīt augustā, izvācot ārā atmirušos ūdensaugus un to atliekas, nopļaujot augus ap dīķi un aizvācot tos

Nr.	Biotopa grupa	Biotopa veids	Ieteicamā apsaimniekošana
44	Dīķis	<i>Virsūdens (helofītu) augājs ezeru piekrastēs</i> <i>Brīvi peldošu ūdensaugu (lemnīdu) augājs</i> <i>Peldlapu ūdensaugu (nimfeīdu) augājs ezeros</i>	Tīrīt augustā, izvācot ārā atmirušos ūdensaugus un to atliekas, nopļaujot augus ap dīķi un aizvācot tos, veidot mainīgus apgaismojuma apstākļus ūdenī, izmantojot apstādījumus
45	Dīķis	<i>Virsūdens (helofītu) augājs ezeru piekrastēs</i> <i>Brīvi peldošu ūdensaugu (lemnīdu) augājs</i>	Tīrīt augustā, izvācot ārā atmirušos ūdensaugus un to atliekas, nopļaujot augus ap dīķi un aizvācot tos, veidot mainīgus apgaismojuma apstākļus ūdenī, izmantojot apstādījumus
46	Dīķis	<i>Virsūdens (helofītu) augājs ezeru piekrastēs</i> <i>Peldlapu ūdensaugu (nimfeīdu) augājs ezeros</i> <i>Peldošā ezerieksta Trapa natans audzes ezeros</i>	Augustā nopļaut augus ap dīķi un aizvākt tos, Nepieciešams peldošā ezerieksta monitorings, Novērst iespējamo piesārņojumu
47	Ezera krasts, piekraste	<i>Niedrāji ezeru krastmalās</i> <i>Virsūdens (helofītu) augājs ezeru piekrastēs</i>	Vietām var izplānot niedres u.c. lakstaugus un veidot atklātas vielas pie ūdens (sekmē ūdens attīrišanos ezerā) Saglabāt dzīvotspējīgos kokus un krūmu grupas Dažādot apgaismojuma apstākļus
48	Skujkoku mežs	<i>Veci vai dabiski boreāli meži</i>	Atvērumos ieteicams stādīt egles vai citus skujkokus ar līdzīgu ekoloģiju Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritalas
49	Skujkoku mežs	<i>Veci vai dabiski boreāli meži</i>	Atvērumos ieteicams stādīt egles vai citus skujkokus ar līdzīgu ekoloģiju Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritalas
50	Skujkoku mežs	<i>Veci vai dabiski boreāli meži</i>	Atvērumos ieteicams stādīt egles vai citus skujkokus ar līdzīgu ekoloģiju Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritalas
51	Platlapju mežs	<i>Parkveida pļavas un ganības</i>	Parkveida pļavu veidošana - dekoratīvo augu (arī introducentu) stādīšana Zālāja pļaušana Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritalas
52	Mēreni mitras pļavas	<i>Atmatu pļavas</i>	Pļaušana
53	Dīķis	<i>Virsūdens (helofītu) augājs ezeru piekrastēs</i> <i>Peldlapu ūdensaugu (nimfeīdu) augājs ezeros</i>	Tīrīt augustā, izvācot ārā atmirušos ūdensaugus un to atliekas, nopļaujot augus ap dīķi un aizvācot tos, veidot mainīgus apgaismojuma apstākļus ūdenī, izmantojot apstādījumus
54	Skujkoku mežs	<i>Veci vai dabiski boreāli meži</i>	Atvērumos ieteicams stādīt egles vai citus skujkokus ar līdzīgu ekoloģiju Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus Saglabāt kritalas
55	Ruderālie biotopi	<i>Atmatas Nezālienēs</i>	Saglabāt kokus un krūmu grupas Veidot jaunus stādījumus Pļaušana
56	Skujkoku mežs	<i>Veci vai dabiski boreāli meži</i>	Atvērumos ieteicams stādīt egles vai citus skujkokus ar līdzīgu ekoloģiju Novākt sausokļus un stumbeņus, kā arī bīstamos kokus

PRIEKŠLIKUMIEM IZMANTOTO AVOTU SARAKSTS:

- Lincoln, F.** (2008), *The Management & Maintenance of Historic Parks, Gardens and Landscapes: The English Heritage Handbook*. Great Britain: Frances Lincoln Limited.
- Plumptre, G.** (2007), *Heritage Gardens. The World's Great Gardens Saved by Restoration*. Great Britain: Octopus Publishing Group Limited.
- Olsson, S.** (2008), *The English Garden*. New York: Phaidon Press Limited.
- Игнатьева, М. Е.** (2011), *Сады старого и нового мира. Путешествия ландшафтного архитектора*. (Vecās un jaunās pasaules dārzi. Ainavu arhitekta ceļojums). Санкт-Петербург: Искусство-СПб
- Turner, T.** (2005), *Garden History: Philosophy and Design 2000 BC-2000 AD*. New York: Routledge.
- Thake, A.** (2009), *Heritage garden restoration and maintenance*. Melbroun: ISS Institute,
- Feliu, C.A.** (1996), *The Methodology. Historic Gardens. Safeguarding a European Heritage*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- Andren, Hans.** (1997), *Parks and gardens in Sweden*.
- Versailles* (1972), *A Guided Tour of the Park*, Paris.
- Тремъяков, Н.О.** (2011), Архимекмурная графика. Конца XVIII - начала XIX века, Санктпетербург.
- Dreija, K.** (2013), *Latvijas vēsturiskie dārzi un parki mūsdienī lauku ainavā*. Promocijas darbs, LLU.
- Dreija, K.**, personīgais arhīvs (2009-2015)

Izmantotās metodikas raksturojums

Parka ainavas struktūras problēmas un iespējamie risinājumi doti pamatojoties uz sekojošu ainavas struktūras iedalījumu (*pēc autora pielāgotas ainavu pētnieka Toma Turnera (Tom Turner) metodes*):

- zaļā struktūra;
- horizontālā struktūra;
- vertikālā struktūra;
- zilā struktūra.

Parka **zalo struktūru** veido visa parkā sastopamā veģetācija, t.i. atklātās lauces - regulāri plauts zāliens, plavas, visi stādījumi - dekoratīvo augu dobes (ziemcietes), krūmu grupas, atsevišķi stāvoši koki (soliteri) un koku grupas, ūdenstilpu un teču krastu augi, u.c. parka augi. Parka plānā veģetācija atzīmēta ar **zalo** toņu krāsas laukumiem.

Parka **horizontālo struktūru** veido parka celiņu tīklojums, laukumi (cietā un irdenā seguma), atbalsta sienas un atsevišķi stāvošas kāpnes. Parka plānā horizontālā struktūra atzīmēta ar **pelēko** toņu krāsas līnijām un laukumiem.

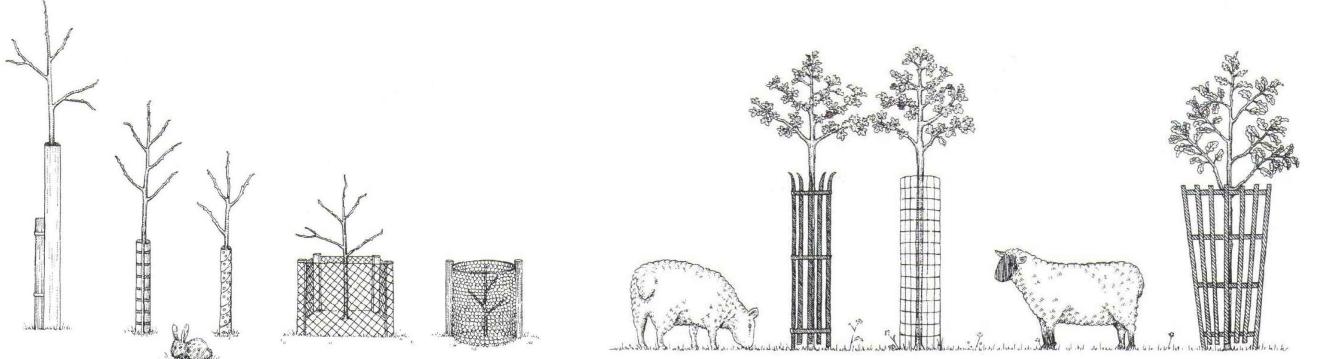
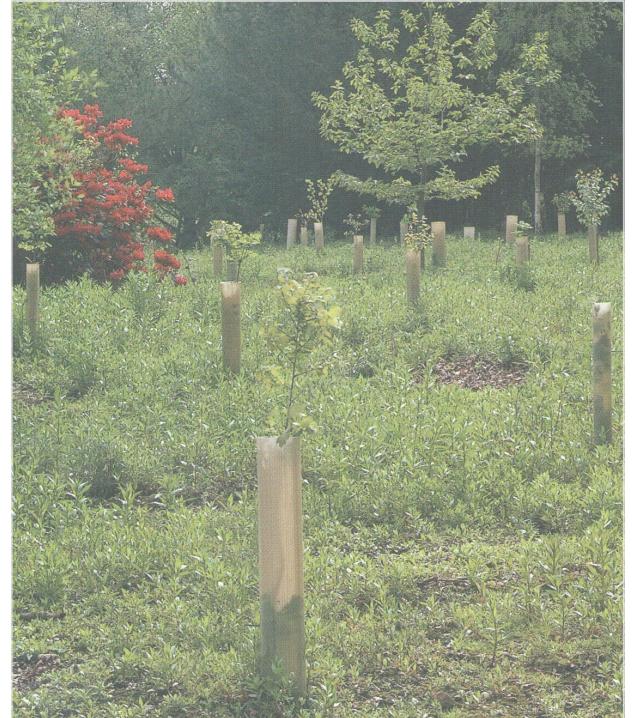
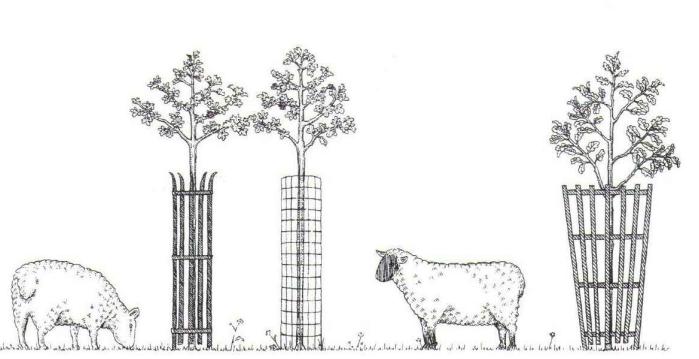
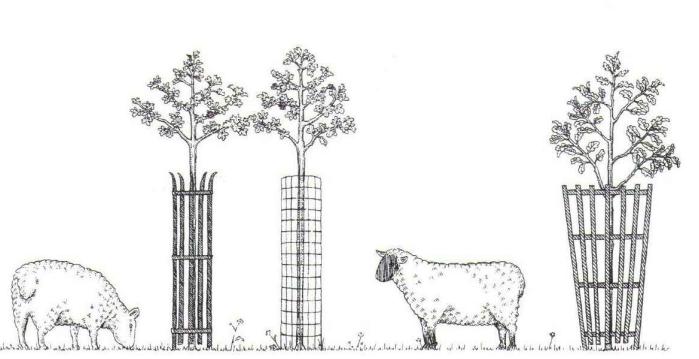
Parka **vertikālo struktūru** veido visas parkā sastopāmās vēsturiskās arhitektūras mazās formas un esošie labiekārtojuma elementi (soliņi, atkritumu urnas, tiltiņi, informācijas norādes un stendi, u.c. infrastruktūras elementi). Parka plānā vertikālā struktūra atzīmēta ar **melnas** krāsas laukumiem.

Parka **zilo struktūru** veido visas parkā esošās un piekļaujošās ūdenstilpes (Alūksnes ezers, dīķi, lāmas) un teces (grāvji, strauti, vecupe). Parka plānā zilā struktūra atzīmēta ar **zilas** krāsas laukumiem.

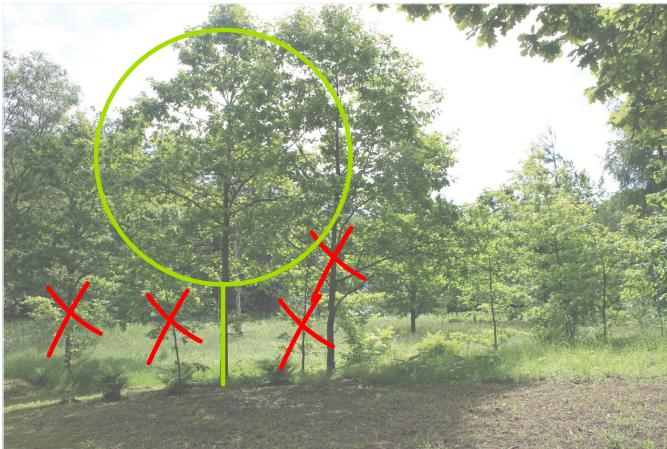
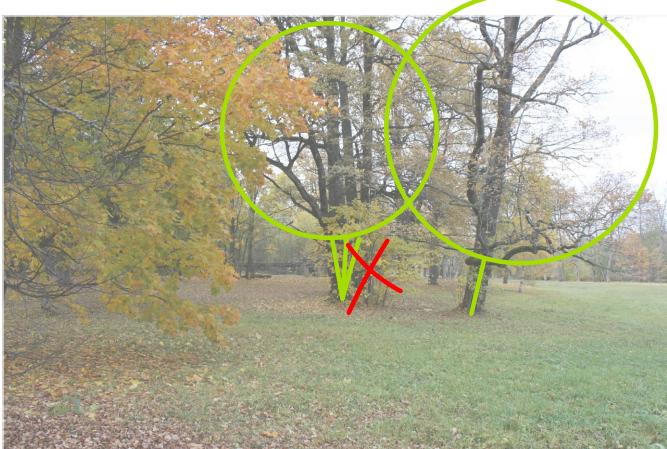
Katrais struktūras ietvaros analizēti parka ainavu veidojošie elementi, izmantojot pētījuma autora uzņemtās parka fotofiksācijas. Savukārt iespējamie risinājumi aprakstīti un ilustrēti, izmantojot zinātniski pētniecisko, populārzinātnisko, arhīva materiālu, autora personīgos un interneta resursu avotus (sk. izmantoto avotu sarakstu).

Parka struktūras iedalījums atspoguļots plānā 6.5. *Parka ainavas attīstības vadlīnijas*. Plānā doti ieteikumi zaļās un zilās struktūras apsaimniekošanai, parkam nozīmīgu skata līniju veidošanai, kā arī horizontālās un vēsturiskās vertikālās struktūras rekonstrukcijai un labiekārtojuma elementu pilnveidei.

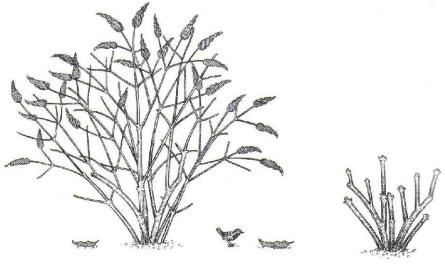
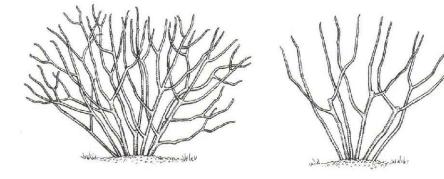
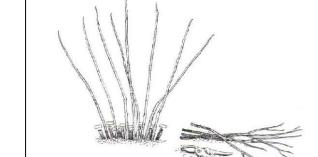
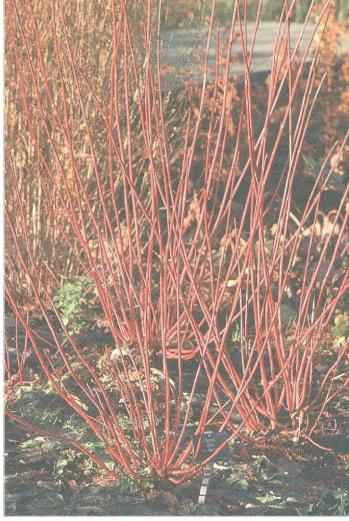
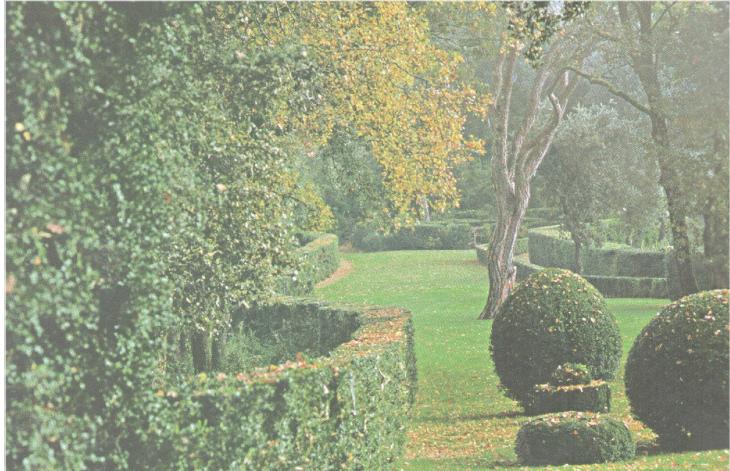
Jauno stādījumu augšanas apstākļu uzlabošana

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>1. att. Jauno stādījumu stumbras bojājumi</p>	 <p>Koka stumbras aizsargi. Jauno stādījumu aizsardzība pret iespējamiem dzīvnieku radītiem kaitējumiem</p>
 <p>2. att. Jauno stādījumu aizsardzība un vainagu veidošana</p>	 <p>Metāla stiepli jeb sieta aizsargi jauniem stādījumiem. Jauno stādījumu vainagu veidošana</p>
 <p>3. att. Jauno stādījumu aizsardzība un kopšana</p>	 <p>Plastikāta maza auguma jauno stādījumu aizsargi</p>
 <p>4. att. Bojā gājušo un dzīvotspējīgo stādījumu apsekošana un kopšanas darbu izstrāde</p>	 <p>Koku piesiešana, izmantojot vienu atbalsta mietu un elastīgo lenti</p>
<p style="text-align: right;">Vadlīnijas</p> <ul style="list-style-type: none"> Izņemt visus stādījumus, kam ir acīm redzami stumbras un/vai lapotnes vainaga bojājumi, kas traucēs nākotnē veidoties veselīgam, spēcīgam un estētiskam koka augam (1., 4., 5. att.); Spēcīgiem jauniem stādījumiem nodrošināt atbalsta mietus un stumbras aizsargus (2., 3. att.); Veidot jauno koka augu vainagus (vid. 1 x 5 gados), pieaicinot sertificētu arboristu / kokkopī (2., 5. att.); Veikt jauno stādījumu regulāru apsekošanu vismaz 2 x gadā (pavasarī un rudenī), izstrādāt rīcības plānu apstākļu uzlabošanai; Nodrošināt apdrobju veidošanu jauniem stādījumiem, mulčējot ar koksnes šķeldu vai priežu mizu mulču; Nodrošināt jauno stādījumu laistīšanu un regulāru mēslošanu; Izvērtēt jaunu krūmu grupu stādījumu nepieciešamību parka un lauču malās, skatu līnijās, u.c. fona stādījumos. 	 <p>Plastikāta koka stumbras aizsargi teritorijās, kur notiek zāliena pjaušana izmantojot trimeri</p>
 <p>5. att. Jauno stādījumu apsekošana, stāvokļa novērtējums un rīcības plāna sastādīšana</p>	 <p>Plastikāta koka stumbras aizsargi teritorijās, kur notiek zāliena pjaušana izmantojot trimeri</p>

Esošo kokaugu augšanas apstākļu uzlabošana

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>6. att. Tuvu saauguši kokaugi</p>	 <p>7. att. Tuvu saauguši kokaugi</p>
 <p>8. att. Ainaviski vērtīgi koki</p>	 <p>9. att. Vītols - ainaviski vērtīgs soliters</p>
 <p>10. att. Ainaviski vērtīga solitera traucējoši esošie kokaugi</p>	<p style="text-align: right;">Vadlīnijas</p> <ul style="list-style-type: none"> Izvērtēt parkā esošo kokaugu konkurences apstākļus. Likvidēt tuvu blakus stāvošos kokaugus, veicinot viena vai vairāku pietiek;ošā attālumā spēcīgu un veselīgu kokauga veidošanos (6., 7. att.); Izvērtēt ainaviski nozīmīgu kokaugu saskatāmību, likvidēt esošos un perspektīvē skatu traucējošos kokaugus (galvenokārt, sējeņus, slimus un vājus kokaugus) (9. att.); Izņemt pie ainaviski vērtīgu kokaugu stumbra kakla ieaugušu mazvērtīgu (galvenokārt, lazdu) krūmus, sējeņus (8. att.); Izņemt vai samazināt mazvērtīgu un/vai bīstamu kokaugu vainagu, veicinot veselīgo jauno stādījumu ainaviski vērtīgu vainagu veidošanos (10. att.).
	 <p>New York arboretum state park, USA. Dažādu sugu un auguma ainaviski vērtīgi koki</p> <p>Долна Крупа, Криевия. Ainaviski vērtīgi koki - vītoli</p> <p>Attēnoti parka spēcīgie kokaugi no apkārtējiem mazvērtīgākiem kokaugiem, sējeņiem</p> <p>Stowe park, Anglija. Parka ainava struktūra - dažāda auguma kokaugi grupas un kā soliteri</p>

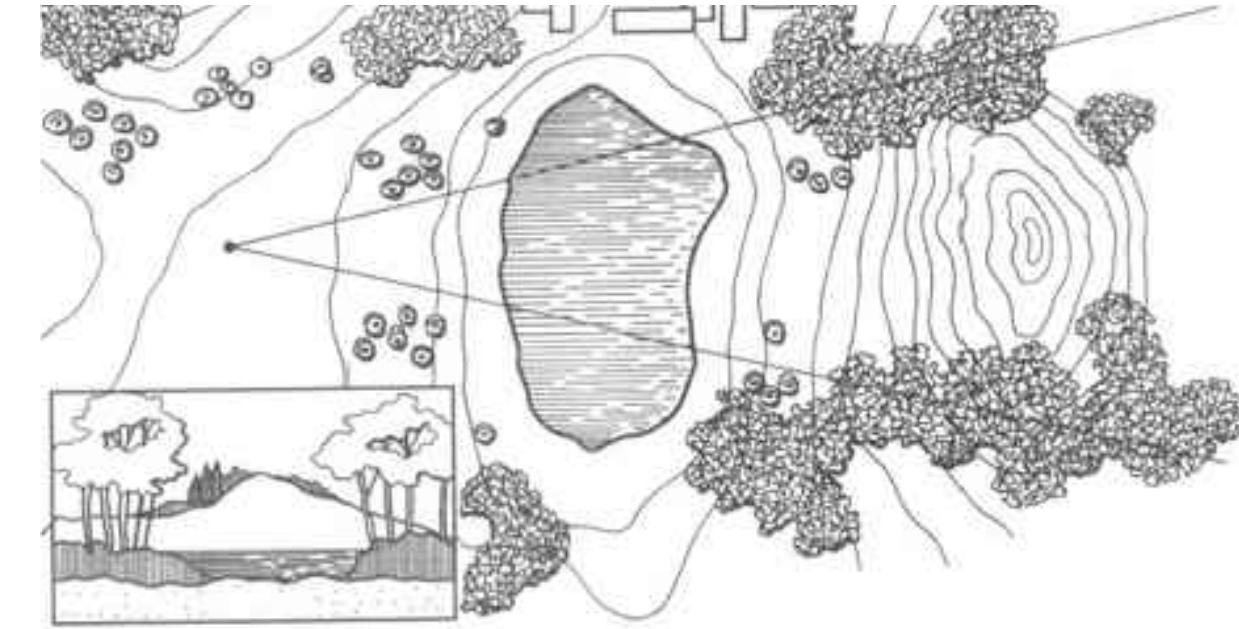
Krūmu kopšana

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>11. att. Krūmu grupās ieauguši sējeņi un citas neatbilstošas sugas kokaugui</p>	 <p>Krūma vainaga apgriešana, veicinot jaunu spēcīgu dzinumu veidošanos. Vainaga formas korekcija</p>
 <p>12. att. Brīvi augoši (necirpti) krūmu stādījumi līnijās. Tālo skatu aizsedzoši</p>	 <p>Krūmu vainaga retināšana (1/3), veicinot spēcīga un veselīgaauga veidošanos</p>
 <p>13. att. Regulāri daļēji cirpti grimoņu (Cornus) grupu stādījumi (pavasarīs)</p>	 <p>Krūmu vainaga kopšana, samazinot vainaga zarojumu pa 1/3</p>
 <p>14. att. Regulāri daļēji cirpti grimoņu (Cornus) grupu stādījumi un regulāri cirpti spireju (Spiraea) dzīvzoga posmi (vasara)</p>	 <p>Claremont park, Anglija. Krūmu grupa pieauguša koka paēnā</p>
 <p>15. att. Regulāri daļēji cirpti grimoņu (Cornus) grupu stādījumi (rudens). Krūmi spēcīgi pieauguši ar nezālēm</p>	 <p>Grimoņi (Cornus). Rūpīgi kopīti krūmu grupu stādījumi</p>
 <p>16. att. Regulāri daļēji cirpti grimoņu (Cornus) grupu stādījumi (ziema)</p>	 <p>Chateau de Marqueyssac, Francija. Regulāri cirptu dzīvzogi angļu stila ainavu parkā</p>
Vadlīnijas	
<ul style="list-style-type: none"> • Esošās krūmu grupās likvidēt sējeņus un citas, nejausi ieaugušas sugas kokaugus (11. att.); • Izvērtēt līnijās stādīto, brīvi augošu krūmu grupu nepieciešamību. Skatu punktu fiksēšanai un telpas veidošanai izmantot brīvi augošu krūmu grupu stādījumus. Izvairīties no necirptu krūmu stādījumiem līnijās (12. att.); • Izvērtēt gar ezera krasta pastaigu celiņu esošo spireju (<i>Spiraea</i>) dzīvzoga posmu nepieciešamību (14. att.). Veidot vienlaidus, no vienas krūmu sugas, regulāri cirptus dzīvzogus pastaigu celiņa abās pusēs. Izvērtēt dzīvzogu atrašanās vietu un posma garumu; • Veikt esošo grimoņu (<i>Cornus</i>) grupu un cirptā dzīvzoga kopšanas pasākumus - samazināt krūmu izplatību, atjaunot vainagus, izņemt citas sugas, sējeņus, nezāles (13.-16.att.). Dzīvzoga veidošanai izvēlēties citas sugas krūmus, piemēram, Alpu vēreni (<i>Ribes alpinum</i>). 	

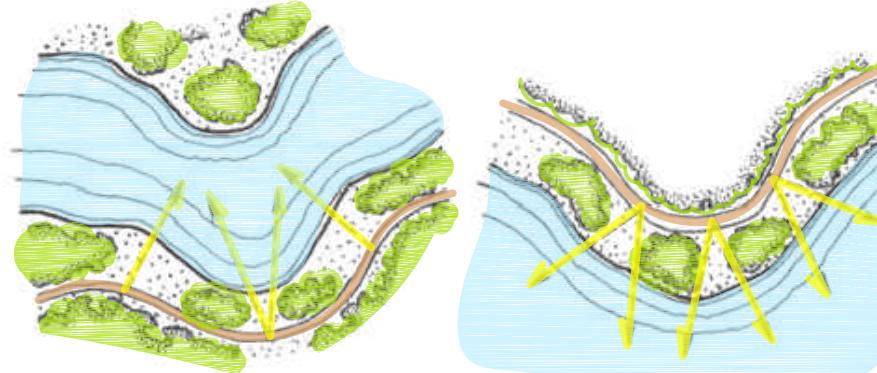
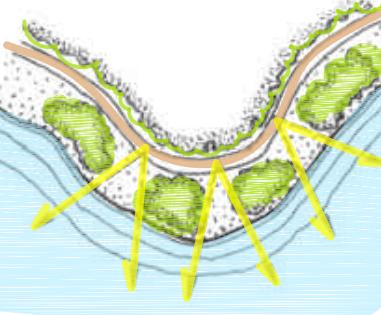
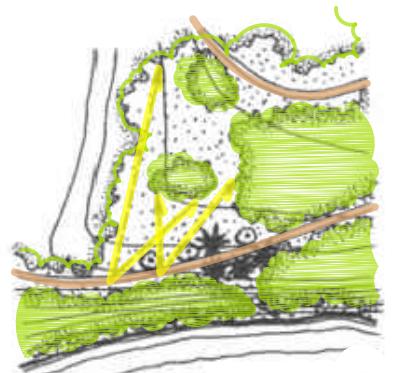
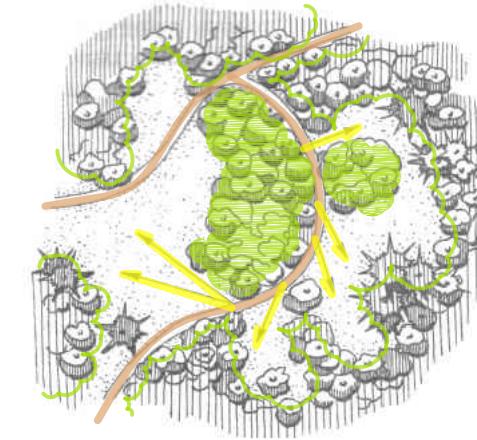
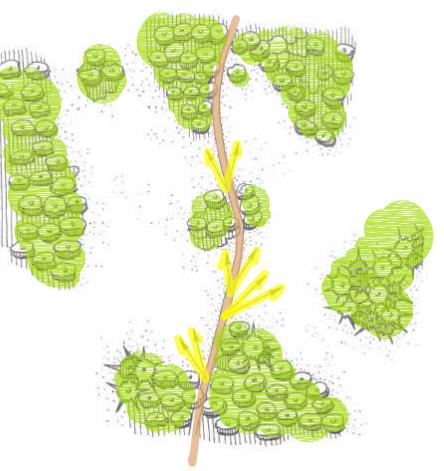
Jaunu stādījumu veidošana

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>17. att. Parka lielo koku celmi. Jaunu kokaugu stādījumu vietas, izņemot lazdas ar visu sakņu sīsitēmu</p> <p>18. att. Izsauļotie atvērumi jeb "logi" starp parka esošiem kokaugiem</p>	 <p>Claremont park, Anglija. Jauna koka stādījums netālu no sena koka, tādējādi nodrošinot parka ainavas nepārtrauktību</p> <p>Minhene, Vācija. Dažāda vecuma jaunu koku stādījumu grupa</p>
 <p>19. att. Parka lielo koku celmi. Jaunu kokaugu stādījumu vietas, nodrošinot vietas neatzīgšanu ar sējējiem</p> <p>20. att. Esošie ziemciešu stādījumi pie parka diķa</p>	 <p>Claremont park, Anglija. Jaunu kokaugu grupu stādījumi ainaviska skata veidošanai</p> <p>Kalmthout arboretum, Beļģija. Pavašara puķu stādījumi parka teritorijā</p>
<p style="text-align: right;">Vadlīnijas</p> <ul style="list-style-type: none"> Plānot regulāru parka kokaugu atjaunošanu, uzstādot vēlamos parka ainavas kvalitātes mērķus. Atsevišķu kokaugu (soliteru), koku grupu stādījumi papildināmi vidēji ik pēc pieciem gadiem, tādējādi nodrošinot kvalitatīvas parka ainavas kontinuitāti jeb nepārtrauktību; Daudzveidot parka ainavas veģetāciju un krāsu gammas ar viengadīgo un daudzgadīgo puķu stādījumiem; Ierīkot jaunus stādījumus bojā gājušo koku vietās. Izvērtēt jauno stādījumu sugu un šķirni (17., 19., 21. att.); Izvērtēt jauno stādījumu augšanas apstākļu labvēlību - gaismas pietiekamību (18. att.) Nodrošināt jauno stādījumu un to apkārtnes apsaimniekošanu - aizsardzību pret dzīvnieku kaitējumiem un mehāniskiem bojājumiem, regulāru vainaga kopšanu, mēslošanu, laistīšanu, apkārtnes attīrišanu no citiem agresīviem kokaugiem. 	 <p>Titsey place parkland, Anglija. Ziemciešu stādījumu "upē", veidota parka ainavā starp esošiem kokaugiem</p> <p>Drottningholm park, Zviedrija. Liepu alejas stādījumu atjaunošana ik pēc 5 gadiem. Saglabāti atsevišķi spēcīgākie alejas koki</p>

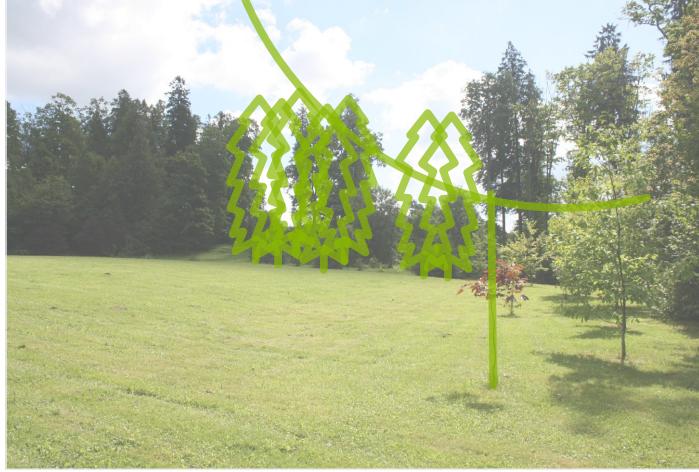
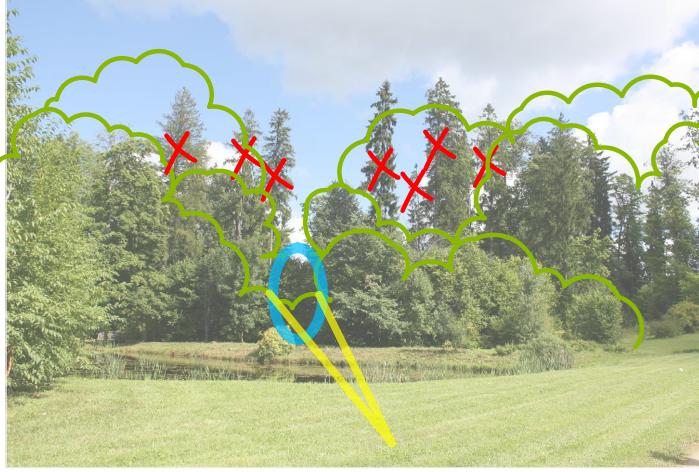
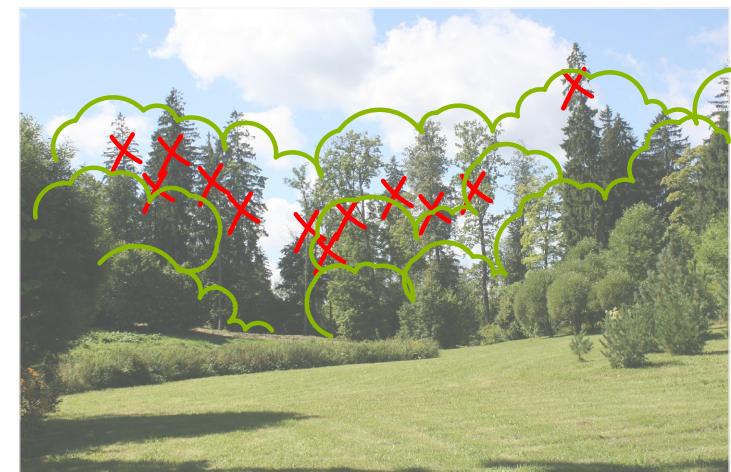
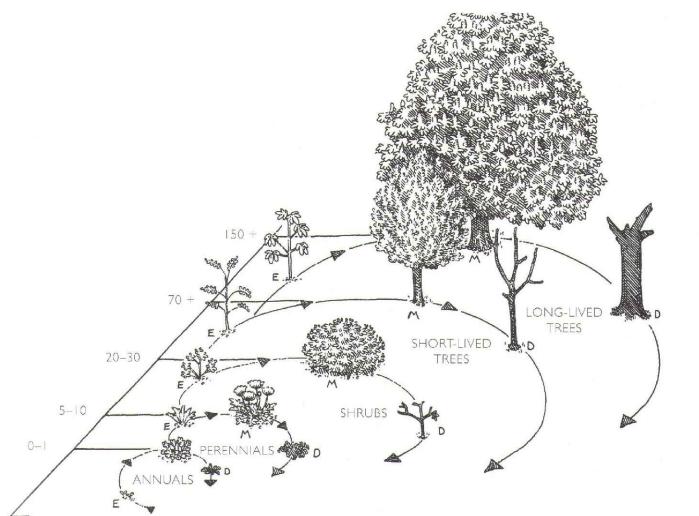
Parka skatu līniju apsaimniekošana (1)

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>22. att. Tālā skatu līnija uz Tempļa kalnu</p>	 <p>Windsor Great park, Anglija. Skatu līnija uz ezera ainavu. Skatu līnijas malas veido dažāda auguma krūmu grupas un koki</p>
 <p>23. att. Skats uz Alūksnes armijas daļas teritoriju. Parka A daļa. Nepieciešams veidot ar stādījumiem norobežotu parka malu.</p>	 <p>Stowe park, Anglija. Skatu līnija uz Stowe house. Skatu līnijas malas veido koku grupas un regulāri pļauti pļavas tipa zāliens</p>
 <p>24. att. Aizsegs tālais skats uz Tempļa kalnu. Vītolis - ainaviski vērtīgi parka kokai</p>	 <p>Parka ainavas tālo skatu līniju veidošanas pamatprincipi</p>
 <p>25. att. Tālā skatu līnija uz Tempļa kalnu. Skatam trūkst lielo koka augu ietvars</p>	<p style="text-align: right;">Vadlīnijas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apsekot parka tālo skatu līniju malu jeb ietvaru veidojošo zaļo struktūru - kokus un krūmus; • Veidot skatu līniju malas izņemot skatu traucējošus kokus, krūmus un papildinot, galvenokārt, ar lielāka un mazāka auguma krūmu grupām un zema auguma kokiem, piemēram, vilkābelēm (<i>Crataegus</i>); • Veidot jaunas skatu līnijas, pamatojoties uz ainavu teoriju un parka raksturu; • Skatu līnijas veidot dinamiskas, papildinot ar atsevišķi stāvošiem kokiem un ziedošiem krūmiem (25. att.); • Skatu līniju lauces regulāri pļaut, veidojot līkloču pļaušanas līniju gar esošiem skatu līnijas malas veidojošiem kokaugiem (26., 27. att.); • Veidot parka robežu noslēdošus stādījumus, izmantojot dažāda auguma kokus un krūmu grupas (29. att.).
 <p>26. att. Tālā skatu līnija uz Alūksnes ezera ainavu. Priekšplānā jauns stādījums - ozols (Quercus). Perspektīvē būtiski mainīs skata līniju, ja netiks koriģēts (pacelts) koka vainags</p>	 <p>27. att. Skaņas un skata līnija uz Eola templi</p>

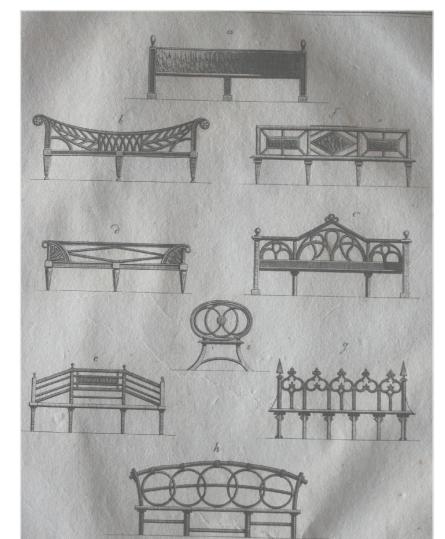
Parka skatu līniju apsaimniekošana (2)

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
  <p>28. att. Skats uz Eola templi (ziema). Izņemamie mazvērtīgie kokaugi 29. att. Skats uz Eola templi (vasara). Pļaušanas robeža</p>	 <p>Skatu līnijas. Parka ainavas tuvāku un tālāku skatu līniju veidošanas pamatprincipi</p>
  <p>30. att. Aizsegts tālais skats uz Alūksnes ezeru 31. att. Skats uz Alūksnes ezera ainavu no parka centrālās lauces</p>	 <p>Claremont park, Anglija. Parka ainavas skata līnija pirms rekonstrukcijas Claremont park, Anglija. Parka ainavas skata līnija pēc rekonstrukcijas</p>
 <p>32. att. Skati no parka tālāka ZR stūra (ezera krasta) uz ezera ainavu un Alūksnes pilsētu - Ev. Luterisko baznīcu, Alūksnes veco (Ezermalas) pili, 14.gs. Livonijas ordeņa pilsdrupām un Tempļa kalnu.</p>	 <p>Skatu līnijas virzoties pa parka pastaigu takām. Parka ainavas tuvāku un tālāku skatu līniju veidošanas pamatprincipi</p>
	<p>Vadlīnijas</p> <ul style="list-style-type: none"> Apsekot tālos skatus visos gadalaikos un novērtēt skata malu esošo un perspektīvē veidojošo kokaugu atbilstību kvalitāti. Izņemt mazvērtīgus un ar neizteiksmīgu vainagu kokaugus, piemēram, jaunās egles, sējeņus (28., 29. att.); Regulāri pļaut skatu līniju lauces, atkārtojot skatu malu veidojošo stādījumu grupu vainaga līniju. Ja skata malu veido koki - soliteri - pļaut arī zem koka vainaga projekcijas; Attīrīt skatus no mazvērtīgiem un perspektīviem skatu traucējošiem kokaugiem (30., 31. att.); Nodrošināt skatu pieejamību, veidojot papildus pastaigu takas un skatu platformas (32. att.).

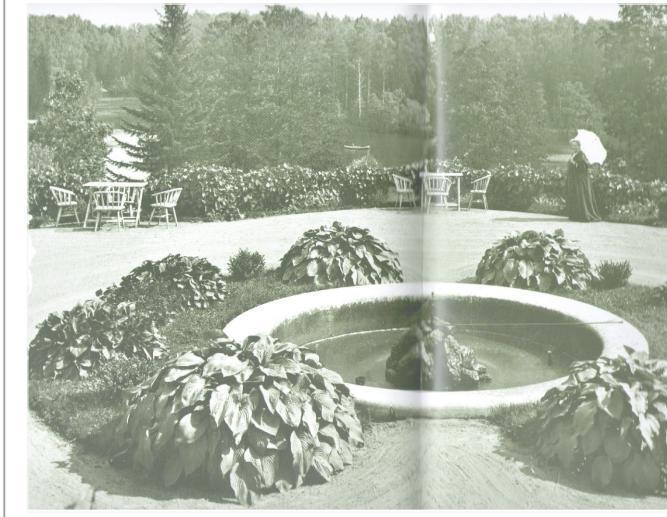
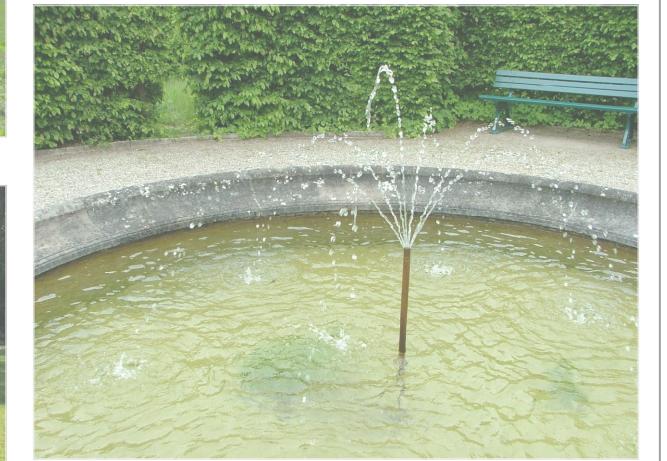
Parka pamatstādījumu atjaunošana

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>33. att. Novecojušas un kaitēķu bojātas egles, šobrīd galvenās parka ainavas zaļās struktūras augstākā stāva veidojošā vēgetācija. Maksimālais eglu mūžs no 2-15 gadiem. Ľoti jūtīgas pret vēgāzēm</p>	 <p>34. att. Nākotnē veidosies augsti dekoratīvo eglu stādījumi. Izvērtēt apkārtējos esošos vēsturiskos un jaunos stādījumus.</p>
 <p>35. att. Novecojušās, slimās egles ietecams izņemt pakāpeniski, esošās vietās radot atbilstošus apstākļus skuju un platlapju stādījumu atjaunošanai. Attīrīt skatu uz Tempļa kalnu</p>	 <p>36. att. Novecojušās, slimās egles ietecams izņemt pakāpeniski, esošās vietās radot atbilstošus apstākļus skuju un platlapju stādījumu atjaunošanai. Iespējams atvērt skatu uz dīķu kaskādēm un Aleksandra paviljonu.</p>
 <p>37. att. Novecojušās, slimās egles ietecams izņemt pakāpeniski, esošās vietās radot atbilstošus apstākļus skuju un platlapju stādījumu atjaunošanai. Veidot dažāda auguma lauces malas stādījumus</p>	 <p>Jenischpark, Vācija. Parka malas stādījumi skata aizsegšanai un trokšņa, dūmgāžu barjeru veidošanai</p> <p>Hagapark, Stogholma, Zviedrija. Parka lauce ar tāliem skatiem</p>
Vadlīnijas	
<ul style="list-style-type: none"> • Parka ainavas zaļās struktūras augstākā stāva veidošanā nodrošināt pakāpenisku slimību kokaugu (galvenokārt, eglu) izņemšanu, piemēram 5 gadu periodā, vietā stādot pret slimībām noturīgus, ilgmūžīgus lielos kokus (dižstādus); • Perspektīvē veidot vienlaiku ainavu, izvairoties no lieliem kokaugu veidojošiem "robiem" ainavā (34. att.); • Parka laucu malas stādīt dažāda auguma kokaugus, priekšplānu vedojot no krūmu grupām un zema auguma kokiem; • Izkopt tālās skatu līnijas no laucēm, atverot skatus uz parka ainavu veidojošām struktūrām - dīķiem, ezeru un arhitektūras mazām formām (35., 36. att.). 	
 <p>Parka ainavu veidojošo augu hierarhija un mūža garums gados</p>	

Vienota soliņu dizaina ieviešana

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>38. att. Bēšas krāsas sols uz salīņas</p>	 <p>Isham Park, ASV</p>
 <p>39. att. Zaļas krāsas sols ar betona pamatni un aktritumu urnu starp Jauno pili un ezeru.</p>	 <p>Koka un granīta konstrukcijas sols</p>
 <p>40. att. Vēsturiskajā parkā estētiski neiederīgi koka un metāla konstrukcijas soli uz betona plākšņu seguma</p>	 <p>Claremont parks. Koka konstrukcijas sols novietots atvērtā laucē uz reljefa paugstinājuma ar plašu skatu uz ūdenstilpi</p>
 <p>41. att. Perpendikulāri celiņam izveidota nepārdomāta atpūtas vieta ar vēsturiskajiem granīta soliem un betona atritumu urnu</p>	 <p>Gottfried Grohmann, J., Ideenmagazin, Leipzig, 1796. Koka soliņu dizains</p>
 <p>42. att. Koka konstrukcijas soli uz laukakmens pamatnes</p>	<p style="text-align: center;">Vadlīnijas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demontēt vēsturiskajā vidē neiederīgos soliņus (38., 39., 40.att.); • Atbilstoši izstrādātajai parka vīzijai, parkā paredzēti trīs dažādu konstrukciju soliņi - granīta, granīta un koka, koka ar un bez atzveltnes; • Atjaunot esošos autentiskos parka granīta soliņus; • Apzināt vēsturiskās un nepieciešamās soliņu izvietojuma vietas, kas nodrošinātu ērtu un funkcionālu izmantošanu, tādejādi sekmējot autentiskās vides saglabāšanu.
 <p>43. att. Betona pamatnes izskalojumi jaunuzstādītajiem soliem. Izskatīt lietus ūdens apsaimniekošanas iespējas.</p>	

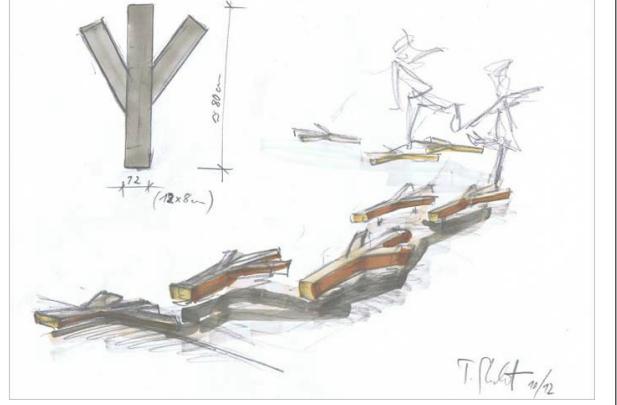
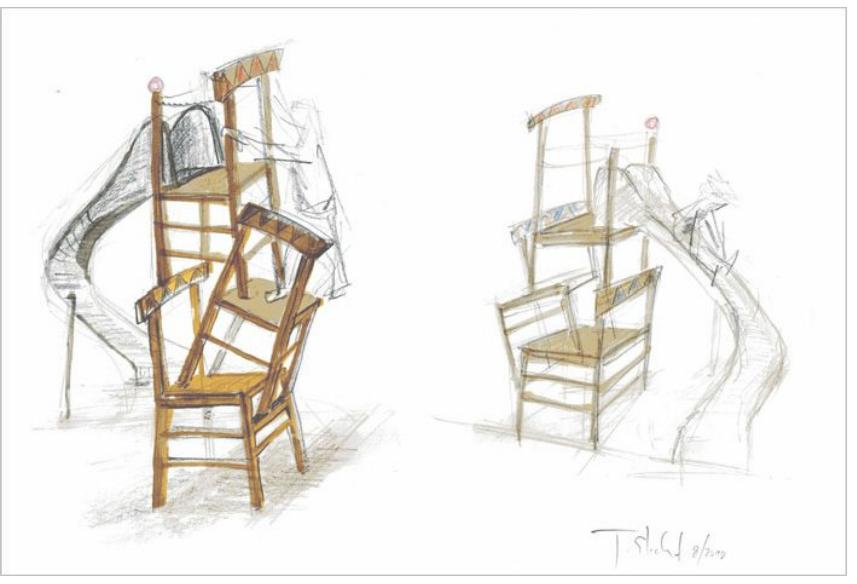
Vēsturisko strūklaku atjaunošana

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>44., 45. att. Nefunkcionējoša vēsturiskā strūklaka</p>	 <p>Tilsī mois, Igaunija</p>
 <p>46., 47. att. Vēsturiskās strūklakas ūdens rezervuārs mūsdienās pilda ugunkura vietas funkciju</p>	 <p>Spitchwick mužas parks, Spānija</p>
Vadlīnijas	<ul style="list-style-type: none"> • Veikt papildus izpēti un atjaunot strūklaku ūdensteci izmantojot vēsturiskās tehnoloģijas. Ap strūklakām veidot irdenā seguma laukumus, uzstādīt stilistiski atbilstošus, ērtus soliņus. • Ap strūklakām veidot dekoratīvus apstādījumus; • Nelietot strūklakas citiem nolūkiem; • Izmantot strūklakai vēsturiski piemērotāko dekoratīvo ūdens strūklu.
	 <p>Titsey pils parks, Anglija</p> <p>Versala, Francija</p> <p>Herrenhausen, Vācija</p>
	 <p>Ekaterininskam, Krievija</p>

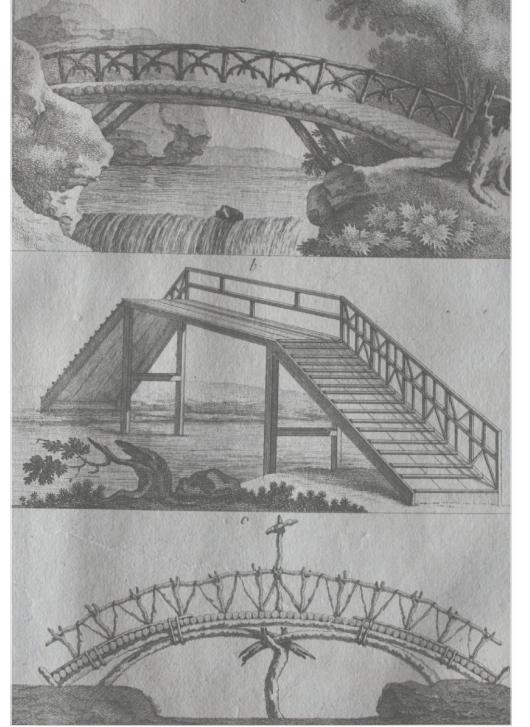
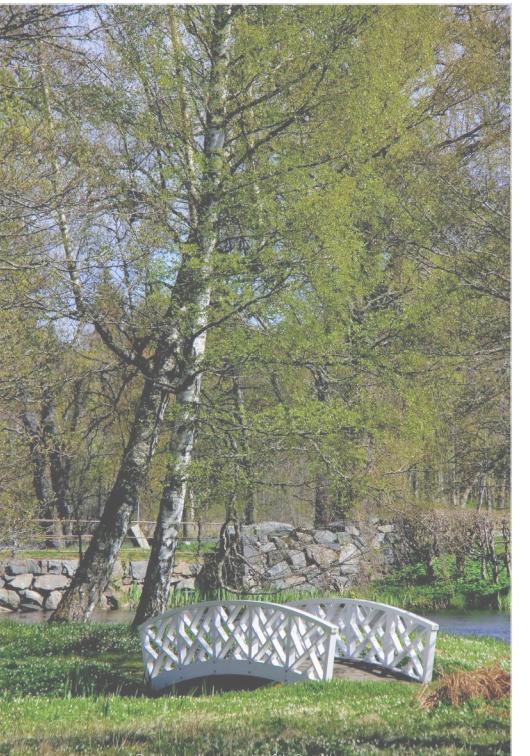
Vienota atkritumu urnu dizaina ieviešana

Esošā situācija	Labas prakses piemēri	
 <p>48. att. Kvadrātveida atkritumu urna ar koka apdari</p> <p>49. att. Apaļas formas atkritumu urna ar koka apdari</p> <p>50. att. Betona atkritumu urna</p>	 <p>Atkritumu urnu dizains</p>	
 <p>51., 52. att. Cilindriskas formas betona atkritumu urna ar un bez metāla tvertnes</p> <p>53. att. Kvadrātveida atkritumu urna ar koka apdari uz betona pamatnes</p>	 <p>Koka konstrukcijas atritumu urna ar kokgriezumu www.outdoorfromchina.com</p>	
 <p>54. att. Atritumu urna novietota samērā mazā attālumā no ezera</p>	<p>Vadlīnijas</p> <ul style="list-style-type: none"> Izvērtēt parkā esošo atkritumu urnu kvalitāti un piemērotību kultuvēsturiskajā ainavā. Izstrādāt vienotu, vēstursikai ainavai atbilstošu atkritumu urnu izveidi. Nodrošināt ērtu un drošu atkritumu urnu apsaimniekošanu. Atkritumu urnas paredzēt attālināti no parka soliņiem kā brīvstāvošus objektus; Atkritumu urnu dizainu saskaņot un pielāgot ar apgaismojumu - parka laternām. 	 <p>Vesturiskajai videi atbilstošs atkritumu urnas dizains</p>

Peldvietas labiekārtojuma uzlabošana

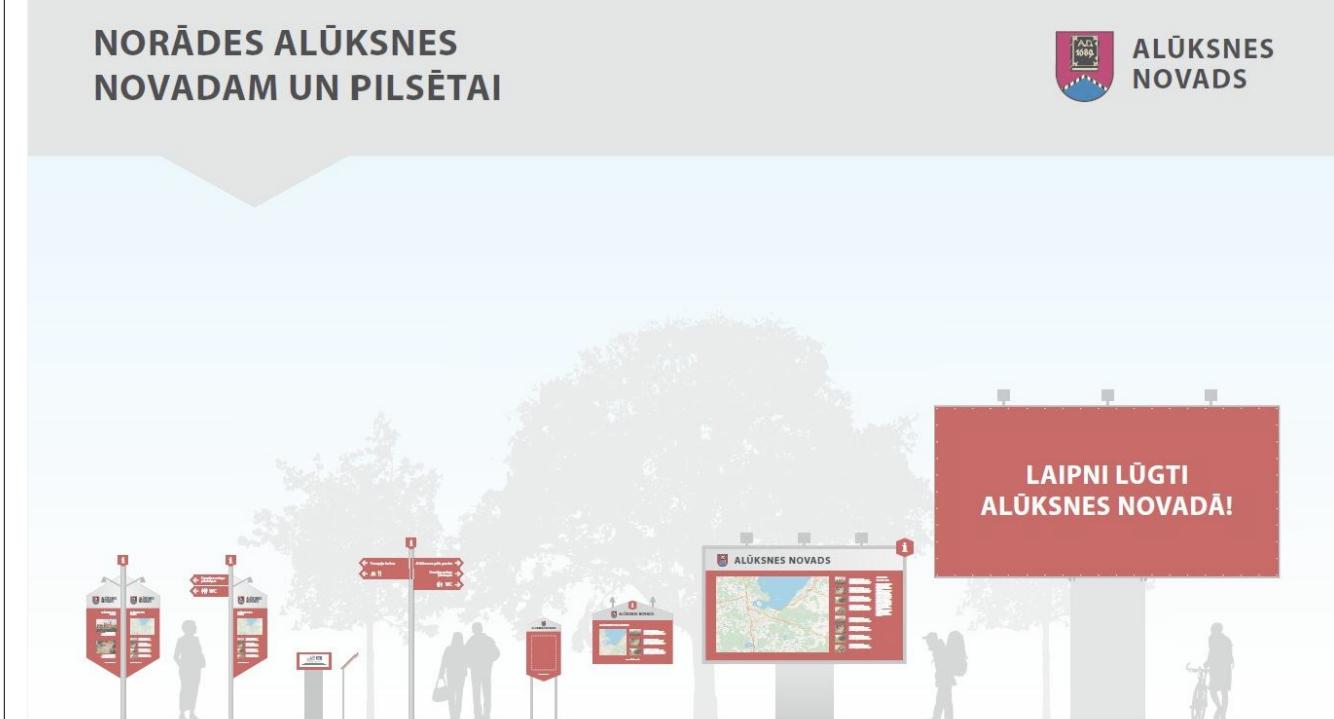
Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>55. att. Lielizmēra granīta akmens</p>	 <p>Liegestühle, Hamburga, Vācija. Atpūtas viļņi</p>
 <p>56. att. Šūpoles un kāpelējamā konstrukcija ar ierobežotu pieejamību</p>	 <p>Travemünde, Vācija</p>
 <p>57. att. Līdzvara šūpoles</p>	 <p>Gottfried Grohmann, J., Ideenmagazin, Leipzig, 1796. Šūpoļu dizains vēsturiskos muižu un piļu parkos</p>
 <p>58. att. Standarta konstrukcijas smilšu kaste</p>	 <p>Autora skice rotaļu laukuma elementam. Alzenau, Vācija</p>
 <p>59. att. Koši dzeltenas krāsas metāla stabs betona pamatnē</p>	 <p>Vadlīnijas</p> <p>• Esošie peldvietas labiekārtojuma elementi un bērnu rotaļu laukumu konstrukcijas neatbilst drošai un funkcionālai izmantošana (56., 57., 59. att.).</p> <p>• Uzstādīt vidē iederīgu pludmales aprīkojumu, galvenokārt izmantojot ilgmūžīgu koka konstrukcijas materiālu. Demontēt esošās peldvietas ģērbtuves (60 att.).</p> <p>• Bērnu rotaļu laukumiem izvēlēties nestandarda risinājumus - oriģinālas, attīstošas, mūsdienīgas rotaļu konstrukcijas, kas vienlaicīgi kalpo, kā vides instalācijas un iekļaujas vēsturiskajā ainavtelpā.</p> <p>• Bērnu rotaļou laukumus izvietot atbilstoši izstrādātajam parka zonējumam.</p> <p>Tilman Stachat 8/2019</p>
 <p>60. att. Peldvietas ģerbtuve</p>	 <p>Prenzlauer Berg, Berlīne, Vācija</p>

Tiltiņi

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>61. att. Koka konstrukcijas tiltiņš starp dīķiem pavasarī</p>	 <p>62. att. Koka konstrukcijas tiltiņš pāri grāvītim vasarā</p>
 <p>63. att. Koka konstrukcijas tiltiņš starp dīķiem rudenī</p>	 <p>64. att. Koka konstrukcijas tiltiņš pāri grāvītim ziemā</p>
Vadlīnijas <ul style="list-style-type: none"> Parkā atrodas stilistiski atbilstoši koka konstrukcijas tiltiņi, kas ir funkcionāli droši un ērti un saglabā kultūrvēsturisko vidi (61., 62., 63., 64. att.). Nepieciešama regulāra tiltiņu apsaimniekoša - vizuālā tēla un tehniskā stāvokļa saglabāšana. Apzināt fiziski un morāli novecojušās caurtekas, veikt atjaunošanu vai uzlabošanu. 	 <p>Jaunauces muižas parks</p> <p>Tostamaa, Igaunija</p>
 <p>65. att. Dolomīta akmeņu atbalstsienas stiprina izbūvēto ceļu pāri grāvīm. Ūdens caurplūdes nodrošināšanai grāvī ievietota betona caurteka</p>	 <p>Gottfried Grohmann, J., Ideenmagazin, Leipzig, 1796. Vēsturisko koka tiltiņu konstrukcijas</p> <p>Forsmarks Brukspark, Zviedrija</p>

6.2. PARKA VERTIKĀLĀ STRUKTŪRA

Norādes un informācijas stendi

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>66. att. Peldvietas 'Vējiņš' esošā zonējuma shēma</p> <p>67. att. Parka teritorijā uzstādītā zīme atļaut pārvietoties tikai gājējiem</p>	 <p>NORĀDES ALŪKSNES NOVADAM UN PILSĒTAI</p> <p>LAIPNI LŪGTI ALŪKSNES NOVADĀ!</p> <p>Izstrādātais Alūksnes novada un pilsētas informatīvo zīmu dizains, 2015</p>
 <p>68. att. Informatīvs stends pie autobusa pieturas galapunkta</p> <p>69. att. Videonovērošanas informatīvā zīme</p>	 <p>Metāla konstrukciju norāžu stabs</p>
 <p>71. att. Fiziski novecojis paziņojumu stabs</p> <p>72. att. Informatīvs stends</p>	<p>Vadlīnijas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Parkā apzināt esošās informatīvās norādes. • Izstrādāt vēsturiskajai videi atbilstošu norāžu dizainu - stilistiski vienotu ar plānotajiem parka labiekārtojuma elementiem un Alūksnes novada informācijas stendu un norāžu dizainu. • Informatīvajām zīmēm jābūt skaidri nolasāmām, precīzām un konkrētām. • Informatīvās norādes plānot, tā, lai nekonkurētu ar kultūrvēsturiskajiem labiekārtojuma elementiem, objektiem un ainavelpu.
	 <p>Große Kaskade Great Cascade</p> <p>Herrenhausen, Vācija. Informatīvajā norādē uzskatāmi norādīta objekta atrašanās vieta parkā</p>

Citi labiekārtojuma elementi

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>73. att. Metāla konstrukcijas arka</p>	 <p>Rūmenes muža</p>
 <p>74. att. Standarta dizaina elektrības skapis</p> <p>75. att. Standarta dizaina elektrības skapis un videonovērošanas stabs</p>	 <p>Liepājas Jūrmalas parks. Vēsturiskai videi atbilstošs augstā apgaismojuma risinājums</p>
 <p>76. att. Nefunkcionējoša ūdens māja</p>	 <p>Dikļu pils parks. Zemā apgaismojuma risinājums</p>
 <p>77. att. Akmeņu krāvumu parka teritorijā</p>	 <p>Sauje. Videjā augstuma apgaismojuma risinājums</p> <p>Vadlīnijas</p> <ul style="list-style-type: none"> Izvērtēt parkā esošos labiekārtojuma elementus (74., 75., 73. att), izvietojumu un funkcionālitāti. Esošo nefunkcionējošo ūdens māju demontēt (76.att); Apgaismojuma laternas izvēlēties stilistiski vienotas ar pārējiem parka labiekārtojuma elementiem. Vēlam izmantot melnā tonī krāsotas vai rūsināta tērauda materiāla laternas; Nodrošināt apgaismojumu diennakts tumšajā laikā, izvietojot gar galveniem pastaigu ceļu vienā no malām (sk. 84. lpp). Apgaimsojumam izvēlēties pieklusinātu izgaismojuma toni; Apsekat visus parkā atrodamos brīvi stāvošos akmeņus un granīta elementus. Pārliecīnāties par uzrakstu neesamību. Granīta elementus izvērtēt kā arhitektūras mazās formas sastāvdaļu un novietot vēsturiskā vietā. Brīvi stāvošos akmeņus iespējams izmantot parka soliņu dizainā. <p>Brīvkrāns ūdens ņemšanai</p> <p>Velo novietņu dizains</p> <p>Ventspils. Elektrības skapja dizains</p> <p>Ventspils. Elektrības skapja dizains</p>

Vēsturisko arhitektūras mazo formu risinājumi

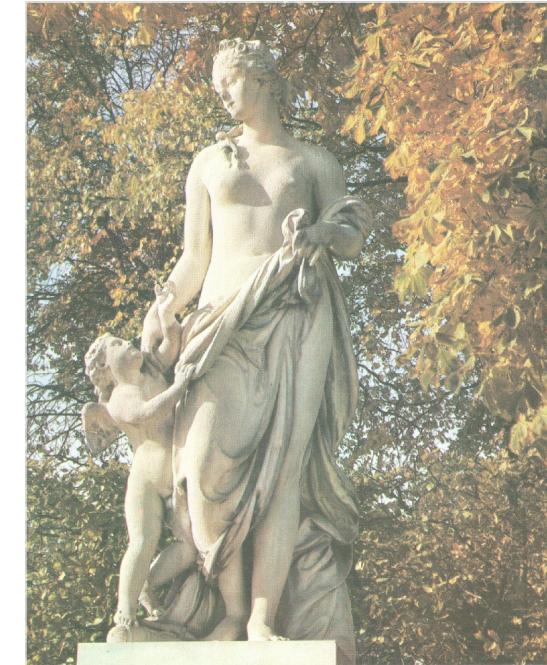
Labas prakses piemēri

Aleksandra paviljona restaurācija

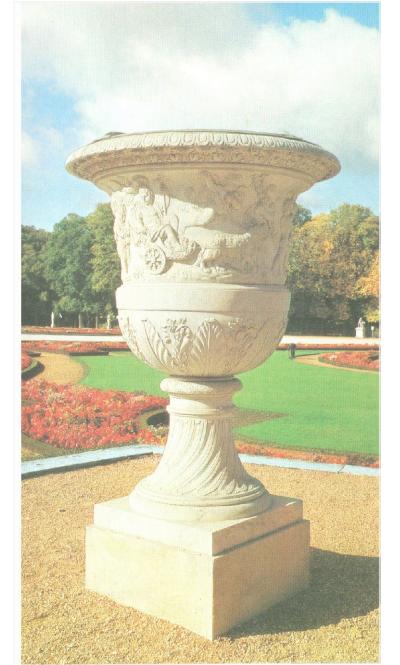
Екатерининском, Krievija. Venera ar amoru

Versala, Francija. Venēras statuja

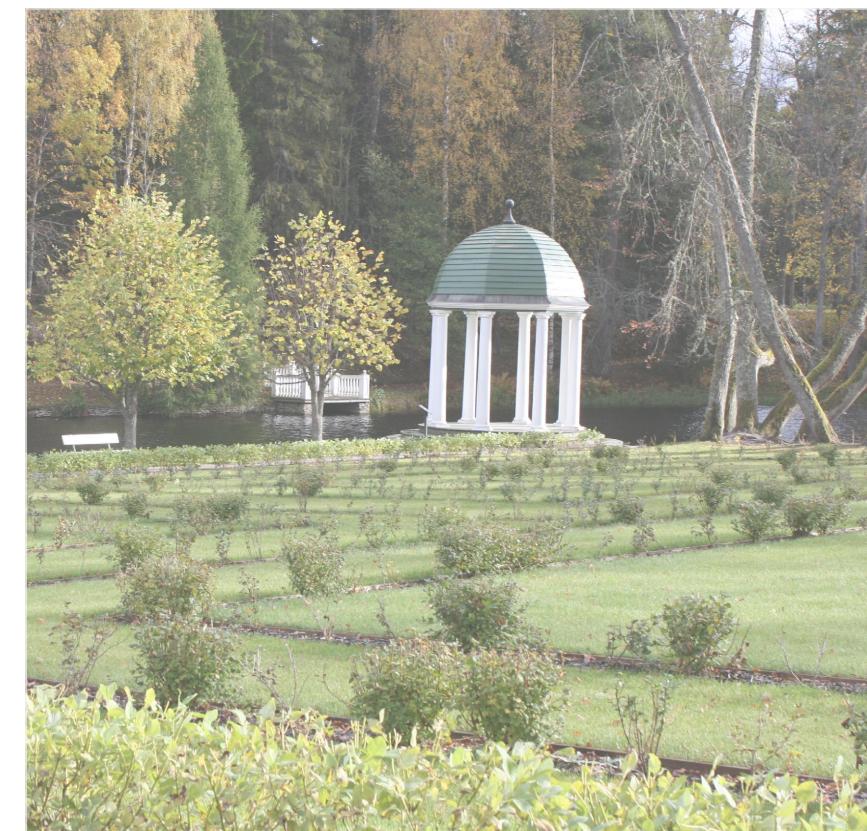
Mackmyra Brukspark, Valbo, Zviedrija. Apolona statuja uz granīta postamenta

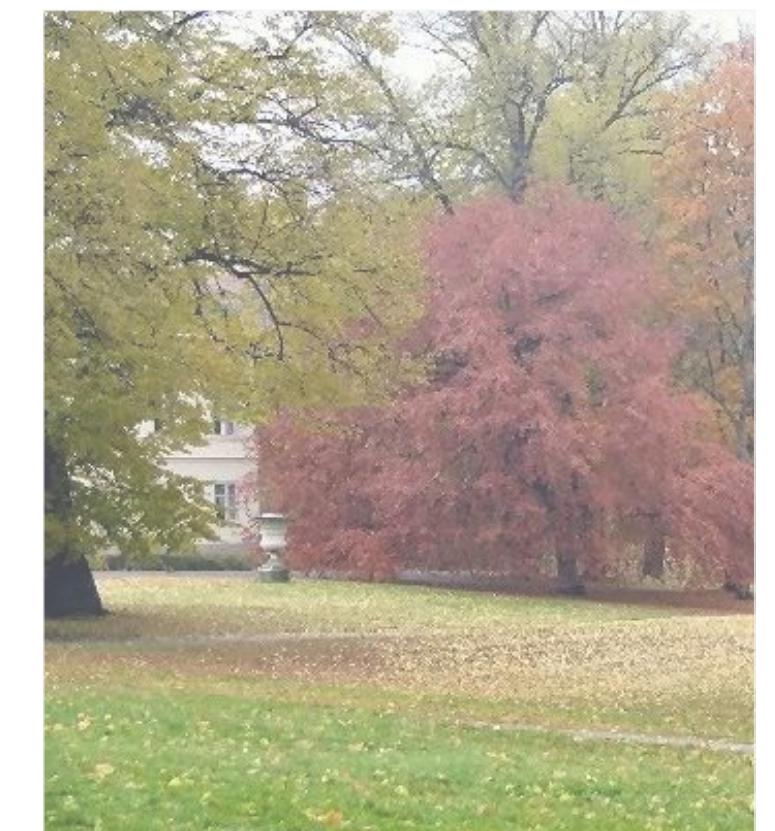
Versala, Francija. Vāzes kopija

Užutrakio pils parks, Lietuva

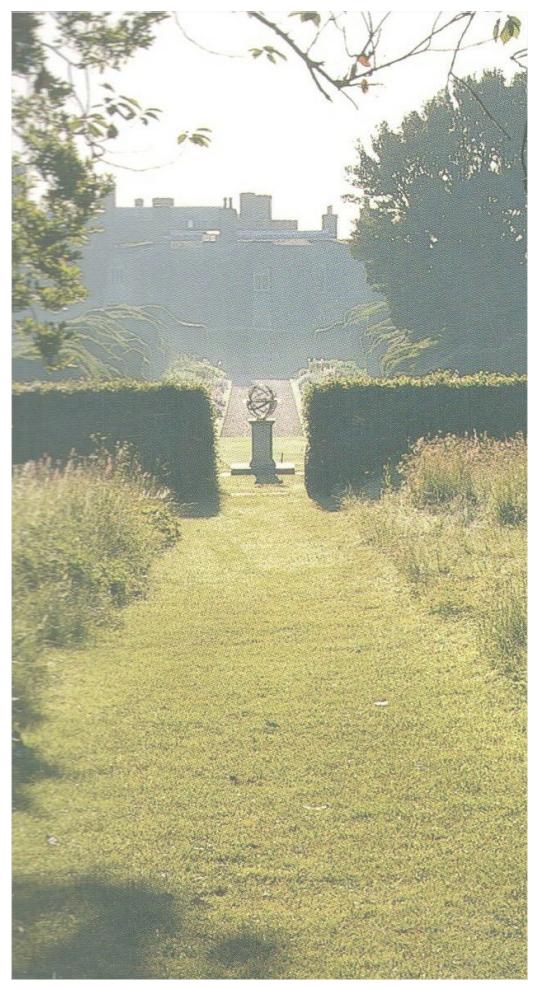

Palmse muižas parks, Igaunija

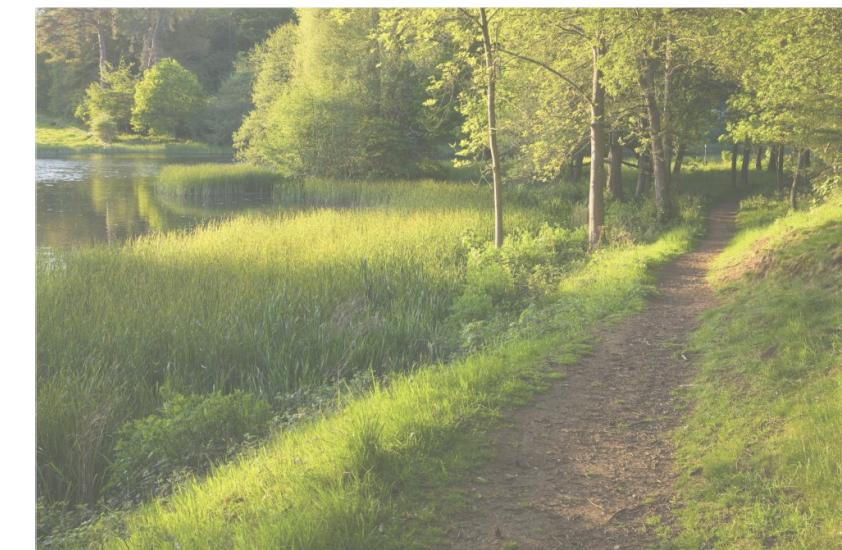

Hagaparken, Zviedrija. Vāzes novietne parka teritorijā

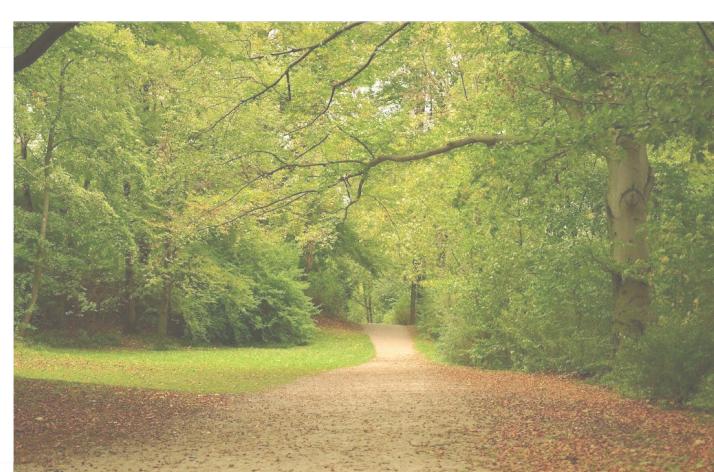
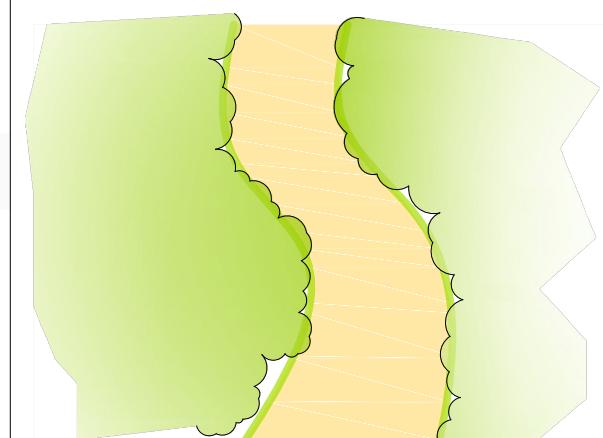
Jaunu parka celiņu un laukumu izveide

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
   <p>78. att. Ezera takas no koka laipām un terasēm atjaunošana, veidojot maršrutu gar Alūksnes ezera krastu</p> <p>79. att. Iestāigāto tacīju ierīkošana atbilstoši vēsturiskam pamatojumam un konkrētās zonas plānotai attīstībai</p> <p>80. att. Parka apsaimniekošanas vajadzībām regulāri izmantos celiņš.</p> <p>Veidot atbilstoša irdenā seguma un platuma parka celiņu. Iekļaut parka apskates maršrutā</p>	 <p>Koka laipa gar ūdenstilpes krastu</p> <p>Schlosspark Wolfsburg, Vācija. Koka laipa pār Allerwiesen (Aller pļavām)</p>
  <p>81. att. Nodrošināt parka sasniedzamību no dažādām pilsētas teritorijām. Nākotnē izbūvēt velotaku. Celiņa posmu paredzēt apgaismot un izvietot soliņus, atkritumu urnas, velosipēdu novietnes</p>	 <p>Regulāri pļauta pļavas taka</p> <p>Vadlīnijas</p> <ul style="list-style-type: none"> Apseket visus parka celiņus un veikt novērtējumu - celiņu seguma stāvokli un atbilstību, izvērtēt celiņa platums, iedalot parka galvenos pastaigu celiņos un dažādu maršrutu takās; Veidojot jaunas takas un uzlabojot esošās, izvairīties no stāviem pandusiem un kāpnēm; Atjaunot pastaigu takas gar Alūksnes ezera krastu, veidojot koka laipas un platformas dažādos takas posmos (ieteicamo taku trases skaitā punktu 6.5. Parka ainavas attīstības vadlīniju plāns). Nodrošināt vides pieejamību un drošību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām; Jauno taku posmos gar ezera krastu paredzēt atpūtas un skatu platformas, labiekārtojot ar soliņiem, atkritumu urnām un velo novietnēm; Koka laipu taku posmos izvietot papildus informāciju par Alūksnes ezera ūdeņos un krastā sastopamo sugu un biotopu daudzveidību. <p>Walmer Castle Garden, Anglija. Regulāri pļauta pļavas taka</p>

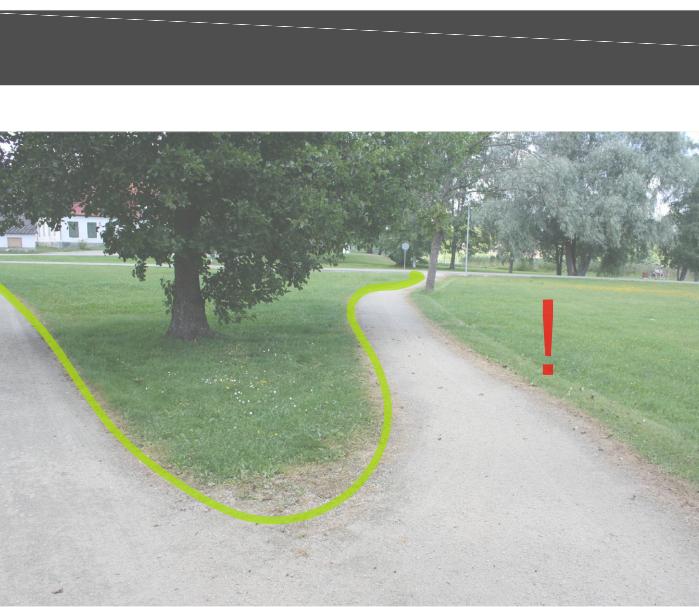
Vēsturisko parka celiņu un laukumu rekonstrukcija

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>82. att. Vēsturiskās taciņu vietas uz Ķīniešu paviljonu. Taku turpinājumi pieslēdzas Jaunai pilij un Palmu mājai</p>	 <p>83. att. Vēsturisks taciņu tīklojums līdz Diānas tēla skulptūrai veidots caur stādījumiem pa romātiskiem likličiem. Iespējams viena no romantiskākām parka taciņām. Izvērtēt esošās taciņas vēsturisko pamatojumu</p>
 <p>84. att. Vēsturiskas taciņas vieta no skulptūras "Kolumba ola" virzienā uz Nezināmu parka objektu un Apaļo strūklaku</p>	 <p>Dudmaston Estate Park, Anglija. Romantiska pastaigu taka gar ezeru</p>
 <p>85. att. Vēsturiskā pusapļa taciņa gar Ovālo strūklaku. Izvērtēt esošās taciņas vēsturisko pamatojumu</p>	 <p>Tatton Park, Anglija. Marmora vāze zālienā</p>
 <p>86. att. Vēsturiskais taciņu tīklojums ap Pomonas templi. Taciņas savieno divus nozīmīgus parka objektus - Pomonas templi un Apolona krūšutēla skulptūru</p>	 <p>Chateau de Chantilly, Francija. Lauce ar skulptūru</p>
 <p>87. att. Izvērtēt parka vienas no galvenās taciņas platumu. Paplašināt, nodrošinot ērtu un drošu gājēju un velo braucēju pārvietošanās. Taku paredzēt labiekārtot ar apgaismojumu</p>	<p style="text-align: right;">Vadlīnijas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atbilstoši izstrādātai parka attīstības vīzijai, apseket parka teritoriju un izvērtēt esošo celiņu likvidāciju, rekonstrukciju un jauno celiņu izbūvi, maksimāli pietuvinoties autentiskam parka celiņu tīklojumam; • Pirms parka celiņu un laukumu būvprojekta izstrādes, veikt atkārtotus lauka pētījumus, izmantojot dārza arheoloģijas izpētes pieejas un instrumentus; • Pie vēsturiskām arhitektūras mazām formām (būvēm) veidot irdenā seguma laukums, savukārt atsevišķas skulptūras, kā, piemēram, Kanovas vāze atradusies nelielā, mākslīgi veidotā uzkaliņā dabīgā apaugumā (zālienā).

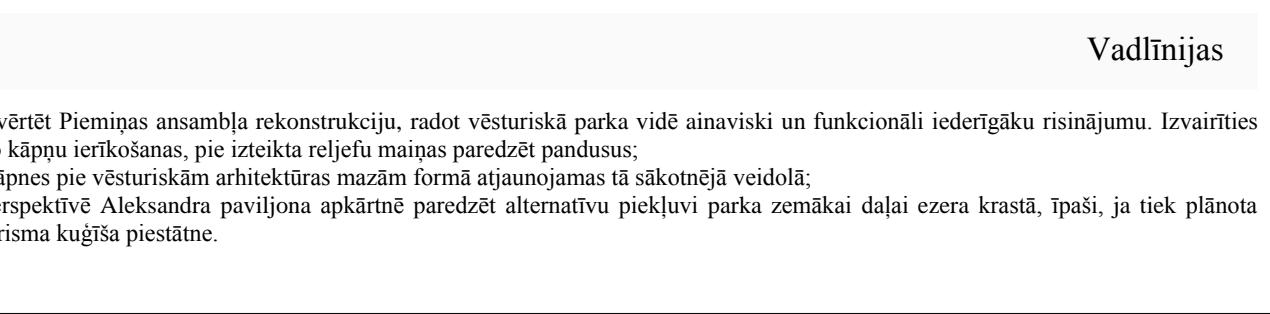
Esošo parka celiņu un laukumu apsaimniekošana (1)

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>88. att. Izvērtēt cietā seguma nepieciešamību un materiālu piemērotību zem parka soliņiem</p> <p>89. att. Akurāta irdenā seguma laukuma izveide ap Apaļo strūklaku. Izvērtēt vēsturisko tacīju pieslēgumus un maršrutu. Vēsturiski apaļā strūklaka savienota ar Diānas templi</p>	 <p>Jenischpark, Vācija. Regulāri plauta pļava gar parka pastaigu celiņu</p>
 <p>90. att. Tacīju segumu regulāra atjaunošana, papildinot ar noturīgu un drenējošu irdeno materiālu</p> <p>91. att. Izvērtēt ugunskura vietu nepieciešamību un piemērotību parka teritorijā. Pēc nepieciešamības veidot atbilstoši labiekārtotas piknika vietas (iespējams parka 'Peldvietas zonā')</p>	 <p>Munchen Englischer Garten, Vācija. Pļautas pastaigu celiņa malas, atkārtojot apauguma robežu</p>
<p style="text-align: center;">Vadlīnijas</p> <ul style="list-style-type: none"> Paredzēt parka ainavā nejederīgo seguma materiālu demontažu un netabilstoši veidojušos laukumu aizaudzēšanu ar dabīgo apkārtnes apaugumu; Pārskatīt parka celiņu kvalitāti un atbilstību vides pieejamības nodrošinājumam; Regulāri atjaunot un labot celiņa segumu, īpaši pēc sezonu nomaiņas; Veikt parka zonējumi atbilstoši celiņu noslodzei un funkcijai. Izvērtēt celiņu posmiem piekļaujošās ainavas kopšanas biežumu un plāauto teritoriju attālumus no celiņu trases. 	 <p>Le Chateau de Bagatelle, Francija. Parka pastiagu taka ar soliņiem. Nepļauta pļava</p>

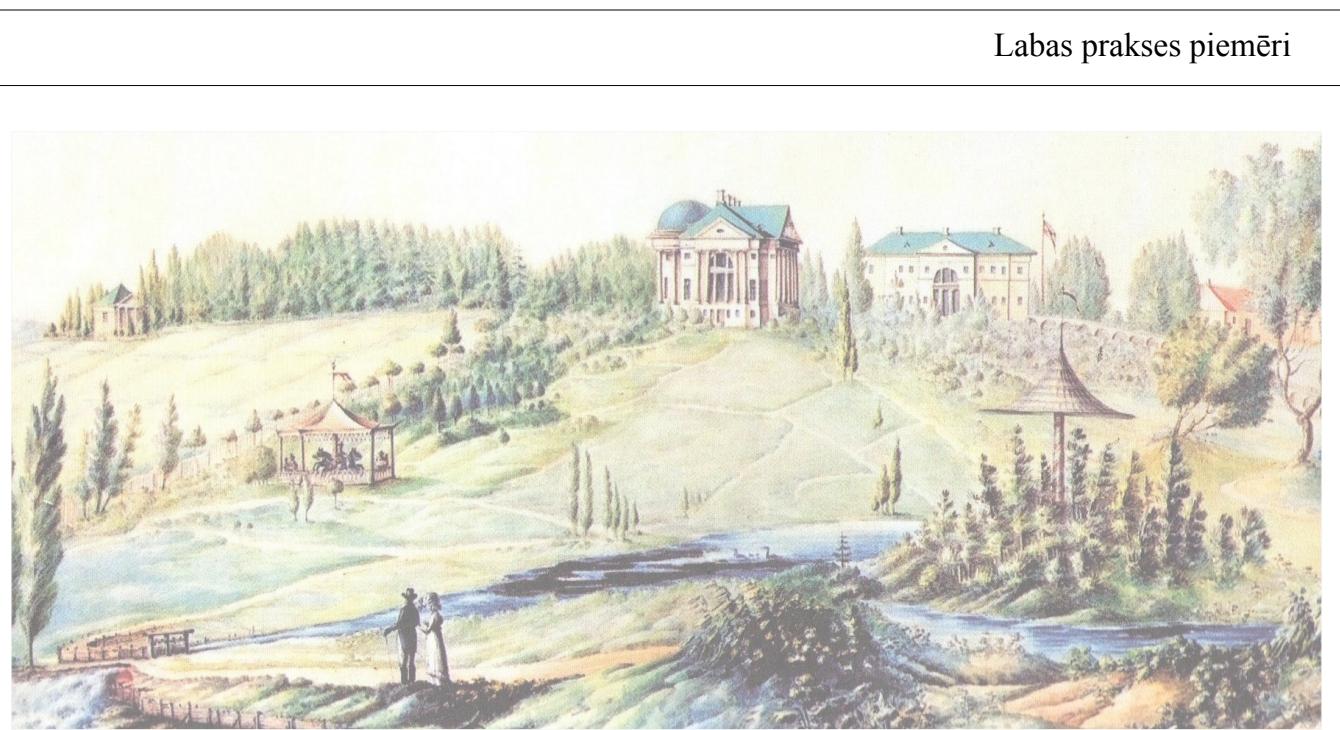
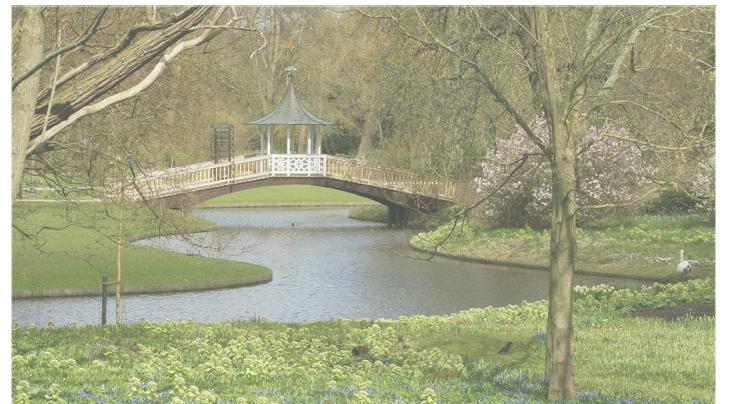
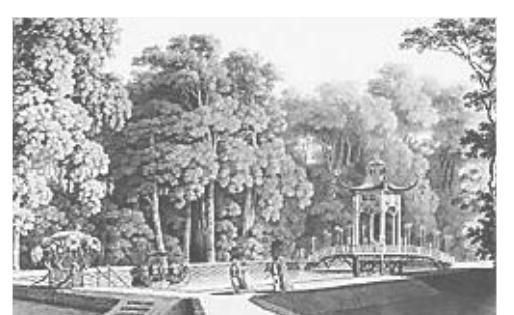
Esošo parka celiņu un laukumu apsaimniekošana (2)

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>92. att. Regulāra taciņu malu kopšana ravējot, izslēdzot pesticīdu pielietošanu!</p>	 <p>93. att. Lietus ūdens radīto taciņu bojājumu novēršana, veidojot ūdens noteces padziļinājumus</p>
 <p>94. att. Akurātu taciņu malu fiksēšana, atjaunojot zāliena platības un regulāri uzturot attiecīgās taciņas trases līniju, t.sk. optimālo platumu.</p>	 <p>95. att. Izvērtēt tiltiņam piekļaujošās taciņas lietderību. Ja tiltiņš tiek saglabāts, nodrošināt vides pieejamību, veidojot stiprināta zāliena segumu un atbilstošas uzbrauktuvēs</p>
Vadlīnijas <ul style="list-style-type: none"> • Celiņu un laukumu apsaimniekošanā izmantot dabai saudzīgas metodes un atbilstošas slodzes un gabarīta transportu; • Celiņiem, kas veidoti nogāzēs nodrošināt lietus ūdens savākšanu un novadīšanu, neradot regulārus celiņa izskalojumus (93. att.) • Celiņu un laukumu segumiem izmantot irdenā materiāla maiņojumu, nodrošinot celiņa stabilitāti visos gadalaikos, kā arī vides pieejamību; • Ziemā nodrošināt galveno pastaigu taku regulāru atfīrīšanu no sniega. Paredzēt slēpošanas trases. 	 <p>Jenischpark, Vācija. Abpus celiņa malām no granīta akmeņiem veidotās lietus ūdens savākšanas notecei</p>
 <p>96. att. Regulāra taciņu segumu kopšana - ravēšana un seguma atjaunošana. Pārskāt taciņas lietošanas noslodzi</p>	 <p>Northen Garden. Irdenā seguma pastaigu celiņš</p>
 <p>Stourhead Park, Anglija.</p>	 <p>Jenischpark, Vācija. Rekonstruēts parka vēsturiskais tiltiņš - nodrošinātā vides pieejamība</p>

Kāpnes un atbalsta sienas

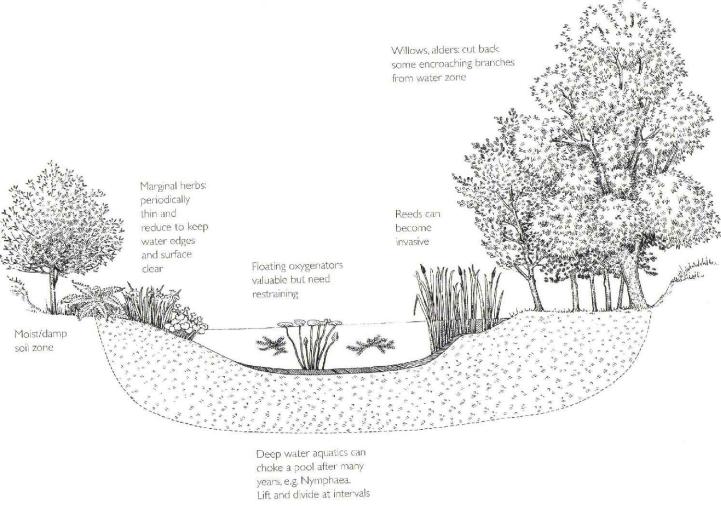
Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>97. att. Kāpnes un atbalsta siena pie piemiņas vietas ansambla</p>	 <p>The Mount Park, ASV. Kāpnes papildinātas ar mūsdienīgām, vieglām tērauda margām un izbūvētu prožektoru tipa apgaismojumu</p>
 <p>98. att. Kāpnes kā vēsturiskā tēlniecības darba (Obeliska) sastāvdaļa</p>	 <p>Optimālais gājēju un veloceliņa platums ir 2,2m gājējiem un 1,50m velobraucējiem vienā virzienā</p>
 <p>99. att. Kāpnes un atbalsta siena pie piemiņas vietas ansambla</p>	 <ul style="list-style-type: none"> Izvērtēt Piemiņas ansambla rekonstrukciju, radot vēsturiskā parka vidē ainaviski un funkcionāli iederīgāku risinājumu. Izvairīties no kāpņu ierīkošanas, pie izteikta reljefu maiņas paredzēt pandusus; Kāpnes pie vēsturiskām arhitektūras mazām formā atjaunojamas tā sākotnējā veidolā; Perspektīvē Aleksandra paviljona apkārtne paredzēt alternatīvu piekļuvi parka zemākai daļai ezera krastā, īpaši, ja tiek plānota tūrisma kuģīša piestātne.
 <p>101. att. Kāpnes iepretim Jaunajai pilij. Veidotās piemiņas ansambla ietvaros</p>	<p>100. att. Kāpnes kā vēsturiskā tēlniecības darba (Aleksandra paviljona) sastāvdaļa</p>

Parka ūdensteču apsaimniekošana

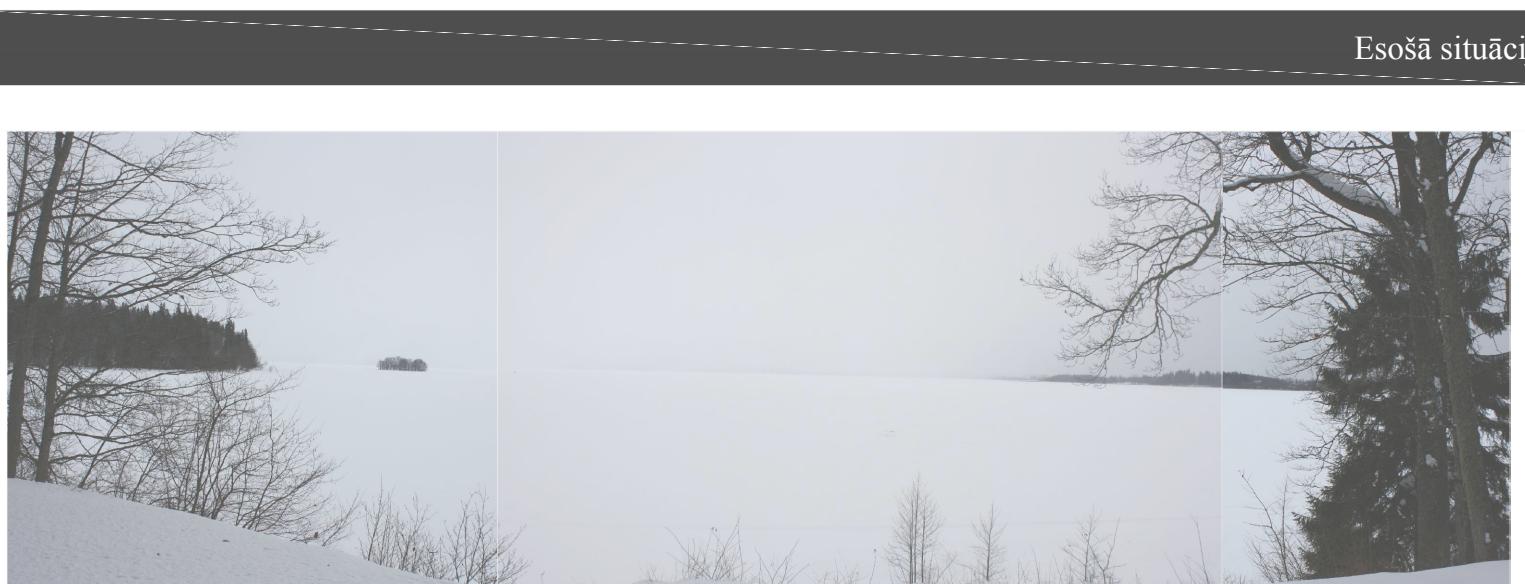
Esošā situācija	Labas prakses piemēri
	
<p>102.att. Parka grāvji un vēsturiskās ūdensteces pavasarā. Nodrošināt ūdensteču un grāvju regulāra attīrišana un padziļināšana, atbilstoši biotopu apsaimniekošanas plānam (56.-58.lpp.). Izvērtēt jaunizveidoto grāvju lietderību, rekonstruējot vēsturiskās ūdensteces (Ķīniešu paviljona atjaunošanas ietvaros)</p>	<p>Elejas muižas ansamblis, garvīra. Parkā attēlots mākslīgi veodots dīķis, uzpludinot upīti. Dīķa vidū salīna ar lietusargveida nojumi. Attēla kreisajā pusē karuselis</p>
	
<p>103.att. Parka grāvji un vēsturiskās ūdensteces vasarā. Nodrošināt ūdensteču un grāvju regulāra attīrišana un izplaušanu, atbilstoši biotopu apsaimniekošanas plānam (56.-58.lpp.). Izvērtēt jaunizveidoto grāvju lietderību, rekonstruējot vēsturiskās ūdensteces (Ķīniešu paviljona atjaunošanas ietvaros)</p>	<p>Frederiksberg park, Dānija. Ķīniešu tiltiņš ar paviljonu. Pirms rekonstrukcijas</p> <p>Frederiksberg park, Dānija. Ķīniešu tiltiņš ar paviljonu. Pēc rekonstrukcijas</p>
	<p>Vadlīnijas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veikt visu parka ūdensteču (grāvju, strautu, vecupju) inventarizāciju, novērtējot to stāvokli un vēsturisko pamatoību; • Regulāri, īpaši vasaras otrā pusē, attīrīt ūdensteču malas, atsedzot ūdens plūsmu. Vizuāli pieejamas ūdensteces dažādos parka ainavu, ūdens plūsma radīs skaņu un svaigumu; • Nodrošināt visu ūdensteču brīvu ieplūdi Alūksnes ezerā, regulāri attīrot caurtekas un ezera krastu.

William Chamber (1723-1796), arhitekts, kas Angļu ainavu parkos ienesa ķīniešu stila formas

Parka ūdenstilpju apsaimniekošana

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>104. att. Viens no parka centrāliem dīķiem. Vēsturiski abi centrālie dīķi savienoti vienā. Atjaunot ūdens cirkulāciju, izskatīt iespēju uzstādīt strūklaku</p>	 <p>105. att. Vecupes vieta pie Ķīniešu paviljona. Perspektīvē plānot vecupes un ķīniešu paviljona atjaunošanu</p>
 <p>106. att. Ūdens spoguļa atvēršana pa skatu līnijām, atsevišķas vietās nodrošinot regulāru dīķmalu plaušanu</p>	 <p>Dīķa vegetācijas shēmatisks attēlojums</p>
<p style="text-align: right;">Vadlīnijas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veikt visu parka ūdenstilpju (dīķu, lāmu) inventarizāciju, novērtējot to stāvokli un vēsturisko pamatošbu. Izvērtēt dīķu formas un gabarītu atjaunošanu to vēsturiskā veidolā; • Regulāri, attīrīt ūdenstilpju malas, atsedzot ūdens spoguli; • Attīrīt skatu līnijas, atsedzot dīķu kaskādes (skatīt punktu 6.5. Parka ainavas attīstības vadlīniju plāns). 	 <p>107. att. Aizaugušu dīķu atsegšana skatu līnijās. Atjaunot visu parku dīķu savstarpejos savienojumus ar vēsturiskām ūdenstecēm</p>
	 <p>Jenischpark, Vācija. Ainavisks skats pār parka dīķi</p>
	 <p>Titsey Park, Anglija. Parka dīķa krastmalas augi</p>

Alūksnes ezera ainavas pieejamība

Esošā situācija	Labas prakses piemēri
 <p>108. att. Skats uz Alūksnes ezera ainavu no parka tālākā Z stūra (aiz Obeliska). Perspektīvē veidot skata platformu tuvāk ezera krastam. Nokļūšanu uz platformu risināt, veidojot gar ezera krastu pastaigu laipas</p>	 <p>Hagenpark, Zviedrija. Ūdenstilpes krastmalas ainava - krasta augi, kokaugi un pieejamības risinājums</p>
 <p>109. att. Skats uz Alūksnes ezera ainavu no galvenās parka pastaigu takas. Izvērtēt ezera krasta pieejamības iespējas, veidojot atvērtus skatus kombinējot ar stādījumiem. Veidot stabili segumu (regulāri plautu zālienu). Atsevišķas vietās veikt ezera krastmalas attīrišanu no niedrēm un citiem krasta aizaugšanu veicinošiem augiem</p>	 <p>Schonbusch Park, Vācija</p>
 <p>110. att. Skats uz parka peldvietu. Perspektīvē izvērtēt vietas kā peldvietas labiekārtojuma nepieciešamību. Regulāri attīriņi krastu, nepieļaujot tā aizaugšanu</p>	<h4>Vadlīnijas</h4> <ul style="list-style-type: none"> • Veikt Alūksnes ezera krasta inventarizāciju, apsekot un novērtēt krasta biotopu; • Veidot krasta ainavu, atsedzot vizuālu un fizisku pieejamību ezeram. Paredzēt kokaugi grupu un soliteru stādījumus, veidojot tuvākus un tālākus skatus; • Perspektīvē paredzēt ezera krasta pastaigu un dabas izziņu takas, veidotas no koka laipām. Taku posmos paredzēt platformas - ainaviski vērtīgu skatu fiksēšanai, dabas izzināšanai; • Popularizēt ezera krastā un ezerā satopamās sugas un biotopus, uzstādot vēsturiskai videi iederīgus informatīvus stendus, veidojot informatīvus bukletus.
 <p>111. att. Skats no Aleksandra paviljona uz parka zemāko daļu. Nepieļaut turpmāku ezera malas aizaugšanu, pārskaitī esošo kokaugi stāvokli. Risināt ezera krastmalas pieejamību, veidojot koka laipas</p>	 <p>Vana-Antsla moisa, Igaunija</p>

6.5. PARKA AINAVAS ATTĪSTĪBAS VADLĪNIJU PLĀNS

Celiņu tīklojums un skatu līnijas

Apzīmējumi:

Zaļā struktūra:

- parkveida stādījumi, pļavas, lauces
- meža teritorijas
- jaunie stādījumi
- vegetācija

Zilā struktūra:

- dīķi, ūdensteces, ūdenstilpes, grāvji
- vēsturiskās ūdenstilpju un ūdensteču robežas

Horizontālā struktūra:

- jaunizbūvējams celiņš
- esošie saglabājamie celiņi pa vēsturiskām trasēm
- saglabājams esošais celiņš
- likvidējams esošais celiņš
- jaunizbūvēta taka - koka laipas

Vertikālā struktūra:

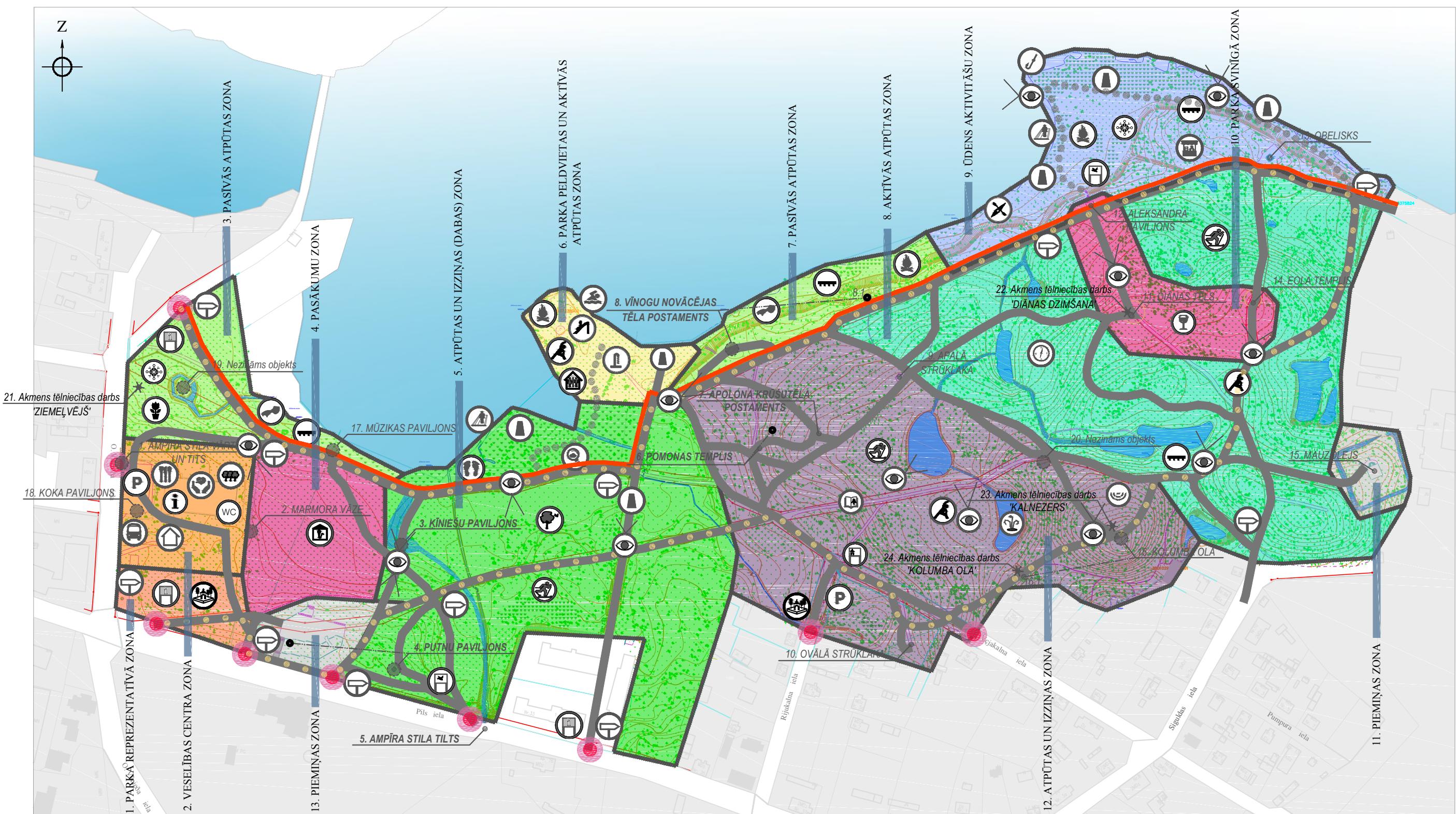
- Atrašanās vieta:*
- arhitektūras mazās formas **precīza** novietne
- arhitektūras mazā formas **aptuvena** novietne
- akmens tēlniecības simpozija
- 'Gadsimtu sasaukšanās' skulptūru precīza novietne

Skatu līnijas:

- esošās atvērtās skatu līnijas un punkti
- perspektīvē atveramās skatu līnijas
- nepievilcīgs skats

6.6. PARKA ATTĪSTĪBAS VĪZIJAS PLĀNS

Parka zonējums, plānotās aktivitātes, labiekārtojums

APZĪMĒJUMI:

- plānotais ceļu tīklojums
- apgaismojums
- veloceliņš
- jaunizbūvēta taka - koka laipas
- galvenie ieejas mezgli parka teritorijā

FUNKCIONALITĀTE - AKTIVITĀTES

Izglītojošas informācijas zīmes	Autobusu pietura	Labierīcības	Dabas taka maršruts	Tirdzniecības vieta	Orientēšanās maršruts	Plostis	Labiekārtota ugunskura vieta
Informatīvas norādes	Informācijas punkts	Automašīnu stāvvietas	Dabas izpēte	Peldvieta	Ziemas aktivitātes (slēpošana, nobraucieni ar ragavīņām)	Tūrisma kuģīša piestātnes vieta	Dzeramā ūdens nemšanas vieta
Informatīvs makets	Papildu informācija par dabas mantojumu pilsētā un novadā	Veselības un atputas centrs	Amfiteātris	Privātie pasākumi	Sporta aktivitātes (skriešana, vingrošana)	Izbraucieni ar sniega möci	Strūklaka
Papildus informācija par kulturvēsturisko mantojumu pilsētā un novadā	Inventāra noma	Āra klases	Regulāra plānojuma dārzs	Publiskie gadskārtu pasākumi	Bērnu rotaļu laukums dažāda vecuma grupām	Zvīlni	Koka terases

SECINĀJUMI:

- Alūksnes novads ir bagāts ar kultūrvēsturiskā un dabas mantojuma objektiem. Virknējot šos objektus pa tematikām, iespējams veidot interesantus tūrisma maršrutus kā gala mērķi izvēloties Alūksnes pilsētu un parku;
- Alūksnes pilsēta ir relatīvi maza platības ziņā, kur urbanizētās un zaļās pilsētvides struktūras ir procentiāli vienlīdzīgās daļās. Līdz ar to Alūksnes muižas parkam ir jābūt īpaši nozīmīgam un funkcionāli lietderīgam jebkuram vietējās sabiedrības fiziskās un garīgās labklājības uzturēšanā un pilnveidošanā gan ikdienā, gan individuāli un publiski nozīmīgos svētku brīžos;
- Parka vēsturiskā attīstība gan kopumā, gan detaļās pētīta un analizēta dažādu speciālitāšu pārstāvju vadībā teju gadsimta garumā, kas arī mūsdienās dod tikpat dažādu skaņumu un izpratni par konkrētās ainavas filozofisko veidošanos un pēctecīgās eksistences būtību. Tomēr, līdz mūsdienām bagātīgi saglabājušās arhitektūras mazās formas, virknei radītos faktiskos un analītiskos dokumentos, ir bijis par stūrakmeni vēsturiskās ainavas izpratnei - stādījumu grupām, taciņu tīklojumama, fiksētām un tajā pašā laikā mainīgām skatu līnijām - apcerīgo, romantisko, pārsteigumu un ilgu pilno sajūtu radīšanai ikvienam tās apmeklētājam. Diemžēl fiksētā kopaina vairākumā gadījumu ir teorētiska, kam iztrūkst lauka pētījumos iegūta pamatojuma visās iepriekšminētās ainavas veidošanas pozīcijās. Mūsdienu tehnoloģiskie sasniegumi dārzu arheoloģijā apvienojumā ar teorētiskās un praktiskās izpētes bāzi, ļautu ar parku iepazīties visprecīzāk, nākotnē Latvijas ainavā attīstot unikālu kultūras, arhitektūras un mākslas pērli;
- Parka ainavu veido dabas pamatnes struktūra - dinamiskās vienības un cilvēka radītās statiskās vienības - mākslas objekti. Parks ir šo abu struktūru mijiedarbības rezultāts, līdz ar to mazinot vai izslēdzot kādas minētās struktūras kvalitāti, tiek zaudēta ainavas kvalitāte kopumā. Atjaunojot jebkuru parka vēsturisko arhitektūras mazo formu, būtiski ir rekonstruēt ne tikai konkrēto mākslas darbu, bet arī tai pakārtoto ainavu, kur mākslas darbs tiek eksponēts, vērtēts no dažadiem skatu punktiem gan ceļā uz, gan esot tajā.
- Lauka pētījumos iegūtā informācija par parkā sastopamiem biotopiem atklāj augstu bioloģisko daudzveidību, kas ir būtisks netraucētas pilsētvides ekosistēmas norisei. Savukārt atsevišķu parkā sastopamo biotopu īpašības ir par pamatu vēsturiskās struktūras atklājumiem. Parka biotopu daudzveidība papildus tā dendroloģiskām vērtībām ir saglabājama, sabalansējot ar parka arhitektoniskām vērtībām.

TURPMĀKIE SOĻI PARKA ATTĪSTĪBĀ:

1. Lauka pētījumi

Paredzēt parka ainavas struktūras izpēti lauka pētījumos, arhitektūras mazo formu novietu un celiņu tīklojuma precīzēšanai. Izpēti veikt pielietojot dārza arheoloģijas metodes (instrumentus). Iegūtā informācija analizējama tikai kopā ar šajā pētījumā iegūtiem datiem.

2. Parka zaļās struktūras izpēte

- Izstrādāt parka veģetācijas inventarizācijas plānu;
- Veikt parka esošo stādījumu inventarizāciju - kokaugu apsekošanu, stāvokļa novērtējumu;
- Atsevišķi veikt parka jauno (pēdējā desmitgadē) stādīto kokaugu inventarizāciju - apsekošanu un stāvokļa novērtējumu (suga, šķirne, vecums, stāvoklis, parka ainavas konteksts - kompozīcija, augšanas apstākļi - perspektīve);
- Izstrādāt parka veģetācijas ilgtermiņa atjaunošanas plānu;
- Izstrādāt parka apsaimniekošanas plānu, pamatojoties uz veiktām inventarizācijām un ilgtermiņa atjaunošanas plānu.

3. Parka pārvaldības plāns

Paredzēt parka ilgtermiņa pārvaldības plāna izstrādi ar mērķi noteiktā laika periodā sasniegt vēlamās parka ainavas attīstības kvalitātes. Pārvaldības dokumentā precīzi definēt rīcības plānu - norādot laika termiņus, reālos un iespējamos finanšu instrumentus, darbu izpildes tehnisko bāzi un piesaistāmo cilvēkresursu skaitu ar atbilstošu kvalifikāciju.

PIELIKUMI

Labdien!

Alūksnes muižas parka izpētes projekta ietvaros notiek pētījums par parka nozīmi vietējā sabiedrībā. Ar anketas palīdzību tieši Jūs palīdzēsiet labāk izprast vēlamo parka attīstības gaitu: kas nepieciešams mūsdienu sabiedrībai parka ilgtspējiga plānojuma risinājumam.

Anketas ir anonīmas un atbilžu rezultāti tiks izmantoti tikai apkopotā veidā. Lūdzu atbildēt uz anketas jautājumiem, atzīmējot sev atbilstošāko atbildes variantu vai ierakstot to paredzētajā vietā.

1. Cik, Jūsuprāt, nozīmīgs ir Alūksnes muižas parks Latvijas mērogā?

ļoti nozīmīgs; nozīmīgs; vidēji nozīmīgs; nenozīmīgs

2. Vai Jūs ziniet, ka Alūksnes muižas parks ir vienīgais Latvijā, kurā ir visvairāk saglabājušās arhitektūras mazās formas (Aleksandra paviljons, Obelisks, Eola templis, granīta soli u.c.)?

jā; nē

3. Vai Jūs ziniet, ka Alūksnes muižas parkam ir valsts aizsarghājamā kultūras pieminekļa statuss?

jā; nē

4. Vai, apmeklējot Alūksnes parku, Jums ir svarīgs tā valstiskais statuss (Kultūras piemineklis)?

jā; nē; neesmu par to domājis/-usi

5. Vai Jūs ziniet, ka Alūksnes muižas parkam ir 18. gadsimta plānojums?

jā; nē

6. Vai Jums ir svarīgi, ka Alūksnes muižas parka arhitektūras mazās formas tiek saglabātas, restaurētas vai atjaunotas?

jā; nē; nezinu

7. Vai, Jūsuprāt, Jaunās pils priekšā iederas Brāļu kapu ansamblis?

iederas; neiederas; nezinu

8. Vai, Jūsuprāt, parkā sastopama liela bioloģiskā daudzveidība un labvēlīgi apstākļi plašai augu un dzīvo radību daudzveidībai (sausas pļavas reljefa paaugstinājumos, mitras pļavas palienēs, ezera krastmala, platlapju meža tipa teritorijas)?

jā; nē; nezinu

9. Vai, Jūsuprāt, parks ir pievilcīgs ārzemju viesiem?

ir; nē; nezinu

10. Kurus Alūksnes pilsētas parkus Jūs apmeklējat visbiežāk (lūdzu sakārtojiet tabulā minētos parkus pēc apmeklēšanas biežuma, kur: **1 – apmeklēju vairākas reizes dienā; 2 – katru dienu; 3 – vairākas reizes nedēļā; 4 – vienu reizi nedēļā; 5 – pāris reizes mēnesī; 6 – retāk kā reizi mēnesī; 7 - neapmeklēju?**)

1.	Alūksnes 700 gadu parks
2.	Alūksnes muižas parks
3.	Alūksnes Pilssala
4.	Glika parks
5.	Jāņkalniņš ar Kvēpīti
6.	Kanceles kalniņš
7.	Tempļakalns

11. Cik bieži Jūs uzturieties Alūksnes muižas parkā?

vairākas reizes dienā; katru dienu; vairākas reizes nedēļā;

vienu reizi nedēļā; pāris reizes mēnesī; retāk kā reizi mēnesī

12. Kurā gadalaikā Jūs visbiežāk atrodieties Alūksnes muižas parkā?

ziemā; pavasarī; vasarā; rudenī

13. Vai Jums patīk uzturēties parkā?

jā; nē; nezinu

14. Vai, Jūsuprāt, parkā ir pietiekami daudz iespēju pavadīt brīvo laiku?

ir; nav; nezinu

15. Kā Jūs izmantojet parku (iespējami vairāki atbilžu varianti)?

apmeklēju publiskus pasākumus;

izmantoju kā īsāko ceļu, lai ātrāk nokļūtu no mājām uz centru;

pastaigām (ģimenes lokā, ar draugiem, pilsētas viesiem);

pastaigām ar mājdīvniekiem;

izmantoju ārpus darba relaksējošām aktivitātēm;

piknikam;

vasaras sportiskām aktivitātēm (peldēšanai, skriešanai, vingrošanai u. c.)

ziemas sportiskām aktivitātēm (slēpošanai, braukšanai ar ragaviņām u. c.) ;

neizmantoju;

cits _____

16. Vai, Jūsuprāt, parks ir piemērots lielu publisku pasākumu rīkošanai?

piemērots; daļēji piemērots; nezinu

17. Vai, Jūsuprāt, lielu pasākumu organizēšanai līdz šim ir izvēlēta piemēota vieta (pretī pilij pie Brāļu kapiem)?

ir piemēota; nav piemēota

18. Vai pļava pie ezera pretī Jaunajai pilij būtu piemēota pasākumu rīkošanai, ja šai vietai rastu risinājumu mitruma mazināšanai?

būtu piemēota; nebūtu piemēota; nezinu

19. Kam, Jūsuprāt, būtu jānodrošina dažādas aktivitātes parkā?

bērniem; jauniešiem; pieaugušajiem; senjoriem; ģimenēm

20. Vai, Jūsuprāt, parks tiek pietiekami apsaimniekots (pļauta zāle, aizvākti nokaltušie koki, savāktas kritušās lapas, tīri celiņi u. c.)?

jā; nē; daļēji (sakoptas atsevišķas parka daļas); nezinu

21. Kā Jūs vērtējiet parka esošo celiņu tīklojumu (celiņu izvietojums, celiņu segums, parka objektu sasniedzamība)?

ļoti labi; labi; vidēji; slikti; ļoti slikti

22. Vai, Jūsuprāt, parkā ir nepieciešams mainīt celiņu tīklojumu (papildināt ar jauniem celiņiem, mainīt celiņu tīklojumu)? Ja atzīmējiet atbilstošu variantu "ir nepieciešams", lūdzu uzrakstiet, kurās vietās?

ir nepieciešams, _____

nav nepieciešams; neesmu par to domājis/-usi

23. Kā Jūs vērtējiet parkā esošos labiekārtojuma elementus (soliņi, atkritumu urnas, informācijas zīmes, ģērbtuves peldvietā, bērnu rotaļu elementi)?

ļoti labi; labi; vidēji; slikti; ļoti slikti

21. Vai Jūs jūtieties droši parkā diennakts tumšajā laikā? Ja nejūtieties droši, lūdzu uzrakstiet kāpēc?

jā; nē, jo _____; neapmeklēju parku diennakts tumšajā laikā

24. Vai, Jūsuprāt, parkā ir nepieciešams ierīkot apgaismojumu (ja jā, tad lūdzu norādīt, kurās vietās)?

jā, _____;

nē; nezinu

25. Vai, Jūsuprāt, parku būtu nepieciešams nožogot (ja jā, tad lūdzu norādīt, kurās vietās)?

jā, _____; nē

26. Atzīmējiet ar krustīju "x", vai, Jūsuprāt, Alūksnes muižas parkā nepieciešams:

	Jā	Nē	Jūsu komentārs
atjaunot un restaurēt vēsturiskās arhitektūras mazās formas			
veidot regulāra plānojuma tipa dārzu, kāds ir bijis parka attīstības pirmsākumos			
rīkot lokāla mēroga pasākumus, vietējās sabiedrības saliedēšanai (amatnieku tirdziņi, saulgriežu svinēšana u. c.)			
organizēt plašus publiskus, ikgadējus pasākumus Jaunās pils priekšā ezera krastā			
parkā organizēt plenērus, dienas nometnes, izglītojošas nodarbības, seminārus			
parkā svinēt zušu svētkus			
veidot nelielas tirdzniecības vietas, nojumes (piem., saldējuma tirgošanai)			
izveidot vēsturiskā vidē iederīgus aktivitāšu laukumus (bērnu rotaļu laukumus, izzinošas takas)			
veidot izzīņu takas dabas un vēsturisku vērtību izzināšanai			
veidot sportisku aktivitāšu piedāvājumu / trasi (soļošanai, skriešanai, slēpošanai)			
veidot āra klases pirmskolas un skolas vecuma bērniem			
izveidot baskāju taku			
piedāvāt iespēju pastaigai kokos			
papildināt parka stādījumus ar jauniem kokaugumi, ziedošu ziemciešu un vasaras puķu stādījumiem			
celt veselības un atpūtas centru uz Lujāna pilsdrupām			

Atzīmējiet ar krustīju "x", vai, Jūsuprāt, Alūksnes muižas parkā nepieciešams:	Jā	Nē	Jūsu komentārs
izveidot piknika vietas (ugunkurs, soliņi un galdiņš)			
izgaismot parka galvenos celiņus un objektus			
attīrīt grāvju un ūdensteces no apauguma			
mitrās vietās veidot pastaigu laipas, atpūtas terases			
izvietot parkā jaunas informācijas zīmes par parkā sastopamām vērtībām			
ierīkot sanitāros punktus (tualeti, dzeramā ūdens ņemšanas vietas)			
izvietot parkā brīvos interneta piekļuves punktus			
piedāvāt iespējas nomāt velosipēdu, rikšu, slēpes, ragavas			
parkā izvietot zviļņus, papildus soliņus			
ezera krastā izveidot platformas makšķerēšanai			

27. Vai Jums būtu interese parkā svinēt savus īpašus svētkus (dzimšanas diena, kāzas, radu salidojums u.c.)?

jā; nē

28. Kādas, Jūsuprāt, aktivitātes parkā varētu norisināties?

_____

29. Jūsu vecums:

>18; 19-25; 26-35; 36-45; 46-60; 61<

Paldies par Jūsu atsaucību!

Aptauja par Alūksnes muižas parku

162 respondenti

1. Cik, Jūsaprāt, Alūksnes muižas parks ir nozīmīgs Latvijas mērogā?

Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
joti nozīmīgs;		32	52
nozīmīgs;		48	77
vidēji nozīmīgs;		19	30
nenozīmīgs		2	3

2. Vai esat informēti, ka Alūksnes muižas parks ir vienīgais Latvijā, kurā ir sastopamas tik lielā skaitā līdz mūsdienām saglabājušās arhitektūras mazās formas (Aleksandra paviljons, Obelisks, Eola templis, granīta soli u.c.)?

Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
jā;		72	116
nē		28	46

3. Vai esat informēti, ka Alūksnes muižas parks ir valsts mēroga kultūras piemineklis?

Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
jā;		75	121
nē		25	41

4. Vai esat informēti, ka Alūksnes muižas parks ir veidots 18. gadsimtā un tā plānojums ir tā laika dārzu mākslas un arhitektūras atspoguļojums?

Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
jā;		85	138
nē		21	34

5. Vai, Jūsaprāt, ir svarīgi maksimāli saglabāt Alūksnes muižas parka arhitektūras mazās formas tās restaurējot vai atjaunojot?

Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
jā;		94	153
nē;		1	2
nezinu		4	7

6. Vai, Jūsaprāt, Alūksnes Jaunās pils priekšā iederas Brāļu kapu ansamblis?

Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
jā;		17	28
nē;		56	91
nezinu		27	43

7. Vai, Jūsaprāt, šobrīd Alūksnes muižas parkā ir labvēlgī apstākļi plašai augu un dzīvo radību eksistencei (sausas pļavas reljefa paaugstinājumos, mitras pļavas palienēs, ezera krastmala, platlapju meža tipa teritorijas)?

Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
jā;		54	88
nē;		7	11
nezinu		39	63

8. Vai, Jūsaprāt, Alūksnes muižas parkā būtu svarīgi uzturēt un vairot tajā sastopamās dabas (bioloģiskās daudzveidības) vērtības?

Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
jā;		91	148
nē;		1	2
nezinu		7	12

9. Lūdzu atzīmējet, cik bieži Jūs apmeklējat zemāk uzskaitītos Alūksnes pilsētas parkus pēc apmeklēšanas biežuma!

Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
Alūksnes 700 gadu parks			
vienu līdz vairākas reizes dienā		2	4
vienu līdz vairākas reizes nedēļā		2	3
vairākas reizes mēnesī		7	12
retāk kā reizi mēnesī		38	61
neapmeklēju		51	82
Alūksnes muižas parks			
vienu līdz vairākas reizes dienā		4	7
vienu līdz vairākas reizes nedēļā		18	29
vairākas reizes mēnesī		27	43
retāk kā reizi mēnesī		49	79
neapmeklēju		2	4
Alūksnes Pilssala			
vienu līdz vairākas reizes dienā		6	10
vienu līdz vairākas reizes nedēļā		21	34
vairākas reizes mēnesī		32	52
retāk kā reizi mēnesī		40	64
neapmeklēju		1	2
Glika parks			
vienu līdz vairākas reizes dienā		1	1
vienu līdz vairākas reizes nedēļā		2	4
vairākas reizes mēnesī		48	77
retāk kā reizi mēnesī		48	77
neapmeklēju		43	69
Jāņkalniņš ar Kvēpīti			
vienu līdz vairākas reizes dienā		2	3
vienu līdz vairākas reizes nedēļā		7	11
vairākas reizes mēnesī		6	10
retāk kā reizi mēnesī		41	67
neapmeklēju		44	71
Kanceles kalniņš			
vienu līdz vairākas reizes dienā		0	0
vienu līdz vairākas reizes nedēļā		0	0

vairākas reizes mēnesī		2	4
retāk kā reizi mēnesī	██████	30	48
neapmeklēju	██████████	68	110
Tempļakalns			
vienu līdz vairākas reizes dienā		1	2
vienu līdz vairākas reizes nedēļā		8	13
vairākas reizes mēnesī	██████	24	39
retāk kā reizi mēnesī	███████	62	101
neapmeklēju	█	4	7

10. Lūdzu, atzīmējet novērtējot, cik bieži Jūs apmeklējat Alūksnes muižas parku minētos gadalaikos?

Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
Pavasaris			
bieži	██████	22	35
dažreiz	███████	43	69
reti	██████	25	41
nekad	█	5	8
Vasara			
bieži	██████████	52	84
dažreiz	███████	31	50
reti	█	10	16
nekad	█	2	3
Rudens			
bieži	██████	30	48
dažreiz	███████	40	64
reti	██████	22	35
nekad	█	4	6
Ziema			
bieži	█	8	13
dažreiz	██████	19	30
reti	███████	41	66
nekad	██████	27	44

11. Lūdzu, atzīmējet, cik bieži un kādām aktivitātēm Jūs izmantojat Alūksnes muižas parku?

Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
apmekleju publiskus pasākumus (piem., Alūksnes pilsētas svētkus, gadskartu svētkus)			
bieži	██████	38	62
dažreiz	███████	39	63
reti	█	14	22
nekad	█	2	4
izmantoju kā īsāko ceļu, lai ātrāk nokļūtu no mājām uz centru			
bieži	█	7	12
dažreiz	█	12	19
reti	█	12	20
nekad	███████	59	96
mierīgai atpūtai, piem., pastaigām vienatnē, ģimenes lokā, ar draugiem un/vai pilsētas viesiem			
bieži	██████	33	53
dažreiz	███████	42	68
reti	█	15	24
nekad	█	4	6

atpūtai ar bērniem (izglītojošos nolūkos, rotaļām svaigā gaisā u.c.)			
bieži	████	14	22
dažreiz	██████	29	47
reti	██████	20	32
nekad	███████	30	49
pastaigām ar mājdzīvniekiem			
bieži	█	7	11
dažreiz	█	3	5
reti	█	4	6
nekad	███████	77	125

rīkoju sev un saviem tuvākiem nozīmīgu svētku (piem., dzimšanas un vārda dienas, kāzas u.c.) atzīmēšanu ģimenes un draugu lokā (jaunlaulāto tradīcijas, pikniki, rotaļas u.c.)

bieži	█	2	3
dažreiz	████	10	16
reti	██████	19	30
nekad	███████	62	100
regulāri apmeklējot peldvietu "Vējinš"			

bieži	█	6	9
dažreiz	██████	19	31
reti	███████	33	54
nekad	███████	35	56
regulāri dodos makšķerēt parkam piegulošā ezera malā			

bieži	████	1	1
dažreiz	████	1	2
reti	█	8	13
nekad	███████	83	134
izmantoju ārpus darba relaksējošai atpūtai (piem., pastaigām pusdienas pārtraukumā, maltītes ieturēšanai)			

bieži	█	5	8
dažreiz	██████	19	30
reti	██████	24	39
nekad	███████	46	75
kultūras mantojuma apskatei un dabas vērtību izziņai			

bieži	█	7	12
dažreiz	███████	44	72
reti	███████	31	50
nekad	████	10	17
vasaras sportiskām aktivitātēm (peldēšanai, skriešanai, vingrošanai u.c.)			

bieži	█	10	16
dažreiz	██████	22	36
reti	██████	22	35
nekad	███████	39	63
ziemas sportiskām aktivitātēm (slēpošanai, braukšanai ar ragaviņām u.c.)			

bieži	█	4	7
dažreiz	██████	10	16
reti	██████	22	35
nekad	███████	56	91

12. Vai izmantojet Alūksnes muižas parku citiem nolūkiem, kas nav minēti iepriekšējā jautājumā?			
Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
Apmeklēju skrējienu seriālu kārtas, kas notiek vairākus gadus dažādās parka vietās		40	65
Romantiskām pastaigām		31	51
Katrū gadu regulāri apmeklēju peldvietu "Vējinīš", bet šogad diemžēl nē -tā sliktās ūdens kvalitātes dēļ		23	38
nē			
Jā. Izrādot pilsētu viesiem, vienmēr apmeklējam parku.			
romantiskām tikšanās reizēm (dažreiz)			
nē			
romantiskām pastaigām			
Iepazīstinu ar parku Alūksnes viesus. Attiecībā uz citām atbildēm radās jautājums, kas ir Alūksnes parka robežas.			
uzraugu			
nē			
Nē			
LSK aktivitātēm			
nē			
-			
nē			
Nē			
Vedu draugus un radus, kas apciemo Alūksni			
Nē			
Nē			
darba jautājumos pēc aktualitātes			
nē			
Jā, objektu restaurācijas laikā			
Vienmēr iekļauju maršrutā , izrādot saviem ciemiņiem mūsu pilsētu			
Nē			
nē			
vedu ekskursijās viesus			
Darbam			

13. Vai, Jūsuprāt, Alūksnes muižas parks ir piemērots lielu publisku pasākumu rīkošanai?			
Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
ir piemērots;		23	37
daļēji piemērots;		60	98
nav piemērots;		9	14
nezinu		2	3

14. Vai, Jūsuprāt, lielu pasākumu organizēšanai līdz šim ir izvēlēta piemērota vieta, t.i. pretī Alūksnes Jaunajai pilij pie Brāļu kapiem?			
Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
ir piemērota;		40	65
nav piemērota;		31	51
nezinu		23	38

15. Vai plava pie ezera pretī Alūksnes Jaunajai pilij būtu piemērota pasākumu rīkošanai, ja vietai rastu risinājumu mitruma mazināšanai?			
Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
jā;		72	116
nē;		11	18
nezinu		12	19

16. Vai piekrītat apgalvojumam, ka Alūksnes muižas parkam ir jābūt pieejamam un interesantam visām sociālajām grupām (bērniem, jauniešiem, pieaugušajiem, senioriem, tai skaitā ģimenēm ar maziem bērniem, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, vietējiem un ārvalstu tūristiem)?			
Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
jā;		85	138
nē;		0	0
dalēji		12	19

17. Vai, Jūsuprāt, Alūksnes muižas parks tiek pietiekami apsaimniekots (plauta zāle, aizvākti nokaltušie koki, savāktas kritušās lapas, tirīti celiņi u.c.)?			
Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
jā;		35	57
dalēji (sakoptas atsevišķas parka daļas);		51	83
nē;		5	8
nezinu		4	6

18. Jūsuprāt, kurām Alūksnes muižas parka teritorijām būtu jāpievērš lielāka uzmanība apsaimniekošanas jautājumos?			
Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
teritorijai ap Lujāna pildrupām, tai skaitā esošais auto stāvlaukums O. Vācieša ielas malā		64	104
plavai jeb laucei iepretim Alūksnes Jaunajai pilij (līdz pat ezera krastam)		52	85
citām parka plavām jeb laucēm, tai skaitā mitrām iepļakām		26	42
teritorijās gar parka celiņiem (vismaz 20 m attālumā no celiņa trases malām uz abām pusēm)		33	54
vēsturisko arhitektūras formu tuvākā apkārtnē		48	78
visiem parka dīķiem un ūdenstecēm (grāvjiem)		46	75
parka teritorijā esošām ezera krastam, tai skaitā peldvietai un makšķerēšanas vietām		45	73
visiem parka stādījumiem (dižkokiem, dendroloģiskām vērtībām, aizaugušām teritorijām)		44	72
parka jaunajiem stādījumiem		26	42
skatu līnijām no dažādām vietām parkā uz ezera ainavu, Tempļa kalnu, Cepurītes salu u.c.;		49	80
cits variants		1	2

18. Jūsuprāt, kādai vēl Alūksnes muižas parka teritorijai jāpievērš lielāka uzmanība apsaimniekošanas jautājumos?			
Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
vietām kur celiņi ir ļoti mitri, mālaini, dziļi dubļos iegrīgst apavi vai bērnu ratiņi un ir nepatīkami pastaigām			
Iespēju robežas un atbilstoši mērķim parks ir pietiekoši apsaimniekots			

19. Kā Jūs vērtējet Alūksnes muižas parka esošo celiņu tīklojumu (celiņu izvietojums, celiņu segums, parka objektu sasniedzamība)?			
Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
loti labi;		8	13
labi;		56	90
vidēji;		27	43
slikti;		1	1
loti slikti		0	0

20. Vai, Jūsuprāt, Alūksnes muižas parkā ir nepieciešams mainīt celiņu tīklojumu (papildināt ar jauniem celiņiem, mainīt celiņu tīklojumu)?			
Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
jā;		11	18
nē;		51	82
nezinu		28	46

20.1. Kur, Jūsuprāt, Alūksnes muižas parkā ir nepieciešams mainīt celiņu tīklojumu (papildināt ar jauniem celiņiem, mainīt celiņu tīklojumu)?			
Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
pieejamība atjaunotajiem objektiem			
Varbūt ne gluži ceļus, bet ir dažas vietas, kur prasās taciņas pa kurām var ātrāk nonākt uz celiņa. Piemēram no tiltiņa, kurš ir pāri dīķim, gar Lujāna pilsdrupām			
Konkrētas vietas nenosaukšu, bet vajadzētu veidot maršrutus pastaigām, tad būtu nepieciešami jauni celiņi, lai izveidotu garāku un īsākus			
atbilstoši iestāgātajām takām			
veicama atsevišķa izpēte			
Uz Pomonas templi, taka gar dīķiem pāri koka tiltiņam			
papildināt ar jauniem celiņiem			
Divas lielās izcirstās kailcirtes ir dabīgās ainavas degradācija. Taisno taciņu vietā labprātāk pārvietotos pa līkločiem, ar ainaviskiem skatiem pagriezienos, attīriņiem skatiem uz ezeru (dažviet). Trūkst pieejas pie ūdens.			

21. Lūdzu, novērtējet Alūksnes muižas parkā esošo labiekārtojuma elementu stāvokli, atzīmējot katra minētā elementa DIZAINU kā vēsturiskam parkam atbilstošu, vidēji atbilstošu vai neatbilstošu.			
Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
soliņi			
atbilstošs		35	56
vidēji atbilstošs		50	81
neatbilstošs		5	8
atkritumu urnas			
atbilstošs		23	38
vidēji atbilstošs		51	82
neatbilstošs		14	23
ģērbtuves peldvietā			
atbilstošs		14	22
vidēji atbilstošs		49	80
neatbilstošs		25	40
bērnu rotāju elementi			
atbilstošs		19	31
vidēji atbilstošs		42	68
neatbilstošs		27	43

tiltiņi			
atbilstošs		43	70
vidēji atbilstošs		41	66
neatbilstošs		5	8
informācijas stendi pie ieejām parkā			
atbilstošs		32	52
vidēji atbilstošs		41	66
neatbilstošs		15	25
informācijas stendi pie arhitektūras mazām formām			
atbilstošs		30	49
vidēji atbilstošs		37	60
neatbilstošs		21	34
virziena norādes			
atbilstošs		28	46
vidēji atbilstošs		41	66
neatbilstošs		19	31
22. Lūdzu, novērtējet Alūksnes muižas parkā esošo labiekārtojuma elementu stāvokli, atzīmējot katra minētā elementa KVALITĀTI (izmantotais materiāls, izturība) kā augstu, vidēji augstu vai zemu.			
Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
soliņi			
augsta		23	37
vidēja		58	94
zema		3	5
atkritumu urnas			
augsta		12	20
vidēja		55	89
zema		15	24
ģērbtuves peldvietā			
augsta		4	6
vidēja		52	84
zema		29	47
bērnu rotāju elementi			
augsta		9	14
vidēja		50	81
zema		23	38
tiltiņi			
augsta		17	27
vidēja		61	99
zema		7	11
informācijas stendi pie ieejām parkā			
augsta		19	31
vidēja		50	81
zema		15	24
informācijas stendi pie arhitektūras mazām formām			
augsta		19	31
vidēja		51	83
zema		13	21
virziena norādes			
augsta		18	29
vidēja		52	84
zema		14	23

23. Vai, Jūsuprāt, Alūksnes muižas parkā ir nepieciešams ierīkot apgaismojumu?

Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
jā;		52	84
nē;		10	17
nezinu		27	44

23.1. Jūsuprāt, kurās vietās Alūksnes muižas parkā ir nepieciešams ierīkot apgaismojumu?

Atbildes
Pa galveno celiņu, lai gada tumšajā periodā cilvēki var pastaigāties
Parka iekspuses celinos gar malam
celiņos
Pie "galvenajiem "celiņiem"
Pa galvenajām taciņām, takai gar ezeru
pa galvenajiem celiņiem
PILSĒTAS IELU TUVUMĀ
taka gar ezeru, arhitektūras mazās formas
Vajadzētu apgaismot lielākos celiņus, kas ved cauri parkam
Ik pa vietai jo naktī ir ļoti tumšs
galvenajā celiņā, no Jaunās pils līdz parka ziemeļaustrumu daļai, protams, padomājot, vai tas viss ir saprātīgi un apgaismojuma laika
Gar celiņiem / tiltiņiem un izgaismot mazās arhitektūras formas
Apgaismot visus celiņus, lai parkā varētu pastaigāties arī tad, kad jau sāk satumst.
Gar celiņu no centra līdz Obeliskam; izgaismot Eola templi
pie celiņiem
arhitektonisko formu tuvumā
Pie ieejas uz Eola templi parkā un celiņam, kas iet vistuvāk ezeram (Gar Aleksandra Palviljonu)
Celini
gar galvenajiem parka celiņiem
īsais ceļš uz mājām un mazais pastaigu aplis
No pils līdz Aleksandra paviljonam , vai obeliskam
Pie celiņiem
gar celiņiem un apskates objektiem!
Visā parkā gar celiņiem
gar ezeru un uz visiem apskates objektiem, kā arī izgaismot objektus
pie mazajām arhitektoniskajām formām
Gar galvenajiem celiņiem. Nav jādarbojas visu nakti.
lielākie celiņi
Gar visu celiņu malām
Ap celiņiem
gar celiņiem
Gar galvenajiem celiņiem, kas ved uz apskates objektiem
pēc veidotāju ieskatiem
peldvietā
Alūksnes pils parkā
gar galvenajām takām
Pie mazajām arhitektūras formām un galvenajos parka celiņos
gar ezermalas celiņu, pie mazajām arhitektūras formām un soliņiem
Gar galveno taciņu malām
apgaismot tos celiņus, gar kuriem ziemā slēpotāji ierīko trases
pilsalā apkārt stadionam
Apmeklētākās, gar gājeju celiņiem, pie objektiem
Centrālajās takās
gar takām
Parka celiņiem

Izgaismot objektus, gaismu gar galvenajiem celiņiem

Izgaismot centrālos parka ceļus un arhitektūras formas

pa visu teritoriju

gar ezera krastu- celiņam, kas iet gar Lujāna pilsdrupām , uz vējniekiem un līdz obeliskam

gar celiņiem

Gar Vējniekiem, virzoties taisni uz Aleksandra paviljonu, gar tiltiņiem

pa galvenajiem celiņiem

Gar ezermalas taku līdz Eola templim un gar taku pa parka vidu

Tuvāk centram

pie apskates objektiem

nevsru pateikt

Gar celiņiem

Būtu vēlams izgaismot taciņu, kas ved pils-Vējinš-Aleksandra paviljons-obelisks-Eola templis-mauzolejs-pils
gar celiņiem

Pie arhitektoniskām formām un gar celiņiem

Visā parka teritorijā,veidojot apgaismojuma stabus kā dizaina elementus

Pie mazajām arhitektoniskajām formām, gar celiņiem.

pa galvenajiem celiņiem un pie galvenajiem apskates elementiem, arhitektūras formām.

Ir vajadzīgs apgaismojums uz galvenajiem celiņiem vai pa perimetru. Apgaismojumam nav jābūt spilgtam, pietiku ar nelieliem stabīniem ar

Gar celiņiem

Pie galvenajiem celiņiem, izgaismotas arhitektūras un dabas formas.

Pie celiņiem un pie pieminekļiem

Pie arhitektūras mazajām formām, pie galvenajiem celiņiem

Pa galvenajiem celiņiem (un izgaismot arhitektoniskās celtnes)

Gar celiņiem

Apgaismot vēsturiskos objektus parkā, izgaismot galvenos celiņus

Pie apskates objektiem, apgaismot galvenos celiņus

Gar galvenajiem celiņiem, pie objektiem.

24. Vai, Jūsuprāt, Alūksnes muižas parkam būtu nepieciešams nožogojums, tādējādi nosakot parka pieejamības laikus?

Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
jā;		35	56
nē;		42	68
nezinu		22	35

25. Jūsuprāt, kādus labiekārtojuma elementus un aktivitātes būtu jāparedz Alūksnes muižas parka attīstības plānā?

Atbildes	Grafiks	%	Daudzums
pilsētā izvietot papildus informācijas zīmes un norādes uz Alūksnes muižas parku			
jā;		54	87
varbūt		28	46
nē		7	12
akcentēt ieejas parka teritorijā, īpaši no Pils un O. Vācieša ielām, papildinot ar informāciju par parka attīstību un vērtībām			
jā;		57	92
varbūt		28	46
nē		4	6
labiekārtot esošo auto transporta stāvlaukumu			
jā;		49	80
varbūt		28	45
nē		12	19
paplašināt esošo vai parka tuvumā veidot atsevišķus jaunus auto transporta stāvlaukumus			
jā;		31	51
varbūt		39	63
nē		19	30

restaurēt un atjaunot visas parka vēsturiskās arhitektūras mazās formas - tai skaitā atjaunojot vēsturisko ūdensteci apaļā un ovālā				
jā	██████████	75	122	
varbūt	███	14	22	
nē	█	1	1	
papildināt parku ar regulāra plānojuma tipa dārzu, kāds ir bijis parka attīstības pirmsākumos				
jā	██████████	57	93	
varbūt	██████	26	42	
nē	█	6	10	
rīkot lokāla mēroga pasākumus, vietējās sabiedrības saliedēšanai (amatnieku tirdziņi, saulgriežu svinēšana, Zušu svētki u.c.)				
jā	██████████	49	79	
varbūt	██████	28	45	
nē	█	12	19	
organizēt plašus publiskus, ikgadējus pasākumus Jaunās pils priekšā ezera krastā				
jā	██████████	46	74	
varbūt	██████	33	53	
nē	█	11	18	
parkā organizēt plenērus, dienas nometnes, izglītojošas nodarbības, seminārus				
jā	██████████	51	83	
varbūt	██████	35	56	
nē	█	4	6	
veidot nelielas tirdzniecības vietas, nojumes (piem., saldējuma tirgošanai)				
jā	██████	27	44	
varbūt	████	34	55	
nē	█	28	46	
ierīkot vēsturiskā vidē iederīgus aktivitāšu laukumus (bērnu rotaļu atrakcijas, jauniešu vingrošanas elementus, āra trenāzierus,				
jā	██████████	41	67	
varbūt	██████	30	48	
nē	█	19	30	
ierīkot izglītojošas takas un platformas dabas un vēsturisko vērtību izzināšanai				
jā	██████████	64	103	
varbūt	██████	23	38	
nē	█	2	4	
piedāvāt sportisku sktivitāšu trasī pa esošo parka celiņu tīklu (piem., riteņbraukšanai, sološanai, skriešanai, slēpošanai u.c.),				
jā	██████	46	75	
varbūt	██████	30	49	
nē	█	12	20	
labiekārtot āra klases pirmskolas un skolas vecuma bērniem				
jā	██████████	35	57	
varbūt	██████████	38	62	
nē	██████	16	26	
izveidot tematiskās takas (piem., veselības veicināšanai "Baskāju taku", interešu taku "Pastāigu kokos", vēstures taku "Baronam pa				
jā	██████████	55	89	
varbūt	██████	26	42	
nē	█	8	13	
papildināt parka stādījumus ar jauniem skuju un lapu kokaugiem (krūmiem un kokiem)				
jā	██████████	51	82	
varbūt	██████	31	51	
nē	█	7	11	
papildināt parka stādījumus ar krāšņiem ziedošu ziemciešu un vasaras puķu dobēm				
jā	██████████	56	90	
varbūt	██████	26	42	
nē	█	8	13	

veidot veselības centru Lujāna pilsdrupu teritorijā				
jā	██████████	54	88	
varbūt	██████	22	36	
nē	█	12	20	
veidot piknika vietas (ugunskura vieta, galdi ar soliņiem)				
jā	██████	30	48	
varbūt	██████	23	37	
nē	██████	36	59	
izgaismot parka galvenos celiņus un objektus				
jā	██████████	69	111	
varbūt	██████	17	28	
nē	█	2	4	
attīrīt grāvju un ūdensteces no apauguma				
jā	██████████	74	120	
varbūt	██████	14	23	
nē	█	1	1	
mitrās vietās veidot pastaigu laipas, atpūtas terases				
jā	██████████	53	86	
varbūt	██████	30	48	
nē	█	7	12	
izvietot parkā jaunas informācijas zīmes par parkā sastopamām vērtībām				
jā	██████████	62	100	
varbūt	██████	19	30	
nē	█	3	5	
ierīkot sanitāros punktus (tualeti, dzeramā ūdens pārķēšanas vietas)				
jā	██████████	69	112	
varbūt	██████	19	31	
nē	█	1	2	
izvietot parkā brīvos interneta pieklubes punktus				
jā	██████	33	53	
varbūt	██████	34	55	
nē	██████	23	37	
piedāvāt iespējas nomāt aktivitāšu inventārus atbilstoši gadalaikam (velosipēdus, rikšas, subway, slēpes, ragavas)				
jā	██████	48	77	
varbūt	██████	35	57	
nē	█	7	11	
parka laucēs izvietot zvīļus				
jā	██████	24	39	
varbūt	██████	44	71	
nē	██████	20	32	
parka celiņu trases papildināt ar soliņiem un atkritumu urnām				
jā	██████████	67	108	
varbūt	██████	19	31	
nē	█	3	5	
ezera krastā izveidot platformas makšķerēšanai				
jā	██████	43	69	
varbūt	██████	35	56	
nē	██████	12	19	
piedāvāt laivošanas iespējas pa ezeru, veidot jaunu piestātni				
jā	██████████	51	83	
varbūt	██████	28	45	
nē	██████	9	15	

26. Citi Jūsu ieteikumi un/vai komentāri:

Atbildes
Ja to visu varētu realizēt, tā būtu paīkama atpūtas vieta vietējiem un papildus tūristu piesaistes objekts.
Lai realizētos kaut daļa no vēlamā saraksta
Ja iecerētais izdosies, tad atkal Muižas parks "gavilēs" un leposies ar visbagātāko kokaugu kolekciju, lapu kokiem, krūmu sugām visā loti gara aptauja
censties saglabāt parku kāds viņš ir!!!
Velo novietnes pie dažiem no mazajiem objektiem (piemēram, Aleksandra paviljona, Eola templā))
Lai pietiek spēka to visu realizēt!
Pa naktīm parka teritorija nereti tiek izmantota autosacīkstēm, kā rezultātā, tiek izbraukāti celiņi un tas ir arī bīstami gājējiem
Atļaut Sarkanā Krusta Alūksnes komitejai nodrošināt Pirmo Palīdzību šajos pasākumos
Nepārblīvēt ar nevajadzīgām lietām, bet saglabāt tā vēsturisko skaistumu un turēt sakoptu.
Plānot un veidot rotaļu laukumus un aktīvās atpūtas vietas lielā parka daļā loti uzmanīgi, lai nesāk dublēties ar Pilssalu, kas šobrīd ir loti nav
Lujāna pilsdrupās plānotais veselības centrs jābūvē VEF teritorijā
Paldies par aptauju! Parka attīstība ir loti nozīmīga Alūksnei! Manuprāt, aptauja būtu efektīvaka un objektīvaka, ja vietām būtu klāt foto, rosināt pašvaldību sarunām ar rūpnieciskās apbūves privātpašnieku pie Palmu mājas sakārtot šo vidi, varbūt pat ieviest ar parka aktivitātēm galvenais parku veidot maksimāli tuvu tam veidolam, kāds Fītinghofiem ir bijis
Veiksmi!
Ierīkot video novērošanu. Ierīkojot žogu, darbalaiku nevajadzētu noteikt, jo parka teritorija ir arī kā īsākais ceļš uz mājām. Žogam vajadzētu Papildināt parku ar vides mākslas objektiem

27. Jūsu vecums: